

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 18
Läsårstider 2017/2018

Dnr 2017/133

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna läsårstiderna.

Ärendebeskrivning

Huvudmannen har att fastställa läsårstider.

Samverkan med de fackliga organisationerna är genomförd.

Beslutsunderlag

Sektor Barn och utbildnings redovisning 2017-01-25.

Barn och utbildningschefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till:
Barn och utbildningschefen f v b till berörda

Sektorschef Barn och utbildning
Helena H. Kronberg
Telefon 0528-56 72 01
helena.kronberg@fargelanda.se

Förslaget är genomarbetat i V8 och bygger på Uddevallas läsårstider. Förslaget är också samverkat i FÖSAM BoU

Läsårstider 2017-18

Läsårstider för eleverna

Höstterminen 2017	måndag 21 augusti – torsdag 21 december	83 dagar
Vårterminen 2018	onsdag 10 januari- torsdag 13 juni	95 dagar

Lovdagar för eleverna

Höstterminen 2017	V 39	29/9	1 dag
	V44	30/10-3/11	5 dagar
Vårterminen 2018	V 8	19/2-23/2	5 dagar
	V11	14/3	1 dag
	V14	3 /4 -6/4	4 dagar
	V18	30/4	1 dag
	V19	11/5	1 dag

Antal skoldagar	178
Antal lovdagar	18

Verksamhetsår för lärarpersonal

Höstterminen 2017	måndag 14 augusti – torsdag 21 december	91 dagar
Vårterminen 2018	måndag 8 januari - onsdag 19 juni	103 dagar

Kompetensutvecklingsdagar

Måndag 15 augusti – fredag 18 augusti	5 dagar	
Fredag 29 september	1 dag	gemensam dag V8
Måndag 30 oktober – 1 november	3 dagar	
Måndag 8 januari – tisdag 9 januari	2 dagar	
Torsdag 14 mars	1 dag	fördelad dag i V8
Fredag 14 juni – onsdag 19 juni	4 dagar	

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 20

Rapport anmälningar om kränkande behandling 2016

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen lägger rapporten till handlingarna.

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet uppdrar till förvaltningen att vid redovisningen till kommunstyrelsen göra en jämförelse över kränkingsanmälningar över tid.

Ärendebeskrivning

Alla vuxna i förskolan och skolan som får kännedom om kränkningar i samband med verksamheten är skyldiga att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. Denne ska i sin tur göra en anmälan till huvudmannen som driver verksamheten. Huvudmannen ska skyndsamt göra en utredning och vidta åtgärder för att kränkningen inte ska upprepas. Samma gäller händelser i nära samband med verksamheten, som till exempel en resa i en skolbuss.

Under 2016 har totalt 137 kränkingsanmälningar anmälts till huvudmannen från

Förskolan	1
Valboskolan F-6	22
Grundsärskolan	0
Valboskolan 7-9	60
Ödeborgs skola	35
Högsäters skola	19
VUX	0

Beslutsunderlag

Sektor barn och utbildnings rapport 2017-02-09.

Barn och utbildningschefen informerar. Jämförelse med föregående år ska med till kommunstyrelsen.

Skickas till:

Kommunstyrelsen
Barn och utbildningschefen

Beslutet skickas till
Barn och utbildningschefen

Sektorschef Barn och utbildning

Helena H. Kronberg

Telefon 0528-56 72 01

helena.kronberg@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Rapport antal kränkingsanmälningar totalt och per enhet 2016 i sektor Barn och utbildning

Enhet	Summa	Q1	Q2	Q3	Q4	Summa 2015
Förskolan	1	0	1	0	0	2
Valbo F-6	22	2	13	4	3	24
Grundsärskolan 1-9	0	0	0	0	0	3
Valbo 7-9	60	20	11	12	17	14
Ödeborg	35	4	4	5	22 (8)	17
Högsäter	19	4	4	3	8	19
VuX	0	0	0	0	0	0
Summa	137	30	33	24	50	79

Varav:

Vidare till socialtjänst	Vidare till EHT	Vidare till polis	Fysisk kränkning	Verbal kränkning
0+1+ 3 +2=6	3+ 1+3+6 (3)=13	5+1+ 3 =8	15+19+18(3)+30=82	15+14+8+19=56

Skadeanmälan till skolsköterska	Stöld av ägodelar	Arbetskada/tillbud	Bearbetade och klara
1+0+0+0=1	1+0+0+0=1	3	137

Rödmarkering är samma händelse

På bussen 1 anmäld kränkning

Flertal anmälningar om fysiska angrepp på personal av ett fåtal elever

2015

Vidare till socialtjänst	Vidare till EHT	Verbal kränkning	Fysisk kränkning	Bearbetade och avklarade
4	9	40	34	79

Kommentar:

Ökningen av anmälda kränkningar har ökat mest på Valbo 7-9, delvis beroende på ökad stringens i anmälandet, men också fler kränkningsärenden. Ödeborgs skola har också mer än dubblat antalet kränkningsanmälningar. Övriga samma nivå båda åren.

De anmälningar som går vidare till EHT, bedöms allvarligare är samma procentuella andel men fler ärenden 2016.

8 ärenden gick vidare till polisanmälan 2016 men inga 2015.

Andelen fysiska kränkningar har ökat från 43 % 2015 till 60 % 2016

Samtliga kränkningar utreds, vårdnadshavare informeras eller involveras beroende på ärende och åtgärder genomförs.

Helena H Kronberg

Lars-Göran Berg

Chef Barn och utbildning

Kommunchef

Antal kränkingsanmälningar per enhet 2015

Enhet	Q1	Q2	Q3	Q4	Summa
Förskolan	0	0	2	0	2
Valbo F-6	12	6	0	6	24
Grundsärskolan 1-9	0	0	2	1	3
Valbo 7-9	7	1	0	6	14
Ödeborg	9	3	3	2	17
Högsäter	6	4	2	7	19
VuX	0	0	0	0	0
Summa	34	14	9	22	79

Varav:

Vidare till socialtjänst	Vidare till EHT	Verbal kränkning	Fysisk kränkning	Bearbetade och avklarade
4	9	40	34	79

I personal/vuxen har kränkt elev (vikarie)

3 anmälningar om arbetsskada/tillbud för personal

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 22

Dnr 2016-846

Långsiktig organisation och lokallösning för skola F-9 inklusive fritidshem – inriktning för fortsatt arbete

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att inriktningen för det fortsatta arbetet görs utifrån att det kortsiktiga behovet löses enligt alternativ 3, samt att förvaltningens uppdrag om det långsiktiga behovet av för skollokaler för F-9 i Färgelanda tätort kvarstår. Vidare utredning och kostnadsberäkning av alt. 3.

Yrkanden

Tobias Bernhardsson (C) yrkar att Kommunstyrelsen beslutar att inriktningen för det fortsatta arbetet görs utifrån att det kortsiktiga behovet löses enligt alternativ 3, samt att förvaltningens uppdrag om det långsiktiga behovet av för skollokaler för F-9 i Färgelanda tätort kvarstår. Vidare utredning och kostnadsberäkning av alt. 3.

Linda Jansson (M) meddelar att hon inte anser sig ha tillräckligt underlag för att kunna ta ställning idag och att hon avser att återkomma på kommunstyrelsens sammanträde.

Ärendebeskrivning

Under en längre tid har behovet av en långsiktig lokallösning för skola, fritidshem F-9 i Färgelanda tätort varit föremål för diskussion. Befintliga lokaler är till vissa delar mindre ändamålsenliga och de senaste årens elevökning har medfört ett tydligt behov av ökade lokalytor. Kommunstyrelsen (KS) beslutar den 30 november 2016 (§ 249) att uppdra till förvaltningen att på ett förutsättningslöst sätt utreda, beskriva och analysera alternativa, långsiktiga organisatoriska och lokalmässiga lösningar för skola F-9 inklusive fritidshem i Färgelanda tätort. Kommunchefen och KS ledningsutskott utgör styrgrupp i utredningsarbetet och KS ska hållas informerad under utredningens gång.

Arbetsgruppen presenterar följande möjliga alternativ

Alternativ 1

Bygga ny F-9 skola inklusive musikskola och vuxenutbildning i Färgelanda tätort, på nuvarande Valboskolans område eller annan lämplig plats. Att bygga på annan plats underlättar successiv inflyttning och den dagliga skolverksamheten påverkas inte. Om nybyggnation ska ske på nuvarande skolområde krävs alternativa lokaler under byggnadstiden.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts § 22

Alternativ 2

Om- och nybyggnad av Valboskolan F-9 med utökning av antal klassrum, modernisering av lokalerna samt plats för musikskola och vuxenutbildning. Under byggnation krävs alternativa lokaler för skolans verksamhet.

Alternativ 3

Då beställd fuktkontroll inte visar oreparerbara skador på Höjdenskolan kan renovering/upprustning ske. Lokalerna är då ett alternativ för årskurs F-3 med tillhörande fritids.

Tänkbar plan:

Fas 1 förskoleklass inkl. fritidshem för de eleverna flyttar in i A-delen efter uppräschning av företrädesvis ytor. Inflyttning augusti 2017.

Fas 2 Renoveras B och C delarna genomgripande. Inflyttning augusti 2018.

Fas 3 flyttar hela verksamheten F-3 inkl. fritidshem till B och C-delarna och A-delen renoveras genomgripande. Januari 2019.

Valboskolan rymmer fortsättningsvis år 4-9 inkl. fritidshem samt grundsärskola.

Detta alternativ innebär att matsalen inte behöver byggas ut på Valboskolan. Om vuxenutbildning och musikskola ska flytta in i Valboskolan krävs utbyggnad annars enbart genomgripande renovering samt ombyggnad av Valboskolan av pedagogiska skäl.

Alternativ 4 enbart kortsiktiga lösningar

A. Införskaffande av moduler för F-6; tre stycken från hösten 2017.

B. Inflyttning i renoverade lokaler på före detta Höjdenskolan antingen hösten 2017 men troligare januari 2018. Om inflyttning vid senare tillfälle än hösten 2017 kan kortsiktigt lösning vara att Förskoleklass och fritids genomför sin verksamhet på Allhem. Detta är endast möjligt under hösten 2017.

De ekonomiska kalkylerna är inte framtagna men en beräknad kostnad (mycket övergripande) att utgå från:

Alternativ 1: 250-300 mkr

Alternativ 2: cirka 150 mkr

Alternativ 3: cirka 15-20 mkr

Alternativ 4: Hyra Allhem – okänd, tre moduler till en kostnad av cirka 800-900 tkr per år där kostnader för markarbeten tillkommer samt inventarier för cirka 500 tkr.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts § 22

Beslutsunderlag

Sektor Barn och utbildnings tjänsteskrivelse 2017-02-13.

Barn och utbildningschefen informerar.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Barn- och utbildning
Barn- och utbildningschef
Helena H Kronberg
0528-56 7201
helena.kronberg@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Långsiktig organisation och lokallösning för skola F-9 inklusive fritidshem i Färgelanda tätort - inriktningsbeslut

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att inriktningen för det fortsatta arbetet görs utifrån alternativ 3, såsom beskrivet i ärendetexten.

Ärendebeskrivning

Under en längre tid har behovet av en långsiktig lokallösning för skola, fritidshem F-9 i Färgelanda tätort varit föremål för diskussion. Befintliga lokaler är till vissa delar mindre ändamålsenliga och de senaste årens elevökning har medfört ett tydligt behov av ökade lokalytor.

Kommunstyrelsen (KS) beslutar den 30 november 2016 (§ 249) att uppdra till förvaltningen att på ett förutsättningslöst sätt utreda, beskriva och analysera alternativa, långsiktiga organisatoriska och lokalmässiga lösningar för skola F-9 inklusive fritidshem i Färgelanda tätort. Kommunchefen och KS ledningsutskott utgör styrgrupp i utredningsarbetet och KS ska hållas informerad under utredningens gång.

Utsedd arbetsgrupp har genomfört ett flertal arbetsmöten och diskuterat alternativa lösningar. Besök har genomförts på före detta Höjdensskolan och Allhem, då detta är alternativ som har diskuterat. Muntlig redogörelse av gruppens tankar kring alternativa lösningar presenterades för Arbetsgruppen för Utveckling av skolans arbete för att förbättra elevresultaten den 21 december 2016.

Arbetsgruppen presenterar följande möjliga alternativ och vill få kommunstyrelsens inriktningsbeslut avseende vilket/vilka alternativ som arbetsgruppen ska genomlys och utreda ytterligare inför kommande beslut i ärendet.

Vi utreder inte några alternativ i tätorten som kan påverka ytterskolornas nuvarande struktur då det är ett politiskt inriktningsbeslut

Alternativ 1

Bygga ny F-9 skola inklusive musikskola och vuxenutbildning i Färgelanda tätort, på nuvarande Valboskolans område eller annan lämplig plats. Att bygga på annan plats underlättar successiv inflyttning och den dagliga skolverksamheten påverkas inte. Om nybyggnation ska ske på nuvarande skolområde krävs alternativa lokaler under byggnadstiden.

Alternativ 2

Om- och nybyggnad av Valboskolan F-9 med utökning av antal klassrum, modernisering av lokalerna samt plats för musikskola och vuxenutbildning. Under byggnation krävs alternativa lokaler för skolans verksamhet.

Alternativ 3

Då beställd fuktkontroll inte visar oreparerbara skador på Höjdenskolan kan renovering/upprustning ske. Lokalerna är då ett alternativ för årskurs F-3 med tillhörande fritids.

Tänkbar plan:

Fas 1 förskoleklass inkl. fritidshem för de eleverna flyttar in i A-delen efter uppfräschning av företrädesvis ytor. Inflyttning augusti 2017.

Fas 2 Renoveras B och C delarna genomgripande. Inflyttning augusti 2018.

Fas 3 flyttar hela verksamheten F-3 inkl. fritidshem till B och C-delarna och A-delen renoveras genomgripande. Januari 2019.

Valboskolan rymmer fortsättningsvis år 4-9 inkl. fritidshem samt grundsärskola.

Detta alternativ innebär att matsalen inte behöver byggas ut på Valboskolan.

Om vuxenutbildning och musikskola ska flytta in i Valboskolan krävs utbyggnad annars enbart genomgripande renovering samt ombyggnad av Valboskolan av pedagogiska skäl.

Alternativ 4 enbart kortsiktiga lösningar

A. Införskaffande av moduler för F-6; tre stycken från hösten 2017.

B. Inflyttning i renoverade lokaler på före detta Höjdenskolan antingen hösten 2017 men troligare januari 2018. Om inflyttning vid senare tillfälle än hösten 2017 kan kortsiktigt lösning vara att Förskoleklass och fritids genomför sin verksamhet på Allhem. Detta är endast möjligt under hösten 2017.

Nuvarande moduler för årskurs 7-9 underlättar situationen och ytan måste tänkas in vid ny-/ombyggnation.

De ekonomiska kalkylerna är inte framtagna men en beräknad kostnad (mycket övergripande) att utgå från:

Alternativ 1: 250-300 mkr

Alternativ 2: cirka 150 mkr

Alternativ 3: cirka 15-20 mkr

Alternativ 4: Hyra Allhem – okänd, tre moduler till en kostnad av cirka 800-900 tkr per år där kostnader för markarbeten tillkommer samt inventarier för cirka 500 tkr.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Helena H Kronberg
Barn- och utbildningschef

UTKAST

Rapport avseende utredning

Ankom 2017-01-15   Ansvarig   Kalle Nilsson 0703-002646

Fukt i väst Projekt NR   **170002**   **Objekt**   **Höjden skola Färgelanda**

Skadeplats
Höjden skola Färgelanda

Beställare / Faktureras
Svante Bäckström

Avdelning A

Byggare
Tel nr
Försäkrings bolag
Namn

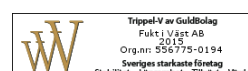
Skadenummer/ Försäkrings NR

Uppdrag   **Fuktutredning samt bedömning av fastighetens kondition**

(x) Projektspecifik riskanalys för arbetsmiljö är genomförd. Identifierade risker omfattas av vår generella arbetsmiljöplan.

Klevåsvägen 4 451 55 Uddevalla. ORG NR 556775-0194
Mail: info@fuktivastab.se
Kontoret 0522-12440

Trippel-V av Guldbölag
Fukt i Väst AB
2015
Org.nr: 556775-0194
Sveriges starkaste företag
Stabilitet - Lönsamhet - Tillväxt - Värde

Rapport avseende utredning

Besiktningens datum 2017-01-12
Närvarande vid besiktning Kalle Nilsson, Kristoffer Sjögren samt Per-Olof/ Fastighetsskötare
Konstruktion 1-plans, kryppgrund med betongvalv. Träregelstomme och sadeltakskonstruktion.

lakttagelser:

Kryppgrund:

Vid besiktningen görs kontroll i kryppgrunden. I kryppgrunden är det ett väldigt torrt klimat och den är inte uteventilerad. Vid besiktningen utförs fuktmätning i en brädbit som lämnats kvar i kryppgrunden och här uppmäts en fuktkvot på 10% vilket är en bekräftelse på kryppgrundens torra klimat.

I kryppgrunden syns dock en fuktskada i betongvalvet kring avloppsledningars genomföringar. Kontroll av detta görs ovanifrån.

WC (54 på ritning):

Detta WC ligger ovanför de skadorna man kunnat se från kryppgrunden. På golvet plastmatta kan man se spår från tidigare rörläckage som numera är åtgärdat. Vatten har dock trängt ner i golv vid otätheter kring avloppsgenomföringar i golv samt vid tröskeln vilket orsakat formförändringar i golv. Vid besiktningen kan också förhöjda fuktvärden mätas i golv och angränsande väggar till detta wc.

Omklädningsrum (04 på ritning):

Här påvisas ett gammalt läckage genom gipsskivorna i taket. Läckaget skall nu vara åtgärdat vilket också bedöms som troligt då inga förhöjda fuktvärden kan mätas i detta tak. Däremot syns fuktmärken på gips och man ser att skruvskallarna börjat rosta vilket tyder på en längre tids upp fuktning. Därför är det också sannolikt att det finns mikrobiella skador på ovansidan gipsskivorna samt i isoleringen.

Personalmatsal samt personalrum (06,07 på ritning):

Vid besiktningen kan en kraftigt avvikande lukt med kemisk karaktär kännas i detta rum som endast avdelas med en skärmvägg. Vid besiktningen utförs därför fuktmätning av golv, väggar samt tak utan att förhöjda fuktvärden kan mätas. Inspektionshål borras också i golv och vägg för att konstatera konstruktionen och dess material.

Vid denna håltagning kan man konstatera att det är en flytande golvkonstruktion dvs att det ligger cellplast (frigolit) på betongvalvet som sedan golvspånskivan ligger ovanpå. Bottensyllen på ytterväggarnas regelstomme ligger inte direkt mot betongvalvet utan på en uppgjuten klack och därmed också då i nivå med golvspånskivan. Vid dessa håltagningar kan man inte hitta varken tryckimpregnerat eller cuprinolbehandlat material. Däremot kan man se att det inte finns någon diffusionsspärr i väggarna. Detta kan leda till ett problem om en större mängd fukt tränger ut i ytterväggar där det då kyls ner och kondenserar. Att detta problem uppstår får anses som troligt om användningen av lokalerna ökar och därmed också fuktillskottet.

Den avvikande lukten i rummet kan härledas till korkmattan. Detta beror sannolikt på upprepad våttorkning av golv vilket medfört inträngning av vatten i skarvar och porer i

denna matta vilket skapat kemiska emissioner som avger den kemiska lukten.

Vid besiktning kan man också konstatera att det är en väldigt hög luftomsättning i detta rum. Detta kan leda till torrt klimat och därmed irriterade slemhinnor.

Klassrum (52 på ritning):

Vid besiktningen upplevs en något avvikande lukt av kemisk karaktär i detta rum. Vid besiktningstillfället förvaras dock mycket lösöre och annat material i rummet vilket innebär att man inte kan konstatera om lukten kommer från konstruktionen eller från något som förvaras i rummet.

Fuktmätning utförs dock i golv väggar och tak i detta rum utan att förhöjda fuktvärden kan mätas.

Kallvind:

På kallvinden anses konstruktionen vara i gott skick (i förhållande till de fuktmässiga risker som finns på en uteventilerad kallvind). Vid besiktningen kan dock viss mikrobiell påväxt synas på råspontsbrädorna i yttertaksstrukturen. Detta är sannolikt kondensskador från tiden då lokalerna användes mer frekvent och därmed mer varm och fuktig luft trängde upp på vinden och kondenserade på det kallare yttertaket. Detta innebär att man bör utföra löpande kontroller på vinden om det sker en ökad användning av lokalerna. Vid kontroll på vinden ser man också att avluftningsrör från avloppet går upp och släpper ut luften på kallvinden. Här bör man komplettera med en vacuumventil eller dra ut avluftningsrör genom taket.

Övriga utrymmen:

I övriga utrymmen än de som ovan är nämnda har inga fuktmässiga avvikelser kunnat upptäckas vid besiktningen. Fuktmätning utförs av alla ytterväggssyllar och inga förhöjda fuktvärden kan mätas. Okulärbesiktning har också utförts av innertak för att se om fler utifrån kommande läckage finns utan att hitta några tecken på detta.

Fuktmätning sker också i alla våtutrymmen och i angränsande väggar till dessa utan att förhöjda fuktvärden kan mätas (förutom i wc märkt 54 på ritning).

Golv mattorna är gamla och slitna vilket medför en risk för "städsador" dvs att fukt tränger ner i mattor och orsakar kemiska emissioner vid våttorkning av dessa.

Åtgärdsförslag:

En OVK bör göras i fastigheten före den tas i bruk.

WC (54 på ritning): Frilägg golv samt väggar på samt lokalt i intilliggande hall.

Ta bort blöt isolering och avfukta samt mögelsanera stommen.

Omklädningsrum (04 på ritning): Demontera aluminiumprofiler i tak för åtkomst av gipstak. Frilägg sedan gipstak lokalt vid fuktmärken och byt ut eventuellt skadad isolering.

Personalmatsal samt personalrum (06, 07 på ritning): Frilägg golvmatta och slipa bort limrester. Återställ med ny matta.

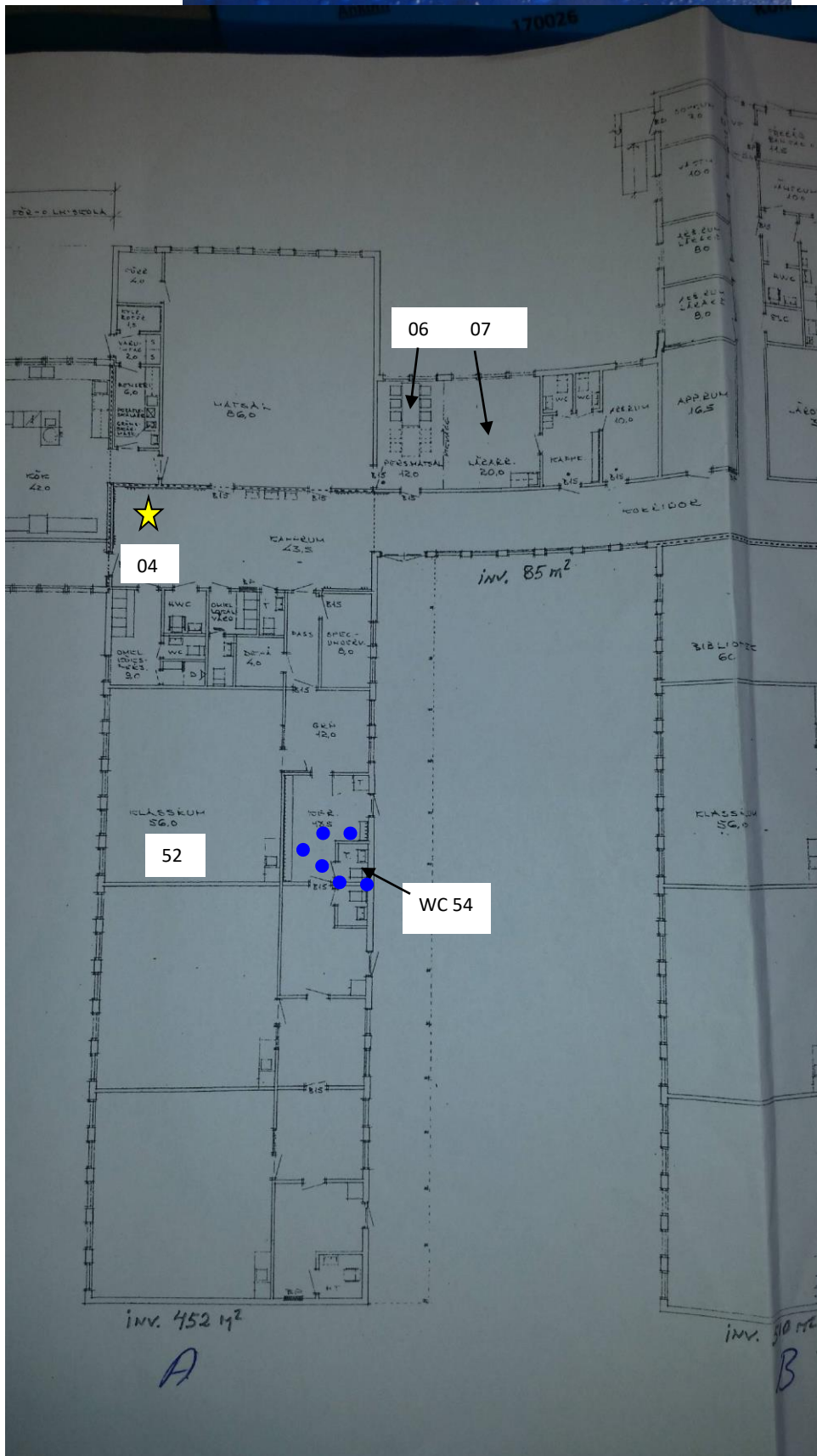
Kallvind: Montera en vacuumventil på avloppets avluftningsrör eller dra ut detta rör genom yttertaket.

När dessa åtgärder är utförda bör ett luftprov (MVOC-prov) tas i lokalen.

Klevåsvägen 4 451 55 Uddevalla. ORG NR 556775-0194

Mail: info@fuktivastab.se

Kontoret 0522-12440

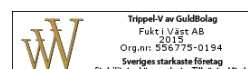

= Mikrobiell skada i tak

= Fuktskada i golv

Klevåsvägen 4 451 55 Uddevalla. ORG NR 556775-0194
Mail: info@fuktivastab.se
Kontoret 0522-12440

Skadeorsaken Foto.

Fuktskada i WC 54.

Formförändringar i golv kring wc 54 och förhöjda fuktvärden kan mätas.

Hål borrades i golv inne i personalrum 07. Kraftigt avvikande kemisk lukt kom från golvmattan.

Gamla fuktskador i tak i omklädningsrum 04.

Kontroll utförs i krypgrund. Väldigt torrt klimat i krypgrunden.

Kontroll görs också på kallvind som bedöms vara i god kondition.

På kallvinden ser man dock att avluftningsröret från avloppet går upp på vinden. Här rekommenderas att man monterar en vacuumventil.

Fuktmätning har skett av alla ytterväggssyllar utan att förhöjda fuktvärden har kunnat mätas.

Avvikande lukt känns i klassrum 52. På grund av materialet som magasinerats i rummet kan man inte konstatera om lukten kommer från konstruktionen eller från magasinerat lösöre.

Rapport avseende Utredning

Ankom 2017-01-20

Ansvarig

Kalle Nilsson 0703-002646

Fukt i väst Projekt NR **170002**

Objekt Höjdenskolan Färgelanda

Skadeplats

Höjdenskolan Färgelanda

Beställare / Faktureras

Svante Bäckström

Avdelning B

Byggare

Tel nr

Försäkrings bolag

Namn

Skadenummer/ Försäkrings NR

Uppdrag

Fuktutredning samt bedömning av fastighetens kondition

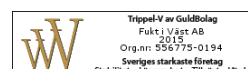

(x) Projektspecifik riskanalys för arbetsmiljö är genomförd. Identifierade risker omfattas av vår generella arbetsmiljöplan.

Klevåsvägen 4 451 55 Uddevalla. ORG NR 556775-0194

Mail: info@fuktivastab.se

Kontoret 0522-12440

Trippel-V av Guldbölag
Fukt i Väst AB
2015
Org.nr: 556775-0194
Sveriges starkaste företag
Stabilitet - Lönsamhet - Tillväxt - Värde

Rapport avseende utredning

Besiktningens datum 2017-01-18
Närvarande vid besiktning Kalle Nilsson, Kristoffer Sjögren samt Per-Olof/ Fastighetsskötare.
Konstruktion 1-plans, kryppgrund med betongvalv. Träregelstomme och sadeltakskonstruktion.

lakttagelser:

Kryppgrund:

Vid besiktningen görs kontroll av kryppgrunden. Precis som i tidigare utredda delar av kryppgrunden upplevs ett torrt klimat i kryppgrunden. Här kan man dock se att det är väldigt blött under plasten som ligger på markytan och det finns en mikrobiell påväxt på markytan. Här syns också att fukt vandrat kapillärt i murade hjärtväggar. Detta bedöms dock inte påverka kryppgrundsmiljön.

I kryppgrunden kan man konstatera salt och kalkutfällningar i betongvalvet under en skada i ett badrum som redan är känd och där badrummet är frilagd. Utfällningarnas omfattning tyder dock på att skadan varit mer omfattande än det som blivit frilagd.

På avloppsledning från wc i kapprum för personalen ser man rinnmärken som tyder på ett läckage. Kan dock ej indikera några förhöjda fuktvärden i betongvalvet underifrån men detta bör undersökas ytterligare för att säkerställa att det inte är något pågående läckage.

Klassrum (76 på ritning):

I detta klassrum fanns en pågående vattenskada vid besiktningen då det läckte från termostaten på ett element. Fastighetsskötaren kontaktades så att rörläggare kom dit och åtgärdade läckaget. Vid besiktningen lossade vi golvlister och borrar ett hål i golvet med ytterligare friläggning är nödvändig för att kunna avfukta och mögelsanera skadan (se under åtgärdsförslag).

Apparatrum (12 på ritning):

Förhöjd fuktighet indikeras kring golvbrunnen. Runt denna brunn har golvmattan också bubblat sig. Detta är en tätskiktsskada då klämring inte längre sluter tätt. Här är viss friläggning nödvändig (se under åtgärdsförslag).

Skolsköterskans vilorum (21 på ritning):

Avvikande lukt kan kännas vid inträde i rummet. Denna lukt maskeras en aning av en flaska med lacknafta som står på diskbänken. Det har varit en vattenskada på intilliggande wc där man frilaggt golv och väggar på wc. Enligt fastighetsskötaren hade man vid friläggningen bedömt att vatten runnit ut under golv i intilliggande utrymmena men friläggning av dessa är inte utförd. Att det är en större omfattning på vattenskadan än den som redan frilagts kan bekräftas av omfattningen på salt/kalkutfällningarna som syns underifrån i kryppgrunden.

I vilorummet är sparksockeln under köksskåpen formförändrad och intill denna sparksockel har plastmattan bubblat sig. Vid fuktindikering kan dock inga förhöjda fuktvärden indikeras. Här är friläggning av golv mot wc nödvändig (se under åtgärdsförslag).

WC (22 på ritning):

Känd vattenskada som redan frilagts.

Passage (19 på ritning):

På samma sätt som i skolsköterskans vilorum bedöms golv i passage också påverkat av vattenskadan inne på wc och friläggning av golv bedöms därför som nödvändig.

WC (71 på ritning):

Kraftigt bubblad golvmatta. Kan dock inte mäta några förhöjda fuktvärden.

WC (70 på ritning):

Sannolikt ett läckage från ventil på wc-stol. Fuktindikeringen visade dock inga förhöjda värden i golv på wc. Läckaget bör dock kontrolleras då vattnet sätts på.

Kapprum för personal (08 på ritning):

Samma korkmatta som nämns i tidigare rapport angående sektion A och dess personalrum. Samma avvikande lukt kan kännas och byte av korkmatta och botslipning av limrester rekommenderas därför även här (se under åtgärdsförslag).

Kallvind:

Vid besiktningen anses konstruktionen vara i gott skick (i förhållande till de fuktmässiga risker som finns på en uteventilerad kallvind). Vid besiktningen kan dock viss mikrobiell påväxt synas på råspontsbrädorna i yttertakskonstruktionen. Dessa bedöms som något mer omfattande i del vid utsticken som binder samman sektionerna. Detta är sannolikt kondensskador från tiden då lokalerna användes mer frekvent och därmed mer varm och fuktig luft trängde upp på vinden och kondenserade mot det kalla yttertaket. Detta innebär att man bör utföra löpande kontroller på vinden om det sker ökad användning av lokalerna.

Övriga utrymmen:

I övriga utrymmen än de som ovan är nämnda har inga fuktmässiga avvikelser kunnat upptäckas vid besiktningen. Fuktmätning utförs av alla ytterväggssyllar och inga förhöjda fuktvärden kan mätas (utom vid vattenskadan i klassrum 76 på ritning). Okulärbesiktning har också utförts av innertak för att se om fler utifrån kommande läckage finns utan att hitta några tecken på detta. Fuktmätning sker också i alla våtutrymmen och i angränsande väggar till dessa utan att förhöjda fuktvärden kan mätas.

Övriga observationer:

I sektion B finns en något mer unken avvikande lukt än i sektion A. I sektion B är golvmattorna mer slitna och bedömningen görs att mycket av den avvikande lukten kommer från dessa. Därför rekommenderas att dessa byts ut och att limrester slipas bort (se under åtgärdsförslag).

Åtgärdsförslag:

En OVK bör göras i fastigheten före den tas i bruk.

Kryppgrund: Säkerställ att det inte finns något läckage på avloppsledning från wc intill personalens kapprum (08 på ritning).

Klassrum (76 på ritning): Frilägg golvmatta. Frilägg golvspånskiva och cellplast i det drabbade hörnet. Kapa väggskivor i det drabbade hörnet ca 30cm upp från golv. Avfuktning och mögelsanering av golv och bottensyll.

Apparatrum (12 på ritning): Frilägg golvmatta och byt ut golvbrunn för att sedan lägga ny matta (Bör kunna lokalt lagas kring golvbrunnen).

Skolsköterskans vilorum (21 på ritning): Demontera köksskåp och riv bort sparklåda. Frilägg golvmatta i rummet. Frilägg golvspånskiva och cellplast mot wc. Mögelsanering av frilagd yta.

Passage (19 på ritning): Frilägg golv i passage. Mögelsanering av frilagd yta.

WC (71 på ritning): Byt ut matta på golv då befintlig golvmatta sannolikt kommer spricka vid ökad belastning.

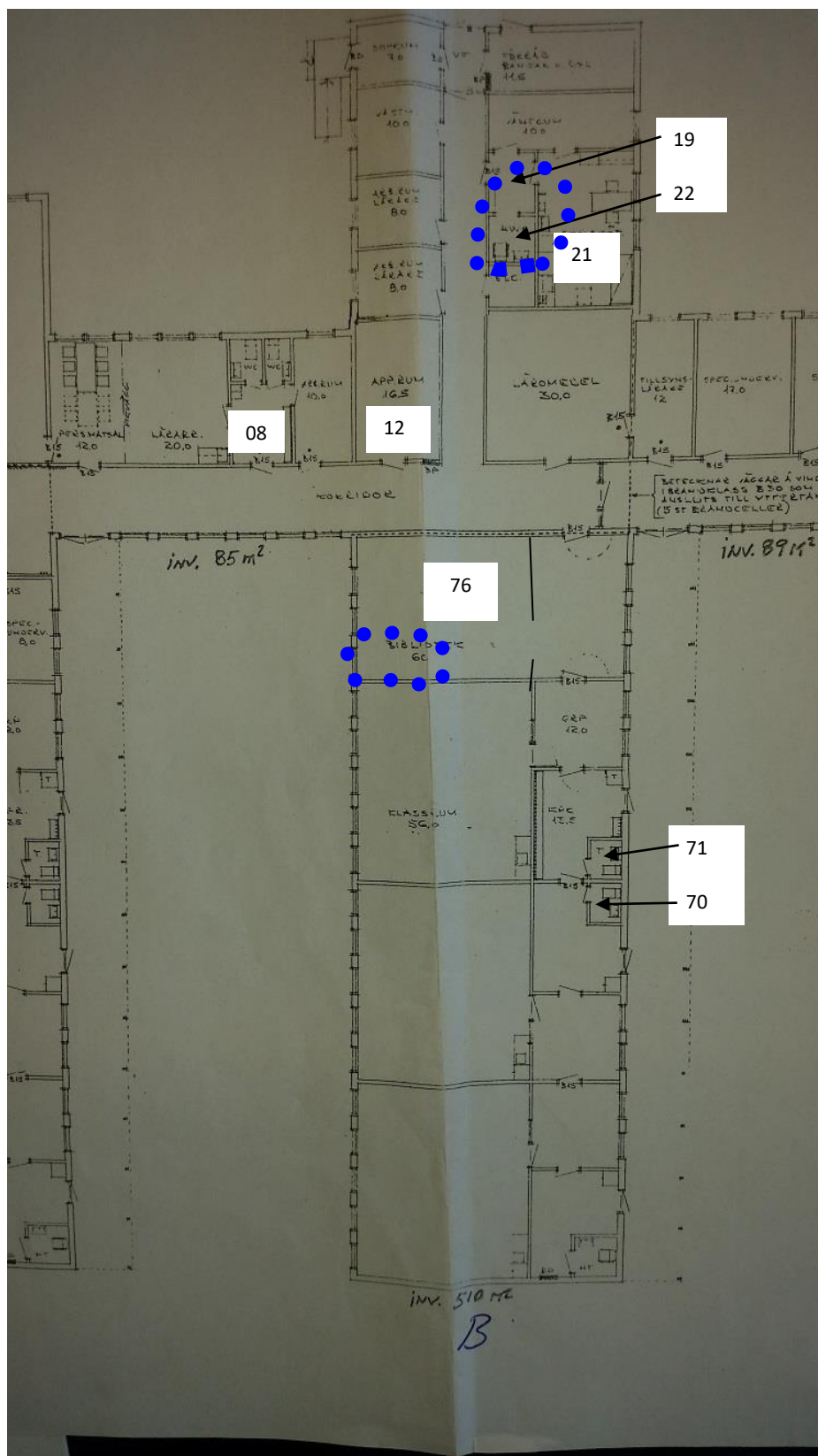
WC (70 på ritning): Kontrollera eventuellt läckage från ventil till wc-stol.

Kapprum för personal (08 på ritning): Frilägg korkmatta och slipa bort limresterna från golvspånskiva före ny matta läggs.

Övriga observationer: Golvmattor i samtliga utrymmen bör bytas ut på grund av deras slitna kondition som därmed leder till kemiska emissioner som orsakar lukt.

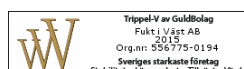
När dessa åtgärder är utförda bör ett luftprov (MVOC-prov) tas i sektionen.

Skiss Ritning

 = Fukt i golv

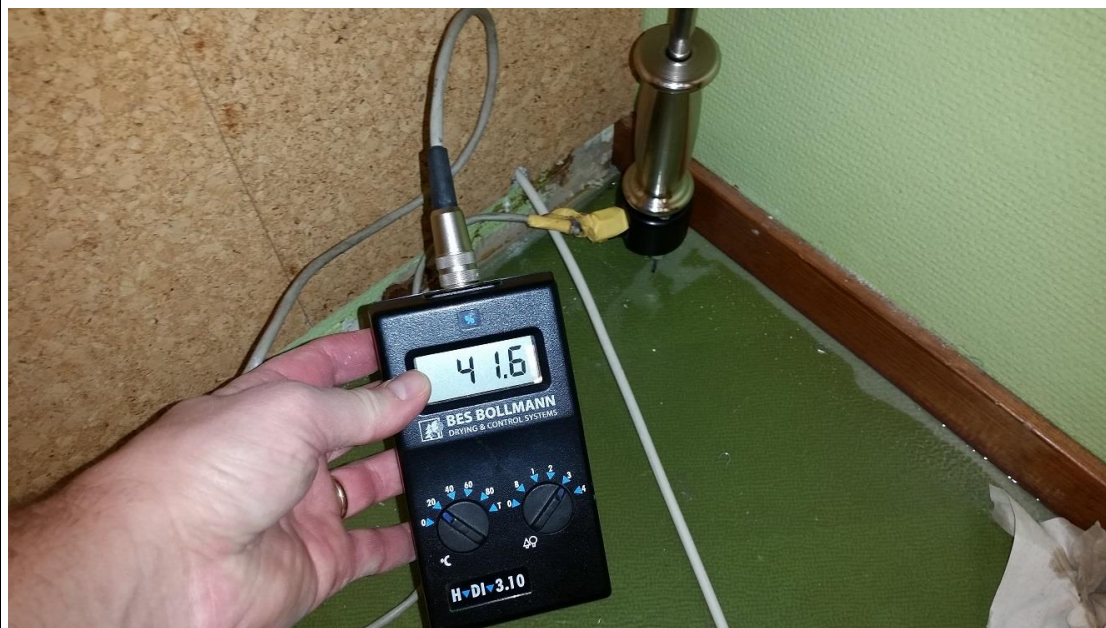
Klevåsvägen 4 451 55 Uddevalla. ORG NR 556775-0194
Mail: info@fuktivastab.se
Kontoret 0522-12440

Skadeorsaken Foto.

Salt och kalkutfällningar i betongvalv under wc, passage och skolsköterskans vilorum.

Fuktskada upptäckt i klassrum 76 pga läckande termostat på element.

Torr klimat i krypgrunden.

I krypgrunden är det dock blött under plasten och mikrobiell påväxt på markytan.

Det stod vatten på golvet i klassrum 76 på grund av läckage från termostat.

Detta läckage har orsakat mikrobiella skador på golvlist samt i golv.

Hål borrades i golv vid denna skada och förhöjda fuktvärden kunde indikeras på betongplattan.

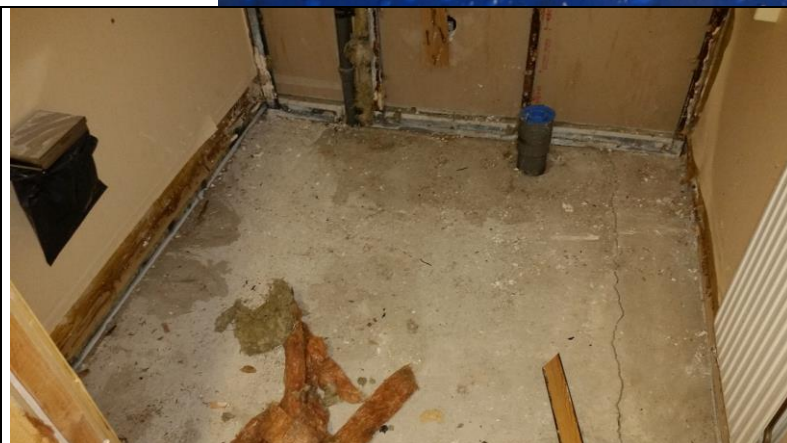
Förhöjda fuktvärden runt golvbrunn i apparatrum 12.

Formförändrad sparklåda under köksskåp i skolsköterskans vilorum 21.

Inga förhöjda fuktvärden kan dock indikeras i vilorummets golv.

Den frilagda skadan i wc nr 22.

Golvmatte har bubblat sig i wc 71.

Misstänkt läckage från ventil till wc-stol i wc 70.

Kallvind.

Lite mer mikrobiell påväxt på råsponten vid utstick mot övriga sektioner.

Tord Karlsson
Sektor Samhällsbyggnad
Färgelanda kommun
Allhemsvägen 5
458 80 Färgelanda

Preliminära kostnader för upprustning av Höjdenskolan, Färgelanda.

På uppdrag av Tord Karlsson utreds preliminära kostnader för att upprusta Höjdenskolan, invändig yta ca 1800 m²

Förutsättningar:

Höjdenskolan har inte varit i bruk sedan november 2010. Lokalerna är i behov av en upprustning.

Under de år som lokalerna stått tomma har byggnaden utsatts för viss skadegörelse, yttertaget har skadats vid några tillfällen så att vissa delar har fuktskadats. Dessutom har många fönsterrutor krossats.

Markytor och utrustning kring byggnaden är i behov av upprustning. Fasader måste målas och fönster måste bytas.

Invändigt måste lokalerna uppfräschas i allmän mening. Golv väggar och tak ges nya yttskikt. Ny golvmatta, väggar målas om och vissa undertak byts mot nytt.

Ventilationssystemen är av äldre datum och är dimensionerade för 15-18 elever / klassrum. Man måste räkna med att byta ut ventilationssystemen till ny teknik med högre kapacitet. Det skulle också ge en mer energisnål drift.

Belysning och datanät måste kompletteras.

Det kan finnas behov av sanering av material i en större omfattning än de delar som synligt varit fuktskadade. Det kan i alla fall inte uteslutas. Detta bör vidare utredas innan slutligt beslut tas om att byggnaden skall upprustas och användas som skollokal.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Momsreg.nr/F-skatt	Bankgiro
KIB i Uddevalla 2511 Box 110	Kålgårdsbergsg. 13 451 30 Uddevalla	0522 – 391 55 E-mail	556540-8241	5205-

Preliminära kostnader:

Markarbeten	720 kkr
Utvändig upprustning	1400 kkr
Måla fasad	200 kkr
Invändig ombyggnad	2000 kkr
Måla fasad	200 kkr
Ny ventilation	4100 kkr
Ny el/data	250 kkr
Fuktutredning	XX
Byggherrekostnader	550 kkr

Kalkylerad preliminär kostnad exkl. moms ~9420 kkr

(Kostnader med nu kända fukt och saneringskostnader)

Tid för genomförande:

Från det att beslut om ombyggnad tas till att skolbyggnaden åter står klar för att användas kommer ta ca. ett år.

Uddevalla 2015.01.22

Anders Andersson
KIB i Uddevalla AB

Postadress	Besöksadress	Telefon	Momsreg.nr/F-skatt	Bankgiro
KIB i Uddevalla 2511 Box 110	Kålgårdsbergsg. 13 451 30 Uddevalla	0522 – 391 55 E-mail	556540-8241	5205-

Hyrmoduler vid Valboskolan

15 02 13

Budget priser i kr exkl moms

Sammanställning: 2 alternativ

Indus	Modell S27		Modell K27		
tänkt placering se situationsplan dat 15 02 03 se ritn A00-21-3582			tänkt placering se situationsplan dat 15 02 03 se ritn A00-22-3582		
3 klassrum			3 klassrum		
utv ca 43 *9,7 m = 417 m ²			utv ca 32,3 * 8,5 m= 274 m ²		
Hyrestid 36 mån (3 år)	2 016 000		Hyrestid 36 mån (3 år)	1 296 000	
alt " 60 mån (5 år)	2 820 000		alt " 60 mån (5 år)	1 800 000	
Etablering av lokaler på skolgård mellan byggnad D och E	575 000		Etablering av lokaler på skolgård mellan byggnad D och E	230 000	
Demontering av lokaler	375 000		Demontering av lokaler	180 000	
Framdragning av VA och el uppskattad kostnad	150 000		Framdragning av VA och el uppskattad kostnad	150 000	
driftskostnad el-VA mm bedöms till ca 60 000 kr/år			driftskostnad el-VA mm bedöms till ca 60 000 kr/år		
	3 år	180 000		3 år	180 000
	alt 5 år	300 000		alt 5 år	300 000
3 år totalt	3 296 000		3 år totalt	2 036 000	
alt. 5 år totalt	4 220 000		alt. 5 år totalt	2 660 000	
snittkostnad / klassenhet			snittkostnad / klassenhet		
hyrestid 3 år	1098667		hyrestid 3 år	678667	
alt hyrestid 5 år	1406667		alt hyrestid 5 år	886667	

Kommentar:

Får inte plats mellan D och E utan att riva
del av skärmtak, framför byggnad D

Tord K

Rapport avseende utredning

Ankom 2017-01-25

Ansvarig

Kalle Nilsson 0703-002646

Fukt i väst Projekt NR **170002**

Objekt Höjdenskolan Färgelanda

Skadeplats

Höjdenskolan Färgelanda

Beställare / Faktureras

Svante Bäckström

Avdelning C

Byggare

Tel nr

Försäkrings bolag

Namn

Skadenummer/ Försäkrings NR

Uppdrag

Fuktutredning samt bedömning av fastighetens kondition

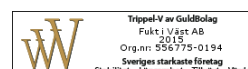

(x) Projektspecifik riskanalys för arbetsmiljö är genomförd. Identifierade risker omfattas av vår generella arbetsmiljöplan.

Klevåsvägen 4 451 55 Uddevalla. ORG NR 556775-0194

Mail: info@fuktivastab.se

Kontoret 0522-12440

Trippel-V av Guldbölag
Fukt i Väst AB
2015
Org.nr: 556775-0194
Svenskt starkaste företag
Stabilitet - Lönsamhet - Tillväxt - Värde

Rapport avseende utredning

Besiktningens datum	2017-01-27
Närvarande vid bes	Kalle Nilsson samt Kristoffer Sjögren.
Konstruktion	1-plans, kryppgrund med betongvalv. Träregelstomme och sadeltakskonstruktion.

lakttagelser:

Kryppgrund:

Vid besiktningen kan man konstatera likt i de andra delarna att det är ett väldigt torrt klimat i kryppgrunden. Men också i denna del är det blött under plasten och mikrobiell påväxt på markytan. Men på grund av kryppgrundens torra klimat bedöms detta ej påverka kryppgrundsmiljön.

I kryppgrunden syns dock fuktskador på betongvalvet kring avloppsgenomföringar från omklädningsrummens duschar.

Tillsyn lärare (26 på ritning):

En stickande avvikande lukt med kemisk karaktär kan kännas vid inträde i rummet. Mattsläpp syns på flera ställen i rummet. Inga förhöjda fuktvärden kan mätas och man ser inte heller några tecken på gamla fuktskador. Bedömningen görs därför att lukten kommer från golvmattan. Friläggning av golvmatta är därför nödvändig (se under åtgärdsförslag).

Specialundervisning (27 på ritning):

Ingen avvikande lukt men mattsläpp finns även här. Inga förhöjda fuktvärden kan mätas.

Specialundervisning (28 på ritning):

En stickande avvikande lukt med kemisk karaktär kan kännas vid inträde i rummet. Här ser man tecken på att det varit en gammal läckageskada i diskbänksskåpet då tappvattenledningar är utbytta från kopparrör till slang. Här har också väggskiva bakom diskbänksskåp bytts ut samt golvmatta kring diskbänken har bytts ut. Inspektionshål tas i korridorväggen mot denna skada och här kan inga tecken på mikrobiella skador synas. Bedömningen görs därför att vattenskadan sanerats på korrekt sätt och att de avvikande lukterna inte har något med denna skada att göra. Sannolikt kommer lukterna från golvmattan även här. Friläggning av golvmatta är därför nödvändig (se under åtgärdsförslag).

Städ (29 på ritning):

Gammal fuktskada kring golvbrunnen. Matta är därför utbytt kring golvbrunnen men man har inte bytt golvbrunn. Därmed har uppfuktning av golv kring brunn fortsatt och förhöjda fuktvärden kan indikeras. Utanför städ rummet i korridoren finns också tecken på gammal läckageskada då dörrbladet till städ rummet är kraftigt formförändrat och man känner också en stark mikrobiell lukt från detta. Inga tecken på mikrobiella skador syns dock i vägg eller golv vid denna skada. Här är friläggning av golvmatta i städskrubben samt byte av dörrblad nödvändig (se under åtgärdsförslag).

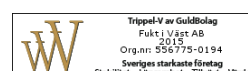
Handicaptaolett (30 på ritning):

Slitna golv och väggmattor. Inga förhöjda fuktvärden kan dock mätas.

Klevåsvägen 4 451 55 Uddevalla. ORG NR 556775-0194

Mail: info@fuktivastab.se

Kontoret 0522-12440

Träslöjd (36 på ritning):

Avvikande lukt kan kännas i lokalen. Detta bedöms dock bero på alla kemikalier som finns. Inga förhöjda fuktvärden kan mätas.

Omklädning (83 på ritning):

Inga förhöjda fuktvärden kan mätas vid besiktningen. Däremot är golvmattan punkterad på flera ställen. Färg har flagnat i taket och detta beror sannolikt på att det varit ett stort fuktpåverkan från duschutrymmen i kombination med bristfällig ventilation vilket lett till att ånga kommit ut i omklädningsrummet. Väv har också lokalt bubblat sig på väggar. Fortsättning finns under sammanfattning omklädningsrum och duschutrymmen.

Dusch (81 på ritning):

Förhöjd fuktighet kring golvbrunnar. Mikrobiella skador i tak samt att takfärg har flagnat. Fortsättning finns under sammanfattning omklädningsrum och duschutrymmen.

Dusch mellan dusch 81 samt omklädningsrum 77:

Förhöjd fuktighet kring golvbrunnar. Flera sprickor i tätskikt på golv. Fortsättning finns under sammanfattning omklädningsrum och duschutrymmen.

Omklädning (77 på ritning):

Färg har flagnat i tak. Mikrobiella skador i tak syns på grund av utifrån kommande vatten kring ventilationshuvar. Målad väv har bubblat sig på väggar. Golvmatta är punkterad på flera ställen. Här borrar inspektionshål i väggen och man ser då mikrobiella skador i vägg. Fortsättning finns under sammanfattning omklädningsrum och duschutrymmen.

Sammanfattning omklädningsrum och duschutrymmen:

Förutom de fuktskador som konstateras kring golvbrunnar i duschutrymmen samt de mikrobiella skadorna som finns i tak i omklädningsrum 77 på grund av utifrån kommande vatten bedöms att innertak, väggskivor samt golvmattor måste friläggas i samtliga dessa utrymmen (område rödmarkerad på ritning). Detta på grund av att man under längre tid använt duschar utan tillräcklig ventilation. Detta har lett till att fukt trängt ut bakom skivor i tak och väggar och kondenserat i bakomliggande konstruktion.

Ytterväggarna i denna del består av en yttre isolerad regelstomme på 120mm med diffusionsspärr på insidan. Innanför ligger en isolerad regelstomme (installationsvägg) på 45mm med råspont och därefter gips på insidan. Här bedöms att hela installationsväggen måste friläggas på grund av mikrobiella skador i både stombeklädnad och isolering.

Uteredskap (92 på ritning):

Vatten har trängt in vid ytterdörr. Förhöjd fuktighet kan mätas i golvet. Här är friläggning av golv intill ytterdörr nödvändig (se under åtgärdsförslag).

Gymnastiksal:

Avvikande lukt kan kännas i lokalen. Dock är inte ventilationen igång som eventuellt skulle ventilera ut de avvikande lukterna och det magasineras en del lösöre och annat material som skulle kunna orsaka lukterna.

Vid besiktningen kan man konstatera att utrymningsdörren är hängande och därmed något sned vilket innebär att den är väldigt trög att både öppna och stänga. När den är stängd ser man ut mellan dörrblad och karm och här har det trängt in lite fukt vilket orsakat något förhöjda fuktvärde i golv lokalt vid ytterdörr. I övrigt kan inga förhöjda fuktvärden mätas i gymnastiksalen. Här är ändå en lokal friläggning av golv vid ytterdörr nödvändig (se under åtgärdsförslag).

Kallvind:

På kallvinden både över gymnastiksalen och övriga delar av avdelning C kan man på flera ställen se tecken på utifrån kommande läckage genom yttertaket. Här finns flera ställen där man ser fuktmärken på både råspont och takstolar. Här rekommenderas en omläggning av tak och att man då också byter den skadade isoleringen under de utifrån kommande läckagen.

Övriga observationer:

Likt avdelning B är golvmattor över lag väldigt slitna. I avdelning C rekommenderas därför att samtliga golvmattor byts ut och att man vid det arbetet slipar bort limresterna från golvspånskivan. Fuktmätning har skett av alla ytterväggssyllar utan att förhöjda fuktvärden kan mätas.

Ventilationen i sektion C är inte igång vilket innebär att en del avvikande lukter som kan kännas vid besiktningen eventuellt ventileras ut. Ventilationen bör vara igång före luftprov tas.

Åtgärdsförslag:

En OVK bör göras i fastigheten före den tas i bruk.

Frilägg samtliga golvmattor och slipa bort limrester före återställande.

Städ (27 på ritning): När golvmatta friläggs bör avfuktning och fuktmätning utföras före återställande. Här måste också golvbrunnen bytas då den befintliga inte längre är godkänd. I detta utrymme skall också dörrbladet bytas.

Omklädningsrum och duschutrymmen (rödmarkerat område på ritningen): Här skall samtliga golvmattor friläggas. På väggar och tak skall också stombeklädnad tas ner och skadad isolering bytas ut. Före återställande skall träregelstomme mögelsaneras.

Uteredskap (92 på ritning): Frilägg förutom plastmatta på golvet också golvspånskiva intill ytterdörr. Fuktmätning och mögelsanering bör utföras före återställande.

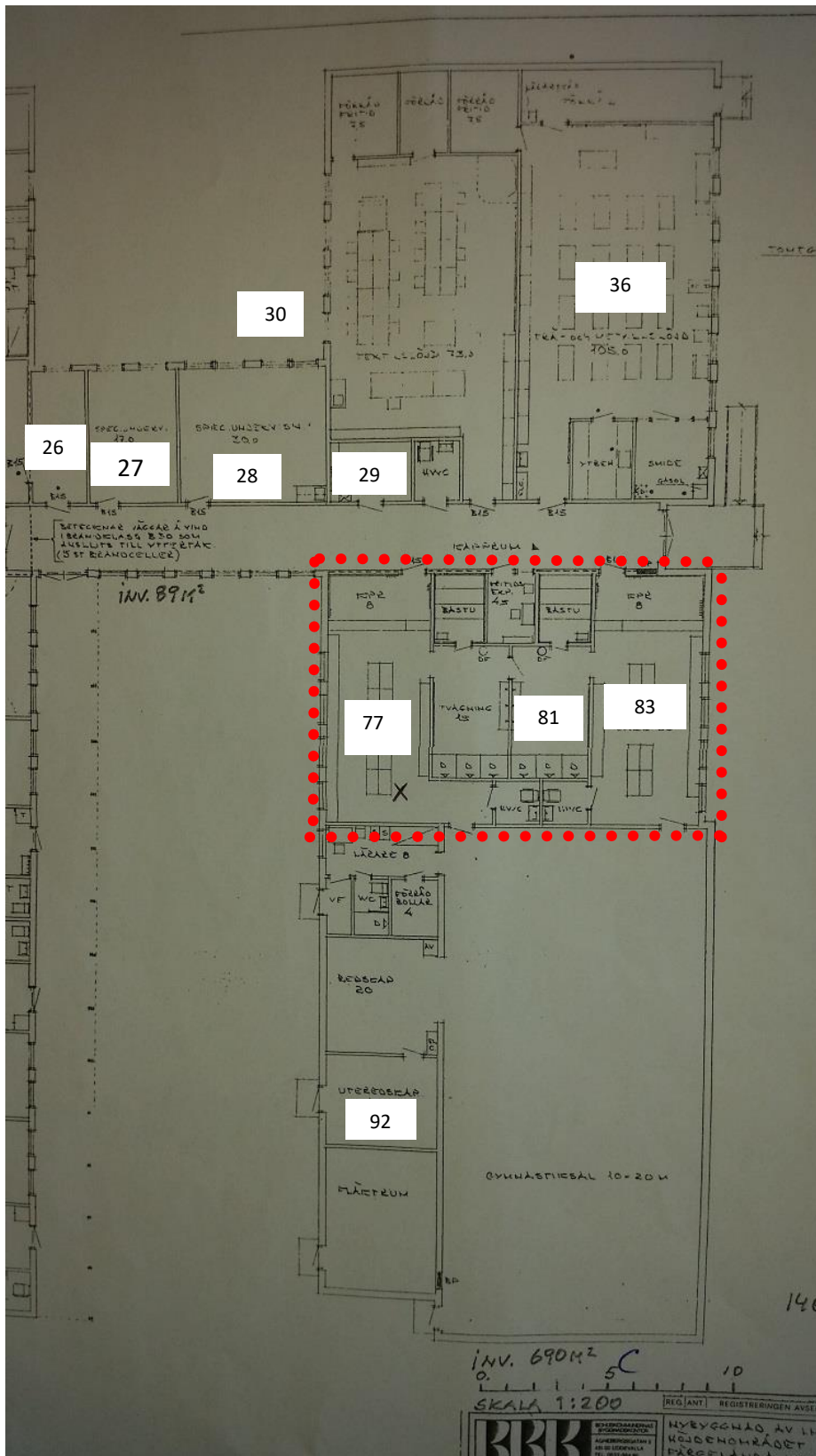
Gymnastiksal: Frilägg golv lokalt intill ytterdörr. Fuktmätning och mögelsanering bör utföras före återställande. Här bör också gymnastiksalen tömmas på magasinerat material före luftprov tas.

Yttertak: Renovering av yttertak samt byte av skadad isolering i vindsbjälklaget.

När dessa åtgärder är utförda bör ett luftprov (MVOC-prov) tas i sektionen.

Skiss Ritning

Skadeorsaken Foto.

Fuktskador i betongvalv under duschutrymmen.

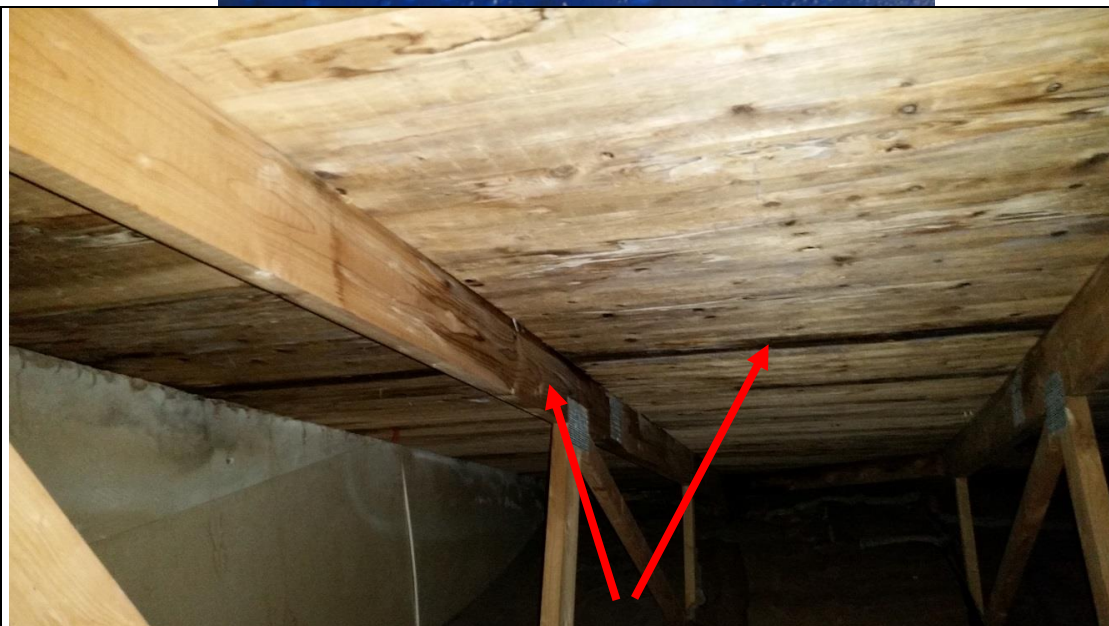
Förhöjd fuktighet i golv kring brunn i städrummet.

Färg har flagnat i tak i duschutrymmen och omklädningsrummen på grund av dålig ventilation.

Detta har lett till att fukt trängt ut i väggar och därmed orsakat mikrobiella skador.

Fuktmärken på råspont och takstol på grund av läckage genom yttertak.

Formförändrat dörrblad till städrummet.

Tätskiktsskada i duschutrymme.

Väv har bubblat sig på väggar i omklädningsrummet pga. förhöjd relativ luftfuktighet.

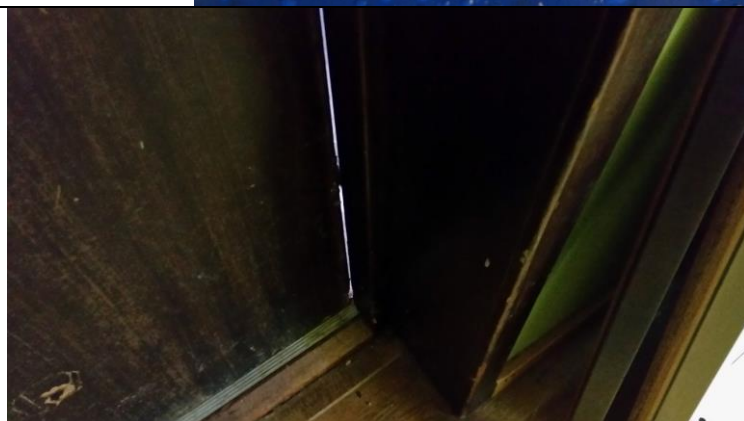
Kraftig mikrobiell lukt från väven vid uttagen provbit.

Uteredskap (92 på ritning). Förhöjd fuktighet i golv kring dörr.

Förhöjd fuktighet lokalt i golv vid utrymningsdörr i gymnastiksal.

Här ser man att man kan se ut mellan dörrblad och dörrkarm på utrymningsdörr i gymnastiksalen.

Fler ställen på kallvind där man ser skador på råspont och takstolar på grund av utifrån kommande vatten.

Tord Karlsson
Sektor Samhällsbyggnad
Färgelanda kommun
Allhemsvägen 5
458 80 Färgelanda

Preliminära kostnader för upprustning av Höjdenskolan, Färgelanda.

På uppdrag av Tord Karlsson utreds preliminära kostnader för att upprusta Höjdenskolan, invändig yta ca 1800 m²

Förutsättningar:

Höjdenskolan har inte varit i bruk sedan november 2010. Lokalerna är i behov av en upprustning.

Under de år som lokalerna stått tomma har byggnaden utsatts för viss skadegörelse, yttertaget har skadats vid några tillfällen så att vissa delar har fuktskadats. Dessutom har många fönsterrutor krossats.

Markytor och utrustning kring byggnaden är i behov av upprustning. Fasader måste målas och fönster måste bytas.

Invändigt måste lokalerna uppfräschas i allmän mening. Golv väggar och tak ges nya yttskikt. Ny golvmatta, väggar målas om och vissa undertak byts mot nytt.

Ventilationssystemen är av äldre datum och är dimensionerande för 15-18 elever / klassrum. Man måste räkna med att byta ut ventilationssystemen till ny teknik med högre kapacitet. Det skulle också ge en mer energisnål drift.

Belysning och datanät måste kompletteras.

Det kan finnas behov av sanering av material i en större omfattning än de delar som synligt varit fuktskadade. Det kan i alla fall inte uteslutas. Detta bör vidare utredas innan slutligt beslut tas om att byggnaden skall upprustas och användas som skollokal.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Momsreg.nr/F-skatt	Bankgiro
KIB i Uddevalla 2511 Box 110	Kålgårdsbergsg. 13 451 30 Uddevalla	0522 – 391 55 E-mail	556540-8241	5205-

Preliminära kostnader:

Markarbeten	720 kkr
Utvändig upprustning	1400 kkr
Måla fasad	200 kkr
Invändig ombyggnad	2000 kkr
Måla fasad	200 kkr
Ny ventilation	4100 kkr
Ny el/data	250 kkr
Fuktutredning	XX
Byggherrekostnader	550 kkr

Kalkylerad preliminär kostnad exkl. moms ~9420 kkr

(Kostnader med nu kända fukt och saneringskostnader)

Tid för genomförande:

Från det att beslut om ombyggnad tas till att skolbyggnaden åter står klar för att användas kommer ta ca. ett år.

Uddevalla 2015.01.22

Anders Andersson
KIB i Uddevalla AB

Postadress	Besöksadress	Telefon	Momsreg.nr/F-skatt	Bankgiro
KIB i Uddevalla 2511 Box 110	Kålgårdsbergsg. 13 451 30 Uddevalla	0522 – 391 55 E-mail	556540-8241	5205-

Sektorschef Barn och utbildning
Helena H. Kronberg

Kommunstyrelsen

Telefon 0528-56 72 01
helena.kronberg@fargelanda.se

Förslag hur tillgodose Valboskolans behov av utökad lokalyta

Beslutsförslag

Att kommunstyrelsen beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att upphandla och installera lätta byggnader/moduler i anslutning till Valboskolan

Att Kommunstyrelsen beslutar om utredning av utbyggnad av Valboskolan

Ärendet

Bakgrunden är att elever och personal på Valboskolan under flera år varit trångbodda. F-6 inklusive fritidshem flyttade från Höjdenskolan till Valboskolan 2010. Resursgruppen (fd Navet) flyttade från andra lokaler in i Valboskolan 2013. Förberedelsklassverksamheten, svenska som andraspråk, modersmål och studiehandledning är verksamheter som ökar i omfång för varje termin och behöver utrymme.

Skolan saknar idag grupprum och möjligheter att dela undervisningsgrupper och/eller ge individuellt stöd i den utsträckning som är önskvärd och nödvändig för att eleverna ska ges alla de möjligheter de har rätt till.

Vi ser två möjligheter att åtgärda situationen på kort sikt:

1. F-3 flyttar till Höjdenskolan som då behöver upprustas enligt nedan

Sektor Samhällsbyggnad har genom Tord Karlsson gjort en ny uträkning av kostnader för att upprusta delar av Höjdenskolan för Valboskolans F-3 verksamhet. Då byggnaden stått tom under lång tid och skadegörelsen varit omfattande landar uträkningen på ca 9,5 miljoner, se bilaga 1.

Uträkningen bygger på att alla klasser behöver minst ett hemklassrum med tillhörande halvklassrum för delning av stora klasser. Klassrummen på Höjdenskolan är små.

Elevantalet fördelar sig som nedan och behovet är då nio klassrum med tillhörande grupprum

Fsk klass	31 elever
år 1	25 elever
år 2	29 elever
år 3	30 elever
grundsärskola	2-3 elever

Till detta kommer matsal, personalrum och arbetsrum samt två lokaler med flera små rum för fritidshemsverksamheten som kan uppgå till 80-90 elever.

Slöjd, idrott och musikundervisning bör ske på Valboskolan då Höjdenskolans lokaler inte är möjliga att använda utan upprustning.

Måltidsverksamheten behöver ett upprustat mottagningskök.

2. Lätta byggnader/moduler placeras i omedelbar närhet till Valboskolan

Moduler motsvarande 2 klassrum med ingångar, kapprum, toaletter och grupprum för 7-9 samt en sk fritidsavdelning för att passa Resursgruppens verksamhet inkl. litet kök och två grupprum samt kapprum och toaletter.

Fördelen med detta alternativ är att verksamheterna fortsatt kan samverka och tillgång till måltidslokaler samt att lokaler för musik, slöjd och idrott finns för eleverna utan förflyttning. Arbetsrum och personalrum samt tillgång till elevhälsans personal fungerar som tidigare.

Kostnad för hyra av moduler är ungefärliga då upphandling måste göras.

Totalkostnad inkl. markarbeten med inkopplingar för vatten, el och nätåtkomst är ca

3 års hyra 2 036 000 kr

5 års hyra 2 660 000 kr

se bilaga 2

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 23

Dnr 2016/636

Årsredovisningen för Färgelanda kommun år 2016 kommunstyrelsens godkännande

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att för sin del godkänna förslaget till årsredovisning för 2016 och överlämna detsamma till revisionen för granskning.

Inga över- eller underskott överförs till 2017.

Beslutade riktade investeringsmedel för 2016 som inte förbrukats överförs till 2017.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen upprätta en årsredovisning som sedan överlämnas till revisionen för granskning. Årsredovisningen tillsammans med revisionsrapporten/revisionsberättelsen överlämnas därefter till kommunfullmäktige för prövning av frågan om ansvarsfrihet.

Årsredovisningen för år 2016 visar ett positivt resultat på 12,2 mnkr, vilket är 5,6 mnkr bättre än budget. Kommunkoncernens plusresultat är 18,4 mnkr.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets ekonomiavdelning tjänsteskrivelse 2017-02-15.

Ekonomichefen informerar.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Revisionen

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Årsredovisningen för Färgelanda kommun år 2016 – kommunstyrelsens godkännande

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att för sin del godkänna förslaget till årsredovisning för 2016 och överlämna detsamma till revisionen för granskning.

Inga över- eller underskott överförs till 2017.

Beslutade riktade investeringsmedel för 2016 som inte förbrukats överförs till 2017.

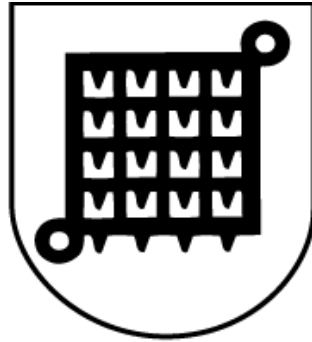
Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen upprätta en årsredovisning som sedan överlämnas till revisionen för granskning. Årsredovisningen tillsammans med revisionsrapporten/revisionsberättelsen överlämnas därefter till kommunfullmäktige för prövning av frågan om ansvarsfrihet.

Årsredovisningen för år 2016 visar ett positivt resultat på 12,2 mnkr, vilket är 5,6 mnkr bättre än budget. Kommunkoncernens plusresultat är 18,4 mnkr.

Lars Göran Berg
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Årsredovisning

Färgelanda kommun

Årsredovisning
2016

Innehållsförteckning

Färgelanda kommun.....	3
Kommunstyrelsens ordförande har ordet	4
Kommunchefen har ordet.....	5
Organisationsschema	6
Förvaltningsberättelse	7
Personalredovisning	17
Folkhälsa	21
Miljöredovisning.....	23
Ekonomisk redovisning	25
Resultaträkning	29
Balansräkning.....	30
Kassaflödesanalys	31
Notförteckning.....	32
Investeringsredovisning.....	37
Verksamhetsåret i siffror; diagram	38
Kommunfullmäktiges förvaltning.....	40
Kommunstyrelsens förvaltning & kommunkontor	41
Sektor Omsorg	45
Sektor Barn & utbildning.....	57
Sektor Kultur & fritid	70
Sektor Samhällsbyggnad	74
Valbohem AB.....	80
Färgelanda Vatten AB.....	82
Gatersbyn 120 Fastighets AB.....	85
Redovisningsprinciper.....	86
Begreppsförklaringar	87
Revisionsyttrande	89
5 år i sammandrag	90

Bilagor

Bilaga 1: Folkhälsobokslut 2016

Färgelanda kommun

I **Färgelanda kommun** bor numera 6600 invånare, koncentrerat till fyra tätorter. Kommunen är belägen i södra Dalsland och erbjuder en rik mångfald av möjligheter såsom en vacker natur med glittrande sjöar och orörd vildmark, där du kan utöva ett aktivt friluftsliv. Kommunen har kvar spår från en mycket intressant fornhistoria med bl.a. Håvesten vid Ättehögsullen söder om samhället. Inte långt därifrån ligger Färgelandas fina golfbana.

Näringslivet består, förutom av serviceföretag, till stor del av företag inom tillverkningsindustrin där många entreprenörer verkar som underleverantörer till fordonsindustrin. En av de större privata arbetsgivarna är IAC Group Sweden AB som har en fabriksanläggning i Färgelanda tätort. I livsmedelsklustret i Björnhuset finns tre företag; Dalsspira Mejeri AB, Västfarm AB och Lillesjö Food AB vilka tillsammans har ca 100 anställda.

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Året som gått har varit ett år med en rad utmaningar för att få saker och ting att falla på plats men har också präglats av en framtidstro.

Glädjande kan vi konstatera att invånarantalet ökat i kommunen vilket inte skett på många år. Kommunen har ökat från 6 495 invånare till 6 600. Detta gör att vi också står inför utmaningen att vi kommer att behöva bygga fler bostäder. Vi kan också glädjas åt att husmarknaden i Färgelanda kommun tagit fart och de objekt som kommer ut till försäljning försvinner snabbt och priserna är i en nivå som vi inte sett på länge.

Det stora arbetet med styrning och ledning som påbörjades under hösten 2015 är slutfört och antaget av kommunfullmäktige i juni 2016 vilket har fått positiva effekter på det dagliga arbetet. I detta arbete ingick även att ta fram en ny värdegrund för Färgelanda kommun vilket blev "Engagerad och företagssam med ett gott bemötande". Under hösten och även nu 2017 pågår arbetet med att implementera värdegrunden i våra verksamheter och i politiken.

Under hösten 2016 startades en arbetsgrupp med uppdraget att ta fram åtgärder för att vända skolresultaten i Färgelanda kommun, med anledning av att vi vårterminen 2015 hamnat på den inte allt för roliga platsen 290 i SKL:s öppna jämförelser. Glädjande nog hamnade vi i samma jämförelse vårterminen 2016 på plats 169, alltså en klar förbättring. Det gäller dock att inte luta sig tillbaka och vara nöjd, eftersom resultaten förändras under tid.

Även arbetet med att utveckla näringslivsklimatet har fortgått under 2016 i samma omfattning som 2015 och går sakta men säkert framåt. En rad företagsbesök har gjorts under det gångna året och har fått en positiv respons från näringsidkarna i kommunen. I augusti anordnades näringslivets dag i Färgelanda vilket var en väldigt positiv tillställning som det fortfarande pratas om. Dagen efter var det dags för Harvens Dag som vi nog aldrig sett så välbesökt som denna gång.

Under 2016 genomfördes också medborgardialoger i samtliga tätorter i kommunen för att efterhöra vad kommuninvånarna vill att vi skall göra för att samhällena ska bli mer attraktiva att bo och leva i. Väldigt välbesökta och positiva tillställningar där man som kommuninvånare fick en möjlighet att göra sin röst hörd med både positiva och negativa åsikter. Ett resultat av medborgardialogen i Högsäter blev att det byggdes en lekplats under hösten 2016. Under 2017 och 2018 kommer dialogerna även ge avtryck i de andra tätorterna.

I januari startades ett stort arbete med budgetprocessen inför 2017 där många pusselbitar fallit på plats. Vi har fått en tydlighet i målstyrningen där mål och resurser hänger ihop. Vi kan också i denna process konstatera att kommunen underinvesterat under en rad år och att vi nu står inför en period med stora investeringar, bland annat i förskoleavdelningar och om- och tillbyggnad av våra befintliga skolor.

Resultat för 2016 kan vi också glädjas åt då det landar på 12,2 miljoner kronor mot budgeterat 6,6 miljoner. Naturligtvis beror detta till stor del på de extra statsbidrag som erhållits 2016, men vi har också gjort ett antal satsningar som inte funnits med i budgeten. Även investeringarna i Björnhuset gick vår väg vilket vi var oroliga för att det inte skulle göra i juni 2016, då vi inte ens var säkra på att hålla den tilldelade ramen på 10 miljoner. Genom ett gediget arbete från förvaltningens sida slutade notan för Björnhuset på ca 5 miljoner kronor, vilket innebär att vi nu kan börja göra åtgärder även exteriört på fastigheten.

Att utvecklingen under 2016 gått i en positiv riktning både resultatmässigt och verksamhetsmässigt har vi till största delen en lojal och engagerad personal att tacka för.

Ulla Börjesson

Kommunstyrelsens ordförande

Kommunchefen har ordet

Mycket positivt har skett i den kommunala verksamheten under året som gått. Tydligast är kanske förbättringen av elevresultaten. Från plats 290 av landets 290 kommuner till en placering på plats 169 beträffande meritvärde årskurs 9 våren 2016.

Efter en årslång process fattade Kommunfullmäktige i juni beslut om grundläggande delar för kommunens styrning och ledning. Centrala delar är exempelvis värdegrund, ansvarsfördelning politiker - tjänstemän, principer för målarbetet och förnyad struktur för budgetarbetet; mål - och resursplan.

Såväl kvalitetsmässiga som ekonomiska mål visar överlag goda resultat för 2016 vilket skapar gynnsamma förutsättningar för framtiden. Kommunens ekonomi är i balans och visar ett positivt resultat med cirka 6 mnkr över budget.

En indikation på att kommunen lever upp till visionen om en "attraktiv kommun" är det kraftigt ökade invånarantalet med cirka 130 nya invånare 2016. Detta är mycket glädjande men ställer också kommunen inför stora utmaningar inom de flesta av kommunens verksamheter. Särskilt märks detta genom stor efterfrågan på lokaler för förskola, skola men även för bostäder.

Näringslivsarbetet har fortsatt utvecklas genom att samverkan mellan kommun och företagen har stärkts. Färgelandadagarna och näringslivsmässan gav kommuninvånarna och näringslivet glädje och gemenskap och fick näringslivet att gå samman. Olika näringslivsaktiviteter har bidragit till företagsutveckling och ett gott företagsklimat. Marknadsföringsstrategier som bomässa, kommunkalender och Färgelandadagarna är viktigt för kommunen och inför kommande nyetableringar.

För livsmedelsklustret i Björnhuset gäller att det nu finns tre företag på plats. Arbetet med att anpassa lokalerna till de olika företagens verksamheter är slutfört till en väsentligt lägre kostnad än förväntat. Nya hyreskontrakt har utformas med stöd av fastighetsjurist via SKL (Sveriges kommuner och landsting). Nu återstår visst underhåll och uppfräschning av fastigheten, vilket beräknas ske under våren 2017.

Kommunens beredskap i händelse av störningar och kriser av olika slag har förbättrats genom att krisledningen har utbildats och övats, ibland annat i mediaträning och kriskommunikation. Under april månad genomfördes en larmövning. Nyckelpersoner har utbildats och övats i informationssystemen WIS och Rakel. Under hösten genomfördes en förstudie gällande behovet av att utöka kommunens reservkraft. Informationsfolderar kring 72 timmars egen krisberedskap delades ut till allmänheten under Färgelandadagarna.

Stora delar av år 2016 präglades också av den stora tillströmningen av nyanlända. Detta märktes i ett flertal av våra sektorer, ex genom tillskapandet av boenden för ensamkommande flyktingar, evakueringsboende, skolmoduler osv.

En omorganisation av förvaltningen har genomförts med syfte att skapa större förutsättningar att genomföra kommunstyrelsens uppdrag. Sektorsindelningen och de olika verksamheternas sektorstillhörighet har därmed förändrats. Fyra sektorer blir tre; barn- och utbildning, omsorg respektive sektor samhällsutveckling fr.o.m. 2017.

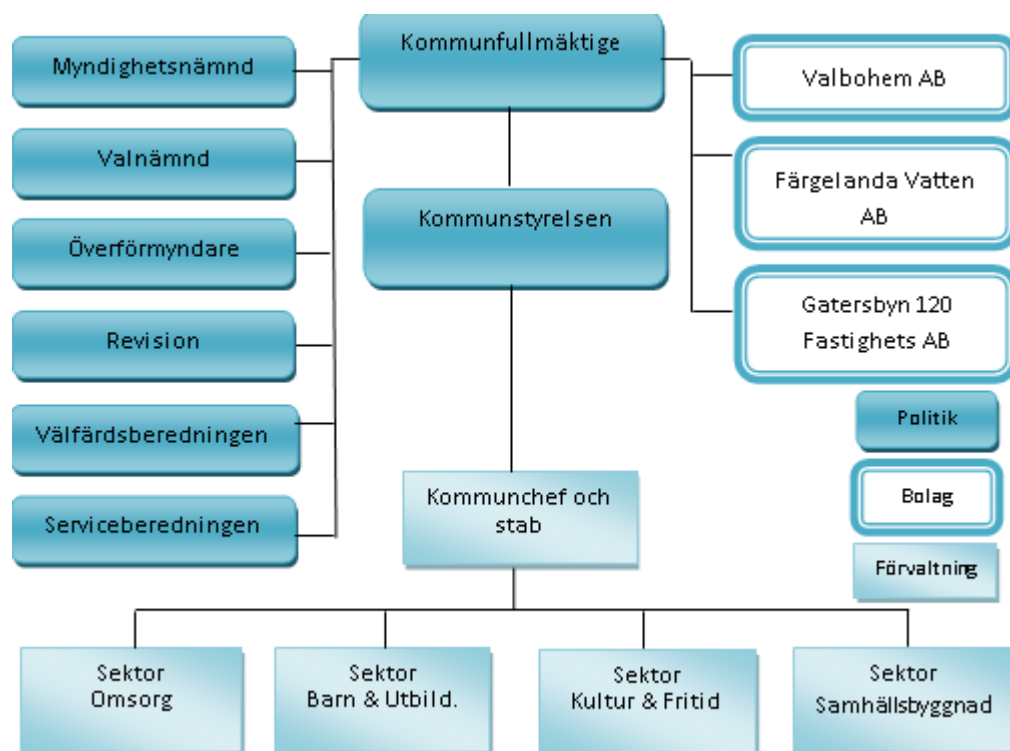
Såväl socialchef som chef för sektor samhällsutveckling har på ett framgångsrikt sätt kunnat rekryteras då förutvarande socialchef avslutade sin anställning 31 juli och vid årsskiftet även sektorschef för samhällsbyggnad. Även i rollen som folkhälsostrateg har förändring skett då förra strategen gick i pension efter många år i kommunen.

Lars-Göran Berg

Kommunchef

Organisationsschema

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och består av 31 ledamöter, valda av folket i de allmänna valen vart fjärde år. Mandatfördelningen i kommunfullmäktige 2014-2018:

- Socialdemokraterna: 11 mandat
- Centerpartiet: 7 mandat
- Sverigedemokraterna: 5 mandat*
- Moderaterna: 3 mandat
- Folkpartiet: 2 mandat
- Kristdemokraterna: 2 mandat
- Vänsterpartiet: 1 mandat

*Sverigedemokraterna har 5 mandat i Kommunfullmäktige. På två av dessa mandat har det inte kunnat utses en ledamot.

Politikerna är uppdragsgivarna

Det är Färgelanda kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnder som är ytterst ansvariga för den kommunala servicen. De anger inriktningen för kommunens verksamheter, vad som ska prioriteras och genomföras. De styr kommunen genom att sätta upp mål, ge uppdrag och genom att fördela resurser till de olika verksamheterna ur kommunens totala budget.

De kommunanställda är verkställande

Det är de anställda, medarbetare och chefer som ansvarar för att politiska beslut genomförs i det dagliga arbetet. De hanterar frågor om ekonomi, kvalitet, planering och arbetsledning. De anställda ansvarar också för att ta fram underlag för politiska beslut, att följa upp verksamheterna och att återredovisa detta till uppdragsgivarna – politikerna.

Förvaltningsberättelse

Inledning

Kommunens årsredovisning avlämnas av Kommunstyrelsen till Kommunfullmäktige och vänder sig i första hand till kommunfullmäktige och förtroendevalda i kommunen.

Syftet med årsredovisningen är att ge information om det gångna årets verksamhet och ekonomi. Den innehåller en förvaltningsberättelse med bland annat avstämning av finansiella mål och mål för verksamheterna, ekonomisk redovisning samt respektive sektors redovisning av sin verksamhet och ekonomi samt en koncernredovisning innefattande kommunala bolag.

Förhoppningen är att årsredovisningen även ska vara av intresse för kommuninvånare och andra intressenter i omgivningen.

Kommunens vision är **Färgelanda – en attraktiv kommun att bo och leva i**

Kommunen leds av målstyrning. Det innebär att Kommunfullmäktige fastställer de övergripande målen samt ger ekonomiska förutsättningar i form av ramar till sektorerna i kommunens samtliga verksamheter. De övergripande målen bygger på kommunens vision och tanken att sträva efter demokrati, delaktighet och öppenhet. De övergripande målen skall vara vägledande för sektorerna i deras arbete.

Målstyrningens struktur är uppdelad i prioriterade inriktningar med uppdrag och direktiv. Inriktningsmålen knyts till Kommunstyrelsen och uppdragen och direktiven fördelas på beredningarna och Kommunstyrelsen. I årsredovisningen redovisas måluppfyllelsen för de mål där det är möjligt.

Måluppfyllelse

Kommunens verksamheter har arbetat på ett sådant sätt att merparten av Kommunfullmäktiges antagna inriktningsmål, i allt väsentligt, har uppnåtts under året och att en god ekonomisk hushållning kan upprätthållas.

Bolag

I kommunkoncernen ingår kommunens helägda aktiebolag, Valbohem AB, Färgelanda Vatten AB och Gatersbyn 120 Fastighets AB.

Från och med 2013 bedriver kommunen VA-verksamheten (Vatten och Avlopp) i Färgelanda Vatten AB, ett separat bolag, som i sin tur samverkar med Uddevalla kommun och Munkedals kommuns VA-bolag, i det gemensamma bolaget VästVatten AB. Sotenäs kommun kommer också att ingå i Västvatten AB från årsskiftet.

Gatersbyn 120 Fastighets AB är ett vilande bolag, där ingen verksamhet har bedrivits under året.

Kommunen har också minoritetsintressen i Dalslandskommunernas kommunalförbund, Norra Älvsborg Räddningstjänstförbund, Dalslands Turist AB samt Stiftelsen för Dalsland kanals framtida bestånd. Dessa verksamheter redovisas separat och ingår inte i kommunens delårsrapport.

För Dalslandskommunernas kommunalförbund gäller att verksamheten förändrats inför 2017 med inriktning mot miljö och energi. Kommunalförbundet heter därför numera Dalslandskommunernas miljö- och energiförbund.

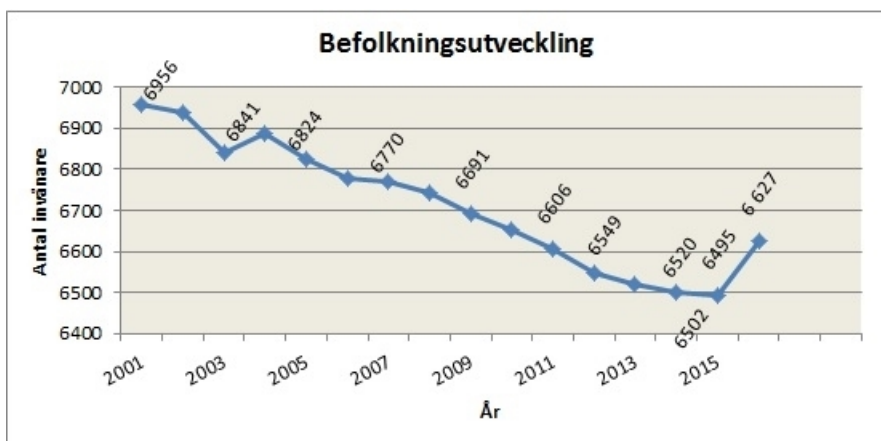

Befolkning

Den sista december 2016 uppgick Sveriges befolkning till 9 995 153 personer, vilket är en ökning med 144 136 personer jämfört med året innan. Folkökningen är den största som någonsin uppmätts mellan två enskilda år. År 2015 blev männen för första gången fler än kvinnorna och utvecklingen under 2016 visar att männen ökar mer än kvinnorna. Fördelningen mellan män och kvinnor i Sverige var 50,2 procent respektive 49,8 procent.

Färgelandas befolkning uppgick den sista december till 6 627 invånare. Jämfört med 2015 innebär det en ökning med 132 invånare. Under året flyttade 527 personer in till kommunen, vilket var 127 fler än 2015. Av dess kom 314 personer från det egna länet, 56 personer från övriga Sverige samt 157 från utlandet. Antalet personer som flyttade från kommunen under 2016 var 407, vilket var 1 mer än 2015. Av dessa flyttade 331 inom det egna länet, 56 till övriga Sverige samt 20 till utlandet. Totalt innebär detta att kommunens flyttnetto uppgick till 120 personer för 2016, vilket var en klar förbättring från föregående år, då flyttnettot var negativt..

Under 2016 föddes 66 barn, 5 fler än 2015. Antalet avlidna invånare uppgick till 66, samma antal som 2015. Födelsenetto för Färgelanda kommun var därmed 0 personer 2016.

Omvärldsanalys

Den svenska ekonomin har under 2016 nått konjunkturrell balans och konjunkturen fortsätter stärkas in i 2017, enligt SKL:s oktoberrapport. Det innebär ökningstal för BNP, sysselsättning och skatteunderlag som är starkare än normalt. På längre sikt ser det dock inte lika ljusst ut.

Den svenska ekonomin har under de senaste två åren utvecklats väl, med en snabbt stigande produktion och sysselsättning parallellt med en vikande arbetslöshet. Den relativt starka tillväxten har varit möjlig trots en svag utveckling i omvärlden. Den fortsatt svaga utvecklingen internationellt innebär att det inte blir någon större fart på svensk export. Det är i stället stark inhemsk efterfrågan som drivit på tillväxten i Sverige.

Utvecklingen sammanhänger till stor del med snabbt växande investeringar. Men den inhemska efterfrågan har under senare tid också drivits på av en ytterligt stark utveckling av offentlig konsumtion. Såväl statlig som kommunal konsumtion ökar kraftigt, inte minst 2016, till följd av det stora antalet asylsökande. Detta trots att bedömningen av asylmottagandet och inte minst uppskattningen av antalet ensamkommande flyktingbarn väsentligt justerats ner.

Färre asylsökande och färre ensamkommande flyktingbarn innebär att SKL:s prognos för storleken på offentlig konsumtion har justerats ned. Statens finanser blir av detta skäl väsentligt bättre än vad man räknade med i april. För kommunsektorns del är bilden inte lika tydlig. Trots färre asylsökande och inte lika stora ökningarna av befolkningen har kommuner och landsting även enligt SKL:s oktoberrapport uppenbara problem att få sina ekonomier att gå ihop åren bortom 2017. Förklaringen kan sökas i ett svagare skatteunderlag. Det blir då betydligt svårare för kommunsektorn att få intäkter och kostnader att gå ihop.

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunalagen ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Miniminivån i lagkravet är det så kallade balanskravet, vilket innebär att kostnaderna inte får överstiga intäkterna. För att leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning krävs ett positivt resultat, för att också bidra till finansiering av investeringar och framtida pensionsåtaganden.

I god ekonomisk hushållning inryms också att varje generation ska bära kostnaderna för den service den konsumerar samt att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

För Färgelanda kommun innebär god ekonomisk hushållning också att använda befintliga resurser på bästa sätt för att nå fullmäktiges mål samt att hålla det egna kapitalet reellt oförändrat.

Kommunfullmäktige har satt resultatmålet exklusive jämförelsestörande poster till minst 1,5 - 2,5 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag för att uppnå god ekonomisk hushållning.

Kommunen uppfyller målet om god ekonomisk hushållning för 2016.

Balanskravet

Kommunallagens balanskrav definieras som att intäkterna ska överstiga kostnaderna för varje år och gäller kommunen, inte koncernen. Balanskravsutredningen i senaste årsredovisning visar att kommunen klarar balanskravet.

Under 2013 beslutades om riktlinjer för att ge möjlighet att reservera och disponera medel i en så kallad resultatutjämningsreserv (RUR). För åren 2010-2012 har 14,5 mnkr avsatts till resultatutjämningsfonden. Inga ytterligare avsättningar till RUR är planerade.

RUR kan användas för att täcka ett negativt balanskravsresultat om det samtidigt råder lågkonjunktur. SKLs bedömning är att 2016 inte kan betraktas som lågkonjunktur, vilket innebär att det inte är möjligt att ta RUR i anspråk under året.

Balanskravsutredning

Belopp i tkr	2016	2015	2014	2013	2012
Årets resultat enligt RR	12 184	123	12 372	22 517	13 344
- Samtliga realisationsvinster	0	0	-145	-555	-975
+ Realisationsförluster med undantagsmöjlighet	0	0	0	0	0
+ - Synnerliga skäl	0	0	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	12 184	123	12 227	21 962	12 369
Reservering av medel till RUR					-14 575
Användning av medel från RUR					
Årets Balanskravsresultat	12 184	123	12 227	21 962	-2 206

Kommunens resultat

Resultatet för 2016 uppgår till 12 184 tkr (2015 uppgick resultatet till 123 tkr). Resultatet är 5 600 tkr bättre än budget. Resultatet motsvarar 3,3 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. Resultatet påverkas delvis av det tillfälliga statsbidraget. Årets resultat budgeterades ursprungligen till 6 584 tkr eller 1,9 procent. Det finansiella resultatmålet för 2016 är uppfyllt.

För koncernen uppgår årets resultat till 18 387 tkr.

Framtidsutsikter

För 2017 är budgeten i balans genom att de föregående årens underbudgetering i sektor Barn och utbildning respektive sektor Omsorg justerats.

Osäkerheten inför nästa år finns framför allt inom sektor Omsorg beträffande utveckling av kostnader för försörjningsstöd samt placeringar på institutioner och liknande. Ny organisation med fokus på ökade insatser beträffande arbetsmarknad och integration har sjuösatts från årsskiftet 2016/2017.

Ökade statsbidrag till kommunerna har beslutats i höstbudgeten, vilket ger oss ytterligare medel till verksamheten

De senaste årens låga investeringsnivå har medfört att investeringsbehovet kommer att öka de närmaste åren.

Driftsredovisning

Belopp i tkr	Netto 2015	Kostnad	Intäkt	Netto 2016	Budget 2016	Avvikelse
Nämnd/Förvaltning/Sektor/Enhet						
<i>Kommunfullmäktige</i>	-2 671	-3 577	1 144	-2 433	-3 061	628
<i>Kommunstyrelse och Stab</i>	-30 658	-36 602	4 415	-32 187	-33 077	890
<i>Sektor Barnomsorg / Utbildning</i>	-149 479	-184 212	30 771	-153 441	-148 984	-4 457
<i>Sektor Omsorg</i>	-121 199	-265 585	146 184	-119 401	-119 305	-96
<i>Sektor Kultur och Fritid</i>	-11 659	-16 575	1 984	-14 591	-15 343	752
<i>Sektor Samhällsbyggnad</i>	-24 608	-68 198	42 232	-25 966	-25 656	-310
Summa verksamheten	-340 274	-574 749	226 730	-348 019	-345 426	-2 593
Finansiering						
	391	-84 337	75 062	-9 275	-1 253	-8 022
- Arbetsgivaravgifter m.m.	-48 280	-57 599	0	-57 599	-55 283	-2 316
- Pensionskostnader	-19 804	-23 291	0	-23 291	-18 410	-4 881
- Personalomkostnadspåslag (PO)	61 689	0	71 580	71 580	69 118	2 462
- Intern ränta	3 655	0	3 454	3 454	3 376	78
- Övrigt	3 131	-3 447	28	-3 419	-54	-3 365
Summa efter finansiering	-339 883	-659 086	301 792	-357 294	-346 679	-10 615
Skatteintäkter	245 752	0	255 216	255 216	260 247	-5 031
Inkomst-/Kostnadsutjämningsbidrag	82 393	-5 689	96 358	90 669	83 384	7 285
Kommunal fastighetsavgift	11 365	0	11 424	11 424	11 743	-319
Regleringsbidrag	237	-222	0	-222	-864	642
Generella bidrag från staten		0	12 021	12 021		12 021
Finansiella intäkter	929	0	597	597	753	-156
Finansiella kostnader	-670	-227	0	-227	-2 000	1 773
TOTALT	123	-665 224	677 408	12 184	6 584	5 600

Driftsredovisningen visar verksamheternas resursförbrukning och avvikelser i förhållande till budget.

I sektorernas redovisning ingår både externa kostnader och avskrivningar samt interna poster såsom interna debiteringar, personalkostnadspålägg och internränta.

En viktig förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning är en god budgetföljsamhet i verksamheten. Budgetföljsamheten mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar.

Verksamhetens nettokostnader överstiger budgeten med 3,1 procent.

Kommunens målarbetare

Övergripande mål:

Våra barn och ungdomar

Prioriterat område:

Minskade elevgrupper inom skola och förskola

Sammanfattning

Ansökningar om statliga bidrag görs inom ramen för Lågstadiesatsningen och Mindre barngrupper i förskolan. I förskolan används utomhuspedagogik för de äldre barnen och därigenom kunna dela befintliga grupper.

Under hösten har en parlamentarisk arbetsgrupp tillsammans med tjänstemän diskuterat åtgärder för ökad måluppfyllelse varav mindre barn-elevgrupper kan komma att prioriteras.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
Barn & utbildning	Förslag på lämpliga gruppstorlekar gällande förskolan med hänsyn till åldersstruktur

Prioriterat område:

Se över framtida lokalbehov och underhåll av befintliga lokaler

Sammanfattning

Arbetet fortlöper och beräknas pågå under hela 2017. Underhållsplaner för kommunens fastigheter är på väg att färdigställas. Beslut har fattats angående förskolelokaler och en utredning angående skollokaler Färgelanda tätort startade under hösten 2016.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
Samhällsbyggnad	Inventering av underhållsbehovet av befintliga skol- och förskolelokaler, samt behovet på 10-års sikt. Extra fokus på gymnastiksal, duschar och toaletter

Prioriterat område:

Barnomsorg på obekvämt arbetstid

Sammanfattning

Verksamheten har varit öppen för ansökan februari-december och några barn har ingått, men ansökningarna har varit få. Verksamheten fortsätter att tillgodose vid behov.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
Barn & utbildning	Barnomsorg på en (1) förskola i kommunen med öppet dygnet alla timmar

Prioriterat område:

Kultur- och idrottsskola

Sammanfattning

Efter genomförda dialoger med föreningar under 2015 och även 2016 konstaterades ett alltför svagt intresse för genomförandet av en idrottsskola i Färgelanda kommun.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
Kultur & fritid	Hur kan en utvecklad kultur- och idrottsskola bli verklighet? Fokusgrupp ungdomar 12-18 år

Prioriterat område:

Arbetsgrupp för framtidens skolor i Färgelanda

Sammanfattning

Tre arbetsgrupper och ett flertal möten har genomförts också där representanter för flera partier träffat personal, skolledare och elever på samtliga kommunala skolor och Höjdens förskola. Slutsatser och sammanfattning skjuts till våren 2017. För Färgelanda tätort gäller att utredning genomförs där såväl Höjden, Valboskolan där ev. nybyggnation ingår.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
Barn & utbildning	Kartläggning av skolstrukturen i kommunen, att gälla fr o m år 2022

Prioriterat område:

Alla elever ska gå ur grundskolan med godkända betyg

Sammanfattning

Från att 2015 knappt hälften av eleverna kommit in på nationellt gymnasieprogram och ranking 290 i SKLs redovisning Öppna jämförelser steg måluppfyllelsen starkt våren 2016. 83 % av eleverna kom in på ett nationellt gymnasieprogram och kommunens ranking steg till plats 169. Vilket är en ökning med 42 %.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
Barn & utbildning	En succesiv ökning med målet att 100 % ska nå godkänt i alla ämnen 2018-06-30

Övergripande mål:

Vård och omsorg efter behov

Prioriterat område:

Anställda i Färgelanda kommun ska erbjudas heltid och god arbetsmiljö

Sammanfattning

Samverkansprojekt med Kommunal avser att starta den 1 januari 2017. Förberedelser i form av projektorganisation, arbetsplan, tidplan och planering av aktiviteter har genomförts under hösten 2016.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
KS förvaltning & stab	Beskrivning och kostnadsberäkning för att alla som så önskar ska kunna erbjudas heltidsanställning inom kommunens verksamheter

Prioriterat område:

Större valfrihet för vårdtagare att välja insatser utifrån önskemål

Sammanfattning

Enligt Socialstyrelsens enkät "Så tycker de äldre om äldreomsorgen" 2016 har brukarna svarat på frågan "Hur nöjd är du sammantaget med den hemtjänst du har?". Resultatet är 100 % nöjda. Samma fråga har ställts till brukarna på särskilt boende och där är resultatet 82 % nöjda.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
Omsorg	Nöjda vårdtagare där önskemål tillgodoses i största möjligaste mån, så långt lagstiftningen medger

Prioriterat område:

Maten ska fortsatt lagas i våra egna kök

Sammanfattning

Samtliga särskilda boenden har lokala kök där maten tillagas.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
Omsorg	100 % ska tillagas i egna kök

Prioriterat område:

Makar där en bedöms ha behov av särskilt boende ska få bo tillsammans

Sammanfattning

För närvarande finns ett beslut om parboende och det beslutet är verkställt. Finns ingen kö för övrigt.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
Omsorg	Tillräckligt antal boenden anpassade för två personer.

Övergripande mål:

Framtidsanda i Färgelanda

Prioriterat område:

Förbättra miljön i våra samhällen

Sammanfattning

Under året har medborgardialoger hållits med fokus på att ta reda på vad medborgarna önskar att förvaltningen skall fokusera på. Planering och åtgärder har utförts till viss del utefter detta, t.ex. en lekplats i Högsäter.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
Samhällsbyggnad	Generell uppsnygning av våra fyra tätorter

Prioriterat område:

Bostadspolitik som garanterar prisvärda boenden i livets alla skeden

Sammanfattning

Bostadsförsörjningsprogrammet är färdigställt och skall gå ut på samråd under våren 2017

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
Samhällsbyggnad	Bostadsförsörjningsprogram framtaget

Prioriterat område:

Ökad andel närproducerad och ekologisk mat i de offentliga köken

Sammanfattning

Ökad kostnad på livsmedel med 10 % för att ha möjlighet att köpa in ekologiska råvaror. Livsmedelsavtal vi har idag bygger inte på andel ekologiska varor utan på etnisk upphandling där man har sett på livsmedlets kvalitet och djursorg. 3 % höjning är ett mer relevant mål.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
Barn & utbildning	Andelen närproducerad ekologisk mat ska öka med 10 % per år

Övergripande mål:

Företagande och tillväxt

Prioriterat område:

Klart och tydligt regelverk vad det gäller etableringar

Sammanfattning

Riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal är antagna av KF.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
Samhällsbyggnad	Ett regelverk som uppfattas som tydligt och enkelt av näringslivet

Prioriterat område:

Satsa på entreprenörskap och kvinnligt företagande

Sammanfattning

Entreprenöriellt lärande med fokus på elevernas förståelse för eget ansvar och undervisning som syftar till hur var och en lär sig pågår kontinuerligt. Under året har projektet "Du äger ditt liv" genomförts i år 6 och 7.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
Barn & utbildning	Intensifiera arbetet med entreprenöriellt lärande i grundskolan

Prioriterat område:

Ett utvecklat samarbete mellan olika företagare och branscher

Sammanfattning

Arbetet har utförts med goda recensioner under året. Ett antal möten har genomförts med inslag av dialog, utbildning och information samt diskussion om framtida former för näringslivsrådets arbete.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
Samhällsbyggnad	Utvecklande av näringslivsrådets arbete

Övergripande mål:

Vägar och kommunikation

Prioriterat område:

Utbyggnad av gång och cykelvägar

Sammanfattning

Västra Götalandsregionen har gett klartecken till att medfinansiera gång- och cykelvägen mellan Stigen och Färgelanda vilket innebär att arbetet kan påbörjas under 2017. Utredning av gång- och cykelväg mellan Högsäter och Färgelanda har ännu inte genomförts.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
Samhällsbyggnad	Gång och cykelväg mellan Färgelanda och Stigen färdigställd. Gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Högsäter utreds

Prioriterat område:

Bra internetuppkoppling i hela kommunen

Sammanfattning

Arbetet med fiberförtätning är i slutskedet och av kommunens nio föreningar är sex driftsatta, en är upphandling klar för med start av byggnation i år samt en är i uppstartsfasen.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
KS förvaltning & stab	Medverka till att fiberföreningar kommer till stånd i tätorter

Prioriterat område:

Genomlysning av kollektivtrafiken inom kommunen

Sammanfattning

Vi har deltagit i samtliga dialogmöten.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
Samhällsbyggnad	Genom dialog med Västtrafik kartlägga behovet av ytterligare kollektivtrafik inom kommunen

Prioriterat område:

Vägar till och från Färgelanda ska förbättras etappvis

Sammanfattning

Vi har deltagit i samtliga dialoger tillsammans med Trafikverket.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
Samhällsbyggnad	Genom dialog med Trafikverket påtala behovet av en stegvis förbättring av vägnätet

Övergripande mål:

Ordning och reda i ekonomin

Prioriterat område:

Kommunens finansiella mål ska uppfyllas

Sammanfattning

För perioden uppnås samtliga finansiella mål. Resultatet uppgår till 3,3 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. Resultatet påverkas delvis av det tillfälliga statsbidraget. Likviditeten påverkas fortfarande av långa handläggningstider på Migrationsverket. Om samtliga investeringar enligt plan utförts hade extern finansiering sannolikt varit nödvändig.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
KS förvaltning & stab	Kommunens finansiella mål ska uppfyllas

Prioriterat område:

Plan över strategiska investeringar

Sammanfattning

Vi har en beslutad treårsplan för investeringar. Däri ingår bland annat utbyggnad av förskola i Högsäter och i södra delen av kommunen, cykelväg mellan Stigen och Färgelanda samt industriområdet Dyrtorp.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
KS förvaltning & stab	Plan över strategiska investeringar framtagna

Övergripande mål:

Övriga uppdrag

Prioriterat område:

Kostnads- och kvalitetsjämförelse med riket/andra kommuner

Sammanfattning

Sektorerna har påbörjat arbetet och finns tillgängligt i respektive sektors kvalitetsredovisning.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
KS förvaltning & stab	Att ta fram en gemensam struktur för sektorerna i kostnads- och kvalitetsjämförelser med riket/andra kommuner

Prioriterat område:

Mätplan med volymmått och indikatorer

Sammanfattning

Vi har ett antal mätetal i vårt budget/bokslutssystem som är kopplade till målen för verksamheterna. Fler mätetal finns presenterade i sektorernas kvalitetsledningssystem.

Ansvarig Sektor	Förväntat resultat
KS förvaltning & stab	Ta fram en mätplan och volymmått med indikatorer

Personalredovisning

Anställda

Med anställda avses i detta avsnitt antalet tillvidareanställda och visstidsanställda. Vi utgår från fysiska personer och om en person har flera anställningar inom kommunen, så räknas personen bara en gång. Timavlönade är exkluderade.

Antalet är beräknat på ett genomsnitt under året.

Antal anställda

St	2016	2015	2014	2013	2012
Tillsvidare	445	426	409	420	421
<i>Kvinnor</i>	380	366	352	342	374
<i>Män</i>	65	60	57	42	47
Visstid	77	55	42	37	47
<i>Kvinnor</i>	51	41	31	23	28
<i>Män</i>	26	14	11	14	14
Total	522	481	451	457	463
<i>Kvinnor</i>	431	407	384	401	402
<i>Män</i>	91	74	68	56	61

Antal anställda per sektor

Sektor	Total	Tillsvidare	Visstid
Barn & Utbildning	204	168	36
<i>Kvinnor</i>	174	147	27
<i>Män</i>	30	21	9
Omsorg	240	213	27
<i>Kvinnor</i>	215	195	20
<i>Män</i>	25	18	7
Samhällsbyggnad	34	24	10
<i>Kvinnor</i>	14	12	2
<i>Män</i>	20	12	8
Kultur & Fritid	17	15	2
<i>Kvinnor</i>	10	9	1
<i>Män</i>	7	6	1
Stab	27	25	2
<i>Kvinnor</i>	18	17	1
<i>Män</i>	9	8	1
Total	522	445	77

Personalrörlighet

Med personalavgångar menas nedan det totala antalet tillsvidareanställningar som upphört under den senast 12-månadersperioden ställt mot antalet tillsvidareanställda under samma period. Den totala personalomsättningen var 15 %, vilket är en ökning med 4,8 procentenheter sedan 2015.

Personalavgångar

Av totalt 67 avgångar under 2016 var 11 p.g.a. ålderspension. 4 av 67 avgångar var chefsbefattningar.

Sektor	Stab	Barn & utb	Samhällsbygg	Omsorg	Kultur & Fritid
Total	20 %	15 %	23 %	11 %	13 %

Antal avslutade tillsvidarejänster / antal tillsvidarejänster totalt

Sysselsättningsgrad

Nedanstående tabell visar antal anställningar fördelat på sysselsättningsgrad. Beräkningen är baserad på tillsvidare- och visstidsanställda under hela 2016.

Antalet heltidstjänster har inte ökat procentuellt mot föregående år. Trots detta har antal heltidsanställningar samt deltidsanställningar ökat. Med tanke på att heltidsanställningar har ökat procentuellt inom Sektor Omsorg (se tabell längre ner), så har antal heltidsanställningar inom övriga sektorer minskat under 2016.

Sysselsättningsgrad

St	2016	2015	2014	2013	2012
Heltid	349	322	280	276	284
<i>Kvinnor</i>	274	256	221	220	227
<i>Män</i>	75	66	59	56	57
75 - 99%	120	118	118	116	108
<i>Kvinnor</i>	112	112	114	111	104
<i>Män</i>	8	6	4	5	4
< 75%	50	41	53	52	58
<i>Kvinnor</i>	44	38	49	47	52
<i>Män</i>	6	3	4	5	6
Andel (%) heltid av totalt antal anställda	67	67	62	62	63

Sysselsättningsgrad sektor Omsorg

St	2016	2015	2014	2013	2012
Heltid	128	109	86	85	93
<i>Kvinnor</i>	106	94	75	73	81
<i>Män</i>	22	15	11	12	12
75 - 99%	94	90	94	90	81
<i>Kvinnor</i>	91	89	92	88	79
<i>Män</i>	3	1	2	2	2
< 75%	22	23	29	30	36
<i>Kvinnor</i>	21	23	29	30	36
<i>Män</i>	1	0	0	0	0
Andel (%) heltid av totalt antal anställda	52	49	42	44	44

Ovanstående tabell visar antal anställningar fördelat på sysselsättningsgrad i Sektor Omsorg. Beräkningen är baserad på tillsvidare- och visstidsanställda under hela 2016. Antal heltidstjänster har ökat med 3 procentenheter sedan 2015.

Ett heltidsprojekt startades upp under slutet av 2016 med fokus på att öka heltidsanställningar inom Sektor Omsorg. Projektet förväntas starta under 2017-2018.

Löner

Medellönen i kommunen den 31 dec 2016 är 28 272 kronor, en höjning med 930 kronor eller 3,40 % jämfört med föregående år. Medellönen bland männen är 29 924 kronor och har minskat med 174 kronor. Bland kvinnorna är medellönen 28 017 kronor, vilket innebär en höjning med 1 136 kronor 4,22 %. Under 2016 så har löneklyftan mellan kvinnor och män minskat med 68,69 %.

Prioriterade grupper var socialsekreterare, lärare, förskolelärare, fritidspedagoger, ekonomer, arbetsterapeuter, fysioterapeuter och chefer.

Hälsa

78 % av kommunens anställda har inte haft en enda sjukdag under 2016. Detta innebär en ökning av hälsan i kommunen sedan 2015, med 2 procentenheter. Vi har gått från en redan hög hälsa till en ännu högre hälsa under det gångna året.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har sedan 2015 minskat med 1,3 procentenheter. Korttidsfrånvaron har endast minskat med 0,1 procentenheter, vilket betyder att långtidsfrånvaron är den största orsaken till minskningen. Dock har antal sjukfall också minskat, då det under 2015 låg på 19,1 % och under 2016 har vi minskat till 15,7 %.

Fördelning mellan kvinnor och män samt olika åldersgrupper bör inte jämföras med varandra då gruppernas omfattning varierar i för stora mått för att kunna göra en rättvis bedömning. Dock kan vi se att en minskad sjukfrånvaro har skett i samtliga grupper, förutom i åldersgruppen 50 år och äldre.

Sjukfrånvaro i förhållande till ordinarie arbetad tid

%	2016	2015	2014	2013	2012
Sjukfrånvaro totalt	6,8	8,1	7,7	6,7	6,6
<i>Kvinnor</i>	7,2	8,3	7,6	7,1	7,6
<i>Män</i>	4,5	6,8	4,9	4,1	3,9
varav korttidsfrånvaro	2,7	2,6	2,6	2,6	2,5
<i>Kvinnor</i>	2,8	2,7	2,7	2,7	2,6
<i>Män</i>	2,4	2,5	2,5	2,5	2,4
Sjukfrånvaro					
<i>29 år och yngre</i>	5,5	6,8	4,2	3,3	4,0
<i>30 -49 år</i>	5,4	6,6	5,6	6,4	6,8
<i>50 år och äldre</i>	8,3	8,2	9,0	7,3	7,4
Total	6,8	8,1	7,7	6,7	6,6

Antal sjuktimmar/budgeterad arbetstid.

Arbetsmiljö

Hälsobokslut

Hälsobokslutet syftar till att mer grundligt analysera hälsa och arbetsmiljö i kommunens olika sektorer. Detta görs utifrån nyckeltal, medarbetarenkäter och reflektionssammanställningar. I detta avsnitt visas en sammanfattning av årets hälsobokslut, vill man läsa hela bokslutet hänvisar vi till Arbetsmiljöhandboken.

Kommunövergripande så ser hälsan och arbetsmiljön positiv ut under 2016. Hälsan har ökat (från 76 % till 78 %), sjuktalet har minskat med 1,5 procentenheter och sjukfallen har minskat från 19,1 % till 15,7%. Överlag finns också en hög trivsel och gemenskap på arbetsplatserna. Oroväckande är dock att det finns anställda i varje sektor som under det senaste året har upplevt sig utsatta för mobbning eller trakasserier. Detta beteende har vi nolltolerans på i vår kommun med hänvisning till vår policy för kränkande särbehandling och diskriminering.

Barn & Utbildning

Hälsan är hög i denna sektor och har ökat ytterligare under 2016 (från 75 % 2015 till 78 % 2016) medan sjukfrånvaron har minskat. Sjuktalet ligger på 5,6 %, vilket är en minskning med 1,5 procentenheter sedan föregående år. Antal sjukfall har dock ökat med ca 0,5 dagar/anställd. Den främsta grunden till ett minskat sjuktal är långtidsfrånvaron.

Stress och hög arbetsbelastning är den största risken i denna sektor. Den minskade sjukfrånvaron kan därför vara tillfällig och öka på sikt alt. att det kommer att ske ännu en ökning av personalomsättning. Personalomsättningen har nämligen ökat med 3,5 procentenheter sedan 2015.

Omsorg

Hälsan är hög även i denna sektor (77 %) även om sjuktalet påvisar annat. Sjuktalet på 9 % har dock minskat sedan 2015 med 0,7 procentenheter. Den främsta delen av sjuktalet består av långtidsfrånvaro. Antal sjukfall har minskat rejält sedan 2015 med 6,6 procentenheter.

Stress och hög arbetsbelastning påvisas även i denna sektor, även om det inte verkar vara i lika hög grad som i Sektor Barn & Utbildning. I denna sektor inkom endast en reflektionssammanställning vilket försvårar tolkning av upplevd hälsa och arbetsmiljö.

Övriga enheter

Övriga enheter består av sektor Kultur & fritid, sektor Samhällsbyggnad, kommunledning samt administrativ personal. Dessa har sammanslagits pga. för få antal anställda.

Hälsan är hög (80,4 %) även i dessa sektorer och enheter och både sjuktal och sjukfall har minskat rejält under året. Sjuktalet på 3,1 % 2016 har minskat med hela 3,1 procentenheter sedan 2015. Sjukfall år 2015 låg på 14,4 % (ca 2,5 dagar/anställd) och ligger år 2016 på 7,8 % (ca 1 dag/anställd). Både lång och kort frånvaro är därför låg i dessa sektorer och enheter.

Risken är stor att det finns en hög grad av sjuknärvaro alt. att sjukledighet tas ut i semester eller flexledighet. En hög hälsa och närvaro betyder inte att personalen har en god hälsa och arbetsmiljö. Detta bör uppmärksammas för att undvika en ev. framtida ökning av långtidsfrånvaro, som enligt forskning är vanligt vid denna typ av närvaro.

Folkhälsa

Folkhälsoarbete syftar till att förbättra hela befolkningens hälsa, det nationella målet för folkhälsan är "att skapa *samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor i hela befolkningen*". Det som påverkar människors hälsa kallas för hälsans bestämningsfaktorer och utgör faktorer som levnadsvanor, arv och livsvillkor, såsom exempelvis utbildning, inkomst och arbete.

Det lokala folkhälsoarbetet i Färgelanda kommun styrs utifrån ett avtal med Västra Götalandsregionens norra hälso- och sjukvårdsnämnd. Folkhälsoarbetet samordnas i ett folkhälsoråd, där sitter tjänstemän och politiska representanter från kommunen samt politiska representanter från Västra Götalandsregionen.

Prioriterade insatsområden

De prioriterade insatsområdena för det lokala folkhälsoarbetet fastställs av folkhälsorådet i kommunen. Insatsområdena utgår från de lokala behoven i kommunen men tar stöd i Västra Götalandsregionens folkhälsopolitiska policy samt det nationella målet för folkhälsan och dess målområden. Folkhälsorådet har valt att arbeta med samma prioriterade områden mellan 2013-2016.

Prioriterade insatsområdena för folkhälsoarbetet 2013-2016;

- **Övervikt och fetma**
  - Andelen vuxna med övervikt och fetma ska minska
- **Psykisk ohälsa**
  - Andelen vuxna med nedsatt psykiskt välbefinnande ska minska
- **Barn och ungdom**
  - Andelen barn med godkända betyg i åk 9 ska öka
  - Andelen barn med nedsatt psykiskt välbefinnande ska minska
  - Andelen barn med normalvikt ska öka
  - Senarelagd debutålder när det gäller alkohol

Folkhälsoarbetets verksamhet

Folkhälsoarbete bedrivs inom samtliga sektorer i Färgelanda kommun och en del av detta arbete bedrivs till viss del med hjälp av medel från folkhälsorådet. Ett exempel på en verksamhet som bedrivs till viss del med hjälp av medel från folkhälsorådet är Familjecentralen vilket är en viktig hälsofrämjande och förebyggande arena för föräldrar och barn. Folkhälsorådet har beviljat medel till flera andra insatser under 2016, samtliga insatser finns beskrivna i sin helhet i *Folkhälsobokslut 2016*, se bilaga 1. Nedan följer en kort sammanfattning av några av de insatser som folkhälsorådet har beviljat medel under året.

Prioriterat område: Övervikt och fetma

Hälsoseresan

Projektets målgrupp var personer som omfattas av LSS och man har arbetat för att hitta glädjen till fysisk aktivitet. Deltagarna har delats in i två grupper efter intresse där den ena gruppen har tränat på gym och den andra gruppen har haft vattengympa. Projektet har även fokuserat på kost, en föreläsare har kommit och hållit föredrag om hur man kan laga nyttig mat.

Prioriterat område: Psykisk ohälsa

Grön rehabilitering

Målgruppen för projektet var personer inom socialpsykiatrin som har beslutat om daglig verksamhet. Gruppen har tillsammans med personalen lärt sig om trädgård och permakultur, skapat odlingsbäddar, sått och samlat in fröer till nästa år.

Prioriterat område: Barn och ungdom

Språkoteket

Inom ramen för insatsen har det köpts in olika former av läromaterial till exempel litteratur, bildstöd för kommunikation och språkstimulerande material. Ansvariga för projektet är två specialpedagoger. Dessa har fått råd och stöd från specialpedagogiska skolmyndigheten på material som är lämpligt. Pedagoger på skolorna har sedan haft möjlighet att boka tid med projektansvariga för att låna och få råd om lämpligt material. Råden är kopplade till förslag på åtgärder som specialpedagogerna ger i utredningar och kartläggningar.

Folkhälsoindikatorer

För att följa utvecklingen i befolkningens hälsa redogörs nedan ett antal folkhälsoindikatorer baserat på de prioriterade insatsområdena för det lokala folkhälsoarbetet. Indikatorerna är från den senast tillgängliga statistiken och jämförs med tidigare tillgängliga data för kommunnivå.

Andel i %	2016/2015			2013/2011		
	Färgelanda	Västra Götaland	Riket	Färgelanda	Västra Götaland	Riket
Övervikt och fetma:						
Andel fysiskt inaktiva personer*	16	14	15	14	14	13
Andel med dåliga kostvanor*	33	26	27	31	26	26
Psykiskt välbefinnande:						
Andel som är nöjda med sin hälsa*	66	73	73	67	73	73
Andel med nedsatt psykiskt välbefinnande*	15	16	17	14	16	16
Barn och unga:						
Andel elever med godkända betyg i åk 9**	73	76	78	71	76	77
Andel elever i åk 9 som är nöjda med sin hälsa***	73	78	-	-	-	-
Andel elever i åk 9 som druckit alkohol de senaste 12 månaderna***	62	41	-	73	47	47
*Hälsa på lika villkor, urvalsundersökning i befolkningen 16-84 år. Senaste mättilfälle 2015. Tidigare mättilfälle 2011. **Siffror från Skolverket, baserar sig endast på elever med svenskt personnummer. Senastemättilfälle 2015/2016. Tidigare mättilfälle 2012/2013. ***CANs undersökning, totalundersökning. Senaste mättilfälle 2016. Tidigare mättilfälle 2013.						

Miljöredovisning

Miljöledning i kommunens verksamheter

Miljöhandboken Färgelanda har reviderats och överlämnats till kommunen. En sammanfattande folder har också tagits fram, foldern innehåller en lägesbeskrivning och rekommendationer för det fortsatta miljöledningsarbetet. Den miljökonferens, med alla verksamhetsansvariga, som var planerad till hösten 2016 kommer att genomföras 2017. De rekommendationer som togs fram vid senaste miljörevisionen (2015) är fortfarande aktuella och innehåller följande åtgärder.

Rekommendationer för miljöledningsarbetet:
En inköpsgrupp bör skapas med fokus på avrop. Detta för att policydokument och inköpsrutiner ska kunna följas. Personal som har inköps-/avropsfunktion i verksamheterna behöver stöd.
Leverantörerna bör tillhandahålla en nettoprislista där information om varornas miljö- och etiska märkning finns tydligt angiven.
Genomföra miljökonferens med särskilt fokus på kommunens policy för inköp och upphandling samt miljöriktlinje för inköp. Alla verksamhetsansvariga och inköpsansvariga medverkar.
Planera miljöutbildning för verksamheterna med inriktning på inköp/avrop.
För att effektivt hantera miljöåtgärder i den ordinarie verksamheten bör dessa införlivas i den ordinarie verksamhetsplaneringen och med regelbundenhet behandlas i kommunchefens ledningsgrupp.

Miljöstrategerna stödjer kommunen och medverkar i miljöledningsarbetet, en nära dialog bl.a. med kommunchefens ledningsgrupp är viktig.

Kemiska produkter i förskolor samt Grön flagg i skolor och förskolor

Personalen på 4 förskolor i Färgelanda har genomfört inventering inom projektet Giffri förskola. En miljöstrateg har tillsammans med personalen tagit fram handlingsplaner för det fortsatta arbetet. Information om Grön Flagg ges löpande till förskolorna i samband med arbetet med Giffri förskola.

Naturvård

Arbetet har framskridit med boken om Naturen i Dalsland, vilken ska tryckas innan sommaren 2017 i LONA-projektet "Vägledning till naturen i Dalsland". Beskrivningar, kartor och foton för ett antal naturområden och temaartiklar om naturen kommer också kunna nås via kommunens hemsida. Miljöstrategerna är projektledare för arbetet, där även Ämåls och Vänersborgs kommuner samt Dalslands Turist AB deltar, liksom konsulten Naturinformation AB med författare och fotografer.

Ett annat LONA-projekt "Ökad tillgänglighet till naturområden i Dalsland" startade 2016, vilket innebär att informationstavlor samt vägvisare sätts upp och p-platser ordnas i vissa naturområden i Dalsland, senast sommaren 2017.

Vattenplanering

Miljökontoret deltar i kommunens pågående Vatten- och Avloppsplanering tillsammans med samhällsbyggnadschefen, Plan & bygg och Västvatten. Miljöstrategerna deltar i Gullmarns vattenråd (för Örekilsälven och Valboån) och Dalbergså/Holmsåns vattenråd. Exempel på aktiviteter i vattenråden är arbete för förbättrad status i sjöar och vattendrag, inventering och åtgärdande av vandringshinder för fisk, projekt för vattnet i skolan samt olika informationsaktiviteter. Högsätters skola deltar i vattenrådets nystartade projekt om vattnet i undervisningen. Miljökontoret genomför fortlopande kalkningar av försurade vattendrag bl.a. i Färgelanda kommun.

Regeringen beslutade i december 2016 om det nya åtgärdsprogrammet för Västerhavets vattendistrikt för att uppnå god status i sjöar, vattendrag och grundvatten och några av åtgärderna riktar sig till alla kommuner.

Energi och klimat

Energi- och klimatrådgivningen, som riktar sig till företag, organisationer och allmänheten, bedrivs i samverkan med samtliga kommuner i Dalsland och finansieras av Energimyndigheten. Under 2016 har Energi- och klimatrådgivningen prioriterat företagsrådgivning och solenergi. Verksamheten arbetar aktivt för att göra energi- och klimatrådgivningen mer tillgänglig för målgrupperna. Detta genom information på hemsidan (www.dalsland.se), samtal, utskick, utredningar, artiklar, annonser m.m.

Arbete har också lagts på att stötta och samordna arbetet med kommunens energieffektiviseringsstrategi. Trots att projektet "energieffektiva kommuner" avslutades 2015-03-31, har behovet av uppföljning, information kring stöd och åtgärder gjort att de kommunala energigrupperna fortsatt att träffas under 2016. Kommunens energigrupp har haft tre möten under året där åtgärder och insatser har initierats. Bland annat har en utredning inletts kring Björnhusets energianvändning. Den årliga uppföljningen av kommunens energianvändning visar att, från 2009 till 2016 har Färgelanda kommun inklusive Valbohem minskat energianvändningen i sina fastigheter från 173 kWh/m² år 2009 till 142 kWh/m² år 2016. En minskning med 18 %.

En glädjande nyhet under året är att det kommunala bostadsbolaget Valbohem uppmärksammats i allmännyttans energiutmaning, "Skåneinitiativet". De senaste åtta åren har Valbohem minskat energianvändningen med 32,2 %, och toppar därmed listan av de 105 bostadsbolag som antagit utmaningen.

Energi- och klimatarbetet antar en ny form fr.o.m. 2017, där energisamverkan Dalsland tillsammans med Dalslands miljökontor nu kommer att bilda Dalslands miljö- och energiförbund. Tidigare finansiering för energisamverkan Dalsland innebar att 2,5 tjänster kunde finansieras från energimyndigheten för att arbeta med energi- och klimatrådgivning för privatpersoner, föreningar och företag. Från och med 1 januari 2017 minskas detta stöd från energimyndigheten till att motsvara 1 heltidstjänst för Dalslandskommunerna inkl. Vänersborg. I samband med denna neddragning intensifierar Dalslandskommunerna det interna energi- och klimatarbetet, och satsar på en energi- och klimatstrategitjänst för medlemskommunerna i samarbete med Åmåls kommun. Likaså kommer en tidsbegränsad projektanställning att tillsättas under åren 2017-2018 för att samordna Miljö- och energiförbundets del i EU-projektet "Samskapande grön omställning", med fokus på fossilfria fordon och transporter.

Hållbar konsumtion

En miljöstrateg har presenterat sin rapport om uppföljning av djurskydds- och miljökrav i livsmedelsleveranser till förskolor, skolor och äldreomsorg, enligt Dalslandskommunernas livsmedelsavtal. Av rapporten framgår bl.a. hur leverantörerna kunnat verifiera 9 obligatoriska djurskydds- och miljökrav av totalt 20 miljöskallkrav. Där går bl.a. att utläsa hur mycket Färgelanda kommun och de andra 5 kommunerna har handlat, sett till totalkostnader under året maj 2014 - april 2015, av svensk kyckling, svenskt kött, MSC-märkt fisk, rättvisemärkt kaffe, ekologiska mjölkprodukter och totalsumman för ekologiska produkter.

Hållbar samhällsplanering

Dialogmöten har hållits mellan miljökontoret och kommunernas plan- och byggförvaltningar. Miljökontoret deltar i det kommungemensamma arbetet med ny avfallsplan som har påbörjats.

Miljöpolitiskt program för Dalslands miljö- och energiförbund och våra fyra kommuner

Ett förslag till miljöpolitiskt program som miljöstrategerna tagit fram på miljönämndens uppdrag antogs av miljönämnden i juni 2016 och har överlämnats till Direktionen för beslut under 2017 och vidare dialog med kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud.

Ekonomisk redovisning

Övergripande mål

Enligt kommunallagen ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning. Miniminivån i lagkravet är det så kallade balanskravet, vilket innebär att kostnaderna inte får överstiga intäkterna. För att leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning krävs ett positivt resultat, för att också bidra till finansiering av investeringar och framtida pensionsåtaganden.

I god ekonomisk hushållning inryms också att varje generation ska bära kostnaderna för den service den konsumerar samt att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

För Färgelanda kommun innebär god ekonomisk hushållning också att använda befintliga resurser på bästa sätt för att nå fullmäktiges mål samt att hålla det egna kapitalet oförändrat.

För att leva upp till detta har kommunen beslutat om tre finansiella mål.

Uppföljning av de verksamhetsmässiga målen för god ekonomisk hushållning återfinns under respektive avsnitt som redovisar sektorernas verksamhet.

Finansiella mål

För planperioden 2016-2018 har tre finansiella mål fastställts i budgetarbetet.

- För att klara balanskravet samt uppnå en långsiktigt sund ekonomi ska resultatet uppgå till minst 1,5-2,5 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag.
- För att uppnå en hög betalningsberedskap ska likviditeten överstiga 100 procent.
- För att ha en tillräcklig stabilitet och förmåga att motstå förluster är målsättningen att soliditeten på lång sikt ska uppgå till minst 40 procent.

Årets finansiella mål	Utfall	Budget helår
Resultat, %	3,3	1,9
Resultat, mnkr	12,2	6,6
Likviditet, %	101,1	>100
Soliditet, %	46,8	40

För perioden uppnås samtliga finansiella mål. Resultatet uppgår till 3,3 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. Resultatet påverkas delvis av det tillfälliga statsbidraget. Likviditeten påverkas fortfarande av långa handläggningstider på Migrationsverket. Om samtliga investeringar enligt plan utförts hade extern finansiering sannolikt varit nödvändig.

Periodens resultat

Målsättning:

Resultatet ska uppgå till minst 1,5 och 2,5 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. 2016 års resultat budgeterades till 6 584 tkr eller 1,9 procent.

Resultatet för 2016 uppgår till 12 184 tkr (2015 uppgick resultatet till 123 tkr). Resultatet är 5 600 tkr bättre än budget. Resultatet motsvarar 3,3 procent av skatter och statsbidrag. Resultatet påverkas delvis av det tillfälliga statsbidraget.

Nettokostnader och nettokostnadssandel (%)

	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Bokslut 2016
Verksamheten	93,1	96,8	93,6
Avskrivningar	3,2	3,2	3,2
Finansnetto	0,0	-0,1	-0,1
Resultat	3,7	0,0	3,3

Verksamheternas nettokostnader uppgår till 357 294 tkr. Det är en ökning med 17 411 tkr jämfört med föregående år.

Nettokostnadsökningen är 5,1 procent för 2016, motsvarande siffra för 2015 var 5,4 procent.

Årets ökning av skatteintäkter och bidrag uppgår till 8,6 procent.

Nettokostnadsandelen visar hur stor andel av skatteintäkterna som den löpande driftsverksamheten tar i anspråk. Det utrymme som finns kvar kan användas för amortering av lån eller finansiering av investeringar.

Skatter och statsbidrag

Utdebiteringen under 2016 uppgår till 22:26 per skattekrone.

Skatteintäkter, fastighetsavgifter samt skatteutjämningsbidrag uppgår totalt till 369 100 tkr vilket är 14 590 tkr bättre än budget och 29 353 tkr högre än föregående år.

Ökningen beror till stor del på det tillfälliga statsbidraget på ca 12 000 tkr samt att antalet invånare är högre än vad som ursprungligen budgeterades.

Finansnetto

Finansnettot är positivt och uppgår till 340 tkr (259 tkr) vilket är bättre än budget. Detta är en effekt av låga räntor på både lividitet, fordringar och låneskuld. Kommunen har utfärdat en revers till Färgelanda Vatten AB i samband med att VA-verksamheten fördes över till bolaget. Största delen av ränteintäkterna avser denna revers samt borgensavgift från Valbohem AB.

Räntekostnader och ränteintäkter har på kommunens lån och utlåning till Färgelanda Vatten AB minskat i takt med sjunkande räntenivåer. Genomsnittsräntan på kommunens lån var vid årsskiftet 0,78 %. Vid föregående årsskifte var genomsnittsräntan på låneskulden 1,0 %.

Anläggningstillgångar

Årets investeringar uppgår till 12 309 tkr (9 764 tkr). Totalt beslutat investeringsutrymme för 2016 är 20 000 tkr, således ett återstående utrymme på 7 691 tkr. Den största posten av årets investeringar avser fastigheten Gatersbyn 1:120, för att möjliggöra ytterligare uthyrning. Detta medför investeringar som hyresgästerna betalar i form av ökad hyra. Sektorerna har varit försiktiga i att investera i sina grundramar. Flera av de beslutade investeringarna har inte genomförts eller påbörjats under året, utan investeringsmedlen behöver föras över till 2017.

De planerliga avskrivningarna av kommunens tillgångar uppgår till 11 901 tkr (10 924 tkr, 2015). Beloppen påverkas dels av när under året investeringsobjekten färdigställs, samt indelning av investeringarna i komponenter. Vissa komponenter har en högre avskrivningstakt än andra, vilket man i de tidigare rekommendationerna inte tog hänsyn till. Alla nya investeringar som berörs av de nya rekommendationerna får därför olika avskrivningstider beroende på komponent.

Ytterligare kommentarer till periodens investeringar återfinns under respektive sektorsavsnitt.

Likviditet

Målsättning:

Likviditeten ska överstiga 100 procent.

För att nå en hög betalningsberedskap ska likviditeten överstiga 100 procent. Per 2016-12 är likviditeten 101,1 procent. Likviditeten påverkas fortfarande av långa handläggningstider på Migrationsverket. Om samtliga investeringar enligt plan utförts hade extern finansiering sannolikt varit nödvändig.

Eget kapital

Kommunens egna kapital har ökat, dels med årets resultat 12 184 tkr och dels med årets resultat av slam/renhållning med 442 tkr till totalt 123 339 tkr. Av det egna kapitalet avsattes under 2013, 14 575 tkr till en resultatutjämningsreserv.

Syftet med en resultatutjämningsfond är att kunna täcka eventuella balanskravsunderskott som kan uppstå vid en lågkonjunktur.

Pensionsskuld och övriga avsättningar

Pensionsskulden består dels av pensioner intjänade före 1998 som redovisas som ansvarsförbindelser och pensioner intjänade från 1998 som redovisas som skuld i balansräkningen.

Ansvarsförbindelsen, dvs. pensionsskulden som ligger utanför balansräkningen, uppgår per årsskiftet till 157 159 tkr, inklusive löneskatt och överskottsfond, enligt prognos från Skandia. Vid föregående årsskifte uppgick ansvarsförbindelsen inklusive löneskatt och överskottsfond till 161 059 tkr, vilket innebär en minskning med 3 900 tkr.

Förändringen mellan åren beror främst på avslutade och tillkommande anställningar. Beräkningen bygger på modellen i RIPS07 och är en prognos över skuldens storlek.

Låneskuld

Inga nya lån har upptagits under året och kommunen har följt den planenliga årliga amorteringen på 4 975 tkr. Totalt uppgår kommunens låneskuld till 54 663 tkr och den genomsnittliga skuldräntan uppgick för året till 0,78 procent (1,0 procent, 2015).

Koncernen

Valbohem AB har utnyttjat 151 000 tkr av den beviljade borgensramen på 180 000 tkr.

Kommunen har också beviljat en borgensram för Färgelanda Vatten AB på 40 000 tkr. Under året har 4 000 tkr av denna utnyttjats. Färgelanda Vatten ABs anläggningar har finansierats med en revers till kommunen på 33 000 tkr.

Soliditet

Målsättning:

Soliditeten ska på lång sikt uppgå till minst 40 procent.

Soliditeten är ett mått på kommunens finansiella handlingsfrihet på längre sikt.

	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Bokslut 2014	Bokslut 2013	Bokslut 2012
Soliditet	46,8%	42,6%	45,1%	39,5%	27,8%
Skuldsättningsgrad	53,2%	57,4%	54,9%	60,5%	72,2%
varav avsättning	1,4%	1,0%	0,9%	1,0%	5,8%
varav kortfristig skuldsättning	28,8%	25,6%	25,2%	23,3%	25,6%
varav långfristig skuldsättning	23,0%	30,8%	28,8%	36,2%	40,8%

Kommunens soliditet överstiger det för året satta målet och uppgår vid periodens slut till 46,8 procent och skuldsättningsgraden uppgår därmed till 53,2 procent. Soliditeten inklusive ansvarsförbindelser för pensioner är dock negativ.

Resultaträkning

Belopp i Tkr	Not	Kommunen			Koncernen	
		Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2016	Bokslut 2015	Bokslut 2016
Verksamhetens intäkter	1	95 036	140 445	133 195	137 983	187 280
Verksamhetens kostnader	2	-423 995	-485 800	-468 872	-455 927	-512 597
Avskrivningar	3	-10 924	-11 901	-10 997	-18 000	-18 315
Verksamhetens nettokostnader		-339 883	-357 256	-346 674	-335 944	-343 632
Skatteintäkter	4	245 751	255 216	260 247	245 751	255 216
Generella statsbidrag och utjämning	5	93 996	113 884	94 263	93 996	113 884
Finansiella intäkter	6	929	597	753	181	107
Finansiella kostnader	7	-670	-257	-2 005	-3 731	-2 829
Resultat före extraordinära poster		123	12 184	6 584	253	22 746
Extraordinära intäkter		0	0		225	
Extraordinära kostnader		0	0		-152	-4 359
Periodens resultat		123	12 184	6 584	326	18 387

Balansräkning

Belopp i Tkr	Not	Kommunen		Koncernen	
		Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Bokslut 2016
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar	8 a, 8b, 9a, 9b	149 199	149 606	335 598	351 461
Finansiella anläggningstillgångar	10	44 930	48 164	2 459	5 677
Summa anläggningstillgångar		194 129	197 770	338 057	357 138
Omsättningstillgångar					
Förråd, lager och exploateringsfastigheter		0	0	98	97
Fordringar	11	40 019	53 402	41 965	57 001
Kassa och bank	12	25 360	12 489	31 829	26 069
Summa omsättningstillgångar		65 379	65 891	73 892	83 167
SUMMA TILLGÅNGAR		259 508	263 661	411 949	440 305
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	13	110 713	123 339	111 913	130 742
därav periodens resultat		123	12 184	326	18 387
Avsättningar					
Avsättningar pensioner		2 116	2 899	2 396	3 168
Avsättningar löneskatt		513	703	513	703
Övriga avsättningar	14	70	70	620	3 223
Summa avsättningar		2 699	3 672	3 529	7 094
Skulder					
Långfristiga skulder	15	66 308	60 605	207 308	216 305
Kortfristiga skulder	16	79 788	76 045	89 199	86 164
Summa skulder		146 096	136 650	296 507	302 469
S:A EGET KAPITAL OCH SKULDER		259 508	263 661	411 949	440 305
Soliditet		42,7	46,8	27,2	29,7 %
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser per 31 december	17	161 059	157 159	161 059	157 159
Borgensförbindelser	18	141 287	155 235	287	235

Kassaflödesanalys

Belopp i Tkr	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Bokslut 2016
Den löpande verksamheten				
Periodens resultat	123	12 184	326	18 387
Justering för av- och nedskrivningar	10 924	11 901	18 000	18 315
Justering för gjorda avsättningar	603	973	374	3 565
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	0	442	0	442
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	11 650	25 500	18 700	40 709
Ökning(-)/minskning(+) kortfristiga fordringar	-10 038	-13 383	-11 357	-15 036
Ökning(-)/minskning(+) förråd, lager och exploateringsfastigheter	0	0	-6	1
Ökning(+)/minskning(-) kortfristiga skulder	18 046	-3 743	19 506	-3 035
Kassaflöde från den löpande verksamheten	19 658	8 374	26 843	22 639
Investeringsverksamheten				
Investering i materiella anläggningstillgångar	-9 812	-12 308	-28 017	-34 178
Bidrag till materiella anläggningstillgångar	0	0	0	0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0	0	0	0
Investering i finansiella anläggningstillgångar	0	-3 234	0	-3 218
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0	0	297	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-9 812	-15 542	-27 720	-37 396
Finansieringsverksamheten				
Nyupptagna lån	0	0	0	0
Amortering av skuld	-4 600	-4 975	-4 600	9 725
Ökning av långfristiga fordringar	0	0	0	0
Minskning av långfristiga fordringar	0	0	0	0
Inlösen av pensionskuldsättning	0	0	0	0
Ökning av långfristig skuld (NÄRF)	346	-728	346	-728
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-4 254	-5 703	-4 254	8 997
Periodens kassaflöde	5 592	-12 871	-5 131	-5 760
Likvida medel från årets början	19 768	25 360	36 960	31 829
Likvida medel från periodens slut	25 360	12 489	31 829	26 069
Periodens förändring av likvida medel	5 592	-12 871	-5 131	-5 760

Notförteckning

Belopp i Tkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Not 1 Intäkter				
Statsbidrag	47 668	87 887	47 668	
Övriga bidrag	5 210	9 915	7 460	
Konsumtionsavgifter	9 674	7 826	17 598	
Huvudavgift (Bo-/vård-/musikskoleavgift/färdtjänst m.m.)	4 370	4 447	4 370	
Kostersättning	0	0	0	
Avgifter från andra kommuner	0	0	0	
Övriga avgifter	2 293	2 537	2 293	
Försäljning	8 116	10 390	8 138	
Hysesintäkter	11 683	11 344	44 055	
Övriga intäkter	6 022	6 099	6 401	
Summa	95 036	140 445	137 983	
Not 2 Kostnader				
Personalkostnader	230 208	270 069	238 200	
Material	28 089	27 731	28 699	
Köpta tjänster	45 511	50 572	66 453	
Entreprenader	91 408	102 841	93 789	
Övriga kostnader/Bidrag	28 779	34 587	28 786	
Summa	423 995	485 800	455 927	
Not 3 Avskrivningar				
Inventarier	3 135	3 521	3 549	
Fastigheter	7 789	8 380	14 451	
Summa	10 924	11 901	18 000	
Not 4 Skatteintäkter				
Kommunalskatt	246 211	256 002	246 211	
Slutavräkning skattemedel	-460	552	-460	
Prognos skatteavräkning		-1 338		
Summa	245 751	255 216	245 751	
Not 5 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämning	79 891	85 169	79 891	
Kostnadsutjämning	8 335	11 189	8 335	
Fastighetsavgift	11 365	11 424	11 365	
Utjämningsavgift LSS	-7 508	-5 689	-7 508	
Strukturbidrag/Införandebidrag	674	-8	674	
Regleringsbidrag/avgift	-251	-222	-251	
Generella bidrag från staten	1 490	12 021	1 490	
Summa	93 996	113 884	93 996	
Not 6 Finansiella intäkter				
Ränteintäkter	528	589	-235	
Räntebidrag	0	0	0	

Belopp i Tkr	Kommunen		Koncernen	
Övriga finansiella intäkter	401	8	416	
Summa	929	597	181	
Not 7 Finansiella kostnader				
Räntekostnad lån	567	183	3 625	
Räntekostnad pensionsskuld	0	0	0	
Övriga finansiella kostnader	103	74	106	
Skatt pga bokslutsdisposition	0	0	0	
Summa	670	257	3 731	
Not 8a Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	327 135	332 887	585 812	610 190
Ackumulerad avskrivning	-188 630	-196 418	-273 934	-288 925
Årets investeringar	6 253	9 283	24 378	31 242
Utrangering	0	0	-40	0
Försäljning	0	0	0	0
Reavinst	0	0	0	0
Reaförlust	0	0	0	0
Nedskrivning		0	-892	0
Avskrivning	-8 289	-8 201	-14 059	-14 530
Redovisat värde vid årets slut	136 469	137 551	321 265	337 977
<i>Avskrivningstider 10 - 50 år</i>				
Not 8b Specifikation mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Markreserv	13 248	13 248	33 400	33 400
Verksamhetsfastigheter	72 192	67 962	72 192	67 962
Fastigheter för affärsverksamhet	5 068	4 766	5 068	4 766
Publika fastigheter	11 289	11 053	144 709	147 774
Fastigheter för annan verksamhet	27 507	30 618	27 507	30 924
Övriga fastigheter inkl VA-anläggningar	6 798	6 112	37 805	36 148
Pågående arbeten	367	3 792	584	17 003
Exploateringsmark	0	0	0	0
Summa	136 469	137 551	321 265	337 977
Not 9a Maskiner och inventarier				
<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	50 940	54 999	55 544	60 445
Ackumulerad avskrivning	-39 134	-42 269	-42 500	-46 112
Årets investeringar	4 059	3 026	4 901	3 026
Utrangering	0	-180	-63	-180
Försäljning	0	0	0	
Reavinst	0	0	0	
Reaförlust	0	0	0	
Nedskrivning	0	0	0	
Avskrivning	-3 135	-3 521	-3 549	-3 695
Redovisat värde vid årets slut	12 730	12 055	14 333	13 484
Not 9b Specifikation maskiner och inventarier				

Belopp i Tkr	Kommunen		Koncernen	
Maskiner	1 614	1 454	2 714	2 883
Inventarier	10 214	10 015	10 717	10 015
Bilar och andra transportmedel	54	43	54	43
Konst	180	0	180	0
Övriga maskiner och inventarier	668	543	668	543
Summa	12 730	12 055	14 333	13 484
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	149 199	149 606	335 598	351 461
Not 10 Finansiella tillgångar				
Valbohem AB	7 500	7 500	0	0
Färgelanda Vatten AB	2 500	2 500	0	0
Gatersbyn 120 Fastighets AB	50	50	0	0
Västvatten AB	0	0	375	375
Vindenergi Väst AB	15	15	15	15
Dalslands Turist AB	253	253	253	253
Kommuninvest Ekonomiska förening	1 300	1 300	1 300	1 300
Ödeborg Folkets Hus	48	48	48	48
Kommuninvest Ekonomiska förening	264	3 498	264	3 498
Revers Färgelanda Vatten AB	33 000	33 000	0	0
HBV	0	0	204	188
Summa	44 930	48 164	2 459	5 677
Not 11 Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	4 066	5 880	5 094	6 626
Förutbetalda kostnader/upploopna intäkter	33 369	44 046	34 020	44 920
Mervärdesskatt	2 584	2 922	2 584	2 922
Övriga fordringar hos staten	0	552	0	2 533
Övriga fordringar	0	2	267	0
Kortfristiga placeringar	0	0	0	0
Summa	40 019	53 402	41 965	57 001
Not 12 Kassa och bank				
Handkassa	5	4	5	4
Kassa och bank	25 355	12 485	31 824	26 065
Summa	25 360	12 489	31 829	26 069
Not 13 Eget kapital				
Årets resultat	123	12 184	326	18 387
Årets resultat slam/renhållning	0	442		442
Resultatutjämnings reserv	14 575	14 575	14 575	14 575
Övrigt eget kapital	96 015	96 138	97 012	97 338
Summa	110 713	123 339	111 913	130 742
Not 14 Övriga avsättningar				
Framtida underhåll av våtmarker	70	70	70	70
Övriga avsättningar	0	0	550	3 153
Summa	70	70	620	3 223

Belopp i Tkr	Kommunen		Koncernen	
Not 15 Långfristiga skulder				
<i>Långfristiga lån</i>				
Ingående skuld	64 238	59 638	205 238	200 638
Nya lån	0	0	0	14 700
Amorteringar och lösen av lån	-4 600	-4 975	-4 600	-4 975
Utgående skuld	59 638	54 663	200 638	210 363
<i>Övriga långfristiga skulder</i>				
Ingående skuld	6 324	6 670	6 324	6 670
Norra Älvsborgs räddningsförbund	346	-728	346	-728
Utgående skuld	6 670	5 942	6 670	5 942
Summa Långfristiga skulder	66 308	60 605	207 308	216 305
Not 16 kortfristiga skulder				
Kortfristig del av långfristiga lån	4 600	4 900	4 600	4 900
Leverantörsskulder	13 344	11 848	15 748	14 550
Övriga skulder	6 410	6 023	7 975	7 544
VA kollektiv	0	0	858	1 037
Löneskatter	3 614	4 207	3 614	4 207
Mervärdesskatt	307	378	318	749
Upplupna löner	2 038	1 283	2 038	1 283
Upplupna semesterlöner	10 462	11 141	10 462	11 141
Upplupna sociala avgifter	8 958	9 570	8 958	9 570
Upplupna pensionskostnader	7 021	8 058	7 021	8 058
Upplupna räntekostnader	24	9	24	9
Övriga interimsskulder	23 010	18 628	27 583	23 116
Summa	79 788	76 045	89 199	86 164
Not 17 Pensionsförpliktelser				
Ansvarsförbindelse	129 647	126 545	129 647	126 545
Löneskatt	31 453	30 700	31 453	30 700
Avgår överskottsfond	-41	-86	-41	-86
Summa	161 059	157 159	161 059	157 159
Not 18 Borgensförbindelser				
Egna Hem*	287	235	287	235
Kommuninvest	141 000	155 000	0	0
Summa	141 287	155 235	287	235

* Egna Hem Avser SBAB och BKN

Färgelanda kommun har i mars 1998 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 286 kommuner som per 2016-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomiska förening har ingått likalydande borgensförpliktelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomiska förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnda borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storlek på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomiska förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Färgelanda kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2016-12-31 uppgick Kommuninvest i Sveriges AB:s totala förpliktelser till 346 091 313 tkr och totala tillgångar till 338 153 309 tkr. Färgelandas kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 260 874 tkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 255 052 tkr.

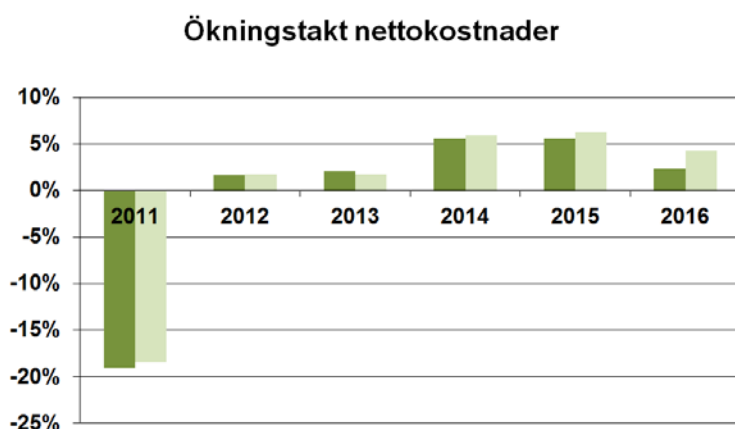
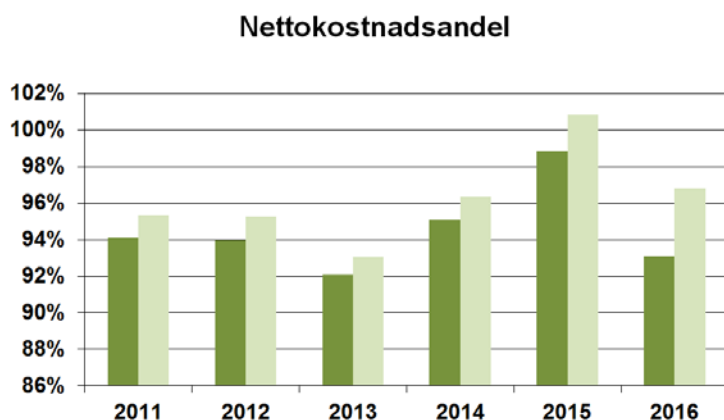
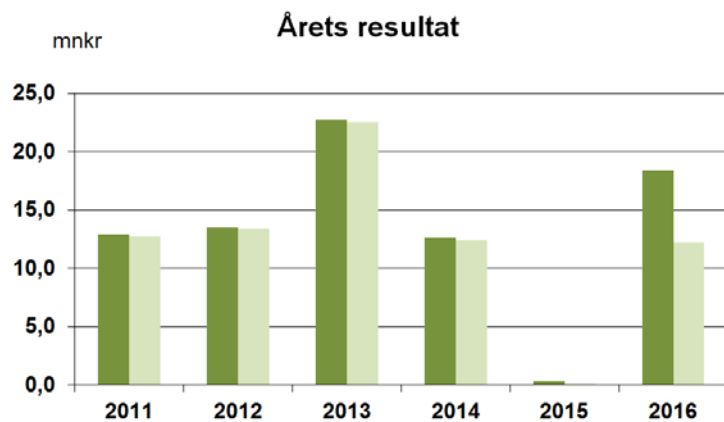
Investeringsredovisning

Beskrivning	Utfall 2016-12-31
KS/Stab, Surfplattor politiker 2016	65
KS/stab, It-utrustning gemensamma system	280
KS/stab, Uppgradering arbetsdatorer 2016	244
KS/stab, Nya/utökning av datorer 2016	194
KS/stab, Fiberanslutning av vht utanför tätort 2016	3
BoU, IKT plan 2016	281
Samhällsbyggnad, Projektering förskola norr	388
Samhällsbyggnad, Energieffektiviseringar 2016	226
Samhällsbyggnad, Anslutningsväg Högalid	718
Samhällsbyggnad, Industriplan Högalid	1 031
Samhällsbyggnad/Stab, Industrifastighet Björnhuset	5 102
Samhällsbyggnad, Asfaltering ÅVC Stigen	68
Samhällsbyggnad, Automatiskt brandlarm Valbo	66
Samhällsbyggnad, Lekplatser	268
Samhällsbyggnad, Ombyggnad Tallbacken avd A	721
BoU, Maskiner Kost o Städ	24
Summa	9 679
Grundramar 2016	
BoU	424
Samhällsbyggnad fastighet oförutsett	374
Samhällsbyggnad, Kartor	275
Samhällsbyggnad Höjdsystem	123
KS/förvaltning IT	172
KS/förvaltning	271
Omsorg	907
Kultur och Fritid	84
Summa Grundramar	2 630
Utfall 201612	12 309
TOTALT BESLUTAT INVESTERINGSUTRYMME	20 000
Återstående utrymme	7 691

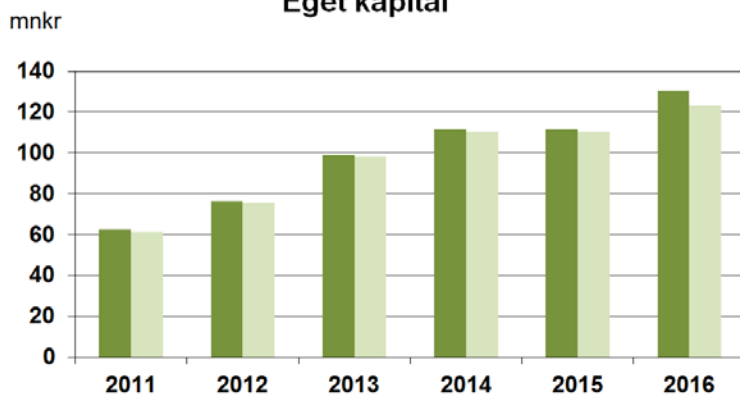
Verksamhetsåret i siffror; diagram

Koncernen i mörkt grönt och kommunen i ljus grönt. Ökningen av nettokostnader för 2012, 2013 och 2015 har justerats med återbetalningen av AFA-premier, vilket ska redovisas som jämförelse störande post.

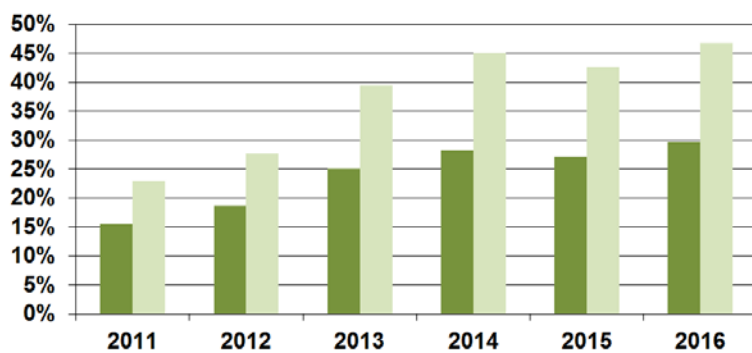

Eget kapital

Soliditet

Kommunfullmäktiges förvaltning

Resultaträkning för sektor

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2016	Avvikelse
Intäkter	320	1 144	150	994
Kommunbidrag	3 342	3 061	3 061	0
Summa intäkter	3 662	4 205	3 211	994
Kostnader:				
Personalkostnader	-1 883	-2 730	-1 908	-822
Övriga kostnader	-1 107	-848	-1 303	456
Kapitalkostnader	0	0	0	0
Summa kostnader	-2 990	-3 578	-3 211	-366
Periodens resultat	543	628	0	628

Ekonomisk översikt

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2016	Avvikelse 2016
Kommunfullmäktige	1 009	858	1 261	403
Kommunrevision	533	245	444	199
Nämnder och beredningar	371	428	481	53
Överförmyndare	757	902	875	-27
Totalt	2 670	2 433	3 061	628

Kommunstyrelsens förvaltning & kommunkontor

Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen består av 13 ledamöter och är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den ska leda och samordna planeringen av kommunens ekonomi och verksamhet. Kommunstyrelsen ska leda kommunens övergripande verksamhet enligt fullmäktiges riktlinjer och övriga styrdokument. Den ska också bereda ärenden till fullmäktige.

Den politiska organisationen innebär att ett ekonomiråd har etablerats under kommunstyrelsen för att hantera processen för verksamhetsplanering och budget.

Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över övriga kommunala organs verksamhet, över det kommunala bolaget, samt över de kommunalförbund med mera, som kommunen är medlem i.

Kommunstyrelsen ansvarar för hela kommunens verksamhet förutom myndighetsutövningen som myndighetsnämnden ansvarar för.

Kommunledningskontor

Staben fokuserar på strategiska frågor samt arbetar som internkonsulter för de löpande verksamheterna. Staben är en resurs för samtliga fyra sektorer och stabens verksamhet kommer hela organisationen till gagn. I staben ingår förutom kommunchefen även personalchef/administrativ chef, ekonomichef och IT-chef.

Ekonomi-, personal- och administrativavdelning

Kommunen har en samlad administration som understödjer den politiska verksamheten, staben samt de fyra sektorerna. Enheterna består av ekonomi och personal-/administrativ enhet.

Inköp och upphandling

Den dalslandsgemensamma inköpsorganisationen har förstärkts och ett system för upphandlingsstöd och avtalsregister har införts. För att ytterligare säkerställa att ökade krav i samband med inköp och upphandlingar hanteras effektivt och att befintliga avtal följs behöver inköpsfunktionen fortsätta att förstärkas och utvecklas. Det är viktigt att kommunen säkerställer att det finns tillgång på varor och tjänster av hög kvalitet och till låga priser.

Folkhälsoarbete

Folkhälsoarbetet syftar till att utjämna skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället och att skapa förutsättningar för människor att känna trygghet till sig själva och sin omgivning och att kunna göra hälsosamma val i livet.

Folkhälsoarbetet bedrivs med utgångspunkt från det avtal som finns mellan Färgelanda kommun och Norra Hälso- och sjukvårdsnämnden och har sin utgångspunkt i lokala behov och förutsättningar. I kommunen finns ett Folkhälsoråd med deltagare från kommunstyrelsen i Färgelanda och Norra Hälso- och sjukvårdsnämnden.

IT

Uppdraget för IT är att tillhandahålla god service inom IT-området till kommunens alla verksamheter.

Verksamhetsberättelse

Upphandling är ett prioriterat område där det nu pågår en inventering för att se till att avtal finns i förekommande fall och att upphandling görs på ett riktigt sätt. Internutbildning för alla chefer genomfördes i augusti.

Under året har mycket tid lagts på att revidera ett antal administrativa rutiner och riktlinjer. Flera policys inom personalområdet har antagits och budgetprocessen har förnyats och går nu under namnet "mål- och resursplanen". Den process som togs fram under våren utvärderades under hösten tillsammans med ekonomirådet.

Arbete har också ägnats åt att skapa större prognossäkerhet för att den ekonomiska analysen ska vara tydlig och för att den ekonomiska styrningen ska fungera. Detta fungerade väl för budgetåret 2016.

Som en del av utredningen angående samverkan med andra kommuner har frågan om gemensam IT-funktion behandlats. Nu gäller att i första hand utreda förutsättningarna för samverkan mellan kommunerna i Dalsland.

Resultaträkning för sektor

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2016	Avvikelse
Intäkter	1 906	4 415	1 606	2 809
Kommunbidrag	32 468	33 076	33 076	0
Summa intäkter	34 374	37 491	34 682	2 809
Kostnader:				
Personalkostnader	-15 670	-18 345	-16 841	-1 504
Övriga kostnader	-15 576	-16 667	-16 459	-208
Kapitalkostnader	-1 318	-1 590	-1 382	-208
Summa kostnader	-32 564	-36 602	-34 682	-1 920
Periodens resultat	1 810	889	0	889

Ekonomisk översikt

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2016	Avvikelse 2016
Kommunstyrelse	3 800	3 705	4 340	635
Kommunchef	8 264	5 683	5 772	88
Ekonomiavdelning	6 264	7 172	6 997	-175
Personalkontor	4 398	6 182	6 123	-58
Kansliavdelning	1 345	3 048	3 126	79
Folkhälsoenhet	338	248	417	169
IT & Kommunikation	6 249	6 149	6 300	151
Totalt	30 588	32 187	33 076	889

Sektorns målarbete

Prioriterat område:

Bra internetuppkoppling i hela kommunen

Förväntat resultat	Kommentar
Medverka till att fiberföreningar kommer till stånd i tätorter.	Arbetet med fiberförtätning är i slutskedet och av kommunens nio föreningar är sex driftsatta. En är upphandling klar för med start av byggnation i år samt en är i uppstartsfasen.

Prioriterat område:

Kommunens finansiella mål ska uppfyllas

Förväntat resultat	Kommentar
De finansiella målen för kommunen ska uppfyllas	För perioden uppnås samtliga finansiella mål. Resultatet uppgår till 3,3 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. Resultatet påverkas delvis av det tillfälliga statsbidraget. Likviditeten påverkas fortfarande av långa handläggningstider på Migrationsverket. Om samtliga investeringar enligt plan utförts hade extern finansiering sannolikt varit nödvändig.

Prioriterat område:

Plan över strategiska investeringar

Förväntat resultat	Kommentar
Plan över strategiska investeringar framtagen	Vi har en beslutad treårsplan för investeringar. Där ingår bland annat utbyggnad av förskola i Högsäter och i södra delen av kommunen, cykelväg mellan Stigen och Färgelanda samt industriområdet Dyrtorp.

Prioriterat område:

Kostnads- och kvalitetsjämförelse med riket/andra kommuner

Förväntat resultat	Kommentar
Att ta fram en gemensam struktur för sektorerna i kostnads- och kvalitetsjämförelser med riket/andra kommuner	Sektorerna har påbörjat arbetet och finns tillgängligt i respektive sektors kvalitetsredovisning.

Prioriterat område:

Mätplan med volymmått och indikatorer

Förväntat resultat	Kommentar
Ta fram en mätplan och volymmått med indikatorer	Vi har ett antal mätetal i vårt budget/bokslutssystem som är kopplade till målen för verksamheterna. Fler mätetal finns presenterade i sektorernas kvalitetsledningssystem.

Investeringar

IT investeringar uppgick till 828 tkr 2016, utav dessa investerade IT-enheten i utrustning av gemensamma system (325), uppgradering av arbetsstationer (244 tkr) samt utökning av datorer (194 tkr), samt surfplattor till politiker (65 tkr).

Under 2016 gjordes en omflyttning utav arbetsplaster inom kommunhuset, vilket resulterade i att ekonomienheten flyttade till ett kontorslandskap på vän 2. Under detta år investerades möbler och nya skrivare som uppgick till 284 tkr.

Framtid

Processen med att ta fram styrdokument för kommunens inre arbete fortsätter. Flera policys och riktlinjer har beslutats av Kommunfullmäktige och i fortsättningen kommer dessa att finnas lätt tillgängliga på hemsidan. Delegationsordningen kommer att vara reviderad i sin helhet innan sommaren 2017. Viktigt att alla styrdokument hålls levande och revideras med en viss kontinuitet.

Kommunens interna kontroll kommer att prioriteras genom att aktuella internkontrollplaner kommer att tas fram. Detta är en process som kräver viss tid men tanken är att kommunstyrelsen ska kunna fatta beslut under hösten i denna fråga.

På personalsidan fortsätter det framgångsrika arbetet att sänka sjukfrånvaron, rätten till heltid utökas och mycket görs för att rekrytera personal inom de områden där kompetensbrist märks eller kommer att märkas.

Upphandlingsfunktion förstärks genom att vår dalslandsgemensamma upphandlare kommer att finnas på plats i kommunhuset en eller två dagar per vecka. Utbildningsinsatser för berörd personal kommer att genomföras.

Näringslivsarbetet kommer att fortsätta utvecklas genom utökad samverkan mellan kommun och företag. Färgelandadagarna och näringslivsmässan har blivit en tradition som ger kommuninvånarna och näringslivet glädje och gemenskap. Marknadsföringsstrategier som bomässa, kommunkalender och Färgelandadagarna är viktigt för kommunen och kommer att prioriteras inför framtiden.

Folkhälsans roll får en ytterligare förstärkt betydelse och ska genomsyra kommunens alla verksamheter.

För IT gäller att Dals Eds och Färgelanda kommuner under kommande år samverkar kring en gemensam chefsfunktion där det också ges ett uppdrag att utreda förutsättningar för ett formaliserat samarbete i form av en gemensam IT-enhet.

Sektor Omsorg

Verksamhetsbeskrivning

Sektor Omsorg ska bidra till att främja kommuninvånarnas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktivt deltagande i samhällslivet. Sektor Omsorg har tre huvudsakliga lagstiftningar att förhålla sig till; Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Verksamheten bygger på frivillighetens grund men under vissa förutsättningar kan vård- och behandlingsinsatser ske med tvång.

Verksamheten planeras och styrs av sektorns ledningsgrupp som består av socialchef, enhetschefer inom äldreomsorgen, individ- och familjeomsorgen, enheten för stöd och service, integrationsenheten, utvecklings/omsorgskontoret och medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Verksamheten består av följande delar:

Omsorgs- och utvecklingskontoret, individ- och familjeomsorgen, integrationsenheten, enheten för stöd och service och äldreomsorgen.

Verksamhetsberättelse

Omsorgs- och utvecklingskontor

Det har införts ett nytt system, SAMSA, för informationsöverföring mellan kommunerna och regionen avseende ineliggande patienter på sjukhus. Det har även genomförts utbildning för att vårdplanera personer på sjukhus på distans med hjälp av digital teknik.

Utvärdering och utveckling av sektorns verksamhetssystem Magna cura har påbörjats avseende ny BBIC-modul samt ny dokumentationsmodul enligt ICF för hälso- och sjukvårdspersonalen.

Revidering av handlingsplan med tillhörande lokala rutiner gällande kommunens arbete mot våld i nära relationer har pågått under året. I december utbildades kommunens chefer i ämnet och de kommer under 2017 i sin tur utbilda sina personalgrupper.

Det har påbörjats ett utökat arbete med Individ- och familjeomsorgen och Enheten för stöd och service avseende anhörigstöd.

Skuldsaneringslagen har reviderats hösten 2016. Med hjälp av den nya lagen är det lättare för enskilda personer att ansöka om skuldsanering och det är förändringar avseende avbetalningen.

Äldreomsorg

Särskilt boende

Vårdtyngden på kommunens särskilda boenden har ökat successivt år för år och det har varit en hög vårdtyngd även 2016. Den som beviljas ett boende har mycket stora hjälpinsatser och behöver oftast hjälp av två personal vid insatstillfällena.

Efterfrågan på korttidsplatser har varierat under året. Lillågården som har de flesta korttidsplatserna har haft överbeläggningar under sju av årets månader. Vid överbeläggningar har extrapersonal satts in för att säkerställa vården och omsorgen. Personalen på korttidsenheten har haft en ökad arbetsbelastning då det varit svårt att rekrytera sjukgymnast och arbetsterapeut i kommunen. Då sjukhusen idag bedömer patienterna som medicinskt färdigbehandlade allt snabbare och fler behöver mer avancerad och längre rehabilitering innan hemgång till ordinärt boende finns det ett ökat behov av korttidsplatser.

Under 2016 har kommunen anställt tre undersköterskor, en på varje boende, med särskilt ansvar för metodstöd. Tjänsterna finansieras med stimulansmedel från Socialstyrelsen. Syftet med tjänsterna är att öka bemanningen, skapa trygghet och ökad kvalitet för den enskilde. Detta görs bland annat genom att leda det pedagogiska arbetet tillsammans med chef samt säkerställa att dokumentationen

sker enligt gällande lagstiftning. Personalen har under året arbetat i kvalitetsregistren Senior Alert, BPSD och Palliativregistret.

Fortbildning har pågått under året. Bland annat har all personal deltagit i en halvdagsutbildning i värdegrundsarbete samt föreläsning med Egon Rommedahl i ämnet bemötande och förhållningsätt.

Hemtjänst

Verksamheten har fokuserat på organisationshälsa. Enheten har arbetat aktivt med att lösa tillfälliga vikariebehov genom att höja sysselsättningsgraden hos ordinarie personal. Man har därmed kunnat tillgodose heltidssysselsättning för tre personal. Schemaförändringar är gjorda för att frigöra tid för att aktivt kunna arbeta med kvalitetsfrågor och uppdrag som ska verkställas enligt lag, såsom dokumentation och genomförandeplaner, kontaktmannaskap, riskanalys i hemmet samt teamträffar tillsammans med andra yrkeskategorier.

Fortbildning har pågått under året. Samtlig personal har haft en halvdagsutbildning i värdegrundsarbete, en heldagsutbildning med inriktning hälso- och sjukvård samt föreläsning om Parkinsons sjukdom. Merparten av personalgruppen har gått en utbildning i psykiatri på gymnasienivå, tillsammans med personal inom LSS, som omfattat tre halvdagar samt egna studier. All personal har haft en föreläsningssdag med Egon Rommedahl i ämnet bemötande och förhållningsätt.

Nytt avtal gällande digitala trygghetstelefoner har införts och alla trygghetstelefoner i kommunen har bytts ut.

Hälso- och sjukvård

Perioder av låg bemanning inom sjuksköterskegruppen har förekommit under 2016, orsakat av vakanser i samband med rekrytering. Det har varit mycket svårt att rekrytera sjukgymnaster och arbetsterapeuter vilket har inneburit att enheten har varit underbemannad stora delar av året.

Samverkande sjukvård steg 2 startade i april.

Individ- och familjeomsorgen

Första kvartalet var arbetsbelastningen mycket hög på myndighetsdelen gällande handläggning av ärenden av ensamkommande barn. Enheten har haft ökade kostnader gällande arbetstid, resor och konsulter för att omplacera ensamkommande barn närmare Färgelanda kommun och till våra egna boenden. Under första halvåret har mycket tid och energi fått läggas på rekrytering av personal för att få stabilitet i arbetsgruppen.

Enheten för stöd och service

Ett ärende inom boende LSS krävde under en period dubbelbemanning, Securitas-insatser och slutligen en extern placering.

Svårigheter med rekrytering av personal har inneburit ökade personalkostnader i form av fyllnads- och overtidsersättningar.

Året har inneburit utbyggnad av dagliga verksamheter. Nya lokaler på Furåsen samt affärslokal har tillkommit under året. Flytten var delvis nödvändig då verksamheten under en period bedrevs i lokaler som inte var lämpliga utifrån arbetsmiljö för brukare och personal. Utökningen av verksamheten har medfört ökade kostnader för lokaler, lokalvård samt personalresurser. Andra kostnader som tillkommit under året är inköp av utrustning och möbler i samband med utökningen. Verksamheten har under året anpassats för framtida behov av praktik och arbetsträning inom arbetsmarknadsenheten.

Integrationsenheten

Ensamkommande barn

Två nya boenden öppnades under första halvåret. I december stängdes sedan ett av boendena då behovet av platser minskat. Istället för tidigare överenskommelse har staten valt att fördela barnen procentuellt till landets kommuner. Då ett nytt ersättningssystem kommer att införas under 2017 har Migrationsverket sagt upp befintligt avtal om mottagande med kommunen.

Per 2016-12-31 bodde det totalt 29 barn på Dalio, Furåsen samt Nova HVB och på Utslussen bodde det 11 ensamkommande. Därutöver finns det barn som är externt placerade av Individ- och familjeomsorgen.

Integrationskontoret

Kommunens fördelningstal om mottagnade har varit tio nyanlända under 2016. Under 2016 har verksamheten startat upp en lokal samhällsorientering i samverkan med bl a andra sektorer i kommunen, polis, Valbohem och folktandvården. Språkcaféet har flyttat från Centrumhuset till Familjecentralen då större lokaler behövdes. Matchningen av språkvän har pågått.

Områdeskontor

Kommunen har från 1 januari 2016 valt att samla alla statliga medel för nyanlända samt ensamkommande barn på ett områdeskontor. Härifrån fördelas de statliga medlen ut till de olika verksamheterna i kommunen enligt fastställd schablon.

Resultaträkning för sektor

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2016	Avvikelse
Intäkter	70 560	146 184	146 115	69
Kommunbidrag	114 568	119 305	119 305	0
Summa intäkter	185 128	265 489	265 420	69
Kostnader:				
Personalkostnader	-104 906	-127 034	-124 471	-2 563
Övriga kostnader	-85 839	-137 609	-139 974	2 365
Kapitalkostnader	-1 014	-942	-975	33
Summa kostnader	-191 759	-265 585	-265 420	-165
Periodens resultat	-121 199	-119 401	-119 305	-95

Ekonomisk översikt

Verksamhetsområde. Tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2016	Avvikelse 2016
Omsorgs- och utvecklingskontor	16 635	16 200	18 369	2 169
Äldreomsorg	55 824	55 898	56 734	836
Individ & Familjeomsorg	35 587	30 782	26 468	-4 315
Enheten för Stöd & Service	19 986	22 839	19 504	-3 334
Integrationsenheten	-6 834	-6 319	-1 770	4 548
Totalt	121 199	119 401	119 305	-95

Volymer

Verksamhet	2013	2014	2015	Budget 2016	Utfall 2016
Äldreomsorg:					
Belagda säboplatser	73	78	80	82	76
Måltider, dagsportioner	141	135	140	140	143
Trygghetslägenhet	24	24	24	24	24
Hemsjukvård, antal brukare	176	167	175	183	198
Hemtjänst, antal tim	31 515	27 479	31 048	32 000	32 614
Enhet för stöd och service:					
Daglig vht, antal brukare	10	12	15	16	15
Personlig assistans, antal brukare	3	0	1	2	1
SFB (LASS), antal brukare	3	3	3	4	3
Soc psykiatri, antal brukare	18	20	17	17	29
Gymnasieboende ungdom, antal insats	8	8	8	9	6
Boende vuxen enl LSS, antal brukare	10	10	13	10	15
Integration:					
Personer, antal	63	51	104	104	149
Hushåll, antal	19	21	24	24	45
Barn utan vårdnadshavare, antal	19	19	88		71
Individ och Familjeomsorg:					
Institutionsplacering Unga, antal	8	8	6	8	3
Familjehemsplacering, antal	18	19	59	16	32
Utbet ek bistånd/månad, antal	39	65	90	89	98
Institutionsplacering Vuxen, antal dygn	1 069	724	334	675	606
Omsorg/Utvecklingskontoret:					
Antal beslut SoL			896		903
Antal beslut LSS			52		37
Antal ärenden skuldrådgivning under året			17		18
Antal utskickade fakturor			3 362		2 920
Antal beställda turer via bemanning			4 002		2 953
Antal besök uppsökande verksamhet			12		14
Antal ansökningar bostadsanpassning			69		59

Analys av utfall per verksamhetsområde

Sammanfattningsvis gör sektorn som helhet ett mindre underskott mot budget. Ett betydligt mycket bättre resultat än föregående år, 2015. De enheter som uppvisar ett underskott 2016 är Individ- och familjeomsorgen och Enheten för stöd och service. Merparten av detta underskott orsakas av konsultkostnader avseende handläggning, placeringskostnader samt ett ökat ekonomiskt bistånd.

Omsorgs- och utvecklingskontor +2 169 tkr

- Kostnaden för bostadsanpassningsbidrag överstiger budgeten. Volymen är samma som prognostiserades i samband med budgetarbetet inför 2016 (54 beslut med bifall helt eller delvis). Däremot har ett antal av besluten varit stora och därmed genererat mer kostnader.
- Biståndsenheten har ett utfall som i stort motsvarar budget. Något lägre kostnader för månadsanställda pga. frånvaro. För att kunna utföra arbetet med kvalitet och utifrån gällande lagstiftning har konsultinsats behövts vid ett par tillfällen i slutet på året.
- En del av överskottet på omsorgkontoret orsakas av lägre personalkostnader än budgeterat pga partiell tjänstledighet, sjukskrivning samt att månadslönen för enhetschef flyttades till annat ansvar juli-oktober. Kvalitet har kunnat upprätthållas på levererade tjänster trots frånvaro enligt ovan. Lägre kostnader för inkontinenshjälpmedel än budgeterat skapar också ett visst överskott.

Äldreomsorg +836 tkr

Särskilt boende

- Lillågården har en positiv avvikelse jämfört med budget pga minskad sjukfrånvaro, utökad samarbete mellan enheterna, ökade bidrag för trygghetsanställningarna samt minskad vikarieanvändning.
- Solgården och Håvestensgården har ett visst underskott i förhållande till budget. Stora omvårdnadsbehov hos brukarna har krävt utökade personalresurser. Höga sjukskrivningstal påverkar också resultatet negativt.
- Under vissa perioder har det varit hot- och våldssituationer på Håvestensgården som krävt extra personalresurser för att säkerställa brukarnas trygghet och personalens arbetsmiljö.
- På Solgården skapar de långa avstånden mellan enheterna ett ökat personalbehov.
- De ny tillsatta tjänsterna som metodstödjare, vilka finansierats fullt ut av statliga medel, har inneburit en kvalitetsmässig höjning i verksamheterna samt att personalen känt en trygghet i att de kan få stöttning vid dokumentation samt hjälp i omvårdnadsarbetet. Det har också inneburit en bättre, positivare och lugnare atmosfär.

Äldreomsorgsmåltider

Verksamheten har en positiv avvikelse under året då fler portioner än budgeterat har sålts.

Hemtjänst

- Verksamheten har ett visst underskott jämfört med budget då det inte har varit budgeterat för obekväma arbetstid för nattpatrullens personal.
- Hemtjänsten har fått minskat antal timmar att verkställa i södra delen av kommunen men fortsatt högt antal timmar den norra delen.
- Resursanvändningen anpassas till verksamheten och under året har effektiviteten varit 0,78 vilket är högt.
- Verksamheten har under året arbetat med organisationshälsa, vilket bland annat innebär att öka sysselsättningsgraden till den personal som har önskan om det. Man har även sedan april justerat schemat så personalen arbetar var tredje helg istället för varannan. Det innebär att merparten frånvaro täcks i arbetslaget och att personalen har större möjlighet att aktivt arbeta med lagbundna uppdrag under vardagar.
- Målen under året har varit att alla brukare ska ha en genomförandeplan som de varit delaktiga i att påverka samt att ha teamträffar tillsammans med andra yrkeskategorier en gång per vecka. Fortsatt arbete med att skapa trygghet och arbeta aktivt med bemötande och förhållningssätt. Arbete med riskanalyser i det enskilda hemmet har fortgått.

Dagverksamhet

- Verksamheten har en positiv avvikelse jämfört med budget.
- Kvaliteten och måluppfyllelsen är god i verksamheten alla deltagare har en aktuell genomförandeplan. Personalen utgår från den enskildes behov under dagvistelsen och de anordnar både grupp- och individuella aktiviteter.

Hälso- och sjukvård

- Det har varit stora svårigheter att rekrytera personal till rehabenheten, vilket har skapat perioder av vakanser. Detta skapar ett överskott i verksamheten på 409 tkr.
- Arbetsterapeuter och sjukgymnaster har p g a vakanserna fått prioritera insatserna under året, dock utan att kvaliteten på de högprioriterade insatserna blivit lidande.
- Ny rekrytering av sjuksköterskor har gjorts under året. I samband med rekryteringarna har viss vakans uppstått vilket skapar ett överskott i verksamheten.
- Intäkter för samverkande sjukvård samt intäkter för studerande har varit högre än budgeterat.
- Ökade personalkostnader under sommarmånaderna då vikarier inte finns att tillgå och ordinarie personal därmed har arbetat extra

Individ- och familjeomsorgen -4 315 tkr

Vuxna

- Kostnaderna för vuxenvården överstiger budget. En volymökning av institutionsvård enligt LVM samt ökat antal frivilliga placeringar på behandlingshem enligt Socialtjänstlagen skapar ett underskott på 1 660 tkr. Totalt har det varit 7 placeringar under året.
- Gällande kostnaderna för öppna insatser inom missbruksvården har inte verksamheten nått målet med att inleda vården med öppna insatser vilket leder till ett överskott på 1 070 tkr.

Barn och unga

Familjehemsvård

- Budgeten för kommunens egna familjehem understiger budget med 854 tkr. Kostnaden för köpta familjehem överstiger budgeten med 2 777 tkr.
- Underskottet består av ökade kostnader utifrån ökade vårdbehov, konsultförstärkta familjehem, mor- barn placering samt att målet med omplacering till kommunens egna familjehem och formella överflyttningar till andra kommuner inte kunnat verkställas inom den tid som planerats under året.

Institutionsvård

- Kostnaderna är lägre än budget då målen med att genomföra omplacering till konsultförstärkta familjehem samt att avsluta placeringar som återgått till det egna hemmet med öppenvårdsinsatser genomförts.

Ensamkommande barn

Kostnaden för familjehemsvård samt institutionsvård för ensamkommande barn täcks fullt ut av statlig ersättning från Migrationsverket. Ersättningen har antingen utbetalats från Migrationsverket direkt till Individ- och familjeomsorgen eller via Integrationsenheten.

Ekonomiskt bistånd

- Budgeten för ekonomiskt bistånd har inte varit i balans under hela året. I snitt har det varit 115 ärenden/månad.
- En volymökning har skett under året avseende nyanlända familjer med större hushåll.
- En volymökning av familjer med större hushåll vilka är beroende av ekonomiskt bistånd för att uppnå skälig levnadsnivå under etableringsfasen.
- Utbetalning av ekonomiskt bistånd i avvaktan på etableringsersättning skapar ett underskott då den så kallade glappingen från Migrationsverket ersätter en månads bidrag och handläggningstiden hos Arbetsförmedlingen var under första halvåret 2 - 3 månader.

Handläggare myndighetsenheten

- Ökade personalkostnader då verksamheten utökats med handläggare inom barn och unga utifrån ökade anvisningar från Migrationsverket av barn utan vårdnadshavare.
- Under första halvåret anlätades socionomkonsulter vilket skapar en ökad kostnad.
- En utökning med en resursperson på öppenvårdsenheten har medfört ökade kostnader.
- Utökning av arbetsledare samt mentorer på varje enhet inom myndighetsutövningen har medfört en utökning av 2,5 årsarbetare.
- Utökningarna är gjorda för att öka kvaliteten, säkerställa rättssäkerheten samt omstrukturera så att verksamheten inte ska vara i behov av socionomkonsulter.
- Stimulansmedel på 770 tkr från Socialstyrelsen har tillförts verksamheten. Statens syfte med medlen är att stärka bemanningen inom den sociala barn- och ungdomsvården och arbeta för förbättrad kontinuitet.

Enheten för stöd och service -3 334 tkr

Boende enligt LSS

- Underskott gällande personalkostnader i form av övertid på grund av svårt att rekrytera vikarier, dubbelbemanning vid svår situation sommaren 2016 samt även sjuklönekostnader och arbetsgivaravgifter.

Daglig verksamhet LSS

- Ökade lokal- och personalkostnader på grund av utökade insatser och fler, separerade lokaler. Man har dessutom anpassat verksamheten inför kommande insatser via arbetsmarknadsenheten 2017.

Övriga insatser LSS

- Ökad kostnad för verkställande av beslut gällande avlösarservice.
- Beslut om boende barn har krävt ökade resurser och därmed ökade kostnader.
- Beslut om korttidsboende under större delen av året har bidragit till ökade kostnader.
- Fler beslut inom förlängd skolbarnomsorg har gett ökade kostnader.
- Köpt boendeplats skapar ett underskott.

LASS

- Förändrat beslut ger ökad kostnad då fler personal är i tjänst under dygnet.

Socialpsykiatri

- En nyanställning i maj på grund av utökade insatser och förändrad organisation inom verksamheten har gett ökade personalkostnader.

Integrationsenheten 4 548 tkr

Ensamkommande barn

- Då asylplatserna enligt beräknad budget ej varit fullbelagda ger detta direkt ett plus då verksamheterna sparar in på mat, aktiviteter, klädpengar, personalkostnader mm.
- Personalen på HVB Nova har gått in som vikarier i övriga verksamheter och på så sätt har budget för timpersonal inte använts.
- Löpande kostnader som till t.ex. mat har inte använts fullt ut på Nova och Furåsen eftersom dessa verksamheter inte kom i gång som beräknat.
- Stängning av HVB Mira i december 2015 har sparat en del pengar åt verksamheten.

Integrationskontoret

- Budget i balans

Områdeskontor

- Positivt resultat då man avslutat dyra placeringar för ensamkommande barn och istället gjort placeringar på kommunens egna boenden.

Sektorns målarbete

Sektor omsorg har uppnått de antagna prioriterade områdena/målen för 2016.

Prioriterat område:

Anställda i Färgelanda kommun ska erbjudas heltid och god arbetsmiljö

Effekt mål	Utfall 2016	Målvärde 2016	Utfall 2015	Utfall 2014	Utfall 2013
Antal heltidsanställningar ska öka inom sektorn.	128	103	102		
Kommentar Totalt antal anställda med heltidsanställning under respektive år. 2015: 102 av 222 anställda (46 %) och 2016: 128 av 247 anställda (52%). Ökningen av antal tjänster är relaterade till öppnandet av nya boenden för ensamkommande barn. Dessa verksamheter övergår till annan sektor 2017.					
Minskade sjuktal	9%	9,6%	9,7%		
Kommentar Mätningen är en sammanställning av lång och kort sjukfrånvaro under hela året. Avser samtliga verksamheter inom sektorn. Både den korta och den långa sjukfrånvaron har minskat under året.					

Prioriterat område:

Större valfrihet för vårdtagare att välja insatser utifrån önskemål

Förväntat resultat	Kommentar
✓ Nöjda vårdtagare där önskemål tillgodoses i största möjligaste mån, så långt lagstiftningen medger.	Enligt Socialstyrelsens enkät "Så tycker de äldre om äldreomsorgen" 2016 har brukarna svarat på frågan "Hur nöjd är du sammantaget med den hemtjänst du har?". Resultatet är 100% nöjda. Samma fråga har ställts till brukarna på särskilt boende och där är resultatet 82% nöjda.

Prioriterat område:

Maten ska fortsatt lagas i våra egna kök

Förväntat resultat	Kommentar
✓ 100 % ska tillagas i egna kök.	Samtliga särskilda boenden har lokala kök där maten tillagas.

Prioriterat område:

Makar där en bedöms ha behov av särskilt boende ska få bo tillsammans

Förväntat resultat	Kommentar
🟢 Tillräckligt antal boenden anpassade för två personer.	För närvarande finns ett beslut om parboende och det beslutet är verkställt. Finns ingen kö för övrigt.

Investeringar

Total summa: 796 tkr

- Möbler till Solgårdens matsalar och uppehållsrum
- Skrivbord och kontorstolar till samtliga kontor på Solgården
- Tvättmaskiner Solgården och Lillågården för att möta kraven gällande vårdhygien
- Sängar på Håvestensgården
- Taklift särskilt boende äldreomsorgen
- Ombyggnation av hemsjukvårdens läkemedelsrum på Lillågården
- Köksutrustning på Furåsen, boende för barn utan vårdnadshavare
- Moduler i dokumentationssystemet, Magna cura

Framtid

Sektor omsorg

En av de stora utmaningar som Färgelanda kommun står inför 2017 är att skapa möjlighet till egen försörjning för de personer som kommer att lämna etableringen. Om inte dessa personer kommer ut i någon form av sysselsättning eller studier och blir självförsörjande så kommer kostnaderna att belasta försörjningsstödet i kommun.

Omsorgs- och utvecklingskontor

Handläggning avseende bostadsanpassningsbidrag flyttas från enheten till sektor Samhällsutveckling från årsskiftet. Tidigare handläggare kommer att vara behjälplig med att handlägga ärenden tills att ersättare finns på plats.

Utvecklingsarbete inom biståndsenheten gällande utredningar enligt modellen IBIC, Individens behov i centrum, kommer att fortgå under 2017. När införande av IBIC inom enheten och i omsorgsverksamheterna ska ske kommer det att krävas utbildningsinsatser för samtlig personal.

Vårdplaneringar på distans (via skype) kommer att införas från 2017 vilket förenklar och effektiviserar arbetet.

Översyn av riktlinje för handläggning av ärenden inom äldreomsorgen kommer att ske.

Nationell översyn av Socialtjänstlagen och Lag om stöd och service, LSS, pågår och kan komma att påverka kommunens myndighetsutövning samt verkställande av insatser. Ny nationell riktlinje gällande personer med demenssjukdom är ute på remiss och kan komma att påverka handläggarnas arbetsuppgifter samt verkställande av insatser. Ny lag gällande färdigbehandlade patienter på sjukhus som är på gång kan resultera i förändrade arbetssätt i samband med hemgång från sjukhus när insatser från kommunen krävs.

Kvalitetsvecka kommer att genomföras i januari, vilket är ett nytt koncept från 2017. Ansvariga enhetschefer tillsammans med socialchef, utvecklingschef och MAS följer upp kvalitetsparametrar för året som varit och sätter mål avseende kvalitet för 2017. Arbetet sker utifrån sektorns kvalitetsledningssystem.

Utveckling av Magna cura kommer att ske under året. Ny dokumentationsmodell för hälso- och sjukvårdspersonalen ska skapas och därefter implementeras.

Äldreomsorg

Särskilt boende

Under 2017 kommer internutbildningar inom flera olika teman att genomföras för samtlig personal i vård- och omsorg. Som exempel kan nämnas webutbildning i palliativ vård och webutbildning i våld i nära relationer. Strängare hygienkrav gör att vård- och omsorgspersonal behöver vara bättre rustade.

Hälso- och sjukvård

Sjuksköterskorna har ökat i antal och bör kunna verkställa fler uppdrag från Samverkande sjukvård, IVPA. Planer finns att internutbilda nattpatrullens undersköterskor så att de kan bistå och assistera nattsjuksköterskan vid ev. IVPA-uppdrag. Eftersom sjuksköterskeorganisationen omfattar ett större område än tidigare, krävs en samordnande funktion för kontakten med Samverkande sjukvård, planering för utbildningar för gruppen och planering för de studenter som kontinuerligt kommer till verksamheten. Därmed kommer en sjuksköterska att avsättas till att vara samordnare.

Rehabenheten kommer att var fullbemannad under våren och har då möjlighet att arbeta mer aktivt med förebyggande insatser för att bevara funktioner samt handleda personal i funktionell träning i större omfattning. Under 2017 kommer enheten att börja ta emot studenter, vilket är en positiv utmaning som kan innebära bättre rekryteringsmöjligheter samt inspiration för arbetsgruppen.

Hemtjänst

För att möta kommande utmaning att möta de allt mer komplexa insatser som brukaren har behov av krävs fortbildning. Kortare tid mellan beslut och verkställighet gör att verksamheten behöver ha ett visst utrymme för att möta behovet.

Utvecklingsarbete gällande brukarens upplevelse av delaktighet kommer att fortgå under året. Likväl att fortsätta arbeta med de lagstyrda kraven och därmed förbättra kvaliteten.

Individ- och familjeomsorgen

Från och med 1 januari tillförs verksamheten inga intäkter/driftsbidrag från Integrationsenheten för handläggning av ärenden avseende ensamkommande barn, ekonomiskt bistånd till nyanlända eller tolkkostnader. Samverkan och samarbete med sektor samhällsutveckling och andra aktörer måste utvecklas för att öka sysselsättning och minska kommunens kostnad för ekonomiskt bistånd.

De förebyggande insatserna och samverkan med skolan ska fortsätta att utvecklas.

Arbetet med att behålla stabilitet och kompetensutveckling i arbetsgruppen, säkerställa kvalitet och rättssäkerhet fortsätter.

Enheten för stöd och service

Enhetens verksamhet har från årsskiftet 2016/2017 delats upp mellan sektor omsorg och samhällsutveckling. Den dagliga verksamheten för LSS och socialpsykiatri har flyttats till sektor samhällsutveckling och enheten AME/integration.

Utmaningen för verksamheten är att rekrytera kompetent personal och se över och utveckla boendeformerna. Utbildning och handledning för personal inom LSS fortgår våren 2017 med målsättning att på sikt kunna erbjuda socialpsykiatrin ett likande upplägg.

Samsjuklighet blir en utmaning som verksamheten måste hantera inom det närmaste och skapa rutiner för. Verksamheten behöver förberedas på att utföra insatser för personer med annan kulturell bakgrund.

Nyckeltal

Verksamhet	2013	2014	2015	2016
Individ och familjeomsorg, lfo				
Ekonomiskt bistånd	3 047 000	4 782 000	5 321 000	7 942 000
Nettokostnad per vård dygn vuxen	837	2 100	2 787	4 185
Enheten för stöd och service, ESS:				
Invånare med insats enligt LSS/LASS	59	59	59	60
Antal insatser	77	90	102	83 *
Antal insatser exkl. dagcenter/boende	56	66	70	58
Bruttokostnad per insats	273 974	367 475	244 784	305 125
Antal personer med insatser soc psyk	16/20	20	27	29
Bruttokostnad/insats/socialpsykiatri	93 833	77 179	73 019	99 069
Äldreomsorg:				
<i>Särskilt boende:</i>				
Särskilt boende antal platser	79	79	79	80
Personaltäthet per vårdtagare, Somatik	0,73	0,74	0,8	0,78
Personaltäthet per vårdtagare, Demens	0,73	0,75	0,78	0,75
Bruttokostnad per plats	538 889	549 689	555 941	537 538
Nettokostnad per plats	449 612	458 447	475 302	446 338
Bruttokostnad per plats exkl fastighetskostnad	436 685	432 035	435 040	434 500
Nettokostnad per plats exkl fastighetskostnad	331 990	404 266	354 401	343 300
<i>Hemtjänst:</i>				
Vårdtagare hemtjänst	223	231	234	223
Bruttokostnad per utförd hemtjänststimma	683	738	735	747

*Antal insatser enligt LSS/SFB

Sektor Barn & utbildning

Verksamhetsbeskrivning

Förskola inkl. pedagogisk omsorg

Verksamhet för barn 1-5 år finns i fyra förskolor inkl en pedagogisk omsorg i norr och söder samt två förskolor i Färgelanda tätort. I Högsäter startade också under året en provisorisk avdelning i församlingshemmet.

Det finns också två fristående förskolor, Stigen och Järbo, och två fristående pedagogisk omsorg, Barnens lek och lär och Ströms slott, i kommunen.

Fritidshem

Verksamhet utanför skoltid för grundskoleelever 6-12 år. Samtliga F-6 skolor organiserar denna verksamhet.

Det finns också fritidshem på de båda fristående F-6 skolorna.

Grundskola

Kommunen är huvudman för tre F-6 skolor: Valboskolan, Bruksskolan och Högsäters skola samt en 7-9 skola på Valboskolan.

Det finns också två fristående F-6 skolor, Järbo och Stigen, i kommunen.

Grundsärskola

På Valboskolan finns grundsärskola årskurs 1-9, både grundsär och träningskola.

Elevhälsa

I kommunen har vi: två centralt placerade specialpedagoger och en på Valboskolan 7-9, en kurator och två skolsköterskor. Socialpedagog är anställd och kopplad till särskild undervisningsgrupp. Vi rekryterade en skolpsykolog som dessvärre slutade efter ett halvår och nyrekrytering har inte lyckats. Vi hade stora svårigheter att rekrytera skolläkare, men från Ht-16 har vi skolläkare.

Gymnasium

Merparten av kommunens gymnasieelever går genom Fyrbodals avtal på Uddevalla gymnasieskola, men ett antal går också på andra utbildningsorter.

Vuxenutbildningen

Vuxenutbildningen organiserar i kommunen svenska för invandrare samt gymnasieutbildning i vård och omsorg och vuxengymnasiekurser via distansutbildning. Man köper också in olika utbildningar inom grundläggande vuxenutbildning, lärlingsutbildning och yrkesvux.

Måltid och lokalvård

Enheten har övergripande ansvar för måltidsrutiner och matsedlar i kommunen samt all köksverksamhet i kommunens grundskolor.

Lokalvården för skolor, omsorgsenheter och kommunhus organiseras inom enheten.

Skolskjuts

En skolskjutshandläggare arbetar 50 % med att organisera grundverksamheten och hantera avvikande önskemål och behov.

Verksamhetsberättelse

Helheten

Rekrytering av behöriga och legitimerade lärare och förskollärare blir allt svårare. Vår goda nivå på legitimerade lärare sjunker, även om vi i riksperspektiv fortfarande har hög nivå. Vi har flera pensionsavgångar framför oss, vilket ytterligare försvårar. Lönekostnaderna ökar då efterfrågan överträffar tillgången på lärarpersonal. Fler elever i alla verksamheter innebär en svårighet att ligga helt i fas med personalförsörjningen, framförallt då det råder brist på adekvat utbildad personal inom utbildningssektorn. Detta är också lönedrivande

Förskolor och skolor i ytterområdena har små möjligheter att samordna så det är ekonomiskt tuffare och svårare att bibehålla kvalitet i verksamheten vid sjukdom och annan personalfrånvaro såsom kompetensutveckling. Vi har via Arbetsförmedlingen haft praktikanter inne i verksamheterna.

Vi ser barns och elevers lärande från start i förskolan till år 9 och har rutiner för goda överlämningar mellan stadier.

Vi har startat en övergripande utvecklingsenhet där specialpedagoger och IKT-pedagog ingår och arbetet leds av utvecklingschef, tidigare verksamhetsutvecklare.

Vi arbetar för att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet i alla verksamheter.

Språkotek och skoldatatek används flitigt och utvecklas genom våra specialpedagoger.

Vi utvecklar samverkan med IFO runt våra gemensamma barn/elever och har regelbundna samtal i Västbusgruppen.

Samarbete i utvecklingsfrågor sker i Fyrbodalen och inom V8.

Vi genomför trivselenkäter och följer upp med revidering av likabehandlingsplaner.

Två rektorer examinerades från rektorsutbildningen under året. Ytterligare en rektor genomförde rektorslyftet och blev klar under våren. En förskolechef startar utbildningen nu under hösten och en rektor till våren 2017.

Ny förskolechef och ny rektor 7-9 har tillträtt under året.

Nya läroplaner för fritidshem och förskoleklass från juli 2016 vilket inneburit implementeringsarbete på enheterna.

Många nyanlända barn och elever på alla nivåer ställer stora krav på verksamheterna.

Samarbete om föräldrautbildningar med socialtjänst och bidrag från Folkhälsorådet sker kontinuerligt.

Skolhälsovården har inte fungerat fullt ut, då vi inte lyckats rekrytera skolläkare men från hösten är det väl fungerande. Vi har också haft vakant skolskötersketjänst periodvis under våren och därför inte hunnit med hela basprogrammet. Under hösten har vi därför korttidsanställt en tredje skolsköterska för att komma ikapp med uppgifterna. Bidrag för detta söker vi från Skolverket.

Extra resurser för enskilda barn har vi tillfört då behovet varit stort.

Barnomsorg

Nytt statsbidrag för minskade barngrupper har beviljats från augusti 2016 - juni 2017. Med hjälp av statsbidraget kan vi bibehålla volymen på max. 18 barn/avdelning. Pengarna från stadsbidraget gör också att vi fått möjlighet att tillsätta en 80 % resurstjänst. Planen är också att vi ska kunna dela avdelningarna i mindre grupper med fokus utepedagogik. Då vikarieanskaffning är svårt har detta inte lyckats fullt ut.

Under mars, april startade verksamheten med barnomsorg på obekvämt arbetstid. Till den verksamheten har det från augusti anställts en barnskötare på 100 %. Fram till december hade vi tre barn inskrivna på barnomsorg på obekvämt tid men i nuläget finns inget behov.

Nytt från augusti 2016 är nyanställning av en vikariepool. Det har underlättat vikarieanskaffningen till viss del. Poolen har varit fullt upptagen och försöket fortsätter ytterligare ett år.

Vi har på grund av långa köer och för att säkerställa att vi kan erbjuda barnomsorg inom 4 månader öppnat två tillfälliga avdelningar, Prästkragen i församlingshemmet Högsäter och ytterligare en avdelning på Höjden.

Under hösten har planer för utbyggnad av Högsäters förskola färdigställts och under våren 2017 påbörjas bygget.

Två personal har gått handledarutbildning i Högskolan Västs regi. Viktigt att vi får personal som vill utbildas till handledare med tanke på framtida rekrytering av förskollärare.

En personal går en utbildning till KU8 observatör, lärledare. Den utbildningen startade upp i april och pågick under året.

Grundskola inkl. grundsär och fritidshem

Måluppfyllelsen för årets årskurs 9 är väsentligt bättre än föregående år, om vi inte räknar de nyanlända elever som enbart hunnit skaffa ett eller två betyg under sin korta tid i landet. Förutom IM-språk antogs alla utom 7-8 elever till nationella program på gymnasiet. Meritpoäng för år 9, se nedan. Med reservation för att vi får något avvikande siffror från Öppna jämförelser och SIRIS, då våra uträkningar inte alltid överensstämmer med nationella siffror.

När vi fick SKL:s rapport om att Färgelanda låg på 290 plats i SKLs ranking, valde vi i ledningsgruppen att använda all vår kraft för att vända resultatet. Vid höstterminens start samlade vi all personal för att göra ett positivt avstamp att höja våra resultat. Vi har arbetat för att få eleverna mer delaktiga i sin egen kunskapsutveckling vilket ledde till att alla elever utifrån sin nivå nu tränas att hålla sina egna individuella utvecklingssamtal.

Personalen i våra verksamheter har under 2016 arbetat för att skapa engagemang, lust att lära och en god miljö för lärande som främjar elevernas utveckling. För att uppnå en god lärandemiljö är undervisningens kvalitet, liksom arbetet för att skapa en trygg lärandemiljö, central. Det arbete vi bedriver med elevernas kunskap och fostran, trygghet och trivsel utgår från Läroplan för grundskola, förskoleklassen och fritidshemmet.

Efter Skolinspektionens granskning våren 2015 har vi fortsatt att arbeta med att fördjupa oss inom de granskade områdena. Förebyggande och hälsofrämjande arbete har fått stort fokus på trygghet och trivsel.

Antalet nyanlända elever ökade under våren. En stor grupp nyanlända elever bor i Högsäter. Vi valde därför att inrätta ytterligare en förberedelseklass F-6 på Högsäters skola. Vi har nu två förberedelseklasser F-6 och en år 7-9.

Det ställer stora krav på oss att skapa en god inkludering i våra skolor för att bl.a. motverka främlingsfientlighet. Vårt uppdrag är att eleverna direkt efter kartläggningen ges en klassplacering i ordinarie klasser så att alla elever känner en tillhörighet i den svenska skolan. Nyanlända elever som får "bada" i det svenska språket och interagera med våra svenska elever lär sig språket snabbare. Under inskolningsfasen placeras nyanlända i förberedelseklass för att lära sig svenska som andraspråk (sva) och grunderna i alla övriga ämnen enligt timplanen. Successivt går eleverna ut i sina klasser i de ämnen de är mogna för. Alla praktiskt estetiska ämnen medverkar man i direkt efter klassplaceringen. Kartläggning av elevernas kunskaper görs under inskolningsfasen och eleverna får

sin klassplacering utifrån sin kunskapsnivå. Alla elever som har behov av studiehandledning har rätt till det. Vi erbjuder också modersmålsundervisning i flera språk.

Insatser för elevernas ökade målpuppfyllelse:

- Vi dokumenterar elevernas kunskaper i UNIKUM
- Samtliga elever, F-år 9 genomgår ett screeningprogram i matematik och svenska för att fånga upp vilket stödbehov som finns.
- Vi analyserar kunskapsresultat i alla årskurser och i nationella prov årskurs 3,6 och 9 och betyg åk 6-9 samt beslutar om åtgärder och förändringsarbete.
- Vi arbetar med formativ bedömning och återkoppling till eleverna.
- Lärare och elevhälsa arbetar gemensamt och aktivt för att nå högre resultat.
- Vi har speciallärare från hösten på alla skolor.
- Vi arbetar med att utveckla undervisningspraktiken bl. a genom kollegialt lärande i lärgrupper.
- Vi har arbetat med att utveckla ledarskapet i klassrummet
- Vi har tillsatt de förstelärartjänster vi blir beviljade
- Vi har ansökt och rekvirerat samt utsett de lärare som ingår i lärarlönelyftet.
- IKT-satsningen och utveckling av den pedagogiken pågår och under våren har årskurs 7 blivit tilldelade 1-1-datorer. Lärarna har haft tillfällen för kompetensutveckling i IKT-pedagogik. Förtätning i de yngre åren och förskolan sker efter hand. Nätåtkomst i ytterområden försvåras fortfarande.
- Moduler för att klara de större elevkullarna är på plats och en välkommen förbättring.
- Samtliga lärare deltar i läsliftet under ett år från höstterminen-16.
- Vi har arbetat fram en modell för projektet "Du äger ditt liv" och arbetet med eleverna startade höstterminen med årskurs 6 och därefter årskurs 7. Det är ett samprojekt med IFO, Kultur och fritid, Folkhälsorådet samt Hälsokällan. Det har varit ett väldigt uppskattat projekt och inneburit klara målbilder för många elever.
- I arbete med att motivera elever är även arbetsförmedlingen inne i årskurs 9. Projektet heter TRIM.
- Under vårterminen verksamhetsåret 2016 avslutades försöket med läs- och rörpas på år 7-9. Detta var halvtimmaspass för att arbeta med elevernas läsförståelse 30 min och 30 min rörelse. All forskning visar att detta är välgörande för kunskapsinhämtningen.
- Vi samarbetar med IFO kring elevers behov och med föräldrastöd/utbildning.

Vi har ansökt om bidrag från Skolverket för lågstadiesatsningen och fått det beviljat. F-6 skolorna har för detta bidrag anställt ytterligare lärare, vilket är ett välkommet resursstöd.

För hösten sökte vi och blev beviljade bidrag också för fritidshemsverksamheten.

Inför hösten ökade vi personalstyrkan på fritidshemmen på Valboskolan.

Särskolan fick fler elever inför hösten vilket innebär fler personal.

Grundsärskolan som tidigare haft två olika rektorer har sammanförts till en enhet under en rektor. Under 2016 har detta inneburit en kraftigt ökad samverkan mellan personalen och bl. a medfört en förbättrad kompetensutveckling samt utbyte av pedagogiskt material mellan enheterna.

Gymnasieskolan inkl gymnasiesär

Vi har fri-sökavtal med samtliga gymnasieskolor i Fyrbodal och antagning sköts av antagningskansliet Fyrbodal förutom IM-språk där vi har avtal med Uddevalla kommun. Flera elever på gymnasiet har behov av tilläggsbelopp som stöd för sitt lärande.

Gruppen nyanlända elever till IM-språk ökade under våren.

Vuxenutbildningen

283 st anmälningar är registrerade under året. 272 st elever startade en eller flera kurser.

Vuxenutbildningen har lokaler på Dalslands folkhögskola. Omförhandling och hyreshöjning har skett under året. Ny hänvisning av lokal till SFI.

Under året påbörjades samarbete med ny distansutbildare. Problem har gjort att vi har ömsesidigt avbrutit avtalet och återgått till tidigare företag.

Antalet distansstuderande på gymnasienivå ökar på grund av bla olika insatser från Arbetsförmedlingen och fördelaktigare studiemedel eller bibehållet aktivitetsstöd från AF. Många studerande kommer med ett tidigare avhopp från gymnasieskolan. Gruppen som har haft svårt med sina tidigare studier har inte alltid lätt att bedriva distansstudier. Här krävs lärare på plats som stöd och hjälp, vilket vi inte kan erbjuda annat än undantagsvis.

Fler studiemotiverade SFI-elever som söker vidarestudier. Ökat tryck och önskemål om studier på grundläggande och gymnasial nivå. Samarbete med Dalslands folkhögskola påbörjas under hösten.

Kommunen ansvarar för att alla nyanlända erbjuds Samhällsorientering.

Yrkesutbildning inom Vård och omsorg finns i Färgelanda i övrigt sker Yrkesvux i Uddevalla. Fortsatt utbyte i Erasmus+ för vår vårdlärare genom Westum. Studiebesök i utlandet.

Skollagen ändrades under 2016. Komvux består av: Utbildning i svenska för invandrare, Vuxenutbildning på grundläggande nivå och Vuxenutbildning på gymnasial nivå. Riktat statsbidrag ges till yrkesutbildningar (Yrkesvux + lärlingar) på gymnasial nivå och till viss del vid svenska för invandrare som kombineras med yrkesutbildning. Bidrag ges också för utbildning som kombineras med traineejobb.

Allt fler asylsökande i Sverige, börjar nu att få uppehållstillstånd. Antalet inskrivna i Etableringen på Arbetsförmedlingen ökar och därmed sökande till SFI. De studerande som är akademiskt utbildade kan gå ett snabbspår, SFA i Uddevalla, mot interkommunal ersättning. Totalt har antalet studerande ökat kraftigt inom SFI vilket har föranlett ny inhyrd lektionssal på Dalslands folkhögskola. Behovet kan öka eftersom klassrummen är små.

Studerande från IM Språk ges möjlighet att fullfölja sina studier på grundläggande nivå.

Färre studerande på yrkesutbildningar i Uddevalla och ngt mindre antal studerande på Vård- och omsorgsutbildningen.

Genomförda utvecklingsinsatser under året:

Svenska för invandrare - SFI

Ett bokprojekt genomfördes tillsammans med bokförlaget Selstam och resulterade i en bok "Från Syrien till Färgelanda". Där berättar nyanlända SFI-elever om sin resa till Sverige. Berättelserna har bearbetats i undervisningen och kommer att ligga med som litteratur för kommande elever. Eget språkcafé - samarbete med folkhögskolans elever. Under lektionstid, någon gång i månaden, har elever som läser kursen "Människor på flykt" på folkhögskolan haft ömsesidigt utbyte med våra SFI-elever. Språkträning och kontaktskapande lektioner. Världens Jul- matlagning och presentation av mat till allmänheten. Flera studerande har förberett och tillagat mat som erbjudits i Centrumhuset.

Grundläggande vuxenutbildning -SFI/GRUV

6 st elever som avslutat sina studier från IM språk, påbörjar studier på folkhögskolan. Läser kurser på grundläggande nivå för om möjligt klara Slutbetyg genom Vuxenutbildningen.

Gymnasial vuxenutbildning -GY

Vårdlärare fortsätter utbytet inom Westum, deltar i Erasmus+ med ytterligare ett studiebesök. Arbetet med lokalt Vård- och Omsorgscollege fortsätter.

Övrigt: DUA - delegationen för unga i arbete. Stygrupparbetet och samarbetet fortsätter med Arbetsförmedlingen, folkhögskolan och kommunen. Vuxenutbildningen ingår.

Kommunalförbundet Fyrbodals har regelbundna möten för och med ansvariga för Vuxenutbildningen.

Måltid

Medarbetarna har fått utbildning i specialkost, vegetariska rätter, brandutbildning. Under hösten genomfördes studiebesök på en annan skola för att byta erfarenheter.

Under våren har upphandlingar kring färskt bröd och diskbrumsprodukter genomförts.

Miljökontoret har gjort en granskning av vårt livsmedelsavtal när det gäller djurskydd och miljökrav från 140501-150430. Jämfört med den tidigare rapporten som gjordes 2012/2013 visar det på att kommunen blivit bättre på att inhandla livsmedel med svenskt ursprung. Rapporten visar att vi även har ökat inköpen av ekologiska livsmedel när det gäller specifika livsmedelsgrupper.

Lokalvård

Nya städområden har kommit till, vilket har inneburit ökade personalkostnader samt ökad inkomst. De ställen som tillkommit är följande; Furåsen, Öppna förskolan/familjecentralen, lokalen Handlingskraftig, Reningsverken i Ödeborg samt Högsäter och Valboskolans 3 moduler.

Medarbetarna har fått en utbildning inom ergonomi samt brandutbildning.

Resultaträkning för sektor

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2016	Avvikelse
Intäkter	19 339	30 771	22 528	8 243
Kommunbidrag	144 716	148 984	148 984	0
Summa intäkter	164 055	179 755	171 512	8 243
Kostnader:				
Personalkostnader	-84 007	-93 570	-88 503	-5 068
Övriga kostnader	-83 554	-89 143	-81 964	-7 178
Kapitalkostnader	-1 256	-1 499	-1 045	-454
Summa kostnader	-168 817	-184 212	-171 512	-12 700
Periodens resultat	-4 762	-4 457	0	-4 457

Sektor Barn och utbildning har en nettokostnadsökning mellan 2015 och 2016 på 2,6 %, ca 3,4 mkr.

Intäkterna har ökat markant från föregående år med 59 %, ca 11,4 miljoner kronor. Förklaringen ligger dels i ökat antal asylsökande samt ökat bidragsbelopp från Migrationsverket men också ökat antal projekt som genomförts med hjälp av bidrag från Skolverket.

Personalkostnaderna har ökat med 11 %, 9,6 miljoner, jämfört med samma period förra året. De ökade personalkostnaderna kan bland annat härledas till bidragsfinansierade projekt inom förskola och skola som bedrivits under året och ökad bemanning i SFi och förberedelseklass. Resterande hör till årets lönerevision.

Övriga kostnader har ökat med ca 6,7 %, 5,6 miljoner kr, från föregående år vilket kan förklaras med hyra av moduler på Valboskolan samt ökade elevvolym, framför allt på gymnasiet.

Ekonomisk översikt

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2016	Avvikelse 2016
Barnomsorg	21 440	21 678	23 306	1 629
Grundskola inkl grundsär	59 955	61 577	59 507	-2 070
Gymnasieskola inkl gymnasiesär	33 426	35 840	33 212	-2 628
Ledningskontor	8 826	8 707	8 344	-363
Skolskjuts	7 837	5 428	5 174	-254
Vuxenutbildning	3 514	4 289	3 662	-627
Måltid & Lokalvård	-331	34	111	77
Utomkommunal verksamhet fsk - åk 9	14 811	15 887	15 668	-219
Totalt	149 478	153 441	148 984	-4 457

Volymer

Verksamhet	2013	2014	2015	Budget 2016	Utfall 2016
Antal barn					
Förskolor	281	285	276	305	288
Pedagogisk omsorg	21	19	23	21	33
Vårdnadsbidrag	8	8	10	10	5
Summa	320	323	309	336	326
Antal elever					
Grundskolor	671	700	725	730	766
Grundskolskola	11	11	13	15	13
Summa	682	711	738	745	779
Antal elever					
Gymnasiet	281	263	250	245	271
Gymnasiesär	12	12	10	10	9
Summa	293	275	260	255	280
Antal kursdeltagare					
Vuxenutbildning	175	225	205	200	272
<i>varav Sfi</i>					80

Analys av utfall per verksamhetsområde

Barnomsorg

De kommunala verksamheterna förskola och pedagogisk omsorg har en nettokostnadsminskning med 1,1 %, ca 240 tkr tkr, jämfört med föregående år.

En av anledningarna till det positiva resultatet på 1 629 tkr för perioden är att sektorn sedan årets början har erbjudit barnomsorg på obekvämtid, men intresset har varit lågt. Från och med augusti har dock en tjänst inrättats för ändamålet. Förskolan har svårighet med rekrytering av behöriga förskollärare och har därmed låga personalkostnader.

Antalet barn inom den kommunala barnomsorgen har i snitt varit 259, 6 färre än budgeterat för. Arbetet med att minska antalet barn i grupperna har inletts och fortgår med stöd av bidrag från Skolverket. En strategi är att öppna fler avdelningar i kombination med att ta in färre antal barn i befintliga grupper.

Grundskola inkl. grundsär

Verksamhetens utfall visar en nettokostnadsökning med 2,7 %, 1 622 tkr, jämfört med samma period föregående år. Däri ligger årets lönerrevision på 1 658 tkr.

Verksamhet förskoleklass och grundskola och grundsär har för perioden ett underskott med 4 180 tkr. En betydande förklaring är elevantalet under året, som var 674 st i F-9 inkl. sär, 37 fler än prognos. Verksamheten har med start sommaren 2016 hyrt moduler för att tillfälligt lösa trångboddheten.

Verksamhet förberedelseklass har ett positivt resultat på ca 1 737 tkr. Bidragsstorleken per barn från Migrationsverket höjdes med 50 % vid årsskiftet. Det i kombination med ökat antal asylsökande elever, 20 fler i jämförelse med året innan, ger ett påtagligt tillskott för att kunna genomföra bra verksamhet. Och dessutom täcka upp för de extra kostnader i den ordinarie verksamheten som är en direkt följd av många nyanlända elever. Klasstorlekarna måste rymma de elever som deltar i ett eller flera ämnen och successivt ha plats i undervisningsgruppen.

Verksamheten har under delar av våren haft flera vakanta tjänster, bl. a. studie- och yrkesvägledare, skolsköterska, psykolog och skolläkare, vilket hjälpt till att begränsa underskottet.

Gymnasieskolan inkl gymnasiesärskolan

Gymnasieskolan har i jämförelse med föregående år en nettokostnadsökning med 7,2 %, 2 414 tkr.

Under året har snitt 271 elever läst på gymnasiet, 26 fler än budgeterat för. Flertalet, 226 elever, läser inom avtalet med Fyrbodal i Uddevalla kommun och resterande läser på fristående skolor, naturbruk eller i övriga kommuner. Andelen elever som klarar gymnasiet inom 4 år blir färre, och andelen som går IM och IM-språk ökar. Att bevilja extra stöd i form av tilläggsbelopp för elevassistenter som ska hjälpa elever i riskzonen har varit en av lösningarna.

Antalet elever i den fyraåriga gymnasiesärskolan var 9 stycken. Elever i gymnasiesärskolan har till antalet varit beständigt runt 10 elever de senaste åren men vi ser en ökning from hösten 2017. Under våren var ingen av eleverna i behov av särskilt stöd.

Ledningskontor

Verksamheten har en negativ avvikelse med 363 tkr som beror på höga kapitalkostnader.

Skolskjuts

Nettokostnaden för skolskjuts har minskat i jämförelse med 2015 med 30,7 %, ca 2,4 miljoner pga nytt skolskjutsavtal. Dock har det varit nödvändigt att göra tilläggsbeställningar under 2016. Detta på grund av ökat elevantal där extrabussar har satts in 2 dagar i veckan under året, vilket medför den negativa avvikelsen på 254 tkr.

Vuxenutbildningen

Studerande har rätt att söka och gå grundläggande vuxenutbildning i annan kommun och hemkommunen betalar interkommunal ersättning. Många fler studerande inom SFI har idag en högre utbildningsnivå med sig från sitt hemland än tidigare. De fortsätter till grundläggande nivå, i framförallt svenska eftersom det är kravet för att kunna börja på gymnasial yrkes- eller teoretisk utbildning. SFI-studerande som går Snabba spåret i Uddevalla, akademiker inom olika områden, kombinerar utbildningen med kurser på grundläggande och gymnasial nivå.

Statsbidragen för utbildning av arbetslösa ungdomar i åldern 20-24 år, Yrkesvux och Komvux täcker inte kostnaderna. Medveten återhållsamhet med att bevilja gymnasial utbildning i annan kommun.

Kommunen är skyldig att erbjuda SFI inom en månad för de som ingår i etableringen, övriga inom 3 månader. Antalet studerande under året har varit 80 st vilket är den högsta någonsin. Detta har inneburit att vi har fått byta lokal till en större hyreskostnad samt behov av fler lärare och studiehandledare. Vuxenutbildningen handhar nu också samhällsorientering för alla nyanlända.

Måltid & Lokalvård

Lokalvården har under våren haft höga personalkostnader pga av utökade verksamhetsområden. Dessa täcks dock upp av ökade intäkter från verksamheterna och verksamheten Måltid & Lokalvård har för året ett positivt resultat på 77 tkr.

Utomkommunal verksamhet fsk - åk 9

Inför 2016 fördelades budgeten om inom sektorn för att möta upp det ökade elevantalet hos annan anordnare än kommunen. Kostnaden för köp av tjänst hos annan samordnare har ökat i jämförelse med föregående år med 7,2 %, 1 076 tkr.

Sektorns målarbete

Samtliga mål är uppfyllda eller pågående.

Prioriterat område:

Minskade elevgrupper inom skola och förskola

Förväntat resultat	Kommentar
✓ Förslag på lämpliga gruppstorlekar gällande förskolan med hänsyn till åldersstruktur	15 barn per avdelning i snitt skulle följa statliga riktlinjer och gynna barns och elevers måluppfyllelse.

Effekt mål	Utfall 2016	Målvärde 2016	Utfall 2015	Utfall 2014	Utfall 2013
Förskola - Andelen föräldrar som känner sig trygga med att lämna sina barn på förskolan	100%	100%	100%	100%	100%

Prioriterat område:

Barnomsorg på obekvämt arbetstid

Förväntat resultat	Kommentar
✓ Barnomsorg på en (1) förskola i kommunen med öppet dygnets alla timmar.	Verksamheten har varit öppen för ansökan februari-december och några barn har ingått, men ansökningarna har varit få. Verksamheten fortsätter att tillgodose vid behov.

Prioriterat område:

Arbetsgrupp för framtidens skolor i Färgelanda

Förväntat resultat	Kommentar
🔄 Kartläggning av skolstrukturen i kommunen, att gälla fr o m år 2022	Tre arbetsgrupper och ett flertal möten har genomförts också där representanter för flera partier träffat personal, skolledare och elever på samtliga kommunala skolor och Höjdens förskola. Slutsatser och sammanfattning skjuts till våren 2017. Arbetsgruppen med barnomsorg som fokus lämnade sina förslag till Arbetsgruppen för ökade resultat i grundskolan. Ytterligare en Arbetsgrupp av tjänstemän för framtida lokalbehov för skola i tätorten har startat ett arbete.

Prioriterat område:

Alla elever ska gå ur grundskolan med godkända betyg

Förväntat resultat	Kommentar
🔄 En succesiv ökning med målet att 100 % ska nå godkänt i alla ämnen 2018-06-30	Från att 2015 knappt hälften av eleverna kommit in på nationellt gymnasieprogram och ranking 290 i SKLs redovisning Öppna jämförelser steg måluppfyllelsen starkt våren 2016. 86 % av eleverna kom in på ett nationellt gymnasieprogram och kommunens ranking steg till plats 169. Vilket är en ökning med 42 %.

Effekt mål	Utfall 2016	Målvärde 2016	Utfall 2015	Utfall 2014	Utfall 2013
Grundskola - Andelen elever som känner sig trygga	96%	100%	98%	94,5%	97%
Kommentar Elever i år 5 och 8 ingår i SKLs enkätundersökning och svarar på frågan om man känner sig trygg. År 5 redovisar ett resultat på 93% och år 8 på 98%. Vi arbetar med plan mot diskriminering tillika likabehandlingsplan och årliga revideringar. Stort arbete läggs ner på att öka trygghet och studiero.					
Grundskola - Andelen elever som har fullständigt slutbetyg efter skolår 9.	73%	100%	47%	68,6%	68,3%
Kommentar En ökning med 26% från förra årets andel elever med fullständigt slutbetyg vilket är mycket bra, men fortsatt fokus på arbete för fullständiga slutbetyg för alla elever krävs.					

Prioriterat område:

Ökad andel närproducerad och ekologisk mat i de offentliga köken

Förväntat resultat	Kommentar
Andelen närproducerad ekologisk mat ska öka med 10 % per år.	3% höjning är en mer relevant siffra. Ökad kostnad på livsmedel med 10% för att ha möjlighet att köpa in ekologiska råvaror. Livsmedelsavtal vi har idag bygger inte på andel ekologiska varor utan på etnisk upphandling där man i har sett på livsmedlets kvalitet och djuromsorg. När livsmedelsavtalet gjordes var Dalsandskommunerna föregångare med denna upphandling som fler kommuner har följt efter.

Prioriterat område:

Satsa på entreprenörskap och kvinnligt företagande

Förväntat resultat	Kommentar
Intensifiera arbetet med entreprenöriellt lärande i grundskolan.	Entreprenöriellt lärande med fokus på elevernas förståelse för eget ansvar och undervisning som syftar till hur var och en lär sig pågår kontinuerligt. Under året har projektet "Du äger ditt liv" genomförts i år 6 och 7.

Effekt mål	Utfall 2016	Målvärde 2016	Utfall 2015	Utfall 2014	Utfall 2013
Grundskola - I ett entreprenöriellt förhållningssätt i skolan är elevernas inflytande en viktig komponent. Andelen som upplever att de ges möjligheter att vara med och bestämma om skolarbetet	87%	100%	92%	93%	90%
Kommentar På frågan "Lärarna i min skola tar hänsyn till elevernas åsikter" i SKLs enkät Öppna jämförelser-mjuka värden svarar 87 % av eleverna i år 5 och 8 ja. 88 % i år 5 och 86% i år 8. Arbeta med delaktighet, inflytande och medskapande pågår kontinuerligt och är ett fokusområde i samtliga verksamheter.					

Investeringar

Sektor Barn & Utbildning har 2016 utnyttjat 729 tkr av den totala investeringsramen på 1 065 tkr. Följande har investerats:

Chromebooks till Vuxenutbildningen.

Inventarier:

- Elevmöbler, stolar och bänkar, till de inhyrda modulerna på Valboskolan samt till ytterskolorna.
- Möbler till matsal på Högsäter skola och Valboskolan.
- Skurmaskiner till städverksamheten.
- Upprustning av förskolornas möbler.

IKT-plan: 75 st Chrombooks.

Framtid

Vi fortsätter utveckla förskola-skola med elevernas ökade måluppfyllelse i fokus. Genom systematiskt kvalitetsarbete med analyser kopplade till åtgärder, med bred undervisningspraktik med stöd för elevernas lärande och god rekrytering av legitimerade lärare och förskollärare vill vi öka måluppfyllelsen årligen.

Arbetet med Giffri förskola innebär att vi ska använda reinvesteringsspengar till nya sovmadrasser till barnen under 2017. Alla nyinköp planeras noggrant utifrån ett miljöperspektiv.

Vi satsar på att systematiskt utbilda personal i HLR.

2016 satsade vi även på att utbilda två personer till teckenspråksledare i förskolan. Under 2017 ska de utbilda övrig förskolepersonal.

Vi samarbetar med en skola i Indien och kommer att ansöka om pengar i ett Atlasprojekt för att kunna göra ett studiebesök på skolan.

Utbyggnad av Mänvägens förskola som ska utökas med två avdelningar och byggstart sker våren 2017.

Två moduler i Stigen och Ödeborg är under upphandling inför hösten 2017. Vi har behov av politiskt beslut om antal barn per avdelning för planering av nya avdelningar.

Behov av ytterligare lokaler för Valbo F-6 innebär möjlig flytt till Höjdenskolan (efter renovering) alternativt moduler.

Utredning pågår inför politiska beslut om tätortens skola nu och i framtiden.

Vi har stora sociala utmaningar, vilket innebär behov av fler vuxna i verksamheterna. Dagens en kurator och 2,6 specialpedagog är för lite för behoven.

Ytterligare minst 1 skolledare är nödvändigt av arbetsmiljösäl.

Vi kommer på nytt att ansöka om statsbidrag för:

- Minskade barngrupper i förskolan
- Barnomsorg på obekvämtid
- Lågstadielyftet
- Fritidhemssatsningen
- Lärarlyftet
- Lärarlönelyftet
- Karriärtjänster
- Migrationsmedel för nyanlända elever
- Papperslösa barn
- Kvalitetsmedel kopplade till maxtaxa
- Utökad elevhälsa
- Regional yrkesvux
- Trainee

Reglerna förändras för regional yrkesinriktad vuxenutbildning fr.o.m 2017 när man ansöker om statsbidrag.

Vi arbetar med utveckling av programmering och utepedagogik samt tematiska/horisontella arbetsområden vilket vi kommer att fortsätta med. Utbildningsmomenten i förskola och fritidshem är ett utvecklingsområde.

Reviderad IKT-plan ska tas fram med fortsatt satsning på datorer i verksamheterna. De 1-1datorer vi använder i år 7-9 behöver snart bytas ut och de yngre barnen/eleverna behöver fler digitala enheter. Samtliga utbildade pedagoger har behov av egen digital enhet, vilket inte förskola/fritidshem har idag.

Inom Fyrbodalen i samarbete med Göteborgs universitet startar Ht-17 en speciallärarutbildning med inriktning utvecklingsstörning. En eller två lärare från kommunen kommer att anmälas.

Planering av stödgrupp för studier till förskollärare planeras av Barn & utbildning.

Antalet asylsökande tror vi stabiliseras. Det blir istället en omflyttning av familjer mellan kommunerna. Det betyder att elever flyttar in och ut ur våra klasser vilket skapar otrygghet för alla i berörda klasser och de nyanlända i synnerhet. För de elever som inte har uppehållstillstånd lever med ovissheten om de ska utvisas. Vi måste ständigt arbeta för att förebygga främlingsfientlighet därför ska vi sträva efter en interkulturell skola där alla känner sig inkluderade.

Kommunens förvaltningsorganisation har förändrats inför 2017 vilket innebär att verksamheterna Mältid & Lokalvård samt skolskjuts flyttas till sektor Samhällsutveckling.

Nyckeltal

Verksamhet	2013	2014	2015	2016
Grundskola:				
Meritvärde år 9	191	194,5	174,2	212,4
<i>Resultat i nationella prov år 9 (%):</i>				
Svenska	91,1	95	96,4	~100
Matematik	89,3	81	91,5	91,3
Engelska	95	94	88,1	~100
Gymnasieskola:				
Gymnasiebehörighet % (yrkesprogram)	82,5	78,6	51,6	85,7
Andel som fullföljt utb. inom 4 år	84,6	75,5		
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)			63,7	77,2
<i>Alla kommuner</i>			78,6	78,7

Om antalet elever med provbetyg F är färre än 5, så visas andelen med A-E som ~100.

Andelen som fullföljt utb. inom 4 år har utgått och ersatts av nyckeltalet Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år.

Sektor Kultur & fritid

Verksamhetsbeskrivning

Kultur- och fritidssektorn har som uppdrag att bedriva och tillhandahålla följande verksamheter

Kultur

Kulturverksamheten tillhandahåller ett programutbud för barn och vuxna. Ansvar för utställningsverksamheten i Centrumhusets konsthall och Färgelanda Expo. Samverkar med Barn och utbildningssektorn inom ramen för arbetet med Skapande skola. Kulturverksamheten är placerad i Centrumhuset.

Bibliotek

Biblioteket är en öppen verksamhet som utöver böcker tillhandahåller olika typer av media. Genomför uppsökande och utåtriktad verksamhet. Biblioteket är placerat i Centrumhuset

Medborgarkontor, färdtjänst & turism

Medborgarkontoret med placering i Centrumhuset ansvar för offentlig service och andra tjänster för medborgarna. Vägledande samhällsfunktion. Arbetar med färdtjänst och utfärdar parkeringstillstånd. Ombud för Västtrafik. Turism Färgelanda kommun är delägare i Dalslands Turist AB för den externa marknadsföringen. Deltar i projekt kopplat till Dalslands Turist AB. Turistbyråverksamhet i kommunen på helårsbasis.

Musikskolan

Musikskolan erbjuder undervisning från åk 1 till och med gymnasiet. Deltar aktivt i Färgelanda kulturliv genom utåtriktad verksamhet. Delar lokaler med Fritidsgården i Allhem Färgelanda men undervisar även på skolenheterna. Samverkar med grundskolan, friskolor, föreningar och företag.

Fritid

Föreningsstöd ger ekonomiskt stöd till föreningsdrivna verksamheter. Stöd till studieförbund omfattar bidrag till studiecirkelverksamhet. Simskolan bedrivs under sommaren vid badplatserna Sandviken, Stigen och Ragnerud. Fritidsgården en samlingspunkt för tonårsungdomar, målgrupp 13-19 år. Placering i Allhem Färgelanda. Erbjuder en aktiv och meningsfull fritid. Genomför projektverksamhet.

Verksamhetsberättelse

Sommaraktiviteter - Fritidsgården har genomfört sommaraktiviteter utöver ordinarie verksamhet finansierat av MUCF, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Integrationsarbetet - har framförallt präglat bibliotekets verksamhet med mediainköp, musikstund, finansiering av boken "från Syrien till Färgelanda" och författarbesök av Dick Harrison. Musikskolan genomförde ett musikprojekt under vt-16.

Centrumhuset - utveckling av Centrumhuset som mötesplats - flyttbara bokhyllor ger ett flexiblere utnyttjande av lokalen. Arrangemang som hittills genomförts är Färgelanda dagarna med Näringslivsmässa och Världens Jul.

RFID - tekniken har implementerats på biblioteket.

Simskolan - antalet simskoleelever var 179 st. att jämföra med 205 st. för 2015. Minskningen beror på att extraundervisning för nyanlända inte gick att genomföra pga. brist på utbildade simlärare.

Resultaträkning för sektor

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2016	Avvikelse
Intäkter	1 853	1 984	1 370	614
Kommunbidrag	14 325	15 343	15 343	0
Summa intäkter	16 178	17 327	16 713	614
Kostnader:				
Personalkostnader	-6 301	-6 678	-6 662	-16
Övriga kostnader	-9 691	-9 584	-9 959	375
Kapitalkostnader	-113	-313	-92	-221
Summa kostnader	-16 105	-16 575	-16 713	138
Periodens resultat	73	752	0	752

Kultur & Fritid har en nettokostnadsökning mellan 2015 och 2016 på 2,4 %, ca 340 tkr. Personalkostnaderna har ökat i jämförelse med 2015 med närmare 377 tkr. Större delen kan härledas till högre vikarieanskaffning än tidigare år.

Övriga kostnader har minskat med närmare 110 tkr som till stor del är ett resultat av färre antal färdtjänstresor än föregående år.

Ekonomisk översikt

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2016	Avvikelse 2016
Bibliotek & Kultur	3 783	3 881	4 156	275
Medborgarkontor & Turism	1 855	1 944	2 014	69
Färdtjänst	2 593	2 445	2 379	-66
Musikskolan	1 777	1 876	2 015	139
Fritid	3 614	3 557	3 836	279
Ledning Kultur & Fritid	630	887	943	56
Totalt	14 252	14 591	15 343	752

Volymer

Verksamhet	2013	2014	2015	Budget 2016	Utfall 2016
Kultur & Fritid:					
Simskola, antal deltagare	217	231	203	210	179
Fritidsgård, antal besökare	25	35	35	35	40
Musikskolan antal, deltagare	214	203	182	205	198
Boklån, antal per inv	6	4,6	6,1	6,1	5,5
Aktivitetsbidrag, antal deltagande		27 800	39 691	51 600	46 781

Analys av utfall per verksamhetsområde

Bibliotek & Kultur: +273 tkr - ett led i arbetet med ramminskningen för 2017 d.v.s. i huvudsak ingen tillsättning av vakanser.

Kultur: + 2 tkr. Enligt plan.

Medborgarkontor: + 52 tkr. Enligt plan.

Turism: +17 tkr. Återhållsamhet med annonsering.

Färdtjänst: - 66 tkr. Fler antal resor än budgeterat.

Musikskola: +139 tkr. Ökade intäkter och återhållsamhet med vakanser.

Fritid: + 279 tkr. 2016 var första året då de nya föreningsbidragen gällde fullt ut. Antal aktivitetsbidragsgrundande deltaganden har ökat med 7 090 i jämförelse med 2015 och är totalt 46 781 till antalet. Budgeterat antal var dock 51 600 vilket leder till en positiv avvikelse på 224 tkr.

Fritidsgård: + 9 tkr. Enligt plan.

Simskola: + 40 tkr. Färre lärare i anställning än föregående år.

Ledning Kultur & Fritid: + 56 tkr. Enligt plan.

Sektorns målarbete

Kultur & Fritid har i all väsentlighet uppnått målen. Arbetet med att utveckla Kultur och fritids nyckeltal pågår. Redovisas i årsredovisningen för 2017.

Prioriterat område:

Kultur- och idrottsskola

Förväntat resultat	Kommentar
Hur kan en utvecklad kultur- och idrottsskola bli verklighet? Fokusgrupp ungdomar 12-18 år	Efter genomförda dialoger med föreningar under 2015 och även 2016 konstaterades ett alltför svagt intresse för genomförandet av en idrottsskola i Färgelanda kommun.

Under 2017 pågår arbetet med översyn av förutsättningarna att etablera en kulturskola i Färgelanda kommun. Enligt intresseföreningen SMOK, Sveriges Musik och Kulturskolor är definitionen av kulturskoleverksamhet tre oberoende kulturformer. För närvarande erbjuds dans och musikinriktning på Färgelanda Musikskola.

Investeringar

Kompletterande utrustning för utställningsverksamheten och biblioteket motsvarande 84 tkr.

Framtid

Kultur och fritid ingår som enhet i sektor Samhällsutveckling från och med verksamhetsåret 2017.

Ansvaren kommunväxel, skolskjuts och fordonsansvar har tillkommit i och med genomförandet av ny organisation. Prio är därför att utveckla och förtydliga nya roller och ansvar i dialog med medarbetare med fokus på brukare och verksamhetens måluppfyllelse.

Konstprojektet *Landet Mitt Emellan* är en pågående samverkan med Munkedal, Dals-Ed och Färgelanda kommun och pågår under 2017/18. Fyrbodal och Västra Götalands Regionen har beviljat ekonomiskt stöd.

Projektet önskar bidra till ökad turism och synliggöra naturområden. Projektet syftar även till att belysa och utveckla befintliga besöksmål bland annat Flottarleden i Munkedal, Fornsalen i Ödeborg och MC-museet i Dals-Ed.

Aktuella uppdrag

- Undersöka förutsättningarna för att etablera fritidsgårdsverksamhet i Högsäter.
- Kommungåva.
- Se över förutsättningarna att utveckla en kulturskoleverksamhet.
- Regelverk för arrangörsstöd.
- Utvärdering av regelverket för föreningsbidrag.

Sektor Samhällsbyggnad

Verksamhetsbeskrivning

Sektor Samhällsbyggnad består av verksamheterna plan- och bygg, teknik- och arbetsmarknad samt mark- och exploatering.

Inom plan- och byggenheten arbetar vi i huvudsak med myndighetsutövningsfrågor såsom bygglovsprövningar, strandskyddsprövningar, trafikfrågor samt bedriver tillsynsarbete för ovärdade tomter inventering av allmänna lokaler ur tillgänglighetssynpunkt samt enkelt avhjälpna hinder mm. Enheten ansvarar även för planeringen av hur mark och vatten skall användas i kommunen. Vidare ajourhåller enheten kommunens avtal för adresser, byggnader och topografi.

Teknik- och arbetsmarknadsenheten ansvarar för att förvalta och sköta kommunens byggnader och lokaler, utföra grönyteskötsel och skogsförvaltning samt fungera som kommunens arbetsmarknadsenhet.

Inom Mark- och exploateringsenheten hanteras alla frågor berörande markförvaltning, näringslivsfrågor, säkerhetsfrågor, kart/GIS-frågor. Enheten ansvarar även för renhållningen i kommunen.

Verksamhetsberättelse

Under året har vi genomfört fyra stycken medborgardialoger, i Högsäter, Ödeborg, Färgelanda och Stigen. Vi har även deltagit på Bomässan i Vänersborg, genomfört ett integrationsprojekt "Driva eget på landsbygden", anordnat näringslivsträffar, samt anordnat "samspelet" mellan tjänstemän och politiker i kommunen, anordnat de "nya Färgelandadagarna", anordnat "Förenkla helt" för tjänstemän och politiker och tagit fram en kommunkalender.

Vidare har vi arbetat med att förstärka det systematiska brandskyddarbetet i kommunen när det gäller utbildning för kommunens personal. Sammanlagt har vi anordnat 12 olika utbildningstillfällen. Under våren har ansvariga kriskommunikatörer med flera deltagit i Raket- och WIS-övningar. Därutöver har krisledningen övats i en larm- och startövning. För att ytterligare stärka kommunens krisberedskap genomfördes en andra grundutbildning i krisberedskap där sektorchefer och andra nyckelpersoner i kommunen deltog samt utbildning inom kriskommunikation och media träning för krisledningsnämnd och krisledning. Vidare har sektorn anordnat utrymningsövningar, brandsyn, upprättat samverkansöverenskommelse och medborgarlöfte tillsammans med polisen, genomfört en förstudie för reservkraft, medverkat vid en ny uppstart av Dalslands krishanteringsråd.

För att komma framåt i arbetet med tillsyn av bland annat ovärdade tomter har en tillsynsplan med mål och prioriteringsordning av tillsynsärenden tagits fram och antagits i Myndighetsnämnden.

Bostadsförsörjningsprogrammet är i stort sett färdigställt och skall gå ut på samråd under den tidigare delen av våren 2017. Under våren 2016 anställde vi en projektanställd sektors administratör för att driva arbetet med bostadsförsörjningsprogrammet. Under hösten antogs riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal. Mark- och bostadsstrategin är till stora delar färdigställd, vilket är en del i det antagna flödesschemat över hur Samhällsutvecklingssektorn ska arbeta strategiskt utefter.

Under året har utrustning för att kunna inventera tillgängligheten i de allmänna lokalerna runt om i kommunen införskaffats men på grund av personalomsättning kommer arbetet inte att påbörjas förrän 2017. Handläggningstiden för våra bygglovsärenden är bland den kortaste i landet.

Det pågår även arbete med att ändra en detaljplan utmed Sägverksvägen för att möjliggöra för Valbohem AB att bygga nya lägenheter. Planen har varit ute på samråd under året, diverse utredningar har utförts och för tillfället inväntar vi resultatet från en fördjupad geoteknisk utredning. Därefter kommer planen att gå ut på granskning. Under hösten togs en plankalender för 2017 fram med utblick 2020 avseende vilka detaljplaner och program som kommer att tas fram under närmsta tiden. Arbetet med Dyrtorps industriområde fortgår.

6 personer har arbetat inom arbetsmarknadsenheten med statsbidrag, därutöver har vi 3 personer på arbetsförberedande praktik. Arbetet har bestått i att slaghacka grönytor, gräsklippning åt

pensionärer samt en del skogsvård och fornvårdsarbete.

Under våren har det varit mycket hårt tryck på våra vaktmästare då verksamheten för integration och flyktningmottagning ökat då antalet boenden har blivit fler.

Under våren har vi genomfört förstudier för att etablera ytterligare avdelningar vid förskolan i Högsäter. Vi har startat upp en tillfällig förskolelokal i församlingshemmet i Högsäter, renoverat nya boenden för barn utan vårdnadshavare, uppfört nya skolmoduler vid Valboskolan. Vi har genomfört en förstudie för att installera automatiskt brandlarm på Valboskolan och startat en lokalstyrgrupp för förvaltningens lokal- och markbehov.

Under 2016 har vi bedrivit feriepraktik för 20 st. ungdomar. Personalen har utbildats inom "Arbete på väg", "Heta arbeten" samt certifiering gällande transport av "farligt avfall".

För att klara de ökande arbetsuppgifterna samt möjliggöra en kompetensöverföring från den pensionsmässiga personalen har förvaltningen förstärkts med ytterligare en fastighetsförvaltare.

Resultaträkning för sektor

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2016	Avvikelse
Intäkter	44 815	42 232	40 910	1 322
Kommunbidrag	27 265	25 656	25 656	0
Summa intäkter	72 080	67 888	66 566	1 322
Kostnader:				
Personalkostnader	-11 378	-12 596	-12 489	-107
Övriga kostnader	-49 871	-44 561	-43 193	-1 368
Kapitalkostnader	-10 931	-11 041	-10 884	-157
Summa kostnader	-72 180	-68 198	-66 566	-1 632
Periodens resultat	-100	-310	0	-310

Ekonomisk översikt

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2016	Avvikelse 2016
Teknik & arbetsmarknad	8 701	10 937	10 720	-216
Plan & Bygg	1 759	2 717	2 759	41
Renhållning	347	605	610	5
Räddningstjänst	9 592	9 005	9 212	207
Mark & exploatering	1 780	2 702	2 355	-347
Totalt	22 179	25 966	25 656	-310

Volym

Verksamhet	Enhet	2013	2014	2015	2016	2017*
Plan o Bygg	kostnad/ärende	6 420	5 296	5 042	7 628	5 092
Plan o Bygg	Antal ärenden	100	125	165	180	165
Renhållning	abonnemang	2 373	2 370	2 375	2 375	
Renhållning	tömningar	44 809	51 547	48 178	48 178	
Räddningstjänst	Kostnad/inv	1 446	1 463	1 533	1 475	1 470
Fastigheter	m2	31 033	31 033	30 794	30 794	29 044
Förråd o gatuverksamhet	timmar	10 758	10 999	10 878	10 878	
Arbetslöshet 18-24 år	%		12,8%	11,2%	15,5%	

*Prognos

Internhyresfastigheter	2012	2013	2014	2015	2016
Total yta (m2)	31 033	31 033	31 033	30 794	30 794
Kostnad /m2 (kr)	578	584	578	546	583
Uthyrd yta (m2)	27 025	27 025	27 095	27 381	27 381
Kostnad /m2 (kr)	664	671	662	615	656
Outhyrda m2 i (%)	13	13	12,7	11,1	11,1
Fjärrvärme					
Kostnad / MWh (kr)	998	961	931	915	840
Sålda MWh	3 990	4 033	3 515	3 874	4 028

Kommentar; 2016 i mars lades evakueringsboendet på Tallbacken ner, 1 juli öppnades ett EKB-hem upp i samma lokaler BRA ca 525 m2.

Priset för att ansluta fjärrvärmekunder var 2016 ca 725 kr/MWh. Internhyresfastigheter betalar 840 kr/MWh.

Analys av utfall per verksamhetsområde

Plan- och byggenheten

Analys: Kostnaden per bygglov under 2016 blev mycket högre än kostnaden för 2015 och även högre än prognosen i början av året. Orsaken till den höga kostnaden per lov är att Plan- och bygg har tagit hjälp av en bygglovskonsult under hösten med anledning av personalomsättning.

Prognosen för 2017 är beräknad på samtliga kostnader för bygglovsverksamhet exklusive kostnader för bygnadsantikvarie (som kommer arbeta med Kulturmiljöprogram under 2017) plus 50 % av kostnaderna för den administrativa verksamheten.

I övrigt ligger budget för plan och bygg i balans.

Teknik- och arbetsmarknadsenheten

Beträffande verksamheten fastighet har vi inte utfört det planerade underhållet på våra fastigheter enligt planeringen. Centralförrådets verksamhet visar ett underskott vilket beror på att vi inte fått tillräckligt med intäkter för utfört arbete. Vi har även utfört några oplanerade reparationer av gatljus på landsbygden vilket genererat en högre kostnad än planerat. Arbetsmarknadsenhetens verksamhet visar ett överskott vilket beror på att vi har haft lägre personalkostnader än budgeterat under året.

Arbetslösheten för personer mellan 18-24 har ökat vilket beror på att vi har färre industrijobb i området samt att invandringen ökat till kommunen under året

Mark- och exploateringsenheten

Förmånligare avtal med renhållningsentreprenören genererar ett bättre resultat än budgeterat. Detta kommer att komma i balans under året då vi har fler tömningar under sommaren och därav också högre kostnader.

För att klara av att driva arbetet med ett bostadsförsörjningsprogram har enheten varit tvungen att ta in extra personal.

Enheten arbetar systematiskt utefter det antagna flödesschemat som antagits för kommunen vilket innebär att vi nu har ett antal strategiska dokument på plats inför framtida samhällsplanering.

Sektorns målarbete

De flesta målområden är sådana som pågår över en längre tid vilket innebär att arbetet kommer att fortsatt löpa på. På grund av hög arbetsbelastning har inte arbetet med digitala underhållsplanen avslutats enligt plan.

Prioriterat område:

Se över framtida lokalbehov och underhåll av befintliga lokaler

Förväntat resultat	Kommentar
 Inventering av underhållsbehovet av befintliga skol- och förskolelokaler, samt behovet på 10-års sikt. Extra fokus på gymnastiksal, duschar och toaletter	Arbetet löper på och beräknas fortgå under hela 2017.

Prioriterat område:

Förbättra miljön i våra samhällen

Förväntat resultat	Kommentar
 Generell uppsnygning av våra fyra tätorter	Under året har medborgardialoger hållits med fokus på att ta reda på vad medborgarna önskar att förvaltningen skall fokusera på. Planering och åtgärder har utförts till viss del utefter detta, tex en lekplats i Högsäter.

Prioriterat område:

Bostadspolitik som garanterar prisvärda boenden i livets alla skeden

Förväntat resultat	Kommentar
 Bostadsförsörjningsprogram framtaget	Bostadsförsörjningsprogrammet är färdigställt och skall gå ut på samråd under våren 2017.

Prioriterat område:

Klart och tydligt regelverk vad gäller etableringar

Förväntat resultat	Kommentar
 Ett regelverk som uppfattas som tydligt och enkelt av näringslivet.	Riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal är antagna av KF.

Prioriterat område:

Ett utvecklat samarbete mellan olika företagare och branscher

Förväntat resultat	Kommentar
 Utvecklande av näringslivsrådets arbete.	Arbetet har utförts med goda recensioner under året.

Prioriterat område:

Utbyggnad av gång och cykelvägar

Förväntat resultat	Kommentar
 Gång och cykelväg mellan Färgelanda och Stigen färdigställd. Gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Högsäter utreds.	Västra Götalandsregionen har gett klartecken till att medfinansiera gång- och cykelvägen mellan Stigen och Färgelanda vilket innebär att arbetet kan påbörjas under 2017. Utredning av gång- och cykelväg mellan Högsäter och Färgelanda har inte genomförts på grund av tidsbrist.

Prioriterat område:

Genomlysning av kollektivtrafiken inom kommunen

Förväntat resultat	Kommentar
 Genom dialog med Västtrafik kartlägga behovet av ytterligare kollektivtrafik inom kommunen.	Vi har deltagit i samtliga dialogmöten.

Prioriterat område:

Vägar till och från Färgelanda ska förbättras etappvis

Förväntat resultat	Kommentar
 Genom dialog med Trafikverket påtala behovet av en stegvis förbättring av vägnätet.	Vi har deltagit i samtliga dialoger tillsammans med Trafikverket.

Investeringar

Under året har investeringar gjorts angående lekplats i Högsäter, iordningställande av hem för barn utan vårdnadshavare på Tallbacken, införskaffande av nytt GIS-system, genomförande av Dyrtorps industriplan, anpassningar i Björnhuset mm.

Under verksamhetsåret har vi haft en investeringsnivå på ca 9,5 miljoner kronor. Anledningarna till att vi inte använder hela investeringsramen beror bland annat på att Trafikverket ändrat förutsättningarna för genomförandet av anslutningsvägen samt vänstersvängfältet vid Dyrtorp vilket innebär att projektet blivit framflyttat till nästa sommar. Andra anledningar är att vi inte haft förutsättningar att utföra de energieffektiviseringar enligt plan på grund av hög arbetsbelastning inom andra delar av verksamheten. Arbetet med det automatiska brandlarmet har inte kommit igång förrän nu under hösten med ett planerat genomförande under sommarlovet 2017.

Framtid

Sverige behöver bygga 700 000 bostäder innan år 2025. Världens befolkning ställer generellt högre krav på sin levnadsstandard, alla vill ha rinnande vatten, el och värme. Urbaniseringen är ett faktum. Allt detta sammantaget innebär att samhällsbyggandet behöver ske på ett hållbarhet sätt både ur ekonomiskt, ekologiskt och socialt perspektiv. De samhällen som byggs behöver hålla i ett 100-års perspektiv, tillgodose människornas nya behov i en urbaniserad värld, vara förberedda på den kommande klimatförändringen, vara tillgängliga för alla samhällsmedborgare. Den bästa fastigheten är den som aldrig blivit byggd ur ett ekologiskt perspektiv därför pågår forskning om hur vi kan använda befintliga fastigheter på ett hållbart sätt. Ett led i detta är att regeringen verkar för att gå mot en cirkulär ekonomi som innebär att produkters mervärde bevaras så länge som möjligt och att avfall elimineras. Om vi fortsätter att använda kolet i världen på samma sätt som idag är "kolbudgeten" slut om 20 år. Detta innebär att vi måste rikta in oss på fossilfria energier för att kunna upprätthålla samma standard som vi har idag samt arbeta ännu mer aktivt med energieffektiviseringar i samhället.

För att möjliggöra att det blir enklare, snabbare och billigare att bygga bostäder behöver samhällsbyggnadsprocessen bli samordnad och digital. För att skapa ett effektivt utnyttjande av våra resurser talas det om att trenden med delningsekonomi kommer att påverka stadsbyggandet då till exempel bilpooler mm kommer att bli en allt vanligare verklighet. Fler kommer att dela på varor och tjänster. En grund till ett nytt sätt att bygga är att utgå från människan i centrum som innebär att våra mänskliga behov i större utsträckning bör vara vägledande i byggandet än till exempel en bygghandbok.

Plan- och byggenheten

Detaljplanen för Sågverksvägen skall färdigställas, genomförande av tilläggsplaner inom centralorterna, ny detaljplan inom Färgelanda tätort där den gamla byggnadsplanen från 1935 fortfarande gäller, genomlysning av kommunens olika LIS-områden för att få ett underlag vilket område som kommunen skall gå vidare med. Översiktsplanen ÖP14 skall aktualitetsprövas, kulturmiljöprogrammet skall revideras och standardhöjas. Etablera arbetet med bostadsanpassningsbidragen inom enheten med samarbete mellan Dals-Ed och Bengtsfors samt utveckla arbetet med tillgänglighetsinventeringen. Driva vidare arbetet med tillsyn av ovärdade tomter. Arbeta för att hitta bättre rutiner för hantering av flyttning av fordon.

Teknisk enhet

Ny teknisk enhet skall sjuösättas, kompetensöverföring från befintlig till ny personal. Investeringar för totalt 18 miljoner skall genomföras under 2017.

Arbetet med att digitalisera det planerade fastighetsunderhållet pågår för att vara klart 2017. Ytterligare en kommunal lekplats kommer att byggas, denna gång i Ödeborg. Arbetet med energieffektivisering fortsätter under året. I början av 2017 går vi in i en upphandlingsfas beträffande utbyggnaden av Månvägens förskola i Högsäter för att kunna starta schaktarbeten i mitten av april och beräknar ett färdigställande i augusti 2018 enligt tidplan. Upphandling av nytt automatiskt brandlarm på Valboskolan startas i februari månad och arbeten planeras vara färdiga i god tid före Färgelanda cup andra helgen i augusti. Under våren 2017 kommer vi även att handla upp och etablera förskolemoduler i Stigen och Ödeborg för att minska barngrupperna. Höjdenskolan renoveras i Färgelanda och en ny förskoleavdelning öppnas i början på året.

Under 2016 minskade arbetslösheten på riksnivå något och förväntas att minska något även 2017. 2018 beräknas den trenden att vända, industrisysselsättningen minskar och det kommer att krävas fler platser för praktik och för de nyanlända som under hösten 2017 kommer att få möjlighet att skriva in sig som arbetssökande på Arbetsförmedlingen, främst kommer detta att märkas i de större städerna men även i mindre kommuner av Färgelandas storlek.

Arbetet med avfallsplanen skall fortsätta tillsammans med kommunerna Bengtsfors, Mellerud och Dals-Ed för att kunna antas under 2017. Eftersom avtalet med Ragnsells går ut hösten 2018 behöver en ny upphandling för insamling av hushållsavfall påbörjas under 2017.

Mark- och exploateringsenheten

Ny enhet skall etableras och utvecklas vidare. Vidare skall en rad investeringar realiserars så som bland annat vänstersvängfältet vid den södra infarten från väg 172, gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Stigen, planering inför lokalförsörjningsprogrammet, markförvärvsplan skall initieras, Färgelandas byggbara mark skall marknadsföras, kontakter med exploitörer skall etableras mm. Anslutningsvägen fram till Dyrtorps industriområde skall anläggas och vi skall även utföra vissa åtgärder inom industriplanen. Genomlysning av arbetet med arrendehantering vilket bland annat innebär att arrendepolicyn skall antas politiskt.

Utveckla arbetet med GIS inför 2018 både inom förvaltningen, externt samt genom kommunsamarbete. Revidera skogsbruksplanen inför 2019.

Valbohem AB

Verksamhet Valbohem AB

När vi summerar verksamheten 2016 kan det återigen konstateras att det varit en händelserik resa.

Året som har passerat har inneburit en fortsättning av omställningen i verksamheten med fokusering av våra resurser på kundnytta och värdesäkring, för att leva upp till vår vision om att Valbohem AB ska vara den attraktiva hyresvärden som utvecklar framtidens boenden i Färgelanda Kommun.

En inflyttningstrend kan skönjas och antalet tomma lägenheter minskar. Vid årsskiftet var endast tre lägenheter tomma som nu renoveras för att bli uthyrningsbara.

Detaljplanearbete har påbörjats för två fastigheter centralt i Färgelanda för att skapa möjlighet till framtida nyproduktion. Planeringen har fördröjts på grund av överklaganden.

Efter branden på Hermelinvägen har återuppbyggnad startat med planerat färdigställande 2017-04-01.

Vi har utfört underhåll och förbättringar för 14 284 tkr under året. Vår stabila uthyrningssituation har gjort det möjligt att utföra mycket underhåll. Detta utförs i huvudsak med egen personal.

Våra bundna lån minimerar ränterisken och gör det lättare att planera.

Hyresförhandlingarna gav 0,8 % höjning.

Vi fortsätter att bygga ikapp det eftersatta underhållet, satsar på driftkostnadsminskningar, värdesäkring och kundnöjdhet.

Leif Eriksson

VD Valbohem AB

Resultaträkning Valbohem AB

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016
Intäkter	39 085	44 815
Kostnader	-30 020	-26 458
Avskrivningar	-5 603	-4 861
Rörelseresultat	3 462	13 496
Finansiella poster	-3 252	-7 281
Periodens resultat	210	6 215

Balansräkning Valbohem AB

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016
Anläggningstillgångar	152 025	163 499
Omsättningstillgångar	5 912	14 496
Summa Tillgångar	157 937	177 995
Eget kapital	9 237	18 055
Långfristiga skulder	141 280	151 269
Kortfristiga skulder	7 420	8 671
Summa eget kapital och skulder	157 937	177 995

Färgelanda Vatten AB

Färgelanda kommun är en glesbefolkad kommun med förhållandevis långa avstånd mellan tätorterna. Terrängen är lätt kuperad med mycket lera och berg i dagen. Den kommunala vattenförsörjningen kommer uteslutande från mindre grundvattentäkter.

Avloppsreningen klaras med hjälp av flera mindre verk som inte är sammankopplade.

Året i sammandrag – Ekonomi

År 2016 har ett överuttag skett gentemot abonnenterna på 879 tkr. Sedan innan finns ett överuttag gentemot abonnenterna på 858 tkr. 700 tkr av detta överuttag avsätts i VA fond och resterande ligger kvar som ett överuttag gentemot abonnenterna och används inom befintlig plan.

2016 har varit ett år med låga räntor vilket har gynnat Färgelanda Vatten AB med betydligt lägre räntekostnader för lånat kapital än budgeterat.

Färgelanda Vatten AB har investerat för 5 520 tkr. Den största investeringen har gjorts i Stigen där vattenverket är moderniserat och förbättrat samt att förbättringar av avloppsreningsverk har påbörjats.

Året i sammandrag – Verksamhet

Under året har bland annat verksamhetsområde för allmänt VA fastställts samt ny taxekonstruktion beslutats.

Affärsplan/Styrkort

För att långsiktigt styra verksamhet arbetar Västvatten med en affärsplan där fokus utgår från att VA-verksamheten ska vara ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar - vilket handlar om hållbar miljö, hållbara resurser och hållbara tjänster.

Medarbetarfokus

Målet är uppfyllt. Förmåner i form av friskvård, pensionsgenomgång, rabatter etc. finns att tillgå för alla medarbetare.

Kundfokus

De tre målen är uppfyllda. Servicedeklaration är framtagen för att tydliggöra vilka förväntningar som våra kunder kan ha på kommunalt vatten och avlopp. En ny hemsida är igång sedan årsskiftet. En krisorganisation är bildad för Västvatten.

Utvecklingsfokus

De två målen är uppfyllda. Energieffektiviseringsplan är framtagen med konkreta lösningar för minskning av energiförbrukningen på våra anläggningar. Modell för statusklassificering av yttre anläggningar är framtagen.

Finansiellt fokus

Ett av två mål är uppfyllt. Införande av ny taxekonstruktion är beslutad och införd i Uddevalla och Färgelanda kommun medan Munkedal kommun kommer våren 2017. Uppföljning av befintliga verksamhetsområden i Uddevalla är genomförd. Detta har genererat nya kunder och intäkter.

Produktionsfokus

De fyra målen är uppfyllda. Byte av hushållsvattenmätare är ett treårigt mål för att komma i kapp bytestakten på 10 år. Förnyelseplaner för reinvesteringar i ledningsnätet i alla tre anläggningsbolagen är framtagna och prioriterade. Tidplanen följs för fastställande av vatten-skyddsområden, 7 stycken i Munkedal och 4 stycken i Färgelanda. Målet att minst 75 % av de yttre anläggningarna fjärrövervakas för att säkerställa en stabil och leveranssäker drift uppfylls med råge.

Verksamhetsuppföljning

Under året har arbetet med att renovera verken fortsatt och Stigens vattenverk har moderniserats och försetts med fjärrstyrning.

Väsentliga händelser under året

Renoveringen av Högsäters avloppsreningsverk har slutförts enligt plan.

Stigens vattenverk har renoverats och försetts med ett filter som tar bort järn och mangan. All styrning är ny och verket kan numera fjärrstyras. Luft- och vattenspolning av vattenledningarna i Stigen har gjorts för att ta bort avlagringar i befintligt nät. Renovering av Stigens reningsverk har påbörjats.

Dricksvattnet i Färgelanda har generellt god kvalitet och finns i tillräcklig kvantitet för den samhällsutveckling som planeras i kommunen.

Pumpstationerna i Lugnet och Järbyn har fått en översyn och försetts med nya styrskåp.

I slutet på året byttes och kompletterades VA-ledningarna på en sträcka i Gatersbyn. Arbetet gick enligt plan och var ett led i att minska belastningen nedströms vid stor nederbörd. Arbetet med att söka och åtgärda den stora mängden ovidkommande vatten till avloppsreningsverken i Färgelanda fortsätter.

Ödeborgs reningsverk har försetts med ny ventilation.

På uppdrag av Färgelanda kommun har Färgelanda vatten dragit fram VA till det planerade industriområdet i Dyrtorp.

Färgelanda Vatten och Gatersbyn 1:120 har numera ett avtal om taxan för spillvatten.

Alla områden med allmänt vatten och avlopp i Färgelanda har gått igenom för att kunna fastställa verksamhetsområde för vatten, spill- resp. dagvatten. Verk-samhetsområdena är nu beslutade av kommunfullmäktige.

Arbetet med ny taxekonstruktion gjordes klart under hösten. Ny taxa "provkördes" och därefter gavs information till politiker i styrelse och kommunstyrelse. Beslut om ny taxa är taget och gäller från årsskiftet.

Införandet av nya skyddsområden för de vattentäkter som saknar sådana har pågått under året. Under årets två sista månader genomfördes så kallade samråd. Då får fastighetsägare information samt möjlighet att tycka till om de föreslagna skyddsområdena och föreskrifterna.

Det nya GIS-systemet infördes under året och det har underlättat arbetet med VA i kommunen.

Framtid

Under det kommande året kommer Färgelanda Vatten att fortsätta arbeta med undersökningar av ledningsnätet för att kunna göra en åtgärdsplan. Planen ska bland annat innehålla åtgärder för minskning av ovidkommande vatten. Inkommande flöden till avloppsreningsverken ökar markant vid nederbörd och leder till stora kostnader och onödigt slitage.

Mer fokus läggs på att komma ikapp eftersläpande byten av vattenmätare.

Slammet läggs även fortsatt som sluttäckning av deponi, ett användningsätt med begränsad tidsutsträckning. Arbetet pågår med att hitta lösning för alla bolagen i Västvatten.

Resultaträkning Färgelanda Vatten AB

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016
Intäkter	13 481	12 788
Kostnader	-11 524	-11 095
Avskrivningar	-1 473	-1 553
Rörelseresultat	484	140
Finansiella poster	-484	-140
Periodens resultat	0	0

Balansräkning Färgelanda Vatten AB

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016
Anläggningstillgångar	34 953	38 919
Omsättningstillgångar	3 139	4 261
Summa Tillgångar	38 092	43 180
Eget kapital	2 520	2 520
Långfristiga skulder	33 000	37 700
Kortfristiga skulder	2 572	2 960
Summa eget kapital och skulder	38 092	43 180

Gatersbyn 120 Fastighets AB

Bolaget är vilande och ingen verksamhet har bedrivits under året.

Resultaträkning Gatersbyn 120 Fastighets AB

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016
Intäkter		
Kostnader	-7	-12
Avskrivningar		
Rörelseresultat	-7	-12
Finansiella poster		
Periodens resultat	-7	-12

Balansräkning Gatersbyn 120 Fastighets AB

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016
Anläggningstillgångar		
Omsättningstillgångar	43	31
Summa Tillgångar	43	31
Eget kapital	43	31
Långfristiga skulder		
Kortfristiga skulder		
Summa eget kapital och skulder	43	31

Redovisningsprinciper

Allmänt

Årsredovisningens utformning följer Lag om kommunal redovisning och god redovisningssed. God redovisningssed inom den kommunala sfären utarbetas bl.a. av Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Koncernredovisning

Koncernen består av kommunen och bolagen Valbohem AB (org.nr. 556527-9485), Färgelanda Vatten AB (556901-9630) och Gatersbyn 120 Fastighets AB (org.nr. 556975-3923) som ägs till 100 % av kommunen. Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden, vilket innebär att Valbohem AB:s aktiekapital är eliminerat mot kommunens aktieinnehav i bolaget. I övrigt har eliminerings gjorts för interna mellanhavanden inom koncernen.

Skatteintäkter

Prognosen för den kollektiva slutavräkningen av kommunalskatt för redovisningsåret följer RKR:s rekommendation 4.2.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar och nedskrivningar. Anskaffningsvärdet utgörs av anskaffningsutgiften minskad med eventuella investeringsinkomster. Avskrivningar enligt plan sker fr.o.m. efterföljande kvartal som investeringen tas i bruk. Avskrivningar görs linjärt under investeringens bedömda ekonomiska livslängd. Nedskrivning av anläggningstillgång sker vid behov när värdet varaktigt gått ner. Pågående investeringar beläggs inte med någon internränta. De avskrivningstider som tillämpas är enligt RKR:s rekommendation 11:4.

Komponentavskrivning

RKR:s rekommendation 11.4 ställer krav på en avskrivningsmetod som syftar till att dela upp anläggningstillgångar i komponenter, som har olika nyttjandeperioder och utgör ett väsentligt värde. Komponenterna ska redovisas och skrivas av som separata enheter.

Från och med 2014 års investeringar tillämpas metoden med komponentavskrivning. Anläggningstillgångar anskaffade före 2014 har inte delats upp i komponenter, då återstående nyttjandeperiod på dessa anläggningars komponenter bedöms att inte utgöra ett väsentligt värde.

Kommunen tillämpar i allt väsentligt RKR:s rekommendation 8.2 om sammanställd redovisning dock görs ingen anpassning av de kommunala bolagens avskrivningsprinciper till kommunens. Detta gäller framförallt Valbohem AB som redovisar enligt K2 där komponentavskrivning inte tillämpas.

Fordringar

Fordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta.

Pensionsskuld

Pensionsskulden redovisas enligt den s.k. blandmodellen. Detta innebär att pensioner intjänade före 1998 redovisas inom linjen som ansvarsförbindelse medan pensioner intjänade från 1998 redovisas i resultaträkningen som en kostnad och den del som avser framtida utbetalningar redovisas under avsättningar i balansräkningen.

Leasing

Kommunen tillämpar RKR:s rekommendation 13:2 för klassificering av operationell respektive finansiell leasing.

Begreppsförklaringar

Anläggningstillgångar

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav.

Ansvarsförbindelser

Förpliktelser i form av pensionsåtaganden, borgensåtaganden och dylikt. Om förpliktelsen måste infrias belastas resultatet.

Avskrivningar

Planmässig nedsättning av anläggningstillgångars värde. En i förväg bestämd procentsats av anläggningstillgångens anskaffningsvärdevärde redovisas som kostnad under året.

Balanskrav

I kommunallagen finns fastställda krav om att kommunens intäkter skall överstiga kostnaderna. Fr.o.m. 1 december 2004 gäller att ett negativt resultat skall regleras inom 3 år och gäller fr.o.m. 2005 års resultat.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen vid bokslutsdagen. I balansräkningen framgår vilka tillgångar som finns och hur dessa finansierats i form av skulder och eget kapital.

Driftredovisning

Visar verksamheternas resursförbrukning och avvikelser i förhållande till budget.

Eget kapital

Är skillnaden mellan tillgångar och skulder. Utgör den del av de samlade tillgångarna som finansierats av egna medel. Förändringen av det egna kapitalet påverkas främst av årets resultat.

Finansieringsanalys

Visar hur verksamheten har finansierats och hur kapitalet har använts under räkenskapsåret. Finansieringsanalysen visar hur likvida medel har förändrats under året.

Finansnetto

Utgör skillnaden mellan ränteintäkter och räntekostnader.

Investeringsredovisning

Avser kommunens anskaffningar av anläggningstillgångar i form av t.ex. fastigheter, maskiner och inventarier.

Kommunbidrag

Till nämnd och sektorer tilldelade budgetanslag i form av skatteintäkter och statsbidrag.

Kortfristiga fordringar och skulder

Avser fordringar och skulder som har förfallodag mindre än ett år efter bokslutsdagen.

Likvida medel

Kassa- och bankmedel som utgör kommunens betalningsberedskap på kort sikt.

Likviditet

Visar omsättningstillgångar (exkl. lager) samt beviljad kredit i räkning i förhållande till de kortfristiga skulderna.

Långfristiga fordringar och skulder

Avser fordringar och skulder som har förfallodag senare än ett år efter bokslutsdagen.

Omsättningstillgångar

Tillgångar som på kort tid kan omsättas till likvida medel och som inte är avsedda för stadigvarande bruk.

Periodisering

Fördelning av kostnader och intäkter till den redovisningsperiod de uppstått.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Visar kommunens finansiella styrka.

Skuldsättningsgrad

Skuldernas andel av det totala kapitalet uttryckt i procent.

Soliditet

Egna kapitalets andel av det totala kapitalet uttryckt i procent. Visar långsiktig betalningsförmåga.

Utdebitering

Anger hur stor del per intjänade hundra kronor som betalas i kommunalskatt.

Revisionsyttrande

5 år i sammandrag

Kommunen						
Belopp i mnkr	2016	2015	2014	2013	2012	
Omsättning*	509,5	434,8	416,0	411,5	415,5	
Resultat	12,2	0,1	12,4	22,5	13,3	
Resultat exkl jämförelsestörande poster (AFA)	12,2	-2,6	12,4	17,1	7,8	
Balansomslutning	263,7	259,5	245,0	225,9	272,7	
Ställda panter och ansvarsförbindelser	312,4	302,4	307,2	309,0	292,8	
Investeringsvolym	12,3	9,8	7,5	11,5	12,0	
Soliditet, %	46,8	42,7	44,5	39,5	27,8	
Antal anställda**	522	481	451	457	463	
Antal årsarbetare**	i.u	i.u	i.u	i.u	436	
Sysselsättningsgrad** (Andel heltidsanställda)	67%	67%	62%	62%	63%	
Antal invånare	6 627	6 495	6 502	6 520	6 549	
Skattesats	22,26	22,26	22,26	22,76	22,76	
Resultaträkning						
Verksamhetens intäkter	140,4	95,0	81,2	82,3	94,5	
Verksamhetens kostnader	-485,8	-424,0	-392,9	-376,2	-387,7	
Avskrivningar	-11,9	-10,9	-10,7	-10,5	-11,5	
Verksamhetens nettokostnader	-357,3	-339,9	-322,4	-304,3	-304,7	
Skatteintäkter	255,2	245,8	237,1	244,0	239,0	
Generella statsbidrag	113,9	94,0	97,6	83,2	80,9	
Finansnetto	0,3	0,2	-0,1	-0,3	-1,9	
Årets resultat	12,2	0,1	12,4	22,5	13,3	
Balansräkning						
Anläggningstillgångar	197,8	194,1	195,2	194,5	200,1	
Omsättningstillgångar	65,9	65,4	49,7	54,1	72,6	
Summa tillgångar	263,7	259,5	245,0	248,6	272,7	
Eget kapital	123,3	110,7	110,6	98,2	75,7	
Avsättningar	3,7	2,7	2,1	2,3	15,9	
Långfristiga skulder	60,6	66,3	70,6	90,0	111,3	
Kortfristiga skulder	76,0	79,8	61,7	58,1	69,8	
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	263,7	259,5	245,0	248,6	272,7	
Nettoinvestering (Nyinvest - Avskr)	0,4	-1,1	-3,2	1,0	0,5	
Ställda panter och ansvarsförbindelser	312,4	302,4	307,2	309,0	292,8	
Finansiella nyckeltal för kommuner <small>Mål2016</small>						
Resultat / Skatter & bidrag	1,9%	3,3%	0,0%	3,7%	6,9%	4,2%
Soliditet	40%	46,8%	42,7%	44,5%	39,5%	27,8%
Likviditet	>100%***	101,1%				
Likviditet			25,4	19,8	23,9	32,2
Räntabilitet på eget kapital %		9,9%	0,1%	11,2%	22,9%	17,6%

* Omsättning är definierad som summan av verksamhetens intäkter, skatteintäkter och generella statsbidrag

** Nytt personalsystem 2010, kommunen följer nu SKL:s rekommendationer.

*** Nytt likviditetsmått fr o m 2016

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 24

Dnr 2016/405

Tilläggsbudget till detaljbudget 2017 och Mål och resursplan 2018-2019 med anledning av ny sektorsindelning

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna förslag till tilläggsbudget till detaljbudget 2017 och Mål- och resursplan för 2018-2019.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har beslutat om organisationsförändring. (2016-10-26, § 242). Ny organisation ska gälla från och med 2017.

I organisationsförändringen har bland annat fyra sektorer blivit tre. Den beslutade Mål och resursplanen och detaljbudgeten är baserad på fyra sektorer och behöver justeras utifrån den nya organisationen.

Nya ramar efter beslutade organisationsförändringar redovisas i förslag till tilläggsbudget 2017. Totalramen är densamma.

Beslutsunderlag

Kommunledningens ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2017-02-16

Ekonomichefen informerar.

Skickas till
kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Ekonomichefen

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Tilläggsbudget till Detaljbudget 2017 och Mål- och resursplan 2018-2019

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna förslag till tilläggsbudget till detaljbudget 2017 och Mål- och resursplan för 2018-2019.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har beslutat om organisationsförändring. (2016-10-26, § 242). Ny organisation ska gälla från och med 2017.

Nya ramar efter beslutade organisationsförändringar redovisas i förslag till tilläggsbudget 2017.

Lars Göran Berg
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Utkast budget 2017-2019

tkr

Sektor	RAM 2017	Belopp	RAM efter justeringar 2017
KF	3 045	0	3 045
KS/Stab	32 597	9 672	42 269
Barn och Utbildning	153 692	-4 795	148 897
Omsorg	125 195	-10 094	115 101
Kultur och Fritid	15 137	-15 137	0
Samhällsutveckling	25 762	20 354	46 116

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 44

Dnr 2016/405

Fördelning av ofördelade anslag i 2017 års budget

Ledningsutskotts förslag

Kommunfullmäktige beslutar att fördela de ca 13 mkr som ännu inte fördelats i budgeten för 2017 enligt kommunstyrelsens förslag.

Ärendebeskrivning

Regeringen har beviljat kommunen ett förstärkt statsbidrag och skatteintäkterna har ökat. Det finns idag ca 13 Mkr som inte har varit kända när kommunfullmäktige fattade sitt beslut om Mål och resursplanen för 2017-2019. Dessa pengar ingår därför inte i de ekonomiska ramarna.

Till dagens sammanträde har företrädare för de partier som inte är representerade i ledningsutskottet inbjudits för att delta i en diskussion om fördelningen. Peter Johansson (KD) är närvarande medan Patrik Rydström (SD) inte deltar.

Ledningsutskottet diskuterar fördelningen men är inte beredd att vid dagens sammanträde lämna ett förslag.

Områden där ramtillskott bland annat diskuteras är Gymnasieskolan, grundskolan (för att förbättra elevresultaten och satsningar på skolans ”yngreår”,) förstärkning av individ och familjeomsorgen (personal i tillräcklig omfattning), VUX, 0-taxa vid återvinningsstationen, omsorgen (heltider och slopande av delade turer), konsultstöd, förstärkt upphandlingsstöd, elljusspår i Stigen, arbetskläder, förstärkning av fritidsgården samt ungdomsdemokrati, uppsnygning av samhällen, föreningsbidrag, tidigareläggning av ersättningsrekrytering vid pensionsavgångar m m.

Ett antal uppdrag diskuteras också.

Kommunstyrelsens ordförande mailar ut ett utkast till partierna för bearbetning i grupperna inför kommunstyrelsens behandling av ärendet.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 45 Dnr 2015-282
Digital Kommunikation – webbsändningar m m
Kommunfullmäktiges beslut

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar att uppdra till förvaltningen att utreda förutsättningarna för att webb-sända kommunfullmäktiges sammanträden, inklusive beräkna kostnaden.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har 2016-12-14, § 180 beslutat att bifalla en motion om **Svar på "Livesändning, inspelning och publicering av kommunfullmäktiges Möte"** och samtidigt beslutat att arbetet med genomförande m.m. kopplas till kommunstyrelsens tidigare givna uppdrag avseende digital kommunikation (dnr 2016/737). Se nedan för det beslut som hänvisas till.

Skickas till
Kommunchefen för uppdrag till handläggare

Sektorschef Barn och utbildning

Helena H. Kronberg

Telefon 0528-56 72 01

helena.kronberg@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Rapport antal kränkingsanmälningar totalt och per enhet 2016 i sektor Barn och utbildning

Enhet	Summa	Q1	Q2	Q3	Q4
Förskolan	1	0	1	0	0
Valbo F-6	22	2	13	4	3
Grundsärskolan 1-9	0	0	0	0	0
Valbo 7-9	60	20	11	12	17
Ödeborg	35	4	4	5	22 (8)
Högsäter	19	4	4	3	8
VuX	0	0	0	0	0
Summa	137	30	33	24	50

Varav:

Vidare till socialtjänst	Vidare till EHT	Vidare till polis	Fysisk kränkning	Verbal kränkning
0+1+3+2=6	3+ 1+3+6 (3)=13	5+1+3=8	15+19+18(3)+30=82	15+14+8+19=56

Skadeanmälan till skolsköterska	Stöld av ägodelar	Arbetskada/tillbud	
1+0+0+0=1	1+0+0+0=1	3	

Rödmarkering är samma händelse

På bussen 1 anmäld kränkning

Flertal anmälningar om fysiska angrepp på personal av ett fåtal elever

0

1

Fristående verks.

BARNOMSORGS KÖ 2017-02-15 kommunal verksamhet

Högsäter tre avdelningar plus pedagogisk omsorg

födda år	har plats	står i kö	ej sökt BC	totalt
2011	8	0	0	8
2012	15	0	1	16
2013	14	0	0	14
2014	14	0	0	14
2015	11	1	5	17
2016	0	3	11	14
2017	0	0	0	0
totalt	62	4	17	83

Järbo, Humlan antal platser: 15

Friförsk.	kö	födda år	har plats	står i kö	ej sökt BC	totalt
6	0	2011	2	0	0	2
1	0	2012	1	0	0	1
2	0	2013	8	0	0	8
2	0	2014	1	0	0	1
1	0	2015	0	0	0	0
1	0	2016	0	0	3	3
0	0	2017	0	0	0	0
13	0	totalt	12	0	3	15

Stigen en avdelning

Friförsk.	kö	födda år	har plats	står i kö	ej sökt BC	totalt
6		2011	7	2	0	9
5		2012	2	0	0	2
4		2013	3	1	1	5
1		2014	4	4	2	10
2		2015	3	0	2	5
1	1	2016	0	1	8	9
		2017	0	0	0	0
19		totalt	19	8	13	40

Tre barn har placering på Höjden men står i omplaceringskö till Stigen.

Lek och Lär

Ödeborg har två avdelningar

	kö	födda år	har plats	står i kö	ej sökt BC	totalt
2	0	2011	9	0	0	9
2	0	2012	13	1	1	15
1	0	2013	7	1	1	9
7	0	2014	6	0	2	8
0	0	2015	3	7	0	10
2	0	2016	0	1	12	13
		2017	0	0	3	3
14		totalt	38	10	19	67

Atta barn har placering på Höjden men står i omplaceringskö till Ödeborg

Färgelanda tätort åtta avdelningar

födda år	har plats	står i kö	ej sökt BC	totalt
2011	27	1	1	29
2012	28	2	1	31
2013	28	1	1	30
2014	32	1	3	36
2015	25	8	5	38
2016	3	10	15	28
2017	0	0	1	1
totalt	143	23	27	193

	Jan	April	Juli	Oktober	December	Kommentar till mätningen
Kö till särskilda boenden						
Särskilt boende, icke-demens		1	2	2	0	Ögonblicksbild, hur många personer i kö sista dagen i resp. månad
Demens				0	0	Ögonblicksbild, hur många personer i kö sista dagen i resp. månad
Försörjningsstöd						
Utbetalt försörjningsstöd, kr	603 000	533 000	468 000	517 000	627 000	
Antal hushåll	98	91	86	91	125	
Placeringar inom socialtjänsten						
Institution vuxna	0	3	6	2	1	Ögonblicksbild, hur många personer i kö sista dagen i resp. månad
Institution barn och unga	1	1	2	2	2	Ögonblicksbild, hur många personer i kö sista dagen i resp. månad
Institution barn och unga BUV	1	2	2	2	2	Ögonblicksbild, hur många personer i kö sista dagen i resp. månad
Familjehem barn och unga	9	9	11	4	4	Ögonblicksbild, hur många personer i kö sista dagen i resp. månad
Familjehem barn och unga BUV	25	17	8	7	7	Ögonblicksbild, hur många personer i kö sista dagen i resp. månad
Familjehem kommunens regi	7	7	7	11	11	
Familjehem kommunens regi BUV	4	5	9	9	9	

BUV " Barn utan vårdnadshavare"

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 40

Uppdrag att utreda förutsättningarna att låta barn utan legal vårdnadshavare (ensamkommande) stanna kvar i sitt boende även efter uppskrivning av ålder och fram till dess Migrationsverket fattat beslut i asylärendet.

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar att uppdra till förvaltningen att utreda förutsättningarna för att låta barn utan legal vårdnadshavare (ensamkommande) stanna kvar i sitt boende även efter uppskrivning av ålder och fram till dess Migrationsverket fattat beslut i asylärendet.

Ärendet ska om möjligt behandlas på kommunstyrelsens sammanträde 1 mars.

Ärendebeskrivning

Frågan om ensamkommande barn som får sin ålder uppskriven ska ha kvar sin rätt till kommunalt boende och god man är aktuell i många kommuner inkl Färgelanda.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 27

Dnr 2015-413

Svar på motion om arbetskläder – återremitterat ärende

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar anse första att-satsen besvarad med nedanstående redovisning – ekonomisk beskrivning.

Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen att tillhandahålla arbetskläder till personal som jobbar betydande del av sin arbetstid utomhus, t ex personal inom förskolan, fritidshemmen, skolan och hemtjänsten med början 2017. Respektive yrkesgrupps behov ska avgöra omfattningen. Arbetsgivarens tillhandahållande av utrustning ska rymmas inom gällande skattelagstiftning. (Utrustningen ska inte vara en löneförmån för den anställde.)

Motionen är i denna del bifallen.

Ekonomisk beskrivning – resultatet av återremissen

Med personal inom förskolan, fritidshem, skola och hemtjänsten finns det idag cirka 120 anställda med arbete utomhus. Med en likvärdig behandling av arbetskläder för utomhusarbete med det lagstyrda kravet av skyddskläder ingår det i en uppsättning varma kängor, gummistövlar, regnställ, termobyxor, jackor, mössor och vantar. Enligt rådande upphandlade avtal beräknas kostnaden per uppsättning inklusive kommundekaler till cirka 5000 kr. Totalkostnaden är första året cirka 600 000 kr. Därefter cirka 300 000 kr i utbyte per år.

Yrkanden

Linda Jansson (M) yrkar att arbetsgivaren omgående ska tillhandta arbetskläder.

Ärendebeskrivning

Peter Johansson (KD) och Linda Jansson (M) har i en motion föreslagit följande:

”att uppdra till kommunstyrelsen att gå igenom behoven av arbetskläder till våra anställda i Färgelanda kommun

att uppdra till kommunstyrelsen att tillgodose behoven av arbetskläder till våra anställda i Färgelanda kommun”

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts § 27

Kommunfullmäktige har vid sitt sammanträde 2015-10-28 § 237 beslutat att återremittera ärendet till kommunstyrelsen med följande motivering:

”Kommunfullmäktige beslutar att återremittera motionen till kommunstyrelsen för grundligare undersökning av behovet av skydds- och arbetskläder i samtliga verksamheter. Jämställdhet och ”attraktiv arbetsgivare” är viktiga aspekter i undersökningen.”

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2015-09-17

Kommunfullmäktiges protokoll 2015-10-28, § 237

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2017-02-13

Skickas till kommunstyrelsen

Beslutet skickas till:

Kommunchefen

Ekonomichefen

Personalchefen

Barn och utbildningschefen

Samhällsutvecklingschefen

Administrativa enheten
Förvaltningssekreterare
Fredrik Sivula
0528-567115
fredrik.sivula@fargelanda.se

Kommunfullmäktige

Svar på motion om arbetskläder

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar anse första att-satsen besvarad med nedanstående redovisning.

Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen att enligt andra att-satsen beakta frågan om arbetskläder i budgetarbetet inför 2018.

Ekonomisk beskrivning

Med personal inom förskolan, fritidshem, skola och hemtjänsten finns det idag cirka 120 anställda med arbete utomhus. Med en likvärdig behandling av arbetskläder för utomhusarbete med det lagstyrda kravet av skyddskläder ingår det i en uppsättning varma kängor, gummistövlar, regnställ, termobyxor, jackor, massor och vantar. Enligt rådande upphandlade avtal beräknas kostnaden per uppsättning inklusive kommundekaler till cirka 5000 kr. Totalkostnaden är första året cirka 600 000 kr. Därefter cirka 300 000 kr i utbyte per år.

Ärendebeskrivning

Peter Johansson (KD) och Linda Jansson (M) har i en motion föreslagit följande:

”att uppdra till kommunstyrelsen att gå igenom behoven av arbetskläder till våra anställda i Färgelanda kommun

att uppdra till kommunstyrelsen att tillgodose behoven av arbetskläder till våra anställda i Färgelanda kommun”

Under kommunfullmäktiges sammanträde 2015-10-28 § 237 beslutades att kommunstyrelsens förslag skulle återremitteras med följande motivering:

”Kommunfullmäktige beslutar att återremittera motionen till kommunstyrelsen för grundligare undersökning av behovet av skydds- och arbetskläder i samtliga verksamheter. Jämställdhet och ”attraktiv arbetsgivare” är viktiga aspekter i undersökningen.”

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2015-09-17
Kommunfullmäktiges protokoll 2015-10-28, § 237

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Per Wahlén
Personalchef

Beslutet skickas till:
Kommunchefen
Ekonomichefen
Personalchefen

2015-06-17

Dnr. 2015/413
Hid 2015:1863

 moderaterna

Kristdemokraterna

Motion om arbetskläder till våra anställda i Färgelanda kommun

Det finns skäl att se över vilka kategorier av våra anställda i Färgelanda kommun som har behov av att kommunen tillhandahåller arbetskläder. Vi vill att en genomgång av behoven görs samt att vi därefter tillgodoser våra anställda med arbetskläder efter behov.

Ett mångårigt önskemål enligt oss och berättigat sådant är att personal inom förskola och fritidshem får arbetskläder för utomhusbruk. Man rör sig mycket utomhus och det ingår i arbetet att vistas i skog och mark i ur o skur. Även inom andra personalkategorier finns anledning att gå igenom behov av arbetskläder.

Vi vill

Att uppdra till kommunstyrelsen att gå igenom behoven av arbetskläder till våra antällda i Färgelanda kommun

Att uppdra till kommunstyrelsen att tillgodose behoven av arbetskläder till våra anställda Färgelanda kommun

Linda Jansson (M)

Peter Johansson (KD)

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 28 2017/89

Folkhälsobokslut

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna folkhälsobokslutet och lägga det till handlingarna.

Ärendebeskrivning

I folkhälsobokslutet presenteras det folkhälsoarbete som har bedrivits i Färgelanda kommun inom ramen för Folkhälsorådet under 2016.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets. Folkhälsostrategens tjänsteskrivelse 2017-01-30

Folkhälsostrategen informerar.

Skickas till Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Folkhälsorådet

Folkhälsobokslut 2016

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att lägga Folkhälsobokslutet för 2016 till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Enligt avtalet med Norra Hälso- och sjukvårdsnämnden om gemensamma folkhälsoinsatser i Färgelanda kommun ska en årlig redovisning av folkhälsoinsatserna och budget sammanställas och tillhandahållas kommunstyrelsen i Färgelanda kommun som ett folkhälsobokslut.

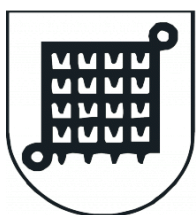
Folkhälsostateg

Folkhälsobokslut 2016

Färgelanda Kommun

**Färgelanda
Kommun**

I folkhälsoboks slutet presenteras det folkhälsoarbete som har bedrivits i Färgelanda kommun inom ramen för Folkhälsorådet under 2016. Inledningsvis presenteras det generella arbetet för att sedan följas av en redovisning av de projekt som fått medel av Folkhälsorådet. Projekten presenteras efter de prioriterade insatsområden och mål som Folkhälsorådet har haft under året. Folkhälsoboks slutet avslutas med en ekonomisk redovisning av 2016.

Synkronisering av Folkhälsorådets planeringsprocess och den kommunala planeringen

Under året har man försökt att arbeta i denna riktning och alla sektorchefer har haft möjlighet att delta vid möten med Folkhälsorådet för att ge och ta emot information.

Folkhälsostrategen har under hösten informerat om gällande mål för folkhälsoarbetet och de prioriterade områdena för 2017 för ledningsgrupperna sektor barn och utbildning och omsorgssektorn. Samtliga sektorer har blivit erbjudna denna möjlighet.

I övrigt har det inte skett någon egentlig process.

Att skapa förutsättningar för en jämlik hälsa utifrån olika gruppers behov

Folkhälsorådet har beviljat medel till flera projekt som bedrivits under året som har haft en målgrupp som av olika anledningar har en ökad risk för ohälsa. Exempel på projekt som på olika sätt har arbetat för en jämlik hälsa i befolkningen är ”Hälsoresan”, ”Grön rehabilitering”, ”Språkoteket” och ”En väg in”. Vissa av de insatser som Folkhälsorådet har bidragit med medel till har varit sektorsövergripande vilket möjliggjort arbete med frågan om en jämlik hälsa ur flera perspektiv, något som ökat helheten i arbetet.

Genom ”Hälsoresan” har Folkhälsorådet verkat för god hälsa för personer inom LSS-verksamhet. Denna grupp har generellt en sämre hälsa än övriga befolkningen, bland annat har gruppen en låg psykisk hälsa och låg fysisk aktivitet. Folkhälsorådet har bidragit med medel till projektet som ökade målgruppens kunskap kring fysisk aktivitet och kost samt stöttade dem i att hitta nya fysiska aktiviteter.

Genom ”Grön rehabilitering” har Folkhälsorådet stöttat personer som enligt socialpsykiatrien har beslut om daglig verksamhet. Detta är en grupp med en låg psykisk ohälsa vilket ofta även kan kopplas till andra hälsoproblem, generellt sett har gruppen en lägre hälsostatus än övriga befolkningen. I och med projektet har möjligheten för återhämtning och återuppbyggnaden av den psykiska hälsan ökat för målgruppen.

”Språkoteket” är ett projekt som Folkhälsorådet har stöttat genom att ge bidrag till inköp av läromaterial som kan användas av skolans specialpedagoger. Detta möjliggör för fler elever att klara av sin skolgång.

”En väg in” fokuserar på att hjälpa och stödja unga personer mellan 16-25 år som idag står utanför arbetsmarknaden. Genom att arbeta för sysselsättning för dessa personer, via antingen praktik, arbete eller studier ökar deras förutsättningar för en god hälsa. Personer utanför arbetsmarknaden har en lägre hälsa än personer med arbete, genom att arbeta för sysselsättning för denna målgrupp ökar även förutsättningarna för jämlik hälsa.

Prioriterade grupperns möjlighet till delaktighet och inflytande

Folkhälsorådet har haft lite påverkan i denna fråga, detta är något som har styrts inom ramen för de projekt som har beviljats. Flera av projekten har dock beaktat målgruppens möjlighet till delaktighet och inflytande.

När det gäller personer med nedsatt psykiskt välbefinnande har man inom ramen för ”Grön rehabilitering” låtit brukarna vara delaktiga vid beslut tillsammans med personal. Besluten har bland annat gällt vad som ska planteras och de olika ”rummen” i trädgården. Personal och brukare har tillsammans och på så lika villkor som möjligt lärt sig om permakultur för att på så sätt öka brukarnas inflytande i projektet.

I ”Hälsoresan” har inflytandet för projektets målgrupp bejakats genom att målgruppens önskemål och behov har styrts valet av aktiviteter.

”Familjecentralen” har tagit till sig föräldrars åsikter och förslag och personalen har tagit med sig dem i planeringsarbetet för den fortsatta verksamheten.

Främjandet av barn och ungas rättigheter, behov och delaktighet

Folkhälsorådet har inte gjort några direkta insatser inom detta utan det är något som arbetats med inom de projekt som har beviljats medel och som riktat sig till barn och unga och eller deras vårdnadshavare. De projekten som berör detta är; ”Du äger ditt liv”, ”Språkoteket”, ”Sunda tråden” samt ”Familjecentralen”.

Projektet ”Du äger ditt liv” jobbar för barnens rättigheter genom att arbeta för att barn ska klara av sin skolgång, detta gäller även ”Språkoteket”. ”Språkoteket” har även arbetat för att tillgodose de olika behov barn har i läromaterial. ”Sunda tråden” har möjliggjort att barns olika pedagogiska behov kan tillgodoses i större utsträckning genom att möjliggöra utomhuspedagogik.

”Familjecentralen” är en plats där flera verksamheter finns representerade för att på så sätt kunna tillgodose föräldrars och barns olika behov.

Samarbetsområden med andra aktörer

Andra kommuner

Grannsamverkan

En informationsträff om grannsamverkan i Färgelanda kommun hölls tillsammans med folkhälsostategen från Melleruds kommun.

100 % ren träning

Tillsammans med folkhälsostategen i Bengtsfors kommun har arbetet med att skapa ett samverkansavtal för kommunerna i Dalsland, en policy och en handlingsplan för träningsanläggningarna fortsatt.

De goda idéerna i fokus

”De goda idéerna i fokus” var en idébyardag som genomfördes i samarbete med andra kommuner.

Vårdgivare

Inom ramen för Familjecentralens verksamhet har gemensamma aktiviteter och insatser genomförts med barnvårdscentralen och barnmorskemottagningen.

Frivilligorganisationer

Folkhälsorådet har inte haft något direkt samarbete eller haft gemensamma aktiviteter med någon frivilligorganisation under 2016.

Folkhälsorådet har däremot bidragit med projektmedel till Färgelanda judoklubb. Folkhälsorådet har sedan tidigare år beviljat projektmedel till Dalslands ballongklubb. Dock har Folkhälsorådet inte varit inblandat i de aktiviteter som genomförts inom ramen för de beviljade projektmedlen som tilldelats dessa föreningar.

Prioriteringar och mål

Folkhälsorådet valde att under år 2016 arbeta med samma prioriterade insatsområden som under år 2015. Dessa målområden är;

- **Övervikt och fetma**
Andelen vuxna med övervikt och fetma ska minska
- **Psykisk ohälsa**
Andelen vuxna med nedsatt psykiskt välbefinnande ska minska
- **Barn och ungdom**
Andel barn med godkända betyg i åk 9 ska öka
Andelen barn med nedsatt psykiskt välbefinnande ska minska
Andelen barn med normalvikt ska öka
Senarelagd debutålder när det gäller alkohol

Dessa områden fastställdes med utgångspunkt från bland annat ”Hälsa på lika villkor” och andra statistiska rapporter.

Prioriterat område: Övervikt och fetma

Mål: Andelen vuxna med övervikt och fetma ska minska

Projekt: Hälsosesan

Projektet riktade sig till personer med olika funktionsnedsättningar inom LSS. Man har arbetat för att personer inom LSS ska hitta glädjen till fysisk aktivitet och stärka sitt fysiska samt psykiska välbefinnande.

Gruppen har under våren ätit på restaurang Facklan i Bäckefors för att träna den sociala biten och storlek på matportioner. Föreläsare har kommit för att visa hur man kan baka gott och nyttigt. Gruppen har även haft en föreläsning om fiske och friluftsliv.

Gällande fysisk aktivitet har deltagarna delats in i två grupper utefter intresse, en grupp har gått på vattengymna i Bäckefors på onsdagar och en grupp har styrketränat på gymmet i Högsäter på fredagar.

Projektets bidrag till att öka förutsättningarna för en jämlik hälsa bland befolkningen

Personer som omfattas av LSS är en grupp där ohälsan ofta är högre än i övriga befolkningen. Genom att satsa på denna målgrupp ökar deras förutsättningar för en god hälsa och således även förutsättningarna för en mer jämlik hälsa i befolkningen.

Effekt och lärdom av projektet

Deltagarna har sett fram emot aktiviteterna varje vecka och de flesta av brukarna har hittat en aktivitet att göra på fritiden. Brukarna har gymkort och simhallskort som räcker året ut och som de har fortsatt använda efter projekttidens slut i juni. För 2017 har det budgeterats för gymkort i ordinarie verksamhet.

Medverkande aktörer:

Arbetsgruppen inom kommunens LSS-verksamhet, vattengympainstruktör från Bäckefors samt föreläsare.

Projekt: Vägar till ökat cyklande

Under 2016 har sevärdheter pekats ut även för den fjärde sträckan samt så har kartorna färdigställts.

Projektets bidrag till att öka förutsättningarna för en jämlik hälsa bland befolkningen

Då kartorna ej är tryckta och tillgängliga för allmänheten har insatsen ännu ej haft någon inverkan på befolkningens hälsa.

Effekt och lärdom av projektet

En lärdom av projektet är att det är viktigt att arbeta kontinuerligt med att förbättra möjligheten till fysisk aktivitet för kommunen invånare.

Medverkande aktörer:

Plan- och byggnadskontoret, Dalslands miljökontor och Kultur- och fritid.

Prioriterat område: Psykisk ohälsa

Mål: Andelen vuxna med nedsatt psykiskt välbefinnande ska minska

Projekt: Grön rehabilitering

Projektet riktade sig till personer som inom socialpsykiatri har beslut om daglig verksamhet.

Gruppen har tillsammans med personalen inom socialpsykiatri lärt sig om trädgårdsarbete och permakultur med hjälp av person från Vuxenskolan och Jaras vårdbyrå. Gruppen har skapat odlingsbäddar, samlat fröer och förgrott dem samt samlat in nya fröer till nästa år.

Projektets bidrag till att öka förutsättningarna för en jämlik hälsa bland befolkningen

Personer med beslut om daglig verksamhet i socialpsykiatri har ett nedsatt psykiskt välbefinnande och en högre grad ohälsa än övriga befolkningen. Genom att göra en riktad satsning mot denna grupp arbetar man för att villkoren för hälsan ska bli mer jämlika.

Effekt och lärdom av projektet

Viktigaste vinsterna är att deltagarna har fått ökad möjlighet till återhämtning i trädgården,

många har en egen liten oas i trädgården, minskad stress hos deltagarna, de har en ökad sammanhållning i gruppen då de arbetat mycket tillsammans projektet. Deltagarna har blivit bättre på att kommunicera med varandra, blivit bättre på att ta och ge kritik.

Medverkande aktörer:

Personal och brukare inom socialpsykiatri, Inger Andersson Höglund från Jaras vårdbyrå och cirkelledare från Vuxenskolan.

Prioriterat område: Barn och ungdom

Mål: Andel barn med godkända betyg i åk 9 ska öka

Projekt: Du äger ditt liv

En arbetsgrupp bestående av tre personer (en verksamhetsledare från Hälsokällan, Fyrbodals kommunalförbund, en socialpedagog från kommunen och en familjebehandlare i kommunen) har träffat samtliga elever i åk 6 och 7 i Färgelanda kommun.

Arbetsgruppen har träffat eleverna i helklass två gånger och i mindre grupper en gång, i de mindre grupperna var det mellan 6-9 elever.

De har haft både diskussions- och skriftliga övningar med fokus på yrke, yrkesval och vad som krävs för olika yrken och vilken utbildning som gäller. De har även fokuserat på den sociala situationen, hur de har det hemma, vilket stöd man har och vilka viktiga personer som finns i ens liv.

Projektets bidrag till att öka förutsättningarna för en jämlik hälsa bland befolkningen

Fullföljd skolgång är en den enskilt viktigaste förebyggande insats som finns gällande barns hälsa. Genom att arbeta med elever i skolan ges samtliga i målgruppen möjlighet att ta del av projektet. Projektet har arbetat med eleverna i grupp men arbetsgruppen har utgått från varje elevs behov. Projektet har försökt att fånga upp de elever som är i behov av extra stöd och motivation i någon form vilket påverkar förutsättningarna för en jämlik hälsa positivt.

Effekt och lärdom av projektet

Eleverna har drömmar om framtiden men vet inte alltid hur man ska nå dem. Föräldrarna har inte heller alltid den kunskapen. Det anses som ”ooolt” att plugga nu, men de förstår att det är viktigt och att det är de med bra betyg som har större valmöjligheter. Detta är lärdomar som är viktiga att ta vara på och arbeta vidare med.

Medverkande aktörer:

Styrgruppen har bestått av chef för barn och utbildningssektorn, chef för sektor omsorg, IFO-chefen, verksamhetsledaren för kultur och fritid samt folkhälsostrategen. Arbetsgruppen har bestått av verksamhetsledare från Hälsokällan, socialpedagog och familjehemsbehandlare från sektorer omsorg samt sektor barn och utbildning. Rektorer, lärare, studie- och yrkesvägledare har också varit med i projektet.

Projekt: Språkotektet

I projektet har sektor barn och utbildning köpt in läromaterial, litteratur, bild-stöd för kommunikation, språkstimulerande lekmaterial med mera. Materialet har använts av kommunens pedagoger som arbetar med elever som av olika anledningar har språk- och kommunikationssvårigheter.

Specialpedagogerna har vid flera tillfällen besökt och tagit del av material på SPSM (specialpedagogiska skolmyndigheten) där de fått råd/stöd i det som är bra utifrån kommunikation- och språksvårigheter samt att de satt sig in i läromedelsförlagens olika utbud. På träffar med speciallärare på skolorna delges information om Språkotekets material.

Pedagoger bokar tider med specialpedagogerna och får tips om bra material som de kan låna för att sedan köpa in det som är lämpligt utifrån barnet/elevens behov. Tipsen är kopplade till förslag på åtgärder som specialpedagogerna ger i utredningar och kartläggningar.

Projektets bidrag till att öka förutsättningarna för en jämlik hälsa bland befolkningen

Då materialet används av de pedagoger som arbetar med elever som har kommunikations- och språksvårigheter arbetar man för att villkoren för hälsa ska bli mer jämlika. Inköpen som har gjorts har ökat elevernas möjlighet att utvecklas i sitt lärande och klara av skolan, vilket är en viktig förebyggande faktor.

Effekt och lärdom av projektet

Att det är viktigt att ha ett stort utbud av uppdaterat material att tillgå för pedagoger som de kan låna och använda sig av i lugn och ro för att se vad som passar eleverna och deras utveckling.

Medverkande aktörer:

Gunhild Svensson och Annika Abrahamsson, specialpedagoger Färgelanda kommun.

Projekt: Sunda tråden

Vid skolskogen i Högsäter har ett vindskydd byggts, i skolskogen i Stigen har ett vindskydd samt en lägerplats byggts. Övriga skolskogar, de i Färgelanda och i Ödeborg har under året fått ett visst underhåll.

Skolskogarna och uteklassrummen har använts av kommunens skolor som ett komplement till ordinarie undervisning.

Skolskogar är även viktigt för andra aspekter av barns hälsa än inlärning och skolgång, att vistas utomhus i skog ökar den fysiska aktiviteten, vilket är en viktig del i att bibehålla en normalvikt. Ett målområde för folkhälsan gällande barn och unga var just att andelen med normalvikt ska öka. Det är också en viktig miljö för rekreation, vilket är viktigt för den psykiska hälsan, att öka den psykiska hälsan var även det ett målområde för folkhälsoarbetet för barn och unga i Färgelanda kommun.

Projektets bidrag till att öka förutsättningarna för en jämlik hälsa bland befolkningen

Skolskogen erbjuder fler alternativ till undervisning och ger stimulans till lärande på nya sätt

och därmed stimulerar elevers olika inlärningsstilar och på så sätt tillgodoses elevers olika behov i en större utsträckning.

Skolskolorna är även tillgängliga för allmänheten och ökar deras möjlighet till rekreation och nedvarvning vilka är viktiga faktorer för målen om psykiskt välbefinnande. De ger även fler alternativ till fysisk aktivitet och gör naturen mer tillgänglig.

Effekt och lärdom av projektet

En viktig lärdom är elevernas behov av variation i undervisningen och att skolskolor är en viktig resurs i detta arbete och för att utveckla utomhuspedagogiken.

Medverkande aktörer:

Sektor barn och utbildning, sektor samhällsbyggnad, arbetsmarknadsenheten.

Mål: Andelen barn med nedsatt psykiskt välbefinnande ska minska

Inga direkta insatser eller projekt har genomförts med inom detta mål, dock har flera av de projekt som genomförts under 2016 även berört detta mål. Se mål Barn och ungdom; Andel barn med godkända betyg i åk 9 ska öka, projekten ”Du äger ditt liv” och Sunda tråden”. Se även under rubriken Övriga projekt.

Mål: Andelen barn med normalvikt ska öka

Projekt: Judo i skolan

Under hösten har elever på Valboskolan haft möjlighet att välja judo under elevens val, vilket är ett nytt arbetssätt för Färgelanda judoklubb. Inga insatser har gjorts inom ramen för projektansökan till Folkhälsorådet, ansökan lämnades in under hösten och godkändes under Folkhälsorådets möte i november. Ansökan avser medel till inköp av dräkter för att fortsätta kunna utveckla verksamheten med judo som elevens val på skolan.

Projekt Sunda tråden

Se mål Barn och ungdom; Andel barn med godkända betyg i åk 9 ska öka.

Mål: Senarelagd debutålder när det gäller alkohol

Projekt: TÄNK OM

Kommunen har medverkat i kampanjerna ”TÄNK OM” och ”Hejdå alkoholskador” vilka båda syftar till att öka allmänhetens kunskap om alkoholens skadeverkningar och begränsa tillgången på alkohol för ungdomar. Bland annat har en reklamkampanj genomförts på sociala medier som riktat sig mot tjugoåringar, Länsstyrelsen stod för genomförandet av kampanjen.

Projektets bidrag till att öka förutsättningarna för en jämlik hälsa bland befolkningen

Insatsen är universell och riktar sig till samtliga vuxna och tonåringar i befolkningen vilket innebär att hela befolkningen haft samma möjlighet att tillgodose sig budskapet.

Effekt och lärdom av projektet

Folkhälsomyndigheten genomförde en slutredovisning av projektet under 2015 innan de avsade sig ansvaret för TÄNK OM. Resultatet av en kampanjuppföljning under 2015 visade

att föräldrar är mottagliga för budskapet och att föräldrar har börjat prata om gränser kring alkohol med sina barn.

En lärdom är att det krävs att man arbetar med alkoholfrågor på flera håll inom kommunen, att man är medveten om vad andra gör och att man samarbetar med varandra kring frågan över sektorsgränser.

Medverkande aktörer:

Länsstyrelsen, CAN, kommunens verksamheter exempelvis Familjecentralen.

Projekt: Stöd och vägledning för tonårsföräldrar

Föreläsningar har hållits för föräldrar med tonåringar, en del av dessa föreläsningar har berört alkohol. Bland annat har Tullverket och organisationen Maskrosbarn hållit föreläsningar.

Under 2016 har fyra föreläsningar och fyra diskussionskvällar genomförts.

Projektets bidrag till att öka förutsättningarna för en jämlik hälsa bland befolkningen
Information, kunskap från föreläsningarna och diskussionerna ökar medvetenheten hos tonårsföräldrarna om vikten av att sätta gränser, vara delaktig och om tonåringars beteende och levnadsvanor. Detta leder förhoppningsvis till tydligare gränser från föräldrarnas sida gällande alkohol vilket i sin tur kan påverka debutåldern för alkohol. Insatsen är universell och riktar sig till samtliga föräldrar med tonåringar vilket innebär att hela befolkningen haft samma möjlighet att tillgodose sig budskapet.

Effekt och lärdom av projektet

Att diskussionsforumskvällen ska ligga i tidigt skede efter föreläsning. Informera vid föreläsning att diskussionsforum kommer att erbjudas veckan efter där man kommer att diskutera utifrån temat på föreläsningen.

Ansvariga för projektet har insett betydelsen av marknadsföring av föreläsningarna, man har bland annat provat annonsering i Bohuslänningen, Unikum och affischering. Unikum och affischering bedöms ha haft bäst resultat.

I det fortsatta arbetet kommer ansvarig vara med på föräldramötena i skolan för att inventera vad tonårsföräldrarna önskar för tema. Kommande föreläsning bör även finnas på kommunens hemsida.

De kvällar som det har varit attraktiva föreläsare har det kommit fler föräldrar, när det varit mindre kända föreläsare har det kommit färre deltagare. I det fortsatta arbetet kommer man fortsätta med kända föreläsare med en diskussionskväll i direkt anslutning veckan efter. Arbetet kommer att fortsätta efter projektets slut och integreras i den ordinarie verksamheten men man kommer att minska ner till en föreläsning + diskussionskväll per termin.

Medverkande aktörer:

Individ- och familjeomsorgen, sektor barn och utbildning samt sektor kultur och fritid.

Övriga projekt

100 % ren hårdträning

Inga insatser har genomförts, under hösten har arbetet med att fortsätta utveckla ett samverkansavtal mellan Dalslandskommunerna fortsatt, arbetet har genomförts tillsammans med folkhälsostrategen i Bengtsfors.

Ballongflygning för fler

Dalslands ballongklubb vill köpa in en ballongkorg med dörr så att även personer med fysiska funktionsnedsättningar har möjlighet att flyga ballong.

Arbetet med att hitta en ytterligare finansiär fortsätter, en ansökan har lämnats in till Svenska Flygsportsförbundet. I övrigt har inga insatser genomförts inom ramen för projektet.

Medverkande aktörer:

Dalslands ballongklubb

Medverkande aktörer:

Sektor Omsorg, Sektor Barn och utbildning, Färgelanda kommun, Närhälsan Färgelanda vårdcentral VG regionen, Närhälsan Färgelanda Barnmorskemottagningen VG regionen.

En väg in

Projektet riktar sig till unga personer mellan 16-25 år som står utanför arbetsmarknaden.

Under året har fokus lagts på att träffa olika aktörer för att lyssna av och analysera vilka insatser som är möjliga och vad som kan utvecklas i samverkan.

En organisationsstruktur för det fortsatta arbetet har tagits fram, projektet ska efter projekttidens slut implementeras i nya AME (arbetsmarknadsenheten) i kommunen.

Aktiviteter, mindre projekt och plattformar är också något som man har arbetat med under året.

Det har även arbetats med att skapa kartläggningsmaterial, blanketter för statistik och liknande.

Projektets bidrag till att öka förutsättningarna för en jämlik hälsa bland befolkningen

Projektet riktar sig mot unga personer som idag står utanför arbetsmarknaden, den ursprungliga tanken är att se till individens helhet, både styrkor och svagheter och att arbeta tillsammans med individen för att lyckas med detta. Målet är att finna sysselsättning för dessa personer.

Personer utanför arbetsmarknaden har en lägre hälsa än personer med arbete, genom att arbeta för att de ska få en sysselsättning ökar förutsättningarna för jämlik hälsa i befolkningen.

Effekt och lärdom av projektet

En viktig lärdom är att det krävs mycket engagemang, vilja och samarbete mellan olika sektorer, enheter och organisationer för att få detta att fungera.

Ansvarig för arbetet måste ha ett tydligt mandat i organisationen.

Medverkande aktörer:

Kommun, studieförbund, arbetsförmedling, individ- och familjeomsorgen, Dalslands folkhögskola, samordningsförbundet, andra kommuner med flera.

Familjecentralen

Familjecentralen erbjuder föräldragrupper, föräldrautbildning, öppna förskolan och spädbarnsmassage, insatserna som genomförs syftar till att erbjuda rätt stöd till de föräldrar och barn som besöker verksamheten.

Familjecentralen berör flera av målen för folkhälsoarbetet 2016; andelen vuxna med nedsatt psykiskt välbefinnande ska minska samt att andelen barn och ungdomar med nedsatt psykiskt välbefinnande ska minska. Familjecentralen kan räknas in under dessa mål då de arbetar preventivt och kan upptäcka föräldrar och barn med bland annat risk för psykisk ohälsa och erbjuda stödinsatser för att minimera risken. En god relation mellan föräldrar och barn är även viktigt för barnens framtida hälsoutfall.

Projektets bidrag till att öka förutsättningarna för en jämlik hälsa bland befolkningen

Alla blivande föräldrar samt de som redan är föräldrar erbjuds och inbjuds att komma till Familjecentralen. På familjecentralen kan man få stöd och hjälp så att barn och unga växer upp under trygga förhållanden samt att ge stöd och hjälp till föräldrar.

Familjecentralen erbjuder generellt stöd i form av exempelvis öppenförskola, föräldragrupper och föräldrautbildning men arbetar även med indikativt stöd i form av familjerådgivning. På så sätt erbjuds alla familjer ett stöd som passar deras livssituation.

Effekt och lärdom av projektet

Ett viktigt resultat är att föräldrar och barn visar stort intresse och engagemang i grupperna och att det är viktigt att lyssna på deras önskemål och förslag och ta med i planeringen av det framtida arbetet.

En lärdom är att det är svårt att nå ungdomar och deras föräldrar och att det är något som aktivt måste arbetas vidare med.

Grannsamverkan

Folkhälsostrategen och säkerhetsamordnaren i kommunen anordnade en uppföljningsträff i september tillsammans med kommunpolisen och ett försäkringsbolag. Träffen var riktad till de som var igång med grannsamverkansarbetet i sina bostadsområden, ungefär 15 personer kom på träffen.

Folkhälsostrategen och säkerhetssamordnaren anordnade även två uppstartsträffar i oktober för de som ville komma igång med grannsamverkansarbetet. På en av träffarna var folkhälsostrategen från Mellerud med och informerade. På dessa träffar kom det mellan 40-50 personer sammanlagt.

Två informationsbrev, ett i oktober och ett i december har skickats ut till kontaktombuden för grannsamverkansgrupperna, vilka har till uppgift att sprida dem vidare till övriga i dessa grupper.

Projektets bidrag till att öka förutsättningarna för en jämlik hälsa bland befolkningen
Grannsamverkan är en universell insats, det vill säga att den riktar sig till samtliga boende i kommunen. Att känna trygghet i sitt bostadsområde har betydelse för människors hälsa, Grannsamverkan ökar boendes trygghet i bostadsområdet. Ingen specifik insats har genomförts för att öka förutsättningarna för en jämlik hälsa, exempelvis genom att göra extra informationsinsatser om Grannsamverkan i de bostadsområden där otryggheten är hög.

Effekt och lärdom av projektet

Inte alla områden har en Grannsamverkansgrupp. För att stärka förutsättningarna för jämlik hälsa hade särskilda rekryterings- och informationsinsatser kunnat genomföras i de områden som otryggheten är hög eller som saknar Grannsamverkansgrupp.

De som är igång med Grannsamverkan i kommunen fick ny energi att fortsätta med detta efter uppföljningsträffen, de som kom på träffen var nöjda med att en sådan här kväll anordnades, vilket önskades att det skulle ske en gång om året. Det önskades även att ett informationsbrev skulle skickas ut till kontaktombuden för att spridas till de boende, något som fortsättningsvis kommer att ske en gång i kvartalet.

Personerna som var med på informationsträffarna lyfte det som viktigt att polisen är med som aktör då det finns en tydlig skillnad i polisär närvaro mellan landsbygds- och tätortskommuner.

Medverkande aktörer:

Kommunpolis, Länsförsäkringar och folkhälsostrategen i Mellerud.

Ekonomisk redovisning

Resultatkonto

2016	Budget			Utfall		
	HSN	Kommun	Övrigt	HSN	Kommun	Övrigt
Folkhälsosamordnare - lön (inkl. lönebikostnader)	250 000	250 000		177 161	177 161	
- omkostnader (admin., kostnader, resor, kurser etc.)	24 500	24 500		3 297	3 297	
Folkhälsoinsatser enligt folkhälsoplanen:	364 827	364 827				
Kompetensutveckling Folkhälsorådet	15 000	15 000		4 000	4 000	
En väg in – Implementering (tom 170228)	300 000	300 000		250 000	250 000	
TÄNK OM	3 000	3 000		3 000	3 000	
De goda idéerna i fokus	4 000	4 000		1 340	1 340	
Språkoteket (tom 170131)	36 500	150 000		36 500	36 500	
Judo i skolan (tom 170630)	1 327			0	0	
SUMMA	634 327	634 327		475 298	475 298	
Kvarvarande medel som överförs till nästa år.				51 327	51 327	

Balanskonto 2016

Balanskonto	Budget	Utfall			Utgående balans 2016
	HSN	HSN	Kommun*	Övrigt	HSN
Ingående balans 2016	915 781				
Avslutade projekt 2016					
Hälsosesan	23 406	19 233	19 233		4 173
Grön rehab	27 875	27 875	27 875		0
Vad vill du med ditt liv?	300 000	85 000	85 000		215 000
Stöd och vägledning till tonårsföräldrar	50 000	44 533	44 533		5 467
Projekt som fortsätter under 2017					
Språkoteket (tom 170131)	113 500	109 450	109 450		4 050
Ballongflygning för fler (tom 170403)	10 680				10 680
100 % ren hårdträning (tom 170403)	2 256				2 256
Grannsamverkan (tom 170403)	12 295	3 070	3 070		9 225
Vägar till ökat cyklande (tom 170403)	30 000				30 000
Sunda tråden (tom 170403)	57 769	16 272	16 272		41 497
Gemensamma kostnader till familjecentralen (tom 2018)	288 000	96 000	96 000		192 000

SUMMA utgående balans					514 348
------------------------------	--	--	--	--	---------

*) Beräknat antal timmar, omräknat i kronor, som kommunens verksamheter har bidragit med i projekten.

Enligt beslut i Folkhälsorådet 2016-11-22 kommer de kvarvarande medlen på 4 173:- från "Hälsoresan" flyttas över till "Judo i skolan".

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 29

Dnr 2017/109

Handlingsplan för Brottsförebyggande rådet, BRÅ

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsens beslutar att godkänna folkhälsorådets förslag till handlingsplan för det brottsförebyggande arbetet för perioden 2017-2019.

Ärendebeskrivning

Det lokala Brottsförebyggande rådet har arbetat fram en handlingsplan för perioden 2017-2019. De prioriterade områdena är; våldsbejakande extremism, trygghet, ungdomar, alkohol- narkotika- dopning och tobaksprevention samt omvärldsbevakning.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets, Folkhälsostrategens tjänsteskrivelse 2017 -02-13

Folkhälsostrategen informerar.

Skickas till
kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
BRÅ:s sekr folkhälsostrategen f v b till berörda

Kommunledningskontoret
Folkhälsstrateg
Lillan Fahlstedt
0528-567126
lillan.fahlstedt@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Handlingsplan Brottsförebyggande rådet

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna handlingsplanen för det brottsförebyggande rådet.

Ärendebeskrivning

Det lokala Brottsförebyggande rådet har tillsammans arbetat fram en handlingsplan för perioden 2017-2019. Handlingsplanen redogör för prioriterade insatsområden för det brottsförebyggande rådet under perioden 2017-2019. De prioriterade områdena bygger på det brottsförebyggande rådets gemensamma problembild. De prioriterade områdena är; våldsbejakande extremism, trygghet, ungdomar, alkohol- narkotika- dopning- och tobaksprevention samt omvärldsbevakning.

I handlingsplanen beskrivs strukturen och uppbyggnaden av det brottsförebyggande rådet. Det brottsförebyggande rådet utgörs av en styrgrupp och en arbetsgrupp. I styrgruppen finns politiskt valda representanter, kommunchef, sektorchefer samt folkhälsstrateg, i arbetsgruppen sitter en politiskt vald representant och tillika ordförande för det brottsförebyggande rådet, tjänstemän från kommunens sektorer samt andra intresseorganisationer.

Lars-Göran berg
Kommunchef

Lillan Fahlstedt
Folkhälsstrateg

Handlingsplan Brottsförebyggande rådet Färgelanda Kommun

2017-2019

Antagen av kommunstyrelsen 2017-xx-xx

**Färgelanda
Kommun**

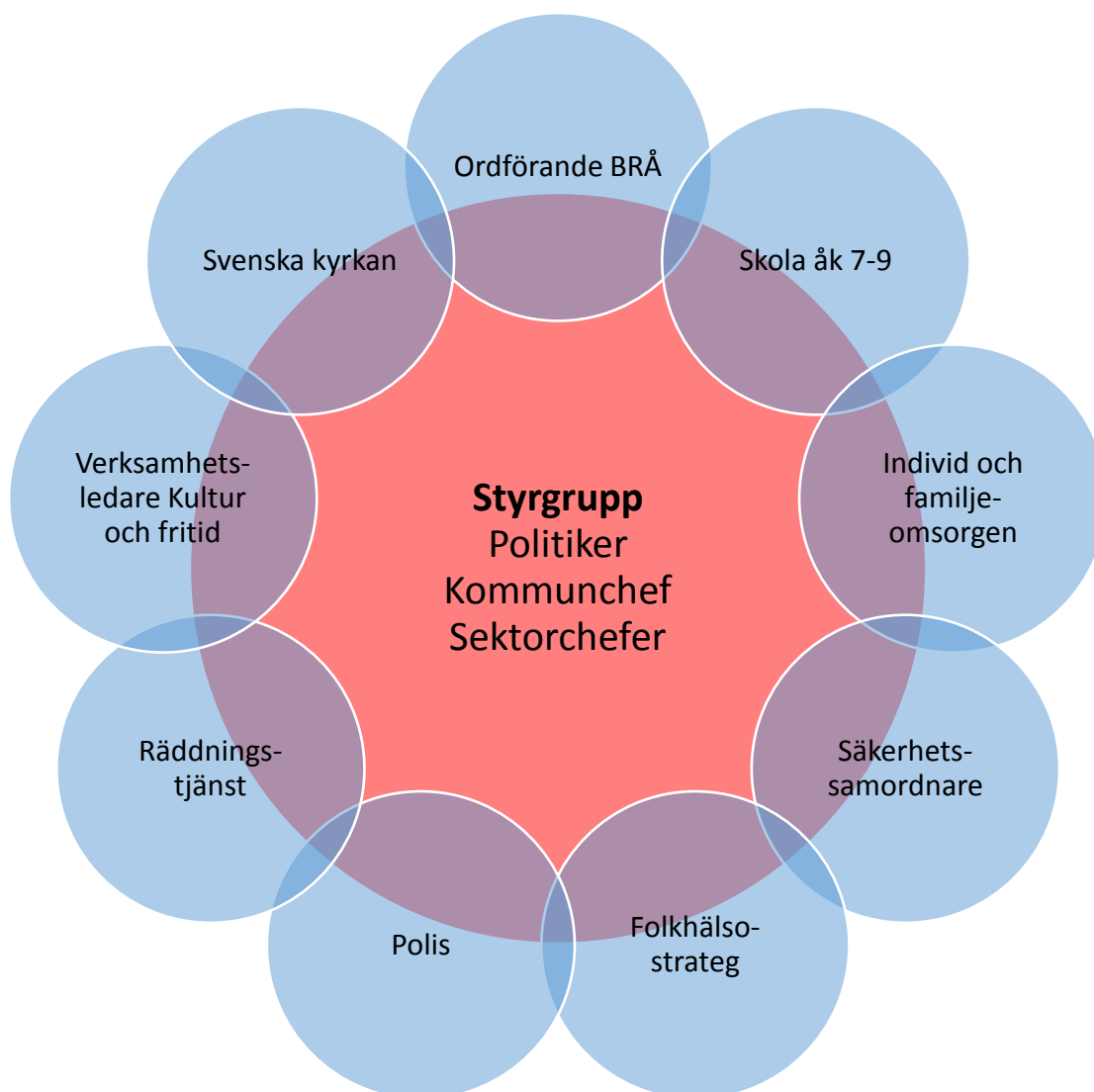
Innehåll

Brottsförebyggande rådet Färgelanda Kommun	1
Uppdrag och ansvar.....	2
BRÅ ska:	2
Fortsatt utveckling av BRÅ.....	2
Problembild i Färgelanda	2
Våldsbejakande extremism	3
Trygghet	3
Ungdomar.....	3
ANDT-prevention	3
Omvärldsbevakning	5
Prioriterade insatsområden	5
Våldsbejakande extremism	6
Trygghet	6
Ungdomar.....	7
ANDT-prevention	7
Omvärldsbevakning	8
Medborgarlöfte.....	8
Uppföljning	8

Brottsförebyggande rådet Färgelanda Kommun

För samverkan kring brottsförebyggande frågor i Färgelanda Kommun finns det ett lokalt brottsförebyggande råd (BRÅ). BRÅ består av en arbetsgrupp som sammanträder ungefär en gång varannan månad och en styrgrupp som sammanträder en gång i kvartalet. Ordförande i BRÅ samt folkhälsostrateg utgör länken mellan arbetsgrupp och styrgrupp.

Styrgruppen består av kommunchefen, chefer från kommunens sektorer, politiskt valda representanter för BRÅ, samt folkhälsostrateg, se figur 1. Arbetsgruppen består av tjänstemän från kommunen och andra intresseorganisationer i samhället samt BRÅs ordförande, tillika representant från politiken, se figur 1.

Figur 1. Brottsförebyggande rådets styrgrupp utgör den inre cirkeln och den yttre cirkeln utgör arbetsgruppen.

Uppdrag och ansvar

Sammanställande för såväl arbetsgrupp som styrgrupp är BRÅs ordförande.

Arbetsgruppen arbetar efter BRÅs fastlagda handlingsplan, det är allas ansvar i arbetsgruppen att arbetet efter handlingsplanen genomförs.

Folkhälsostrateg ansvarar för att vid möte med styrgruppen informera om arbetsgruppens arbete. De politiska representanterna i lokala BRÅ ansvarar för att rapportera BRÅs arbete till kommunstyrelsen.

BRÅ ska:

- ha ett kontinuerligt informationsutbyte mellan olika samhällsfunktioner
- initiera insatser utifrån aktuella samhällsföreteelser med såväl långsiktigt som kortsiktigt perspektiv
- agera som påtryckare till andra samhällsinstanser
- följa upp insatser som initieras av rådet

BRÅ verkar utifrån en strategisk och operativ nivå och ska verka genom **social och situationell prevention**.

Med **social prevention** menas bland annat att BRÅ ska initiera, stödja och uppmuntra aktiviteter som leder till goda sociala relationer.

Med **situationell prevention** menas bland annat att BRÅ ska medverka i samhällsplaneringen på sådant sätt att det skapar goda fysiska samhällsmiljöer som minimerar risken för brott.

Fortsatt utveckling av BRÅ

För att fortsätta utvecklas, få nya kunskaper och nätverk samt inspiration till fortsatt arbete och nya inriktningar ska två representanter från det lokala BRÅ åka på den nationella konferensen för brottsförebyggande arbete, ”Råd för framtiden”. Konferensen anordnas årligen av nationella BRÅ. På konferensen deltar forskare, praktiker och politiker för att beskriva sin syn på och erfarenheter av det brottsförebyggande arbetets möjligheter och utmaningar.

Problembild i Färgelanda

Tjänstemän i BRÅ har gemensamt kommit fram till de områden som ska prioriteras i det brottsförebyggande arbetet i kommunen.

Våldsbejakande extremism

På grund av oroligheter i samhället har oron för extremism ökat och våldsbejakande extremism ses därför som ett prioriterat område för BRÅ. Kommunen har en handlingsplan för arbetet och ett utbildningsmaterial för anställda. Då arbetet mot våldsbejakande extremism är ett brottsförebyggande arbete är detta rätt forum för att arbeta vidare med handlingsplanen och medarbetarnas kunskap inom detta.

Trygghet

Majoriteten av medborgarna i Färgelanda kommun känner sig trygga när de vistas utomhus. Enligt *Hälsa på lika villkor 2015* så känner sig enbart 17 % av invånarna i Färgelanda kommun otrygga när de vistas utomhus, vilket är lägre än rikssnittet. Att majoriteten av invånarna i Färgelanda känner sig trygga framkom även i de medborgarsamtal och enkäter som säkerhetssamordnaren genomförde tillsammans med kommunpolisen i Högsäter och Färgelanda under 2016.

Även om majoriteten i Färgelanda känner sig trygga utomhus finns det vissa områden och platser i kommunen som skapar otrygghet, mycket beroende på att dessa platser ligger avsides med dålig insyn och belysning.

Ungdomar

Individ och familjeomsorgen (IFO) har en oro över ungdomar som visat ett negativt beteende i form av hot och våld, något som förekommer även i lägre åldrar. Från de som ansvarar för skolskjutsen i Färgelanda har information framförts till kommunen att bråk och avkastningar förekommer på skolbussen.

En oro för ungdomarna i Färgelanda kommun framkom även i de medborgarsamtal och enkäter som säkerhetssamordnaren genomförde tillsammans med kommunpolisen.

ANDT-prevention

IFO och skolan har framfört en oro kring narkotikabruk bland elever.

Oro kring ANDT och önskan om preventionsarbete i dessa frågor framfördes av kommunens medborgare via de medborgarsamtal och enkäter som säkerhetssamordnaren och kommunpolisen genomfört.

Enligt statistik från *Hälsa på lika villkor 2015* är 16 % av befolkningen mellan 16-84 år riskkonsumenter¹ av alkohol, vilket är i höjd med rikssnittet. Enligt *CAN-undersökningen 2016* så är 7 % av Färgelandas 15-åringar och 27 % av Färgelandas 17-åringar riskkonsumenter av alkohol. Dessa siffror ligger på samma nivå som genomsnittet i Västra Götaland.

CAN-undersökningen visar att 18 % av 15-åringarna i kommunen druckit alkohol vid 13 års ålder eller tidigare, vilket är högre än genomsnittet i Västra Götaland som ligger på 12 %.

1 standardglas innehåller ca 12 gram ren alkohol.

Här är några exempel på vad alkohol motsvarar i standardglas:

- 1 glas vin 15 cl (11-13%) = 1 standardglas
- 4 cl starksprit (40%) = 1 standardglas
- 33 cl starköl = 1 standardglas
- 50 cl cider = 1 standardglas
- 50 cl folköl = 1 standardglas
- 33 cl starköl = 1 standardglas
- 4 cl drink/shot = 1 standardglas

The illustration shows seven items representing standard glass equivalents: a 50cl beer can (folköl), a 33cl beer bottle (starköl), a wine glass (10-15cl), a shot glass (8cl), and a whiskey glass (4cl). Labels are placed below each item: '50cl folköl', '33 cl starköl', '1 glas rött eller vitt vin (10-15cl)', '1 litet glas starkvin (8 cl)', and '4 cl sprit t ex whisky'.

Källa: www.alkoholhjalpen.se

I *Hälsa på lika villkor* framkom det att 8 % i Färgelanda någon gång har använt narkotika. Vad gäller anmälda alkohol- och narkotikabrott låg Färgelanda något lägre än rikssnittet 2015, se tabell 2. I *CAN-undersökningen 2016* framkom det att 5 % av alla 15-åringar i Färgelanda samt 16 % av 17-åringarna någon gång

¹ Definitionen för en riskfylld alkoholkonsumtion är; mer än nio standardglas per vecka för kvinnor och mer än 14 standardglas för män i veckan och/eller att en gång i månaden eller oftare dricka mer än fyra standardglas vid ett tillfälle för kvinnor och mer än fem standardglas vid ett tillfälle för män.

använt narkotika, vilket är ungefär samma som genomsnittet för Västra Götaland.

Tabell 2. Visar antalet anmälda alkohol och narkotikabrott i Färgelanda kommun 2015.

Alkohol och narkotika brott	2015	
	Antal brott	Per 100 000
Färgelanda Kommun	32	492
Riket	127 237	1 298

Omvärldsbevakning

Det finns en oro gällande den snabba utvecklingen i samhället och hur fort information och grupper sprider sig idag. Syftet med omvärldsbevakning är att tidigt upptäcka en möjlig kris, trend eller ett möjlig hot. Nästa steg i omvärldsbevakningen är att verifiera händelsen och få dess omfattning bekräftad. Under arbetets gång övergår omvärldsbevakningen till att följa händelseförloppet.

Prioriterade insatsområden

De prioriterade insatsområdena för det brottsförebyggande arbetet i Färgelanda kommun under 2017-2019 är;

- Våldsbejakande extremism
- Trygghet
- Ungdomar
- ANDT-prevention
- Omvärldsbevakning
- Uppföljning av polisens medborgarlöfte och samverkansavtal med kommunen

Dessa områden kan komma att revideras om det under handlingsplanens tidsperiod uppstår situationer som kräver direkta insatser.

Våldsbejakande extremism

Åtgärd	När	Ansvar
Stöd till berörda verksamheter	Vid behov	Säkerhetssamordnare
Utbildning för anställda	Kontinuerligt	Ansvarig chef Personalavdelning
Omvärldsbevakning	Kontinuerligt	Chef omsorgssektorn/ säkerhetssamordnare/ folkhälsstrateg
Följa utvecklingen av preventiva metoder	Kontinuerligt	Säkerhetssamordnare/ Chef omsorgssektorn

Trygghet

Åtgärd	När	Ansvar
Uppföljningsträffar för de som är igång med Grannsamverkansgrupper	1 gång årligen	Folkhälsstrateg
Informationsbrev till Grannsamverkansgrupperna	1 gång i kvartalet	Folkhälsstrateg
Förse Grannsamverkansgrupperna med material	Vid efterfrågan	Folkhälsstrateg
Utbilda nya kontaktombud för Grannsamverkan	Vid efterfrågan	Folkhälsstrateg
Trygghetsvandringar; Kontroll av häckar, belysning o.s.v. i kommunens orter	1 gång om året	Säkerhetssamordnare och sektor samhällsutveckling

Bevakar arbetet med Våld i nära relationer	Kontinuerligt	Sektor omsorg, IFO
--	---------------	--------------------

Ungdomar

Åtgärd	När	Ansvar
Arbeta för ett ökat utbud av aktiviteter för ungdomar	Kontinuerligt	Sektor Samhällsutveckling (enhet kultur & fritid)
Arbeta för en trygg och säker miljö till och från skolan	Kontinuerligt	Sektor barn och utbildning och skolskjutsbolag Sektor samhällsutveckling

ANDT-prevention

Åtgärd	När	Ansvar
Information om ANDT i skolan, riktat mot ungdomar	4 timmar per termin, årskurs 6-9	Sektor barn och utbildning, sektor omsorg och sektor samhällsutveckling
Information om ANDT risker till föräldrar i öppenvårdsenheten	1 föreläsning per termin med diskussionskväll i anknytning	Sektor Omsorg (IFO), i samarbete med rektor åk 7-9
Stöd till föräldrar i ANDT frågor	Vid behov/efterfrågan	Sektor Omsorg (IFO)
Öka kunskapen om konsekvenser av ANDT för berörd personal, exempelvis inom skola och socialtjänst	Vid behov	Ansvarig sektorchef, kunskapssatsningen kan ske gemensamt

Sprida information om pågående ANDT-kampanjer till allmänhet och berörda verksamheter i kommunen	Kontinuerligt	Folkhälsostrateg
--	---------------	------------------

Omvärldsbevakning

En återkommande punkt på arbetsgruppens möten ska vara omvärldsbevakning. Denna punkt är viktig för att bemöta eventuella nya oroligheter i samhället och ligga till grund för eventuella omprioriteringar i BRÅs handlingsplan.

När en kris, trend eller ett hot har upptäckts och verifierats ska personal i berörda sektorer och verksamheter påbörja arbetet, viktigt är att samarbeta över sektorsgränserna.

Ansvar för omvärldsbevakning ligger på samtliga i arbetsgruppen, varje person ansvarar för att informera om och ha koll på eget område och verksamhet.

Medborgarlöfte

Det lokala BRÅ ansvarar för att kontinuerligt följa upp det arbete och de insatser som sker utifrån det aktuella medborgarlöftet som finns mellan kommunen och Polismyndigheten, Polisområde Fyrbodal.

Uppföljning

Uppföljning av handlingsplanen sker vid varje möte med BRÅs arbetsgrupp. Ordförande har det övergripande ansvaret att följa upp handlingsplanen.

Handlingsplanen ska följas upp och utvärderas årligen av BRÅs arbetsgrupp, vid behov kan handlingsplanen revideras.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 34

Dnr 2017/101

Bostadsförsörjningsprogram för Färgelanda kommun - Beslut om samråd

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att, enligt Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar 8 §, skicka ut förslaget till Bostadsförsörjningsprogram med riktlinjer för bostadsförsörjningen i Färgelanda kommun, 2017-2019, för samråd till samtliga partier, kommunala bolag, grannkommuner och statliga myndigheter. Dessutom är allmänheten välkommen att lämna synpunkter.

Ärendebeskrivning

Vid planeringen av bostadsförsörjningen ska kommunen samråda med berörda kommuner och ge länsstyrelsen, aktören med ansvar för regionalt tillväxtarbete i länet och andra regionala organ tillfälle att yttra sig.

Enligt 1 § ”Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar” framgår att:

Varje kommun ska med riktlinjer planera för bostadsförsörjningen i kommunen. Syftet med planeringen ska vara att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjning förbereds och genomförs.

Syftet med Bostadsförsörjningsprogrammet är också att skapa ett verktyg att använda i det löpande arbetet avseende kommunens samhällsplanering och beslutsfattande enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsutvecklings tjänsteskrivelse 2017-02-03.

Plan och byggchefen informerar.

Sektor Samhällsutveckling
Plan- och byggkontoret
Beatrice Hjarn
0528-56 71 66
Beatrice.hjarn@fargelanda.se

Beslut om samråd av Bostadsförsörjningsprogram för Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att, enligt Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar 8 §, skicka ut förslaget till Bostadsförsörjningsprogram med riktlinjer för bostadsförsörjningen i Färgelanda kommun, 2017-2019, för samråd till samtliga partier, kommunala bolag, grannkommuner och statliga myndigheter. Dessutom är allmänheten välkommen att lämna synpunkter.

Ärendebeskrivning

Vid planeringen av bostadsförsörjningen ska kommunen samråda med berörda kommuner och ge länsstyrelsen, aktören med ansvar för regionalt tillväxtarbete i länet och andra regionala organ tillfälle att yttra sig.

Enligt 1 § ”Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar” framgår att:

Varje kommun ska med riktlinjer planera för bostadsförsörjningen i kommunen. Syftet med planeringen ska vara att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjning förbereds och genomförs.

Syftet med Bostadsförsörjningsprogrammet är också att skapa ett verktyg att använda i det löpande arbetet avseende kommunens samhällsplanering och beslutsfattande enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Bilagor

Förslag till Bostadsförsörjningsprogram Färgelanda kommun, 2017-2019

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Per Wahlén
T.f. Samhällsutvecklingschef

Beslutet skickas till:
Plan-och byggkontoret

Bostadsförsörjningsprogram

Färgelanda kommun 2017-20xx

Antagen av kommunfullmäktige 2017-xx-xx

BOSTADSFÖRSÖRJNINGSPROGRAM

INLEDNING

Färgelanda kommuns Bostadsförsörjningsprogram utgår från kommunens översiktsplan, ÖP14. Kommunen har hanterat bostadsförsörjningsfrågorna enligt de regler som började gälla den 1 januari 2014. Enligt dessa regler skall riktlinjer för kommunens bostadsförsörjning grunda sig på demografisk utveckling, marknadsförutsättningar, efterfrågan på bostäder och bostadsbehovet för särskilda grupper i samhället.

Riktlinjerna för bostadsförsörjningen skall redogöra för kommunens mål avseende bostadsbyggande, utveckling av bostadsbeståndet, kommunens planerade insatser för att nå de uppsatta målen samt hur kommunen har tagit hänsyn till nationella och regionala mål, planer och program som är relevanta för bostadsförsörjningen.

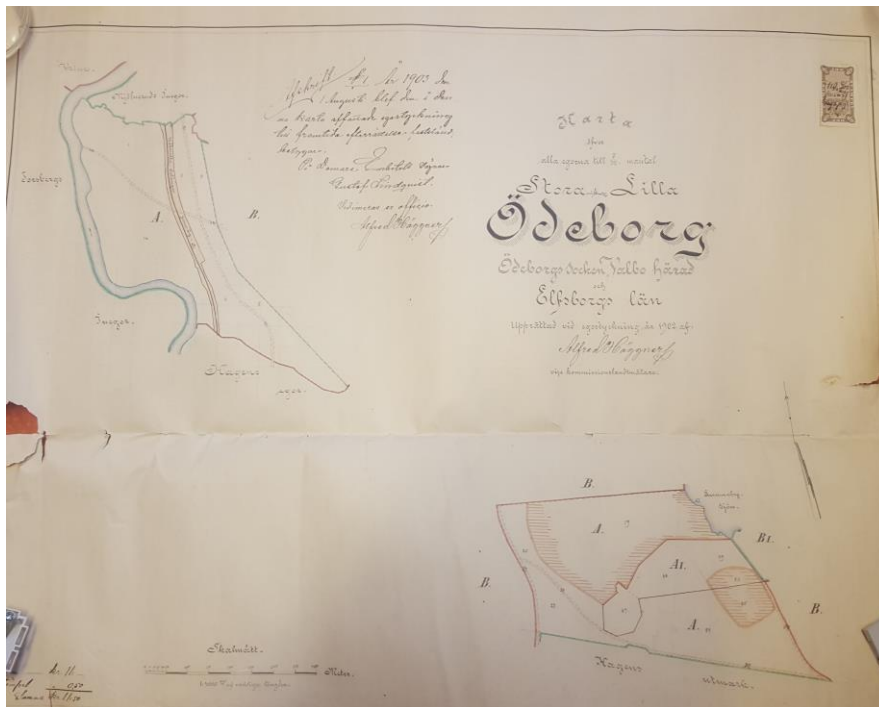
Riktlinjer för bostadsförsörjningen skall antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod. Bostadsförsörjningsprogrammet ska så långt som möjligt samspela med mål- och resursplanen.

Färgelanda kommun

Färgelanda kommun tillhör Västra Götalands län och ligger i landskapet Dalslands sydvästra del. Kommunen är ca 4 mil lång och ca 2 mil bred. 2015 hade kommunen ca 6500 invånare. Kommunen är cirka 590 km² stor (landareal). Befolkning och bostäder är i första hand koncentrerade till centralorten Färgelanda samt tätorterna Ödeborg, Stigen och Högsäter. En relativt stor andel av befolkningen är också bosatta i någon av kommunens småorter eller på landsbygden.

Förutom industri och offentlig service som vård och omsorg, sysselsätter jord-och skogsbruk många förvärvsarbetande i kommunen och är därmed viktiga näringar i kommunen. Kommunen kännetecknas av jordbruksbygd längs Valboåns dalgång, skog i väster och Kroppefjälls bergsmassiv i öster. Över hälften av kommunens yta består av skogslandskap med sjöar. Resten består av jordbruksmark.

Färgelanda utgör idag en landsbygdskommun och gränsar till både Bohuslän och Västergötland. Kommunen genomkorsas i nord-sydlig riktning av länsväg 172 som sträcker sig från Värmland genom Dalsland och ner till Uddevalla. I öster återfinns vägförbindelser via länsväg 173 i riktning mot Vänersborg och Trollhättan

Medborgardialog och enkät

Under 2016 genomförde Färgelanda kommun ett antal medborgardialoger i syfte att fånga in synpunkter och idéer som kan göra kommunen mer trivsamt och attraktiv. Medborgarträffarna var välbesökta och genererade ett flertal både kortsiktiga och långsiktiga idéer avseende åtgärder som kan bidra till att skapa en trivsammare kommun att leva och bo i.

Under våren 2016 genomförde Färgelanda kommun, sektor samhällsutveckling, dessutom en enkätundersökning där hushållen bland annat fick möjlighet att berätta om vilka egenskaper de anser skapar ett attraktivt bostadsområde. Resultatet av enkäten visar att närhet till kommunalservice och grönområden är några av de kriterier som ger ett attraktivt boende. Färgelanda kommun kan idag erbjuda boende med närhet till både kommunalservice och grönområden och har dessutom ett flertal områden som vid en exploatering kan erbjuda dessa och ett flertal andra kvaliteter. Färgelanda kommuns geografiska läge i regionen, med dess närhet till Uddevalla, Vänersborg och Trollhättan har dessutom möjlighet att ge kommunen en ökad inflyttning. En förutsättning för att göra en ökad inflyttning till kommunen möjlig är att kommunens utbud av bostäder, infrastruktur och kollektivtrafik utvecklas för att tillgodose önskemål, behov och efterfrågan.

SYFTE

Enligt 1 § ”Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar” framgår att:

Varje kommun ska med riktlinjer planera för bostadsförsörjningen i kommunen. Syftet med planeringen ska vara att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjning förbereds och genomförs.

Syftet med Bostadsförsörjningsprogrammet är också att skapa ett verktyg att använda i det löpande arbetet avseende kommunens samhällsplanering och beslutsfattande enligt plan- och bygglagen (2010:900).

MÅLSÄTTNING

Färgelanda kommuns målsättning är att skapa attraktiva boendemiljöer i centralorterna och på landsbygden för både kvinnor och män i alla åldersgrupper, både vad gäller nuvarande och kommande generationer. Attraktiva boendemiljöer skall förverkligas genom långsiktiga hållbara lösningar och resurshushållning samt med utgångspunkt i att vårda vår befintliga bebyggelse och i harmoni med den, skapa ny attraktiv bebyggelse och nya bebyggelsemiljöer.

Färgelanda kommuns målsättning är dessutom att bedriva ett strategiskt arbete som får till följd att utbudet av bostäder motsvarar befintliga och framtida kommuninnevänares behov och önskemål med avseende på bostadens boendeform, bostadsyta och geografiska placering i kommunen.

SAMVERKAN MELLAN STRATEGISKA STYRDOKUMENT

Bostadsförsörjningsprogram i Färgelanda kommun upprättas med utgångspunkt i en övergripande helhetssyn och i samverkan med övriga strategiska styrdokument i kommunen, så som Översiktsplan, Mark- och bostadsstrategi, Lokalförsörjningsplan, Riktlinjer för mark- och exploateringsavtal och Riktlinjer för utarrendering av mark.

ÖVERENSEKOMMELSE, VISIONER OCH MÅL

Nationell överenskommelse, visioner och mål

Den Europeiska landskapskonventionen trädde i kraft 1 maj 2011 vilket innebär att Sverige ska tillämpa konventionen inom ramen för befintliga regelverk. Landskapskonventionen är en överenskommelse vilken:

erkänner landskapet som en viktig del av människors livskvalitet överallt. Den vill uppfylla allmänhetens önskan att kunna glädja sig åt mångfalden av landskap. Konventionen erbjuder ett nytt förhållningssätt till skydd, förvaltning och planering av alla typer av landskap i Europa. Landskapskonventionen understryker att landskap är en gemensam tillgång och ett gemensamt ansvar. Landskap är dessutom en viktig del av människors livskvalitet överallt: i stadsområden och på landsbygden.

De svenska miljömålen är grunden i svensk miljöpolitik. Det mest relevanta miljömålet för bostadsförsörjning är ”God bebyggd miljö” i vilket det eftersträvas att:

”städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas”.

Det övergripande nationella målet för jämställdhetspolitiken säger att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. I detta följer naturligtvis också barns rättigheter och lika värde i samhället. Genom en aktiv medborgardialog och fastställd arbetsordning arbetar Färgelanda kommun för att skapa bostäder och miljöer som tillgodoser alla rätt till en god boende- och levnadsmiljö, vilket är ett led i kommunens arbete i ett jämställdhetsperspektiv.

Det övergripande målet för folkhälsoarbetet är att skapa samhällsliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Färgelanda kommun arbetar för att utjämna påverkbara skillnader när det gäller hälsa och skapa förutsättningar för att alla individer och grupper i samhället ska kunna leva ett gott liv. Människors hälsa och välbefinnande bestäms av många faktorer i en komplex helhet med dels individuella faktorer (t ex ålder, kön, arv, socialt sammanhang, livsstil och levnadsvanor) och dels påverkan från det samhälle vi lever i. Dessa faktorer kallas för hälsans bestämningsfaktorer. Det är därför nödvändigt att se människan i sitt totala livssammanhang och hela sin omgivning där den byggda miljön och bostadspolitiken utgör en betydande del.

Enligt Riksdagen, (Prop 2002/03:1, bet. 2002/03: BoU1, rskr. 2002/03:66) utgörs det övergripande målet för bostadspolitiken av:

”att alla skall ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön skall bidra till jämlika och värdiga levnadsförhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning skall

en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.”

Boverkets delrapport (2011:17)

Bostadsförsörjningsprogrammet upprättas med utgångspunkt i ovanstående övergripande nationella mål. En utgångspunkt för arbetet har också varit Boverkets delrapport, (2011:17) ”*Sammanställning av nationella mål, planer och program av betydelse för fysisk samhällsplanering*”. Syftet med rapporten är att utgöra ett stöd till nationella myndigheter, länsstyrelser, regioner samt kommuner i deras arbete med fysisk planering och andra utvecklingsverksamheter. I rapporten redogörs för en övergripande nationell tvärsektoriell strategi:

”Hållbar utveckling är ett övergripande mål för regeringens politik. Utgångspunkten är att vi människor inte får leva i dag på ett sätt som förstör våra barns eller framtida generationers möjlighet att leva ett gott liv. Hållbar utveckling är ett förhållningssätt som aktivt måste prägla och forma politiken.”

I rapporten framgår vidare att sammanställningen av nationella mål, planer och program är indelade i fem temagrupper. En av dessa temagrupper utgörs av ”Bebyggelse” vilken behandlar; bebyggelseutveckling och planering, stadsbyggnad, kulturmiljö, arkitektur och byggande. I arbetet med föreliggande bostadsförsörjningsprogram har Färgelanda kommun valt att anknyta till temagruppen ”Bebyggelse” med följande övergripande nationella mål:

”Målet för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas.”

Regionala visioner och mål

”Vision Västra Götaland – det goda Livet” är den gemensamma utgångspunkten för hur Västra Götaland ska utvecklas för att vara en attraktiv region att bo och verka i. Visionen om det goda livet beskriver vad ett gott liv innebär för invånarna i Västra Götaland. Vägen dit förutsätter en hållbar utveckling i tre dimensioner – den ekonomiska, den ekologiska och den sociala. Visionen kan definieras enligt följande:

En god hälsa

Arbete och utbildning

Trygghet, gemenskap och delaktighet i samhällslivet

En god miljö där de förnybara systemen värnas – naturen, boendet och arbetslivet

Möta behoven hos barn och ungdomar

Uthållig tillväxt, som skapar resurser för alla, och ett rikt kulturliv

Färgelanda kommuns visioner och mål

Färgelanda Kommun har som målsättning att bedriva ett målmedvetet arbete i syfte att utveckla kommunen i enlighet med ”Vision Västra Götaland – det goda Livet” och i en riktning som skapar en positiv befolkningsutveckling och långsiktig hållbar tillväxt. Detta arbete grundar sig bl a på kommunens översiktsplan, ÖP14, som vann laga kraft 2014-10-15, samt i den vision som uttrycks i verksamhetsplanen 2013-2015 ”Färgelanda - en attraktiv kommun att leva och bo i”. Kommunens vision konkretiseras i Mål- och resursplan (Färgelanda kommun) 2017 (planperiod 2017-2019) genom tre utpekade prioriterade områden:

Utbildning:

Arbeta mot 100 % måluppfyllelse. Under planperioden skall andelen elever år 9 med fullständiga betyg öka med minst 10 % -enheter per år.

Arbetsmarknad:

Verksamheten ”En väg in” skall leda till att minst 25 individer kommer ut i arbete eller utbildning varje år under planperioden.

Kommunens verksamheter skall erbjuda minst 50 praktikplatser varje år under planperioden. Av dessa bör minst 5 leda till anställning/utbildning.

Varje sektor skall bidra med praktikplatser. Ett kompetensråd skall inrättas tillsammans med näringslivet under 2017. Kompetensrådets uppgift är att ta fram en kompetensplattform.

Bostäder:

Under planperioden skall minst 20 nya bostäder byggas i Färgelanda kommun.

Färgelanda kommun skall öka med minst 10 invånare per år under planperioden.

Mark- och bostadspolitiska inriktningsmål

Med utgångspunkt i ovanstående styrdokument, visioner och mål samt med en ambition om att driva ett strategiskt hållbart planeringsarbete har kommunstyrelsen fattat beslut om följande Mark- och bostadspolitiska inriktningsmål, KS § 275, 2015-11-25:

- Driva ett strategiskt arbete där framtidens behov av tillgänglig mark, bostäder och lokaler kan säkerställas med god framförhållning*
- Verka för en god markreserv i attraktiva lägen med goda kommunikationer.*
- Skapa förutsättningar för att ett mer diversifierat näringsliv kan utvecklas.*
- Boendeutveckling i hela kommunen och skapa förutsättningar för fler attraktiva boenden.*
- All planering sker med fokus på hållbar utveckling inom hela kommunen.*

KOMMUNENS ANSVAR FÖR BOSTADSFÖRSÖRJNINGEN

Genom aktiv markpolitik och befintlig planberedskap skapas förutsättningar för att möta samhällets förändringar och behov med avseende på utbyggnad av infrastruktur och bostadbyggnad. Det är kommunens ansvar att planera för användningen av kommunens mark- och vattenområden. Den fysiska planeringen styrs därmed av kommunen genom upprättande av bland annat översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser. Inom ramarna för detta ansvar kan aspekter som god bebyggd miljö, trygghet, jämställdhet och folkhälsa beaktas i planerings- och genomförandeprocesser avseende samhällets utveckling.

Kommunens fastighetsbolag

Valbohem är ett allmännyttigt bostadsföretag som till 100 % ägs av Färgelanda kommun. Valbohems kärnverksamhet utgörs av att tillhandahålla hyresrätter av bra kvalitet.

Företagets affärsidé är att tillföra nya värden till fastighetsbeståndet och på så sätt öka nyttan för hyresgäster och ägare. Detta sker genom aktiv förvaltning, en fortgående utveckling av fastighetsbeståndet samt nybyggnation av attraktivt boende. Valbohem avser dessutom öka kunskapen avseende hyresgästens behov genom enkätundersökningar.

Valbohems målsättning är bland annat att elanvändning, vattenanvändning och värmeförbrukning ska minska med 5 % under planens giltighet (2016-2018).

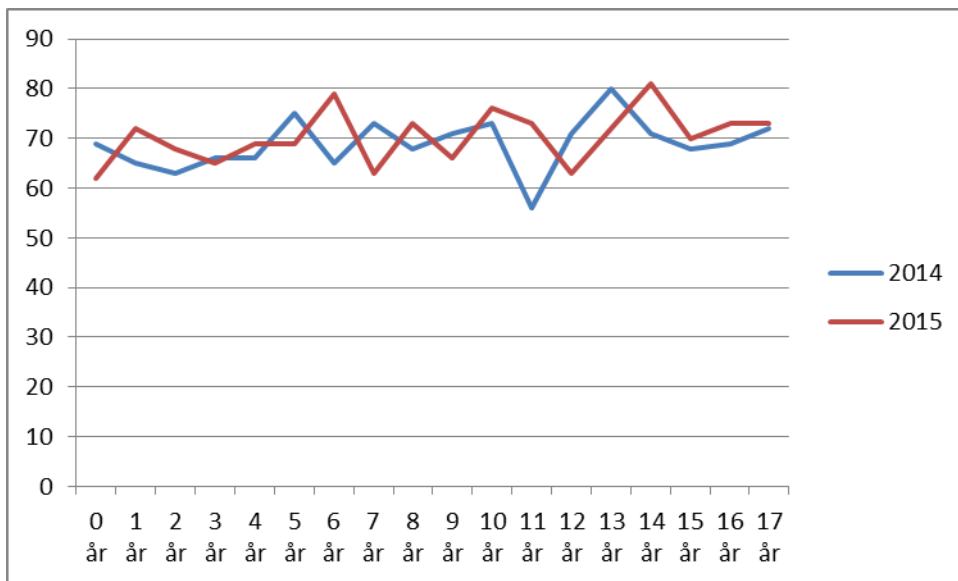
Inom ramen för Valbohems fastighetsutveckling pågår framtagning av en långsiktigt rullande underhållsplan för samtliga av företagets fastigheter.

Bolaget står i sin verksamhet under kommunstyrelsens uppsikt och har en skyldighet att följa de av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen utfärdade direktiven.

Bolagets verksamhet regleras dessutom bland annat genom gällande bolagsordning och ägardirektiv samt genom den gällande översiktsplanens samhällsbyggnadsstrategi.

ANTAL BOENDE I FÄRGELANDA KOMMUN

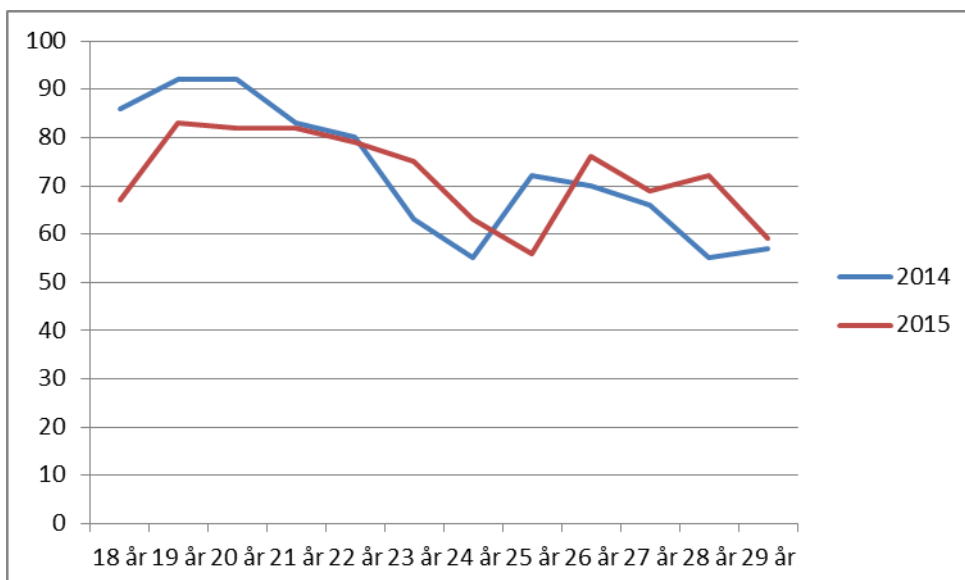
Genom SCB:s statistikdatabas finns möjlighet att sammanställa information om antal invånare i olika åldersgrupper i Färgelanda kommunen. Nedan återfinns tabeller som visar antal boende i Färgelanda kommun under åren 2014 och 2015. Tabellerna är fördelade i åldersgrupperna 0-17, 18-29, 30-64 samt 65 och uppåt.

Tabell 1. Antal invånare 0-17 år i kommunen.

Totalt 2014: 1 241.

Totalt 2015: 1 267.

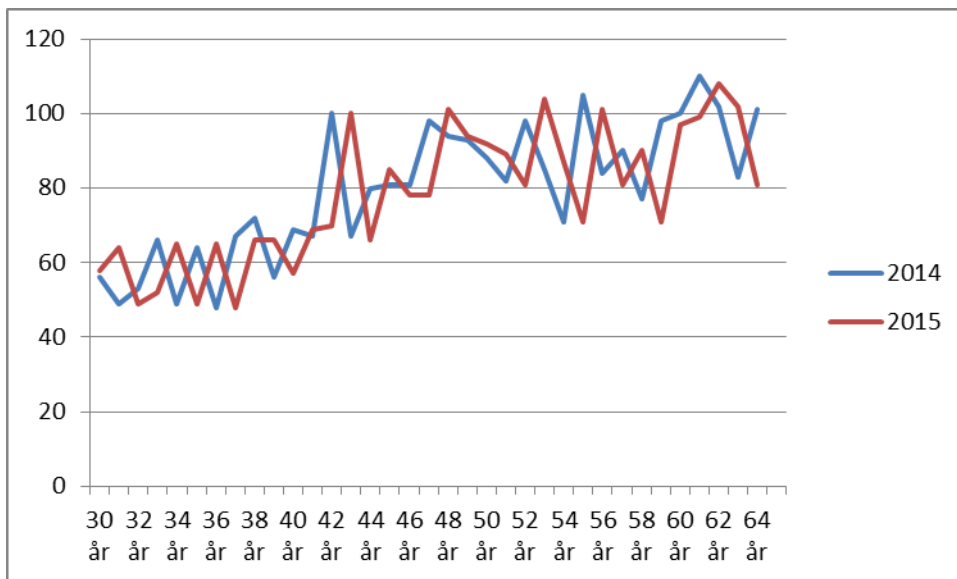

Tabell 2. Antal invånare 18-29 år i kommunen.

Totalt 2014: 871.

Totalt 2015: 863.

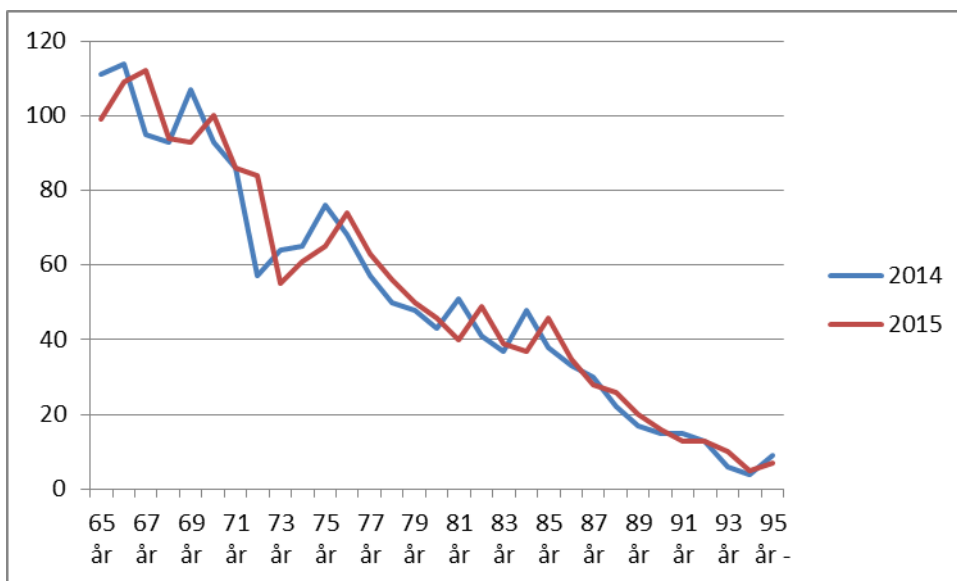

Tabell 3. Antal invånare 30-64 år i kommunen.

Totalt 2014: 2 784.

Totalt 2015: 2 734

Tabell 4. Antal invånare 65 år - i kommunen.

Totalt 2014: 1 606.

Totalt 2015: 1 631.

Hushållens sammansättning

SCB kan genom sin statistikdatabas lämna information om hur många personer kommunens hushåll utgörs av. Nedan återfinns en tabell som visar en procentuell fördelning av antal personer i hushållen 2015.

Antal personer i hushållet	%
1	16.5
2	32.5
3	15.2
4	18.8
5	8.9
6	3.2
7+	3

Tabell 5. Hushållstorlek 2015, SCB

Tabellen avseende hushållens sammansättning visar att hushåll med en person utgör en relativt stor andel, ca 16 %. Hushåll med tre och fyra personer representerar ca 15- respektive 19 %. Den största gruppen utgörs av hushåll som består av två personer, ca 32 %. Hushållen som består av två personer kan dels utgöras av två personer som är nära pensionsålder, vilka därmed kan komma att söka en trygghetslägenhet, eller dels två personer som är på väg att bilda familj och kan komma att söka en större lägenhet eller villa.

Tabellerna avseende fördelningen av åldersgrupper i kommunen kan jämföras med svaren i den enkätundersökning som skickades till hushållen våren 2016, där en fråga löd: ”Vilken bostadstyp finns det behov av i kommunen”. Enligt enkäten efterfrågas i första hand seniorboende och trygghetslägenheter¹ men även större och mindre lägenheter efterfrågades.

En stor andel i gruppen 30-64 år kan antas vara familjer, med tre-fyra personer, vilka totalt utgörs av 34 % enligt Tabell 5. Slutsatsen är att behovet av bostäder utgörs av större och

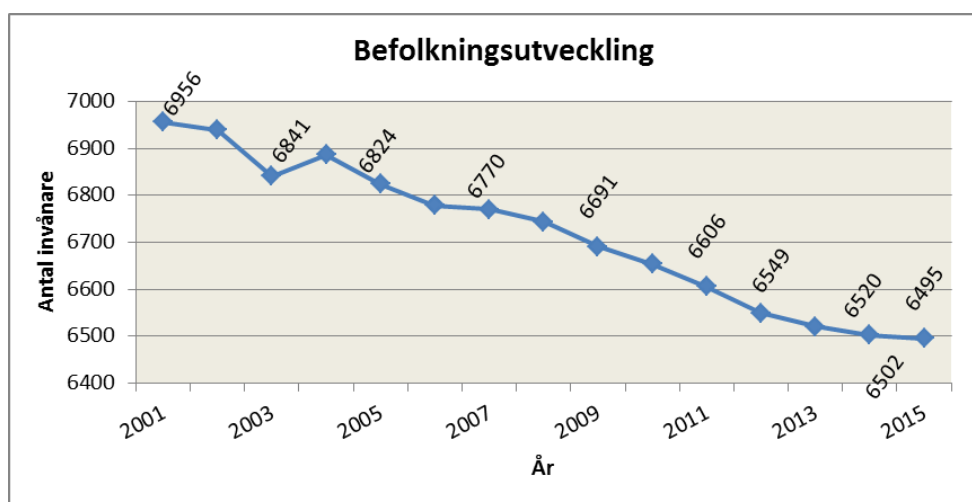
---

¹ **Trygghetslägenhet:** är för äldre som är för friska för äldreboende men som vill ha mer trygghet och social samvaro än vad de kan få i sitt nuvarande hem. Till skillnad från äldreboenden ingår varken mat, service, omvårdnad eller sjukvård. Däremot är det ett krav att bostäderna ska vara funktionellt utformade, att boendet ska ha gemenskapslokaler för måltider, samvaro, hobby och rekreation.

mindre lägenheter, seniorboende, trygghetslägenheter samt villor. Villor kan komma att lediggöras i takt med att det produceras nya lägenheter i olika former.

Det kan också noteras att det har skett en ökning i antal avseende gruppen 0-17 och 65- i kommunen mellan åren 2014 och 2015. Detta kan bland annat förklara det ökade behovet av lägenheter.

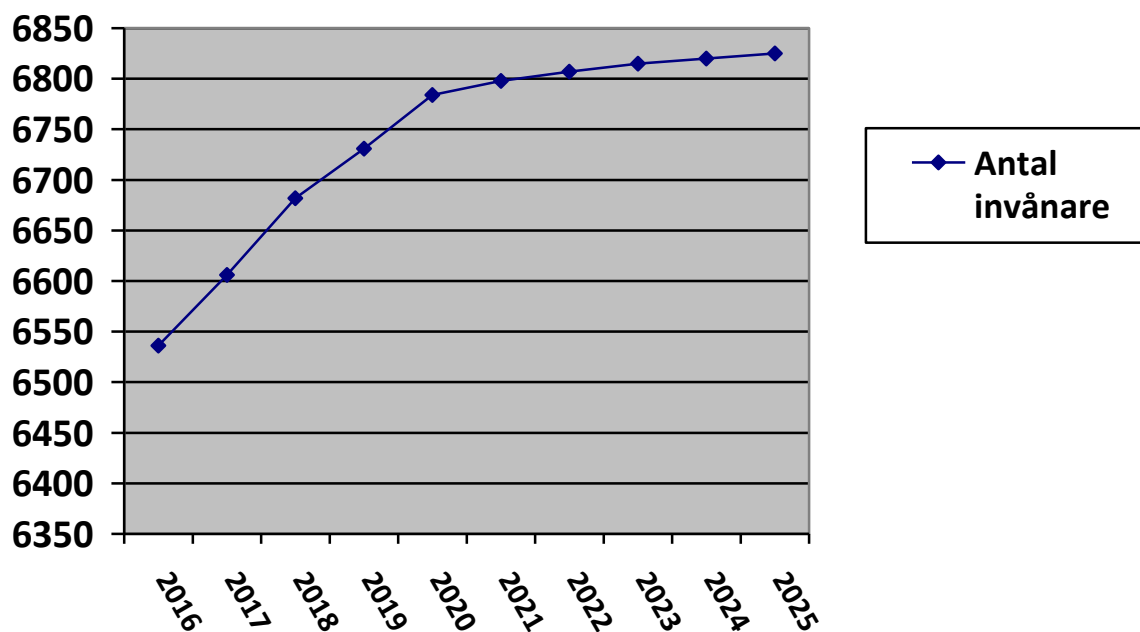
BEFOLKNINGSUTVECKLING

Tabell 6. Befolkningsutveckling under perioden 2001-2015, SCB.

Befolkningsutveckling

Färgelandas befolkning uppgick den sista december 2015 till 6 495 invånare. Jämfört med 2014 innebär det en minskning med 7 invånare. Under året flyttade 400 personer in till kommunen, vilket var 8 färre än 2014. Av dess kom 274 personer från det egna länet, 34 personer från övriga Sverige samt 92 från utlandet. Antalet personer som flyttade från kommunen under 2015 var 406, vilket var 13 färre än 2014. Av dessa flyttade 314 inom det egna länet, 80 till övriga Sverige samt 12 till utlandet. Totalt innebär detta att kommunens flyttnetto uppgick till - 6 för 2015 vilket var en förbättring från föregående år. Under 2015 föddes 61 barn, 6 färre än 2014. Antalet avlidna invånare uppgick till 66, vilket är 10 färre än 2014. Födelsenetto för Färgelanda kommun var därmed - 5 personer 2015. Fram till xxx 2016 har befolkningen i kommunen ökat med 100 personer. Enligt tabellen nedan framgår att prognosen visar att kommunens befolkningsmängd beräknas öka med ca 300 personer till och med år 2025, vilket motsvarar en ökning av ca 33 personer per år. Detta kan jämföras med målsättningen i "Mål- och resursplan" (Färgelanda kommun) 2017 (planperiod 2017-2019) som säger att antal boende i kommunen skall öka med 10 personer per år under planperioden.

Tabell 7. Befolkningsprognos 2016-2025, VGR.

EFTERFRÅGAN PÅ BOSTÄDER

Hyreslägenheter

Som framgår ovan genomförde sektor Samhällsbyggnad i Färgelanda kommun en enkätundersökning till hushållen under våren 2016. I enkäten framkom bland annat att det finns en efterfråga på fler lägenheter inom alla kommunens tätorter.

Under hösten 2016 genomförde sektor Samhällsbyggnad dessutom en enklare telefonundersökning till privata och kommunala fastighetsbolag. I undersökningen framkom bland annat att efterfrågan är stor på större lägenheter i kommunen vilket får till följd att kön till dessa lägenheter är längre än kön till de mindre lägenheterna. I undersökningen framkom att fastighetsbolagen ofta får samtal från bostadssökande men att fastighetsbolagen inte har några lediga lägenheter att förmedla. Det kommunala bostadsbolaget Valbohem AB har dessutom en bostadskö på 300 personer.

Bostadsrättslägenheter och ägarlägenheter

I enkäten framkom att det finns en efterfråga på ytterligare upplåtelseformer avseende boende i lägenhet. Utöver hyreslägenheter efterfrågas även bostadsrätter och ägarlägenheter.

Seniorboende och trygghetslägenheter

Enligt enkätundersökningen till hushållen framkom att det finns en efterfråga på fler seniorboende och trygghetslägenheter i kommunen.

Villor

Under perioden 17 mars 2016 – 2 juni 2016, såldes 12 villor i Färgelanda kommun. Under samma period var totalt 13 villor till salu. Med anledning av att de utannonserade villorna som medel hade 1 900 besökare på Hemnets hemsida under en period av sju dygn, kan det dock antas att efterfrågan på villor är mycket stor.

Tomter till försäljning

I dagsläget finns det ett antal områden i kommunen som sedan ett antal år omfattas av detaljplaner, men där försäljningen av tomter för en mer omfattande byggnation ännu inte har kommit igång. Baserat på antal förfrågningar som inkommer till Plan- och byggkontoret, är intresset för tomterna stort och en möjlig förklaring till att försäljningen trots det går trögt kan vara att intressenterna upplever svårigheter med att hitta en möjlig finansieringslösning. För att hitta lösningar avseende eventuella finansieringssvårigheter i samband med en nybyggnation avseende bostadshus, planeras att utarbeta ett samarbete mellan kommunen, byggherrar och banken².

BOSTADBEHOV FÖR OLIKA GRUPPER I SAMHÄLLET

Äldre

I kommunen finns tre särskilda boenden; Håvestensgården med 33 lägenheter, Lillågården med 28 lägenheter och Solgården med 19 platser. Av de totalt 80 platserna i särskilt boende är 43 inriktade på demensboende och 7 platser används för korttidsboende.

Det finns totalt 23 trygghetslägenheter i kommunen, 7 på Lillågården och 16 på Solgården. Bostadskön för trygghetslägenheter handläggs av omsorgskontorets biståndsenhet.

2012 var antalet hemtjänsttimmar 31 529 och 2015 var antalet hemtjänsttimmar 31 048. De senaste åren har antal beviljade hemtjänsttimmar varit relativt konstant. Dock ser man att den ökande andelen äldre i kommunen förväntas skapa ett ökat antal beviljade hemtjänsttimmar i framtiden.

2015 beviljades 67 personer bidrag till bostadsanpassning.

Funktionsnedsättning

Kommunen har en gruppbostad, Soläng, med 5 lägenheter som är byggd för ändamål inom LSS. Därutöver finns 8 lägenheter för servicebostad enligt LSS på Renvägen, där kommunen har kontrakt

---

² Se avsnittet ”Åtgärdsprogram för samhällsutveckling i Färgelanda kommun”

med Valbohem. Kommunen har inget särskilt boende för personer med funktionsnedsättning. Dock finns en lägenhet på Renvägen för beslut om servicebostad socialpsykiatri.

Nyanlända

Kommunen har ett avtal med Migrationsverket om att ta emot flyktingar och barn utan vårdnadshavare. Utöver ovan angiven målgrupp finns anhöriginvandring och de som själva flyttar till kommunen efter att ha fått uppehållstillstånd. 2015 tog Färgelanda kommun totalt emot 64 nyanlända, varav 41 via egen inflyttning alternativt anknytning. Vid slutet av 2015 hade kommunen ansvar för knappt 90 barn utan vårdnadshavare.

Färgelanda kommun samverkar med det kommunala bostadsbolaget för att försöka tillgodose behovet av bostäder till nyanlända som har permanent uppehållstillstånd, är folkbokförda i kommunen och har inkomst eller försörjningsstöd. Utöver det finns det även privata fastighetsägare som hyr ut bostäder.

Hemlösa

I dagsläget finns det inga personer som är att betecknas som hemlösa i Färgelanda kommun. Kommunen har en nolltolerans när det gäller vräkning av barnfamiljer.

Slutsatser/analys

Äldre:

- Kommunen har Håvesten 5 (9 demensplatser) som inte används för närvarande. Dessutom finns möjlighet att omvandla befintliga trygghetslägenheter på Solgården och Lillågården till särskilda boenden för äldre. Ombyggnation kan krävas
- Det råder brist på trygghetslägenheter. För närvarande finns det ett fyrtiotal personer i kö.

Funktionsnedsättning:

- Det råder brist på servicebostäder enligt LSS
- Det finns ett ökande behov av servicebostäder för socialpsykiatri.

Nyanlända

- Behovet av lägenheter till nyanlända kommer fortsatt att vara stort.

Ungdomar:

- Det finns ett behov av små, billiga lägenheter där unga människor kan få en egen bostad.

Övrigt:

- Behöver vi ha anpassade bostäder för äldre missbrukare?

MARKNADSFÖRUTSÄTTNINGAR

Genom det kommunala planmonopolet kan kommunen planera för boende i attraktiva områden. I Färgelanda kommun finns det en god planberedskap för bostäder i form av villabebyggelse och flerbostadshus i olika former. För ytterligare information avseende planberedskap se dokumentet ”Mark- och bostadsstrategi”.

Efter ett antal år av sparsamt byggande finns det nu planer på renovering och byggande av både förskola och skola. Dessa åtgärder skapar förutsättningar att marknadsföra Färgelanda kommun som en attraktiv kommun att leva och bo i vilket i sin tur kan leda till ett ökat intresse hos exploatörer avseende bostadsbyggande i kommunen.

Enligt uppgift från SCB pendlade 647 personer in till arbete i kommunen 2014 och 1 418 personer pendlade ut från kommunen. 1 602 personer både bodde och arbetade i kommunen 2014.

Genom förbättrade pendlingsmöjligheter, snabbare och enklare kommunikationer och transporter, ökad e-handel, tillgång till kultur och aktiviteter via nätet, är valmöjligheterna stora när det gäller val av boendeort. Genom att arbeta vidare med resultatet avseende enkäten till hushållen, skall Färgelanda kommun arbeta för att öka medvetenheten om kommunen som en attraktiv boendeort för dels de som idag bor i kommunen och dels de som arbetar i kommunen och bor på annan ort.

BOSTADSBYGGANDE

Under hösten 2015 totalförstördes ett radhus på Hermelinvägen i Färgelanda samhälle på grund av en brand. Byggnaden ägdes och förvaltades av Valbohem AB och för tillfället pågår uppförandet av ett nytt radhus med 6 lägenheter på platsen. Valbohem AB planerar dessutom påbörja byggandet av ett nytt flerbostadshus med 18 lägenheter på Sågverksvägen i Färgelanda centrum under 2017.

Som framgår ovan finns ett akut behov på trygghetslägenheter och servicebostäder enligt LSS och socialpsykiatri. Kommunen avser att bedriva ett aktivt utrednings- och planeringsarbete i syfte att lösa detta behov.

Kommunen arbetar dessutom för att verkställa målsättningen ”Mål- och resursplan” avseende byggande av 20 nya bostäder i Färgelanda kommun under perioden 2017-2019. Utöver ovanstående byggprojekt är dock initiering av byggande av nya bostäder begränsad i kommunen, men genom ett antal åtgärdsprogram finns förutsättning för att nyproduktion av bostäder kan komma att öka, se avsnittet ”Åtgärdsprogram för samhällsutveckling i Färgelanda kommun.”

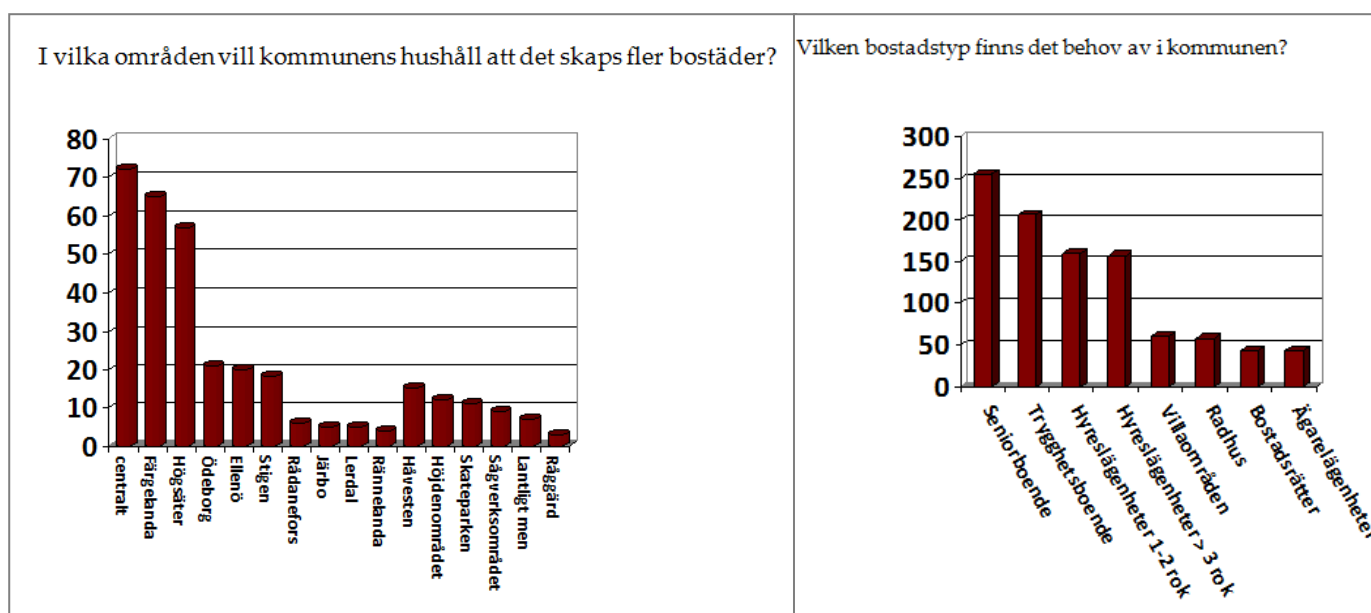
SAMMANFATTNING AV BOSTADSBEHOVET I FÄRGELANDA KOMMUN:

Seniorboende:

Seniorboende efterfrågas inom hela kommunen men framför allt i Färgelanda och Högsäter. Byggnation av seniorboende planeras under 2017/2018 i Färgelanda varför framtida behovet bedöms som störst i Högsäter.

Hyreslägenheter:

Det finns ett stort behov av hyreslägenheter i kommunen. Såväl mindre lägenheter som större. Enligt resultatet från bostadsenkäten finns behov av fler bostäder i samtliga kommunens tätorter.

Sammanställning från bostadsenkät som skickads ut till kommunens hushåll.

Servicebostäder inom LSS och socialpsykiatri

Det finns ett stort behov av ytterligare servicebostäder i kommunen med inriktning mot LSS och socialpsykiatri. Behovet är 3-4 lägenheter för LSS och samma antal för socialpsykiatri. Lägenheter för LSS och psykiatri kan inrymmas i samma byggnad men bör ha separata trappuppgångar.

Villaområden:

Det finns även en efterfrågan på villor i kommunen. Kommunen bedöms dock ha en god planberedskap för villabebyggelse. Dessutom bedöms villor frigöras i samband med byggnation av lägenheter i kommunen.

ÅTGÄRDSPROGRAM FÖR SAMHÄLLSUTVECKLING I FÄRGELANDA KOMMUN

Tilläggsplan Ellenö

Tilläggsplan Färgelanda

Tilläggsplan Högsäter

Tilläggsplan Stigen

Tilläggsplan Ödeborg

Revidering av Färgelanda kommuns kulturmiljöprogram

Aktualitetsprövning av Översiktsplan, ÖP14

Ändring del av detaljplan inom Gatersbyn

Ändring del av detaljplan inom Färgelanda Prästgård

Ändring del av detaljplan inom Dyrtorp

Färdigställa detaljplan Sågverksvägen

Översyn och planering av renovering av befintliga lägenheter Valbohem underhållsplan

Utökning av boende för LSS

Marknadsföring av mark och bostäder

Marknadsföring av mark för flerfamiljshus

Marknadsföring av exploateringsområden enligt Översiktsplan, ÖP14

Marknadsföring av industrimark

Utarbeta samarbete mellan kommun näringsliv (bygggherrar) och banker

Upprätta markförvävsplan

Upprätta underhållsplan avseende kommunens fastighetsbestånd

Färdigställa lekplatser enligt politiskt beslut.

Fortsätta arbetet med resultat av enkät till hushållen

Nedanstående plankalender med beskrivande bilaga, revideras varje år.

Plankalender 2017-2018 med utblick 2020.

DETALJPLAN/PROGRAM
Sågverkvägen
Tilläggsplan Ellenö
Tilläggsplan Färgelanda
Tilläggsplan Högsäter
Tilläggsplan Stigen
Tilläggsplan Ödeborg
Kulturmiljöprogram
Aktualitetsprövning av ÖP14
Analys av kommunens LIS-områden för framtida bostäder
Ändring detaljplan (från 1935) vid Gatersbyn
Ändring detaljplan (från 1935) vid Färgelanda Prästgård
Ändring detaljplan (från 1935) vid Dyrtorp

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 35 Dnr 2017/102
Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att anta Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun.

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar uppdra till förvaltningen att omarbete sid 14 (om kombo-hus) så att den blir leverantörsneutral.

Ärendebeskrivning

Mark- och bostadsstrategin är en del av sektor Samhällsutvecklings strategiska arbete och ingår i det antagna flödesschemat.

Syftet med Mark- och bostadsstrategin är att skapa verktyg för att förutse förändringar och framtida behov i samhället så kommunen i god tid kan vidta förberedelser för att möta dem. I strategin anges vilka förutsättningar och behov som finns i Färgelanda kommun just nu samt en strategi för den framtida planeringen.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsutvecklings tjänsteskrivelse 2017-02-03.

Plan och byggchefen informerar.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Plan- och byggkontoret

Sektor Samhällsutveckling
Plan- och byggkontoret
Beatrice Hjarn
0528-56 71 66
Beatrice.hjarn@fargelanda.se

Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att anta Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun.

Ärendebeskrivning

Mark- och bostadsstrategin är en del av sektor Samhällsutvecklings strategiska arbete och ingår i det antagna flödesschemat.

Syftet med Mark- och bostadsstrategin är att skapa verktyg för att förutse förändringar och framtida behov i samhället så kommunen i god tid kan vidta förberedelser för att möta dem. I strategin anges vilka förutsättningar och behov som finns i Färgelanda kommun just nu samt en strategi för den framtida planeringen.

Bilagor

Förslag till Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun.
Bilaga 1 och 2 till Mark- och bostadsstrategi

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Per Wahlén
T.f. Samhällsutvecklingschef

Beslutet skickas till:
Plan-och byggkontoret

Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda Kommun

Antaget av Kommunfullmäktige 2016-xx-xx

Innehållsförteckning:

Inledning	s3
Syfte	s3
Samverkan mellan strategiska styrdokument	s3
Uppföljning	s4
Mark- och bostadspolitiska inriktningsmål	s5
Kommunens markinnehav	s6
Aktiv markpolitik	s7
Varför ska kommunen äga skog?	s8
Försäljning av mark	s9
Planberedskap	s9
Bostäder	s10
Nulägesbeskrivning	s10
Strategi	s12
SABO-kombohus	s14
Omsorg	s15
Nulägesbeskrivning	s15
Strategi	s16
Skola	s18
Nulägesbeskrivning	s18
Strategi	s20
Näringsliv	s23
Nulägesbeskrivning	s23
Strategi	s23

Inledning

Färgelanda kommuns Mark- och bostadsstrategi grundar sig i kommunens översiktplan, ÖP14, och anger en strategi för kommunens framtida utveckling i enlighet med ambitionerna i ÖP14. Strategin ska genom långsiktigt arbete med god framförhållning och anpassning till gällande översiktplan och övriga upprättade styrdokument underlätta kommunens möjlighet att vara observant på förändringar i samhället. Genom en aktiv markpolitik och hög planberedskap skapas förutsättningar för att möta förändringar och behov samt kunna tillgodose behov av mark för bostäder, företagsetableringar och övrig samhällsservice.

Mark- och bostadsstrategin ska även fungera som ett hjälpmedel för berörda tjänstemän som arbetar med samhällsfrågor, då strategin anger utgångspunkter och handläggningsprocesser att förhålla sig till vid frågor rörande mark och markanvändning.

Det finns flera kommunala verktyg & åtgärder som kommunen kan använda sig av i samband med bostadsplanering, vilka är;

- En aktiv markpolitik genom markförvärv och markanvisning.
- God planberedskap i form av översiktsplaner, tematiska översiktsplaner och detaljplaner.
- Samarbete mellan sektorer, enheter, Valbohem AB och privata fastighetsägare.
- Bevaka bostadsmarknaden och befolkningsutvecklingen i kommunen.
- Marknadsföring av kommunen som familj- och boendeort samt turistort.
- Genom det kommunala bostadsbolaget kan kommunen se till att bostäder byggs till rimliga priser, oavsett inkomstgrupp eller samhällsklass.

Syfte

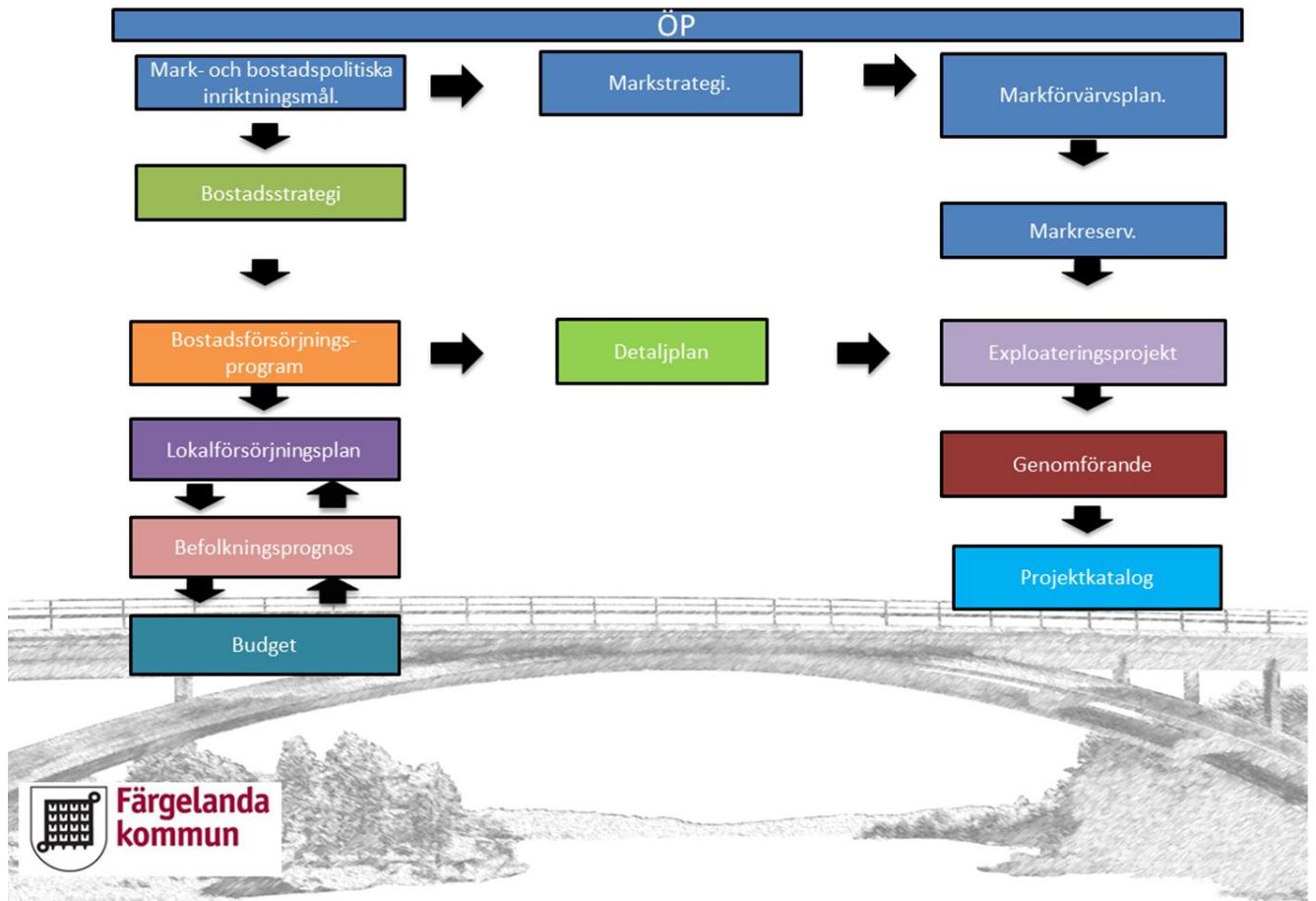
Syftet med Mark- och bostadsstrategin är att skapa verktyg för att förutse förändringar och framtida behov i samhället så kommunen i god tid kan vidta förberedelser för att möta dem.

Samverkan mellan strategiska styrdokument

Färgelanda kommuns Mark- och bostadsstrategi upprättas med utgångspunkt i en övergripande helhetssyn avseende övriga strategiska styrdokument så som Översiktplan, Bostadsförsörjningsprogram, Lokalförsörjningsplan, Riktlinjer för mark- och exploateringsavtal och Riktlinjer för utarrendering av mark.

Flödesschema

Uppföljning

Mark- och bostadsstrategin ska följas upp och vid behov revideras en gång varje mandatperiod.

Mark- och bostadspolitiska inriktningsmål

Kommunstyrelsen har antagit Mark- och bostadspolitiska inriktningsmål för Färgelanda kommun, KS § 275, 2015-11-25. Inriktningsmålen bygger på de mål som finns angivna i kommunens översiktsplan, ÖP14. Inriktningsmålen anger utgångspunkten för mark- och bostadsstrategin.

Färgelanda kommuns Mark- och bostadspolitiska inriktningsmål är att;

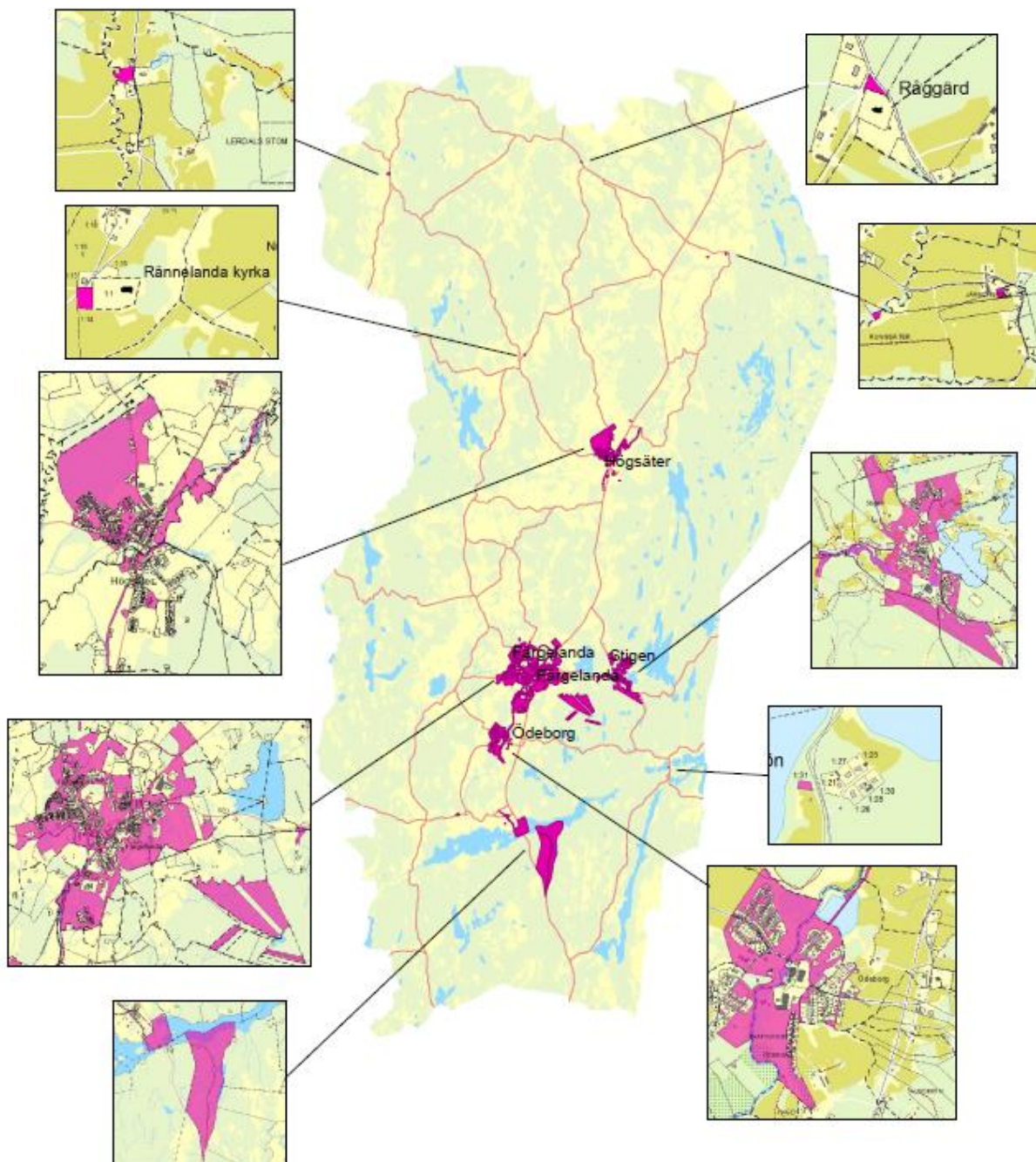
- driva ett strategiskt arbete där framtidens behov av tillgänglig mark, bostäder och lokaler kan säkerställas med god framförhållning,
- verka för en god markreserv i attraktiva lägen med goda kommunikationer,
- skapa förutsättningar för att ett mer diversifierat näringsliv kan utvecklas,
- boendeutveckling i hela kommunen och skapa förutsättningar för fler attraktiva boenden,
- all planering sker med fokus på en hållbar utveckling inom hela kommunen.

Kommunens markinnehav

Färgelanda kommun äger idag sammanhängande tätortsnära mark i Färgelanda, Högsäter, Stigen och Ödeborg. Kommunen äger även en del skogsmark och några områden med jordbruksmark.

Kommunägd mark

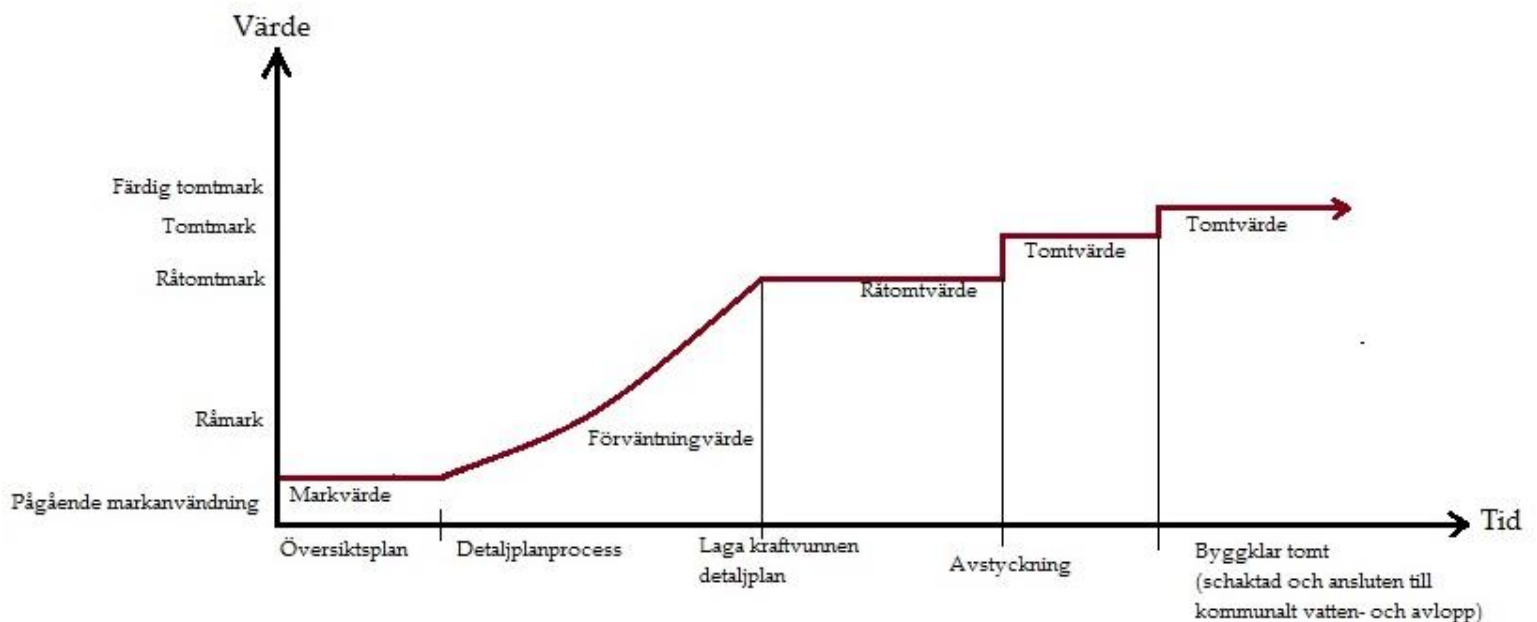

Aktiv markpolitik

Tillgången på kommunal mark är på många sätt en grundläggande förutsättning för samhällsutvecklingen. Ett skäl till att kommunen ska äga mark är för att tillgodose framtida behov av planlagd mark för företag, mark för bostäder samt mark för särskilda boendeformer och samhällsservice. Ett annat skäl till att kommunen ska äga mark är att kunna erbjuda allmän rekreation i skog och natur. Kommunägd mark kan även fungera som utbytesmark vid framtida exploateringsbehov inom mark som ägs av annan än kommunen.

En aktiv markpolitik innebär att kommunen, i tillräcklig omfattning, förvärvar strategisk mark som kan komma att planläggas i framtiden. Syftet med att bedriva en aktiv markpolitik är att i förväg förvärva mark medan värdet är förhållandevis lågt till skillnad från detaljplanlagd mark. Figuren nedan illustrerar hur markvärdet ökar i takt med att en detaljplan tas fram. Redan vid initieringen av planarbetet uppstår det ett förväntningsvärde på marken. Det kan därför vara strategiskt att köpa marken långt innan den avses planläggas. För att ytterligare utreda behov av strategiska markförvärv kommer en markförvärvsplan att tas fram.

Värdeförändring

Varför ska kommunen äga skog

Färgelanda kommun äger omkring 370 hektar skog, både tätortnära och längre från tätorterna. Skogen utgör ett värde för kommunen i form av rekreativsmöjlighet och friluftsvärde, värden för framtida utveckling, ekonomiska värden och ekologiska värden.

Rekreation och friluftsvärde

Skogen är en stor och fri resurs för kommunens invånare och många vistas i skogen för att få naturupplevelser, motionera, plocka svamp och bär, träffa människor eller bara finna lugn och ro. Det finns dessutom forskning som visar på naturen och skogens värde ur ett folkhälsoperspektiv. Vistelse i skog och natur kan ge positiva effekter i form av bland annat sänkt blodtryck, sänkt stressnivå och förhöjd koncentrationsförmåga. Störst är påverkan och förbättringen i hälsa och välbefinnande för de med nedsatt allmän funktion. Enligt Boverket har 300 meter visat sig vara ett riktvärde för hur långt man är beredd att gå till ett grönområde för att man ska använda det ofta.

Ekologiska värden

Skogen är även en viktig plats för djur och växter. Skogen ska därför skötas så att förutsättningarna för de arter och naturtyper som finns bevaras och utvecklas och en hög naturvårdshänsyn ska gälla i kommunens skogar.

Ekonomiska värden

Det kommunala skogsägandet medför även ekonomiska värden i form av tillgångar och avkastning. Kommunens skog ska skötas på ett ekonomiskt hållbart sätt och bestånd för produktion ska skötas så att god virkeskvalitet erhålls och i förlängningen ge en god avkastning.

Värden för framtida utveckling

Skog som ägs av kommunen kan även tillgodose framtida exploateringsbehov samt användas som bytesmark i samband med kommunens framtida utveckling. Vid planering av nya områden är det viktigt att tillgången på tätortsnära skog tas till vara. Områden för tätortsnära grönområden bör i planeringen reserveras och utvecklas till goda kvaliteter för kommande och befintliga bostäder.

Försäljning av mark

Färgelanda kommun har för avsikt att i första hand endast sälja kommunal mark som omfattas av detaljplan. Detta är en förutsättning för att kommunen ska bibehålla sin markreserv för framtida utveckling. Tätortsnära mark kan utgöra strategiska områden för framtida utveckling av bostäder eller verksamheter och mark utanför tätorterna kan utgöra strategiska områden för utbytesmark. Kommunen kan även ta initiativ till att sälja mark som inte omfattas av detaljplan. Marken annonseras då ut på kommunens hemsida.

En byggherre som vill genomföra ett projekt som bidrar till kommunens utveckling kan lämna in en intresseanmälan om markanvisning hos kommunen även om marken inte omfattas av en detaljplan. En förutsättning är då att den önskade markanvändningen på den specifika platsen har stöd i kommunens översiktsplan, ÖP14, som anger kommunens ambitioner om hur mark och vattenområden i kommunen ska användas och utvecklas. Ett sådant markförvärv ska alltid föregås av ett markanvisningsavtal samt att en detaljplan tas fram för området.

Planberedskap

Vid ny bebyggelse krävs det ofta att en ny detaljplan tas fram eller att en befintlig detaljplan ändras. Allt eftersom kommunen utvecklats enligt befintlig planberedskap bör nya planer tas fram för att kommunen fortsatt ska ha en reserv med färdiga detaljplaner.

Att ta fram eller ändra en detaljplan är en demokratisk process där allmänhet och myndigheter ska ges möjlighet till insyn och påverkan. En detaljplan ska tas fram med hänsyn till lagstiftning, hållbar utveckling, demokrati, statliga intressen samt människors hälsa och säkerhet. För att försäkra att dessa villkor uppfylls behöver även ett antal utredningar utföras i samband med detaljplanprocessen. Att ta fram en detaljplan är därmed en långdragen process och det är viktigt att påbörja arbetet med en ny detaljplan i god tid innan behovet att bygga enligt planen uppstår.

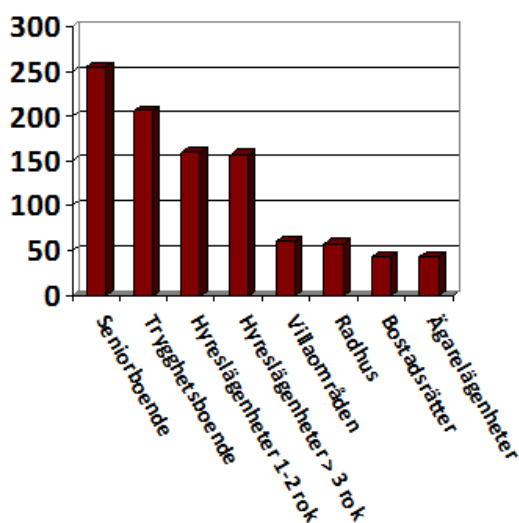
Att ha en god planberedskap är därmed en förutsättning för att snabbt kunna sätta spaden i marken när behovet väl uppstår.

Bostäder

Nulägesbeskrivning

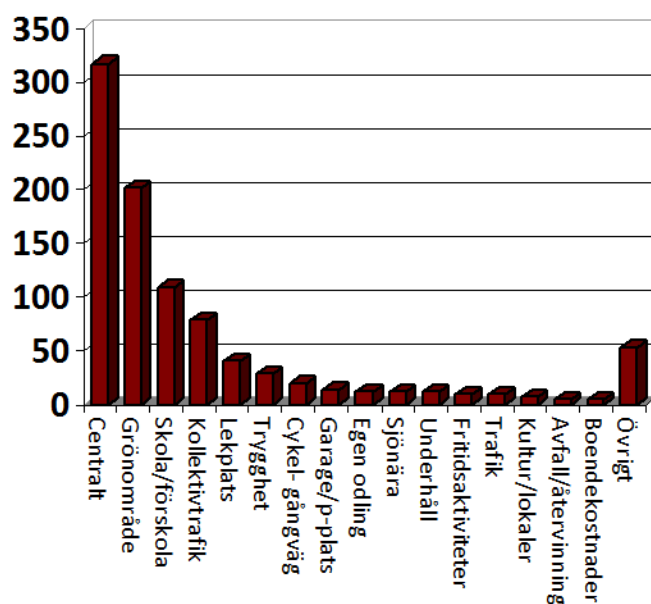
Bostadsmarknaden i Färgelanda kommun har undersökts genom att enkäter har skickats ut till alla hushåll i kommunen, där omkring 390 svar inkommit. Resultatet från enkäten redogörs i diagrammen nedan. I arbetet med Mark- och bostadsstrategin har även privata hyresvärdar och det allmännyttiga bostadsbolaget kontaktats angående hur de upplever bostadsmarknaden i kommunen. Vidare har utbudet på Hemnet bevakats under perioden mars-juni 2016. Samtliga undersökningar visar på att det finns en brist på bostäder i Färgelanda kommun. Även företag har påtalat att de har svårt att rekrytera personal med anledning av att eventuell personal inte finner någonstans att bo i kommunen.

Vilken bostadstyp finns det behov av i kommunen?

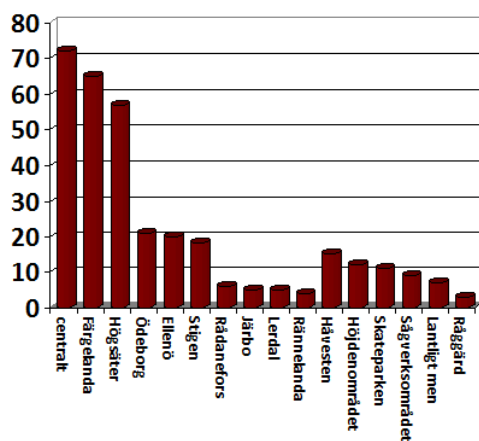

Vad gör ett bostadsområde attraktivt?

Bra/närhet till....

I vilka områden vill kommunens hushåll att det skapas fler bostäder?

Lägenheter

Undersökningarna visar på att det finns ett behov av fler lägenheter inom alla kommunens tätorter. Enligt den enkät som skickades ut till kommunens hushåll har fler än 150 hushåll svarat att det behövs fler lägenheter i kommunen, såväl mindre lägenheter som större.

Även vid intervjuer av hyresvärdar som är verksamma i kommunen framgår att det är brist på lägenheter i kommun. Hyresvärdarna anger att de ofta får samtal från personer som söker lägenhet utan att det finns några lediga lägenheter att erbjuda. Efterfrågan är störst på större lägenheter som i många fall inte ens hinner ut på marknaden innan det finns en ny hyresgäst. Det kommunala bostadsbolaget Valbohem AB har en bostadskö på omkring 300 personer.

Det finns ett stort behov av fler lägenheter i kommunens alla orter för såväl ungdomar, familjer och seniorer. Ett blandat utbud av upplåtelseformer är en bra kombination, då både hyreslägenheter och bostadsrätter efterfrågas.

Seniorboende

Undersökningarna visar att det finns ett stort behov av seniorboende i Färgelanda kommun. Enligt den enkät som skickades ut till kommunens hushåll har mer än 200 hushåll svarat att det behövs seniorboende i kommunen. Enligt enkäten är behovet störst i Färgelanda och Högsäter. Färgelanda och Högsäter är dessutom de tätorter där det finns mest utbud av såväl offentlig som kommersiell service.

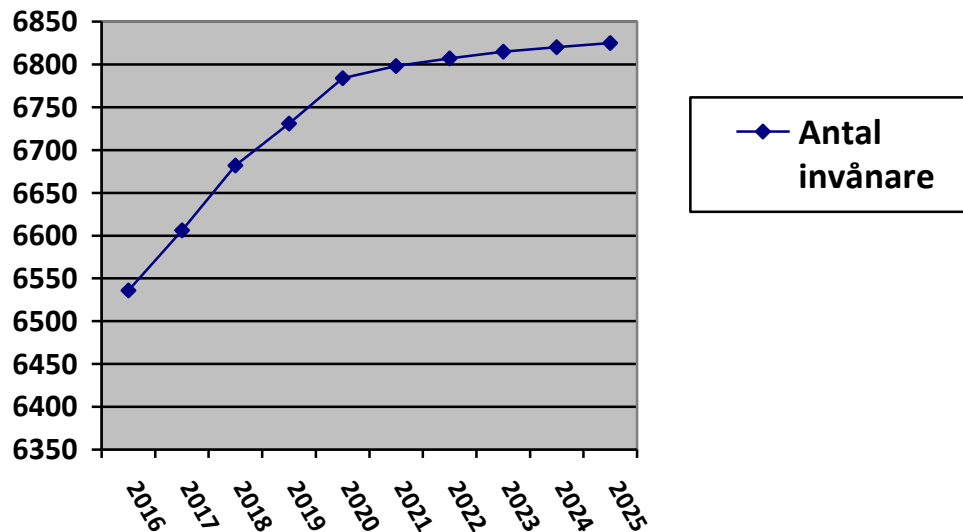
Villatomter

Under perioden 17 mars – 2 juli 2016 såldes 12 villor i Färgelanda kommun. Under samma period var totalt 13 villor till salu. Med anledning av att de utannonserade villorna på Hemnets hemsida som medel hade 1 900 besökare efter sju dygn kan det antas att efterfrågan på villor är mycket stor. Även resultatet från bostadsenkäten visar på ett behov av fler villor i kommunen, där 60 hushåll angett att det behövs fler villor.

Strategi

Västra Götalandsregionens befolkningsprognos till år 2025 visar på en positiv befolkningsutveckling i Färgelanda kommun. För att möjliggöra den befolkningsökning som prognosen anger behöver det uppföras fler bostäder i kommunen.

I Färgelanda kommun finns det en stor efterfrågan på seniorboende, såväl i Färgelanda tätort som i Högsäters tätort. En detaljplan för seniorboende i Färgelanda tätort är under framtagande och förhoppningen är att byggnation av lägenheterna kan påbörjas under 2017.

I Högsäter finns ett planlagt område som kan vara lämpligt för seniorboende. Området är beläget vid Solbergområdet och detaljplanen medger en utökning av befintligt radhusbestånd, där seniorboende kan uppföras med möjlighet till egen trädgård för varje lägenhet. Ett alternativ kan även vara att ta fram en ny detaljplan med möjlighet till byggnation av ett större antal lägenheter i Högsäter.

För att möjliggöra en positiv boendeutveckling i kommunen behöver det även skapas fler bostäder för ungdomar och familjer, vilket det också finns en stor efterfrågan på. Samtidigt som det finns ett behov av fler villor i kommunen, finns det en god planberedskap för villabebyggelse. Kommunen får ofta in förfrågningar om dessa tomter från intresserade tomtköpare. På kort sikt bedöms antalet planagda villatomter som tillräckligt. Bedömningen är dessutom att ett flertal villor frigörs i samband med byggnation av seniorboende i kommunen. På lång sikt behöver det dock planläggas för fler villatomter i kommunen. Detta för att bibehålla en god planberedskap och för att fortsatt kunna erbjuda bostäder i attraktiva lägen i kommunen. Ett attraktivt och strategiskt beläget område för blandad bebyggelse av

radhus och villor skulle kunna vara något av kommunens utpekade LIS-områden med närhet till befintlig kollektivtrafikled.

Det finns en mycket hög efterfrågan på hyreslägenheter i kommunen. Behovet bedöms kunna tillgodoses inom befintlig planberedskap, men det krävs någon som bygger. I Bilaga 1 redogörs för ett antal områden i kommunen med byggrätt för nyproduktion av flerfamiljshus. För att dessa områden ska bebyggas krävs det att kommunen arbetar för att skapa kännedom hos byggherrar avseende att såväl behovet som förutsättningarna för fler lägenheter finns i kommunen.

Ett för kommunen viktigt hjälpmedel i bostadsförsörjningen är det kommunala bostadsbolaget, Valbohem AB. Det allmännyttiga bostadsbolagets mest grundläggande uppgift är att bygga bostäder till rimliga priser för alla, oavsett inkomstgrupp eller samhällsklass. Det är genom ägardirektiven till bostadsbolaget som kommunen kan styra bostadsbyggandet och upprustningsbehov. I praktiken utformas direktiven ofta i en dialog mellan företrädare från kommunen och för bostadsbolaget.

Som framgår ovan är det viktigt att alltid ha en god planberedskap i kommunen för att möjliggöra en snabb ärendeprocess när nya behov uppstår. För att även i framtiden kunna erbjuda en god planberedskap är det viktigt att redan nu utse områden som på längre sikt kan vara strategiska att planlägga. Översiktplanen, ÖP 14, pekar ut ett antal områden för framtida utveckling, se Bilaga 2. Dessa områden har utvärderats efter resultatet av kommunens boendeenkät och de kriterier som framkommit som viktiga för ett attraktivt boende. Mot denna bakgrund har två områden valts ut som strategiska för framtida planläggning på längre sikt. Det ena av dessa områden är beläget vid Timmervägen i Färgelanda där möjligheter kan skapas för tre/fyra flerfamiljshus, centralt beläget med närhet till parkområde och resecentrum. Det andra området är beläget vid Vrine i Ödeborg där förutsättningar för ytterligare villor kan skapas i ett lugnt och tryggt område med närhet till förskola och natur.

SABO-kombohus

Det råder bostadsbrist i hela Sverige idag och alla kommuner har inte samma resurser/underlag för att bygga flertalet nya flerfamiljshus. Sveriges allmännyttiga bostadsföretag (SABO) har därför tillsammans med kommunala bostadsbolag kommit fram till ett koncept där man kan uppföra lägenheter i en bra standard till lägre kostnader, SABOs Kombohus.

Konceptet innebär ett ramavtal med pressade priser som förhandlats fram av SABO och medlemsföretagen. Ramavtal tecknades med tre byggtreprenörer som åtog sig att bygga färdigprojekterade typhus på 2–4 våningar till betydligt lägre priser än övriga byggmarknaden.

Vid årsskiftet 2014/15 hade cirka 85 projekt med cirka 2 650 lägenheter beställts, fördelat på ett sextiotal kommuner, vilket var betydligt fler lägenheter än vad som förväntades 2012. Ramavtalet för Kombohus Bas har därför idag ersatts med en avsiktsförklaring vilket gör att produktionen av Kombohus bas kan fortsätta. Kombohusen har även kompletterats med två nya ramavtal. Det ena gällande typhus med 5–8 våningar, Kombohus Plus samt ett ramavtal för Kombohus Mini, med fokus på många små och yteffektiva lägenheter.

FAKTA SABOS KOMBOHUS

Kombohus Bas

- 2–4 våningar och 2–3 rum och kök.
- Pris 12 000 kr/m² boarea (BOA) ovan mark exklusive grundläggningkostnader och moms.
- Avtal med tre entreprenörer.
- Prognos på 3 000 lägenheter.

Ramavtalet gick ut årsskiftet 2014/15 och har ersatts av en avsiktsförklaring mellan SABO och entreprenören JSB för att säkerställa att typhusproduktionen av hus med 2–4 våningar kommer att fortsätta.

Kombohus Plus

- 5–8 våningar och 1–4 rum och kök.
- Pris 13 000 kr/m² BOA ovan mark exklusive grundläggningkostnader och moms.
- Avtal med tre entreprenörer.
- Prognos på 5 000 lägenheter.

Kombohus Mini

- 2–6 våningar och 1–2 rum och kök (35m² respektive 45m²)
- Pris 14 000 kr/m² BOA ovan mark exklusive grundläggningkostnader och moms.
- Prognos 3 000 lägenheter.

Källa: SABO SNABBANALYS, SÅ PÅVERKAR KOMBOHUSEN LOKALA BOSTADSMARKNADER, MARS 2015 Bild på ett Kombohus Bas, källa sabo.se/pressbilder

Omsorg

Behovet av särskilda bostäder förändras i takt med att befolkningsmängden förändras och i takt med att befolkningen blir äldre. En förutsättning för att kommunen ska ha en möjlighet att möta framtida behov är att skapa verktyg för att i god tid förutse de framtida behoven. Ambitionen med markstrategin är att förutse utökade behov minst tre år innan behoven uppstår. Då hinner kommunen ta fram en detaljplan, avsätta medel samt uppföra nya bostäder eller särskilda bostäder, som då kan stå färdiga när behovet uppstår.

Bedömningar av framtida utökade behov ska grunda sig på befintligt bestånd och befolkningsprognoser. Nedan redogörs nuläget för bostäder inom omsorgens ansvarområden i Färgelanda kommun.

Nulägesbeskrivning

Särskilda boenden för äldre

I Färgelanda kommun finns tre särskilda boenden för äldre; Håvestensgården med 33 lägenheter, Lillågården med 28 lägenheter och Solgården med 19 platser. Av de totalt 80 platserna i särskilt boende är 43 inriktade på demensboende och 7 platser används för korttidsboende. På Håvesten finns dessutom en avdelning som förnärvarande står tom med 9 lägenheter.

Bostäder för personer som omfattas av LSS och personer inom socialpsykiatri

I Färgelanda kommun finns en gruppboende för personer som omfattas av LSS (Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade). För personer som omfattas av LSS men som inte bedöms vara i behov av att bo på gruppboende finns dessutom ett antal servicelägenheter ordnade. Dessutom finns servicelägenheter för beslut om serviceboende inom socialpsykiatri.

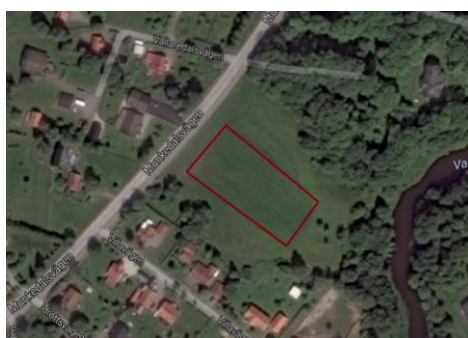
Det finns dock ett akut behov i kommunen av ytterligare serviceboenden med inriktning mot LSS och socialpsykiatri. Behovet är 3-4 lägenheter för LSS och samma antal för socialpsykiatri. Servicelägenheterna inriktar sig mot personer som vill flytta till eget boende och som inte har behov av att bo på gruppboende men ändå kan behöva ett visst stöd. I sådant lägenhetshus krävs därför även utrymmen för personal. Lägenheter för LSS och psykiatri kan inrymmas i samma byggnad men bör ha separata trappuppgångar.

Strategi

Bostäder inom socialpsykiatri och LSS

Nybyggnation av lägenheter inom LSS och Socialpsykiatri bedöms som det bästa alternativet för att tillgodose det behov som finns idag. Eftersom det råder generellt stor brist på lägenheter i kommunen bedöms det inte skäligt att avsätta befintliga hyreslägenheter för ändamålet. Sveriges allmännyttiga bostadsföretag (SABO) har tagit fram ett antal kombo-hus som håller en bra standard och inte kostar så mycket att uppföra. Flera kommuner i Sverige har uppfört dessa kombohus med seniorboende som vanligt ändamål. Mer information om kombuhusen finns på sidan 14.

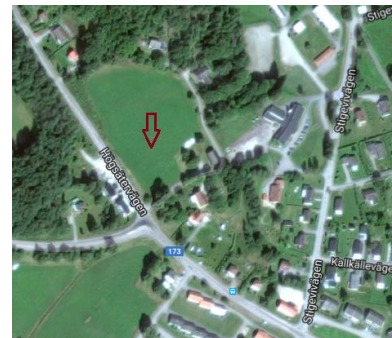
I Färgelanda kommun finns dessutom flera områden med färdiga detaljplaner avseende bebyggelse av flerfamiljshus, vilket innebär att byggnation kan påbörjas inom snar framtid utan att behöva invänta långa planprocesser. Av de i kommunen planlagda områdena för flerfamiljshus finns det tre områden som består av öppen yta och därmed inte har så mycket skog som behöver avverkas. Dessa områden är belägna vid Torsberg i Ödeborg, Solberg i Högsäter och Skolbacken i Stigen, se Bilaga 1.

Torsberg

Solberg

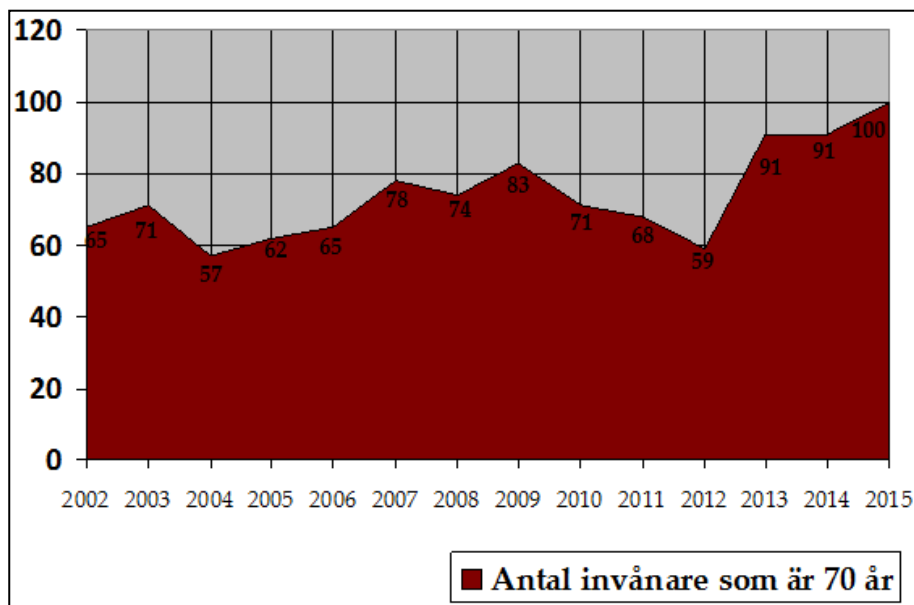

Skolbacken

Särskilt boende för äldre

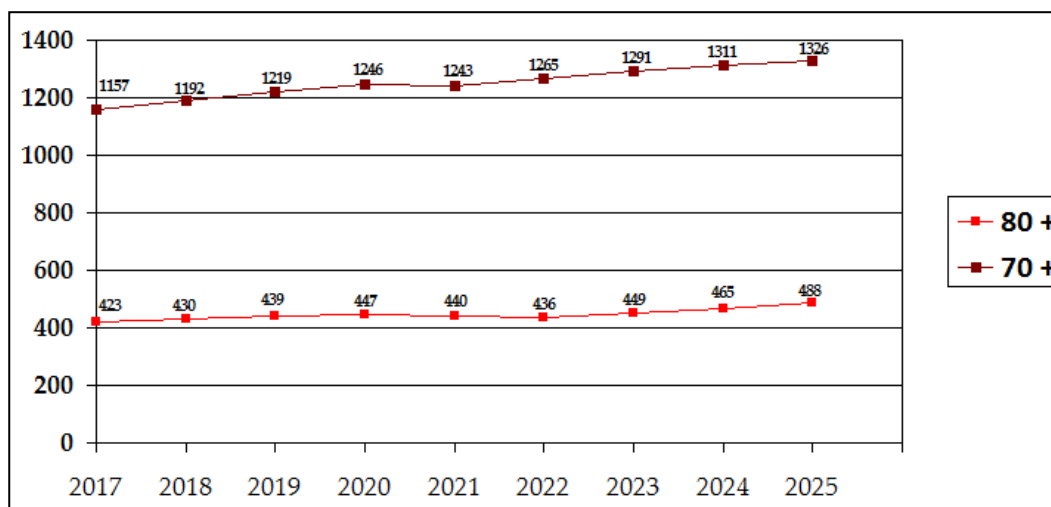
På kort sikt bedöms behovet av särskilt boende för äldre vara tillfredsställt. Dessutom finns nio lägenheter som vid behov kan göras om till särskilda boenden.

För att bedöma det långsiktiga behovet av särskilda boenden för äldre har statistik över antalet 70-åringar i Färgelanda kommun undersöks. Urvalet antal invånare som är 70 år har valts eftersom undersökningen inriktar sig mot det långsiktiga behovet, omkring 10 år framåt. Statistiken visar att antalet 70-åringar under perioden 2002-2012 har varit mellan 57 till 83 personer. Antalet har sedan under 2013-2014 ökat till omkring 90 personer och 2015 var antalet 70-åringa invånare 100 stycken. Den största andelen boende på särskilda boenden bedöms vara över 80 år, men det finns även många boende i 70-årsåldern.

Källa statistik: SCB

Enligt Västra Götalandsregionens befolkningsprognoser bedöms antalet invånare som är 70 år eller äldre att öka med 169 personer under perioden 2017-2025. Även antalet invånare som är 80 år eller äldre kommer att öka med 65 personer under samma period.

Källa
prognos:
VGR

Sammantaget visar prognosen att antalet äldre invånare ökar. I ett kort perspektiv bedöms kommunen kunna tillgodose behovet av särskilt boende för äldre, dessutom finns 9 platser på Håvestensgården att tillgå vid behov.

Om behovet av särskilt boende för äldre skulle öka i ett längre perspektiv kan ett alternativ till att bygga nytt vara att omvandla trygghetslägenheterna på Solgården och Lillgården till särskilt boende för äldre.

Skola

I samband med planering av nya bostadsområden kan det uppstå utökade behov av skollokaler. Behovet av skollokaler förändras även i takt med att befolkningens mängd förändras. Kommunen har enligt skollagen en skyldighet att erbjuda barn en plats i förskolan och skolan inom rimlig tid. Det är därför viktigt att kunna förutse utökade behov av lokaler i god tid innan behovet uppstår. Ambitionen med markstrategin är att förutse utökade behov minst tre år innan behoven uppstår. Då hinner kommunen ta fram en detaljplan, avsätta medel samt uppföra en ny skola/förskola, som då kan stå färdig lagom till behovet uppstår.

Bedömningar av framtida utökade behov ska grunda sig på befintligt bestånd och befolkningsprognoser. Nedan redogörs för nuläget avseende skola och förskola i Färgelanda kommun.

Nulägesbeskrivning

Förskola

I Färgelanda kommun finns det 6 förskolor med sammanlagt 13 avdelningar. Utöver dessa avdelningar finns det ytterligare en provisorisk avdelning i Högsäter samt en pedagogisk omsorg. Under hösten 2016 hade totalt 219 barn en plats på den kommunala förskolan med ytterligare 17 barn i kö. Utöver de kommunala förskolorna finns dessutom två friskolor samt två fristående pedagogisk omsorg.

Fördelningen inom den kommunala förskolan ser i dagsläget ut enligt nedan:

Förskola	Antal avdelningar	Antal barn som har plats	Antal barn i kö	Antal barn som ej sökt förskoleplats
Järbo	1	12	0	4
Stigen	1	19	2	11
Högsäter	2 avd + 1 provisorisk + 1 pedagogisk omsorg	38	3	16
Ödeborg	2	36	4	15
Håvesten Höjden	3 4	114	8	33
Totalt	13 + 2	219	17	79

Det finns idag ett akut behov av ytterligare lokaler för förskola i kommunen. Förutom att det i dag står 17 barn i kö till en förskoleklass så finns ett behov av att minska antalet barn per avdelning. Kommunen har idag 18 barn per avdelning som delningstal men det finns en önskan om att sänka delningstalet till max 15 barn per avdelning.

Under hösten 2016 öppnades en provisorisk förskola i Högsäters församlingshem, vilket var nödvändigt för att kommunen skulle kunna erbjuda alla barn i kö en förskoleplats inom skälig tid. Projektering pågår för att bygga ut Månvägens förskola i Högsäter med 2 nya avdelningar.

Det finns dock fortsatt ett akut behov av fler förskoleplatser i kommunen. Ytterligare avdelningar krävs i Ödeborg, Stigen och Färgelanda för att kommunen fortsatt ska klara att uppfylla lagkravet till augusti 2017. Det pågår därför utredningar för ytterligare provisoriska lösningar, bland annat i form av moduler. Det akut utökade behovet av förskoleplatser kan bero på att kommunens befolkning under de tre senaste åren har ökat med omkring 100 elever jämfört med tidigare år.

Grundskola

I Färgelanda kommun finns tre skolor för elever i årskurs F-6 samt ytterligare en skola för elever i årskurs 7-9. Ambitionen i Färgelanda kommun är att delningstalet för högstadieklasser ska vara 27 elever.

Fördelningen inom grundskolan ser ungefär ut enligt nedan (årsskiftet 2016/2017).

Skola	Antal klasser	Ca antal elever	Fritidsavdelningar
Bruksskolan	ca 7	120	1
Högsätersskola	ca 7	100	1
Valboskolan F-6	10	200	2
Valboskolan 7-9	9	200	-

Valboskolan har under 2016 utökats med tre provisoriska klassrum i form av moduler. Inför augusti 2017 finns ett behov av ytterligare tre lokaler till Valboskolan varav två lokaler avser klassrum för lilla Valbo (F-6) och en lokal avser fritidsverksamheten som idag är belägen i en inredd korridor.

Strategi

Kommunen har som mål att befolkningen ska öka med 10 invånare per år, vilket kan leda till att behovet av fler skollokaler ytterligare ökar. Dessutom framarbetas för närvarande provisoriska lösningar fram för att tillgodose det akuta behovet av lokaler för skola och förskola. På lång sikt behöver mer permanenta lokaler framarbetas. I detta dokument redogörs för markförutsättningarna avseende utökning av de kommunala skolorna. Hur behovet av fler skollokaler slutligen ska lösas är något som behöver utredas vidare och framgå i kommunens lokalförsörjningsprogram.

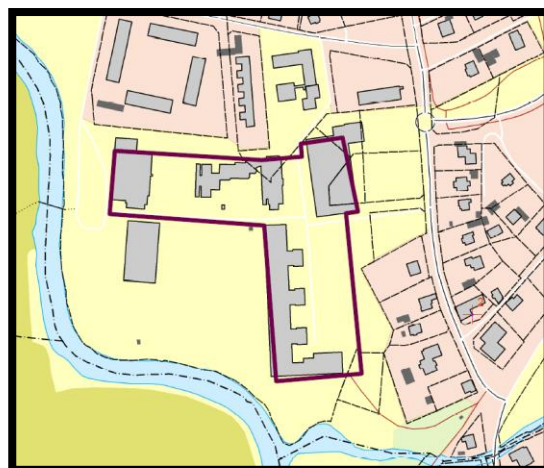
Statistik antal barn och ungdomar 2015 samt prognos för 2020 och 2025:

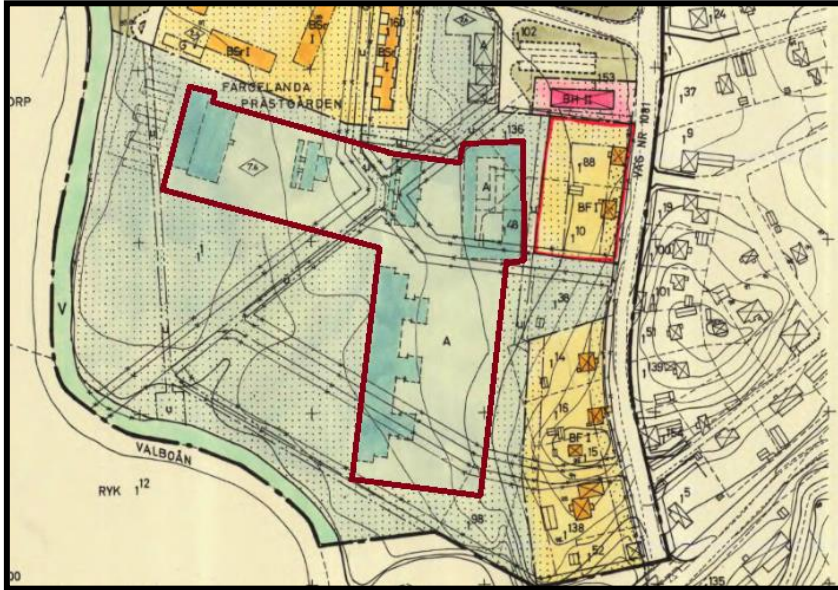
	Barn 0-6 år	Barn 7-12 år	Barn 13-15 år	Totalt
Statistik 2015	471	411	225	1 107
Prognos 2020	556	470	242	1 268
Prognos 2025	579	505	249	1 333
Ökning från år 2015-2025	108	94	24	226

Källa statistik: SCB

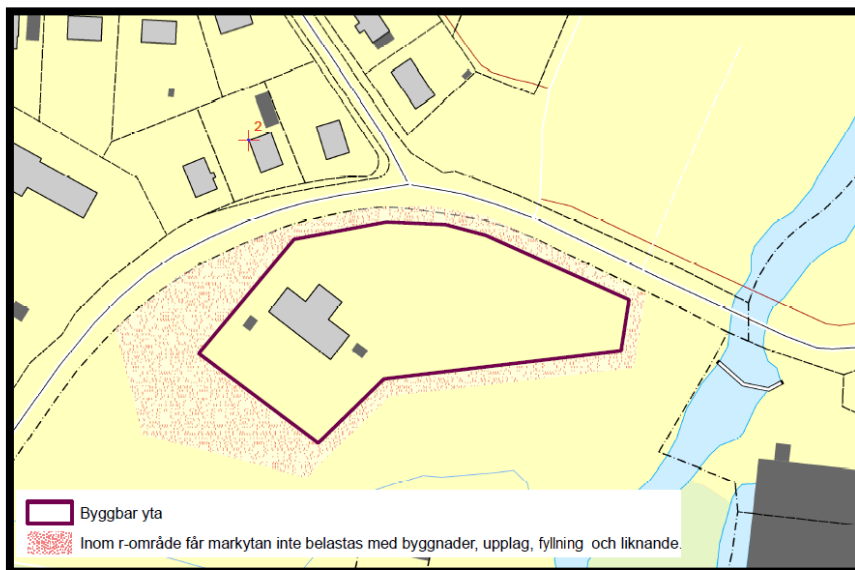
Källa prognoser: VGR statistikdatabas

Valboskolan har i dag ett behov av ytterligare sex klassrum samt ett större utrymme för personalens kontor. Behovet bedöms kunna tillgodoses inom befintlig planberedskap då det i gällande detaljplan finns förutsättningar för en utbyggnad av Valboskolan. Byggbar yta enligt befintlig detaljplan är markerat med rött i kartan nedan. Ett annat alternativ för att skapa ytterligare sex klassrum är att återuppta skolverksamhet i lokalerna intill Höjdens förskola. Tidigare utredningar visar att dessa lokaler har förutsättningar att restaureras för ändamålet. Det pågår dock andra utredningar gällande alternativa användningssätt av skollokalerna, varför frågan får klarläggas mer i en särskild utredning alternativt i lokalförsörjningsprogrammet.

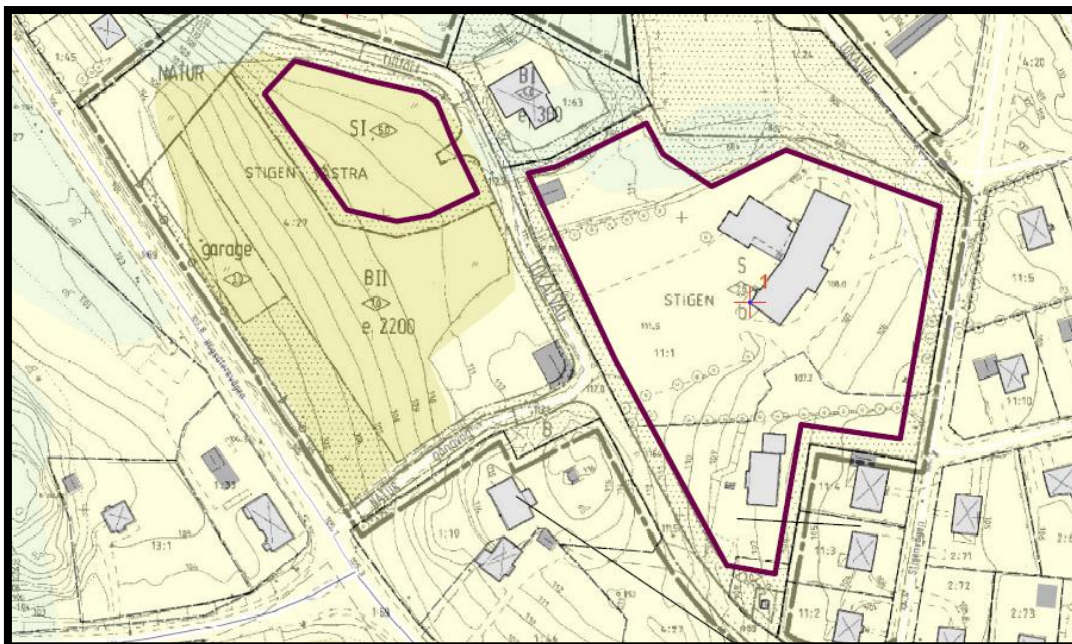

Förskolan i Ödeborg och Stigen har ett sammanlagt behov av ytterligare 2 avdelningar. Vid Ödeborgs förskola finns det enligt gällande detaljplan förutsättningar att bygga ut skolbyggnaden. I kartan nedan är byggbar yta markerad med lila. Ytan kan dock avgränsas ytterligare med hänsyn till riktlinjer för minsta utomhuslektyta. För marken gäller även särskilda restriktioner med hänsyn till markbeskaffenheten.

I Stigen finns det en detaljplan som medger byggnation av en ny förskola i anslutning till skolbacken. Samma detaljplan medger även en utökning av den befintliga friskolan. Markterrängen inom befintligt skolområde i Stigen kan dock vara ogynnsam för en utbyggnad på vissa ställen. Byggbara ytor enligt gällande detaljplan är markerade med lila i kartan nedan.

För att i framtiden kunna möta förändrade behov på ett effektivt sätt bör kommunen arbeta för att finna lösningar i form av flexibla lokaler. Stora förändringar i elevantal medför att behovet av skollokaler växlar över tid. Kommunen bör därför i det framtida lokalförsörjningsarbetet överväga att arbeta med flexibla lösningar för skollokaler och finna lösningar på lokaler som på ett smidigt sätt kan anpassas till ändrade behov. Det bör vara möjligt att på ett enkelt sätt ändra en lokal så att den kan användas som förskola för att sedan användas som grundskola. Kommunen bör även finna lösningar för att använda och anpassa de befintliga skolorna på ett flexibelt sätt.

Verksamheter och Näringsliv

Nulägesbeskrivning

I Färgelanda kommun finns en god planberedskap för detaljplanerad mark för verksamheter, mer information om var dessa områden är belägna finns i Bilaga 1. Företagare som vill utveckla sina verksamheter efterfrågar mark som är så förberedd som möjligt för etablering. Kommunen arbetar därför med att till viss del förbereda för framtida etableringar inom det planlagda området för småindustri inom Dyrtorp.

Det finns en viss efterfrågan på lediga lokaler i kommunen för såväl tillverkning som handel och kontor. Samtidigt som det finns en efterfrågan finns det dessutom lokaler som står tomma såväl centralt som utanför tätorternas kärnor. Arbetet pågår därför just nu med att skapa en digital kommunikationsplats där lediga lokaler kan annonseras och/eller eftersökas.

I Färgelanda kommun finns behov av övernattningsmöjligheter i form av hotell, motell eller vandrarhem. Övernattningsmöjligheter efterfrågas av många företagare som idag hänvisar gästarbetare, konferensgäster och konsulter till boendemöjligheter i grannkommunerna.

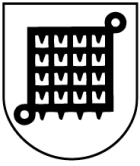
Strategi

En förutsättning för företag som vill utvecklas och växa inom kommunen är tillgång till förberedd mark som i förlängningen möjliggör en snabb ärendehantering. Processen från idé till genomförande ska vara väl förberedd för att bli så kort som möjlig då behov uppstår. Det är därför viktigt att kommunen även i fortsättningen arbetar för att ha en tillräcklig beredskap på mark, förberedd med infrastruktur, för verksamheter.

Det kan vara strategiskt att redan nu utse ett möjligt framtida område som på längre sikt avses planläggas för verksamheter. Då det finns en efterfrågan på industrimark i Högsäter bedöms ett område längs väg 172, vid den södra infarten till Högsäter vara en strategisk plats för nästa verksamhetsområde, se Bilaga 2. När verksamhetsområdet inom Dyrtorp är till hälften etablerat av företag bedöms det lämpligt att påbörja planläggning av nästa område som kommunen vill utveckla som verksamhetsområde.

**Färgelanda
kommun**

**Färgelanda
kommun**

BILAGA 1

Mark- och bostadstrategi

Befintlig planberedskap

I Färgelanda kommun finns en god planberedskap för bostäder och verksamheter vilket är en styrka för kommunen. I denna bilaga redogörs de olika områdena kortfattat.

Bostäder:

Färgelanda samhälle

I Färgelanda tätort finns en planberedskap för omkring 100 nya lägenheter samt ett 70-tal tomter för villabebyggelse, där 23 av dessa villatomter är förberedda för byggnation. Villatomterna finns i Håvesten, Prästgårdsgärdet, Kylsäter, Kostorp och Fornkullen. Planberedskap för flerfamiljhus finns vid Håvesten, Gränsetorpet och Färgelanda Centrum.

Håvesten

**Detaljplan: 15-STY-4406,
laga kraft 1989-09-28**

I Håvestensområdet finns det en god planberedskap för villabebyggelse, där några av tomterna är avstyckade och förberedda med vatten- och avlopp och gator.

Detaljplanen ger möjlighet att bygga enfamiljhus i ett plan och med en största byggnadsyta om 200 kvm. Inom några av tomterna medges även souterrängplan.

Bygglara villatomter

Område som är planlagt för ytterligare villatomter

I Håvesten finns även en planberedskap för byggnation av flerfamiljshus i två våningar och med en största byggnadsyta om 1 900 kvm.

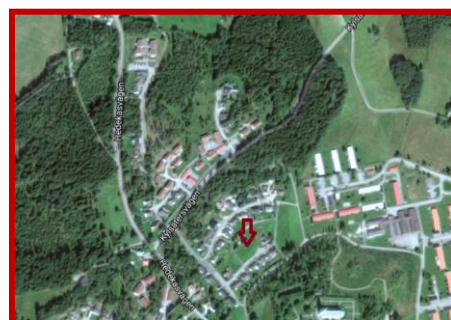
*Planlagt område för
flerfamiljshus*

Prästgårdsgärdet

**Detaljplan: 15-STY-3522,
laga kraft 1978-06-21**

Prästgårdsgärdet är planlagt för friliggande enbostadshus med en maximal byggnadshöjd på 4,2 meter och en maximal yta på 200 kvm. Dessa tomter är avstyckade och kommunalt vatten- och avlopp är framdraget till tomtgräns.

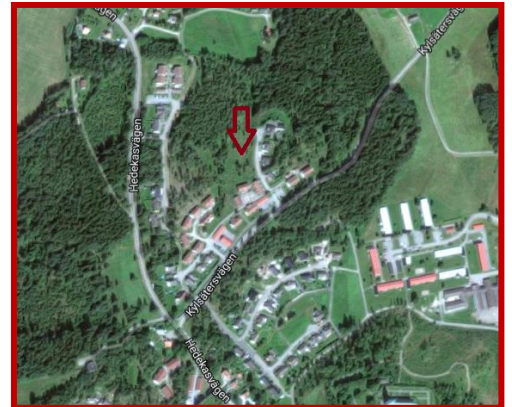

Kylsäter

Detaljplan: 15-STY-3607,
laga kraft 1980-02-21

Dessa tomter är planlagda för friliggande enbostadshus med en maximal byggnadshöjd på 4,2 meter och en maximal yta på 200 kvm. Tomterna är avstyckade och kommunalt vatten- och avlopp är framdraget till tomtgräns.

Kostorp

Detaljplan: 15-STY-3429,
laga kraft 1977-06-30

På denna tomt får en friliggande villa uppföras med en maximal byggnadsyta om 200 kvm och en byggnadshöjd på maximalt 4,2 meter. Dessa tomter är avstyckade och kommunalt vatten- och avlopp är framdraget till tomtgräns.

Fornkullen

**Detaljplan: 15-STY-3914,
laga kraft 1986-04-09**

Vid fornkullen finns planlagda tomter med möjlighet att uppföra friliggande enbostadshus med en maximal byggnadsyta om 200 kvm och en byggnadshöjd på maximalt 4,2 meter. Dessa tomter är avstyckade och kommunalt vatten- och avlopp är framdraget till tomtgräns.

Färgelanda Centrum

**Detaljplan: 1439-P29,
laga kraft 1999-11-23**

Intill resecentrum i Färgelanda centrum finns det möjlighet att bygga ett tvåvåningshus med centrum i bottenplan och bostäder i övre plan.

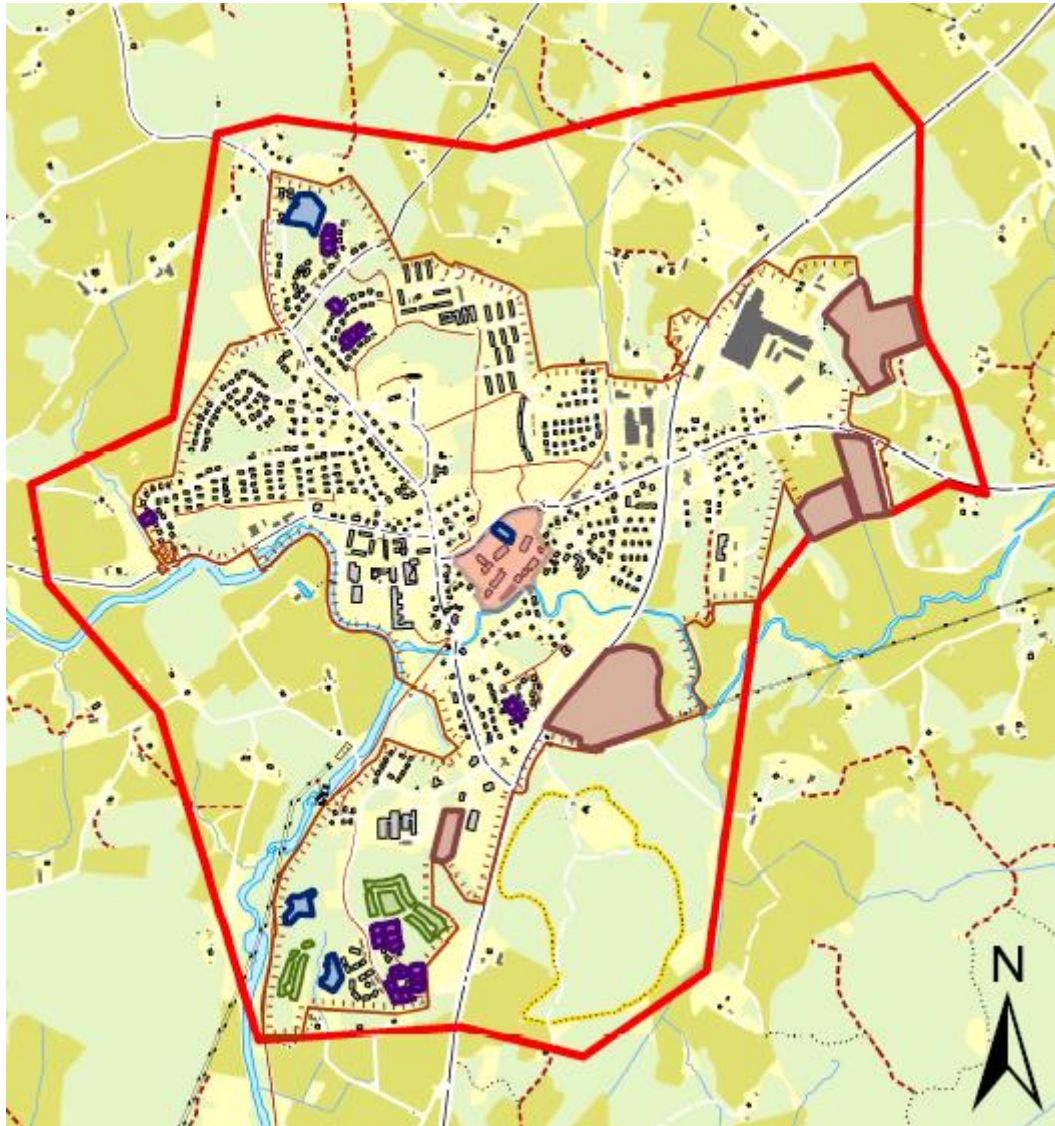
Gränsetorpet

Detaljplan: 15-STY-3607,
laga kraft 1980-08-27

Vid Gränsetorpet finns det
möjlighet att bygga flerfamiljhus
på 2 500 kvm med två våningar.

Samlingskarta över lediga tomter i Färgelanda tätort

	Gräns för samhälle		Mark planlagd för flerfamiljhus
	Byggklara villatomter		Mark planlagd för industri
	Övriga villatomter		

Högsäter samhälle

Inom de detaljplanelagda områdena på Solberg finns ett tjugotal tomter för enfamiljshus, och vid Högakas mark för ytterligare lika många. Inom Solbergsområdet finns dessutom möjlighet att uppföra flerfamiljshus i form av radhus.

Solberg

**Detaljplan: 15-STY-3573,
laga kraft 1980-02-26**

Vid Solbergsområdet finns möjligheter att komplettera den befintliga villabebyggelsen med ytterligare villor vid två områden.

I gällande detaljplan medges byggnation av enfamiljshus i ett plan och med en största byggnadsyta om 200 kvm. Inom några av tomterna medges även souterrängplan.

Villabebyggelse

Radhusbebyggelse

Villabebyggelse

Befintlig detaljplan vid Solbergsområdet medger dessutom en utökning av befintligt radhusbestånd.

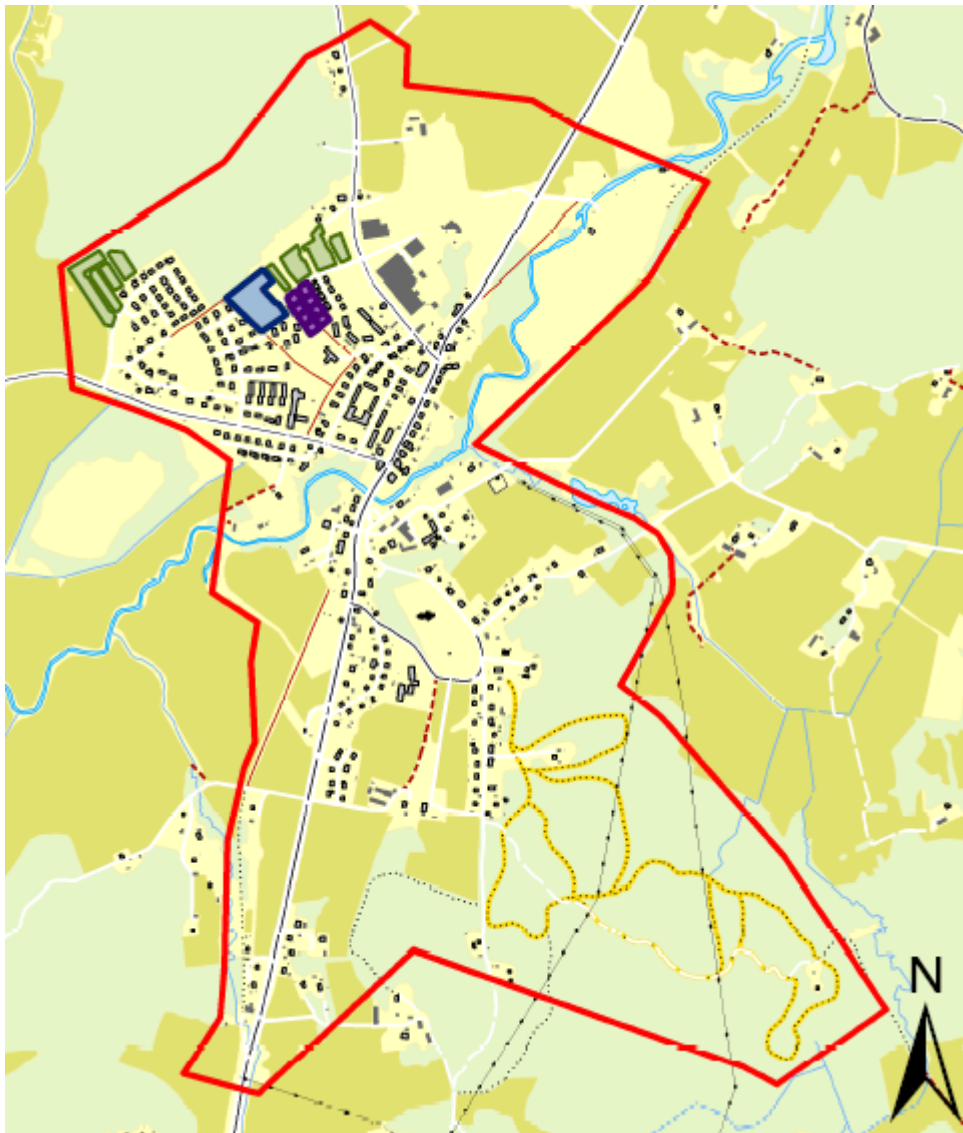
**Detaljplan: 15-STY-3357,
laga kraft 1977-03-11**

Villabebyggelse, ej avstyckade tomter

Samlingskarta över lediga tomter i Högsätters tätort

	Gräns för samhälle		Mark planlagd för flerfamiljhus
	Byggklara villatomter		Mark planlagd för industri
	Övriga villatomter		

Stigen samhälle

I Stigen finns två detaljplanelagda områden för bostäder som inte blivit utbyggda. På Skolbacken och vid Stiftelsevägen finns möjligheter att tillskapa sammanlagt ett 30-tal lägenheter. Vidare finns möjlighet att bygga ut småhusområdet Konvaljbacken med 10-12 villor. Tomterna vid Konvaljbacken är dock inte förberedda för bebyggelse.

Kardarevägen

Detaljplan: 15-STY-3438,
laga kraft 1978-01-27

Vid Kardarevägen finns 2 st byggklara tomter som är planlagda för friliggande enbostadshus om 200 kvm.

Konvaljbacken

Detaljplan: 15-STY-3438,
laga kraft 1978-01-27

Vid Konvaljbacken finns ett område som är planlagt för friliggande enbostadshus om 200 kvm.

Skolbacken

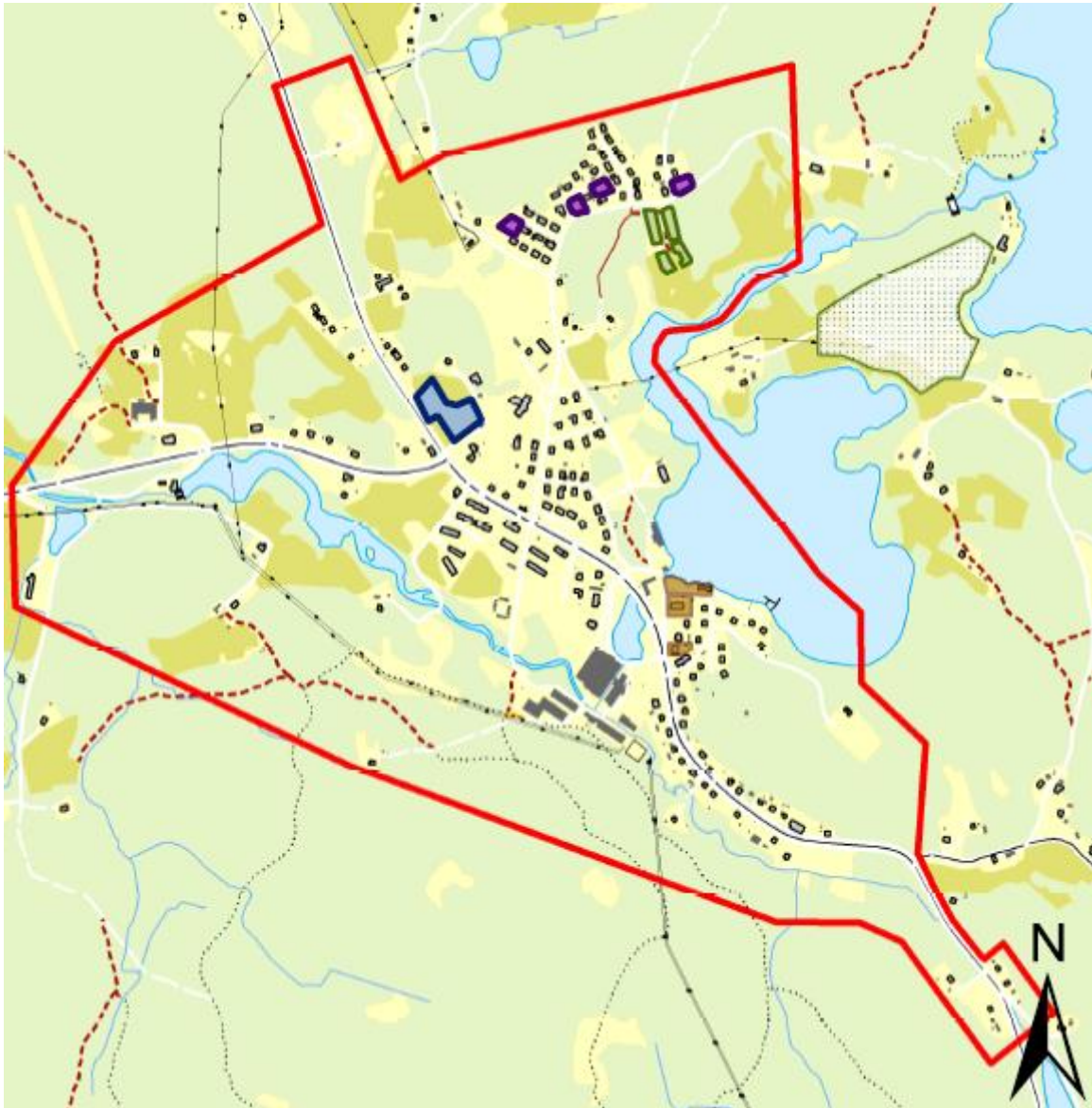
Detaljplan: 15-STY-4380,
laga kraft 1990-06-26

Vid Skolbacken i Stigen är det
planlagt för tvåplans flerfamiljshud
med en tillåten byggnadsyta om
2 200 kvm.

Samlingskarta över lediga tomter i Stigens tätort

	Gräns för samhälle		Mark planlagd för flerfamiljhus
	Byggklara villatomter		Mark planlagd för industri
	Övriga villatomter		

Ödeborg samhälle

I Ödeborg finns en planberedskap för cirka 20 lägenheter vid Torsberg samt ett område för radhus vid Brötegården.

Vrine

*Detaljplan: 15-STY-3080,
laga kraft 1973-11-22*

Vid Vrine finns planlagda tomter med möjlighet att uppföra friliggande enbostadshus med en maximal byggnadsyta om 200 kvm. Dessa tomter är avstyckade och kommunalt vatten- och avlopp är framdraget till tomtgräns.

Torsberg

**Detaljplan: 1507-280,
laga kraft 1990-06-26**

Vid Torsberg i Ödeborg finns det möjlighet att bygga flerfamiljshus till en största byggnadsyta om 1 800 kvm i 2 plan.

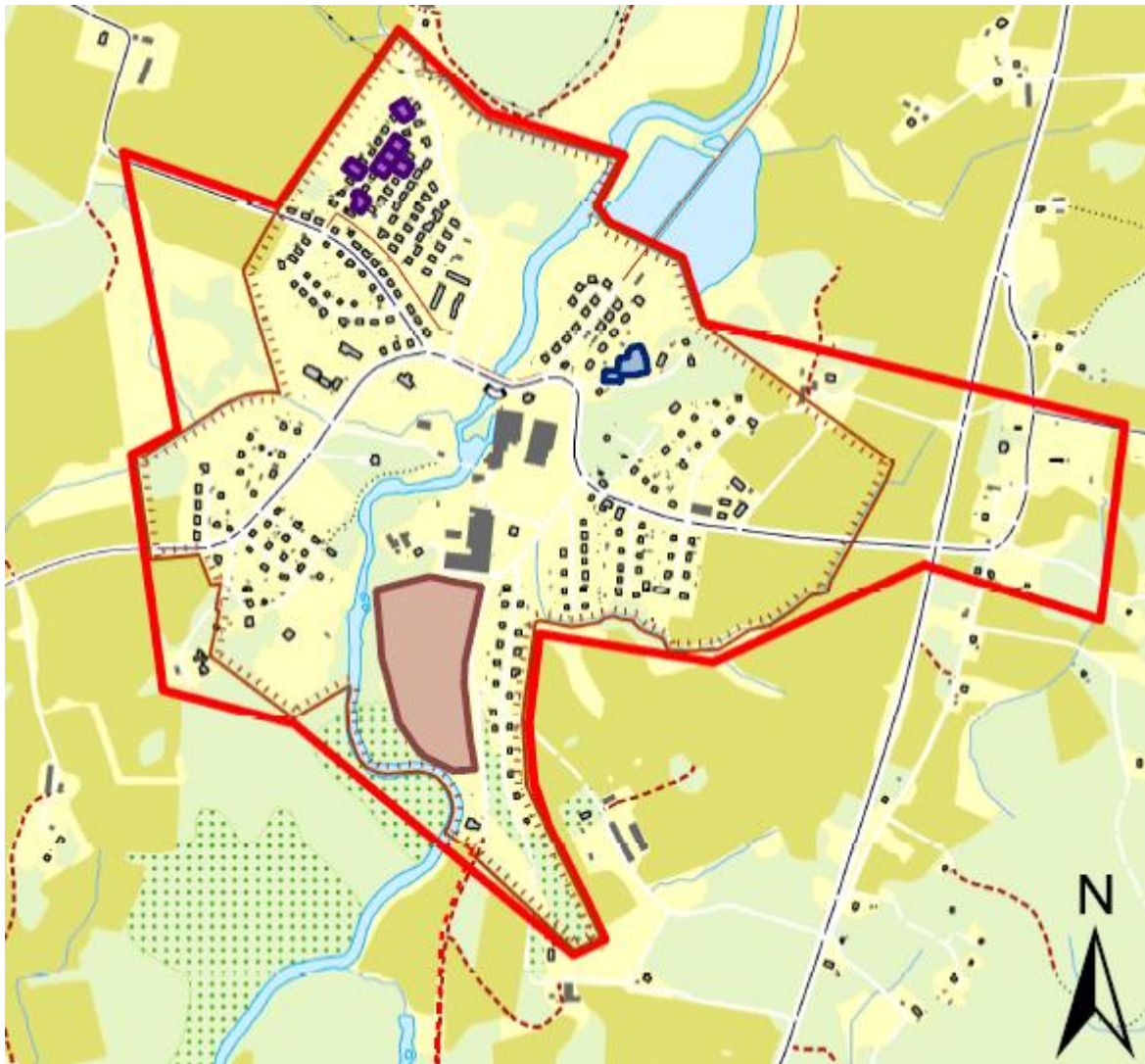
Brattefors

**Detaljplan: 15-STY-4440,
laga kraft 1990-03-29**

Vid Brattefors finns det möjlighet att uppföra tre mindre tvåvånings hyreshus med tillhörande garage och förråd.

Samlingskarta över lediga tomter i Ödeborgs tätort

	Gräns för samhälle		Mark planlagd för flerfamiljhus
	Byggklara villatomter		Mark planlagd för industri
	Övriga villatomter		

Verksamheter/Näringsliv

Färgelanda:

I Färgelanda tätort finns en planberedskap för utveckling av ett par befintliga verksamhetsområden samt för iordningställande av några nya områden. Gatersbyn i öster har ett detaljplanelagt område på cirka 7,5 ha för industriändamål, och vid Assarbyn, öster om IAC, finns ytterligare ett planlagt industriområde.

Inom det detaljplanelagda handels- och verksamhetsområdet vid södra infarten finns outnyttjad tomtmark om cirka 8 ha. Området håller för närvarande på att förberedas med infrastruktur.

Högsäter:

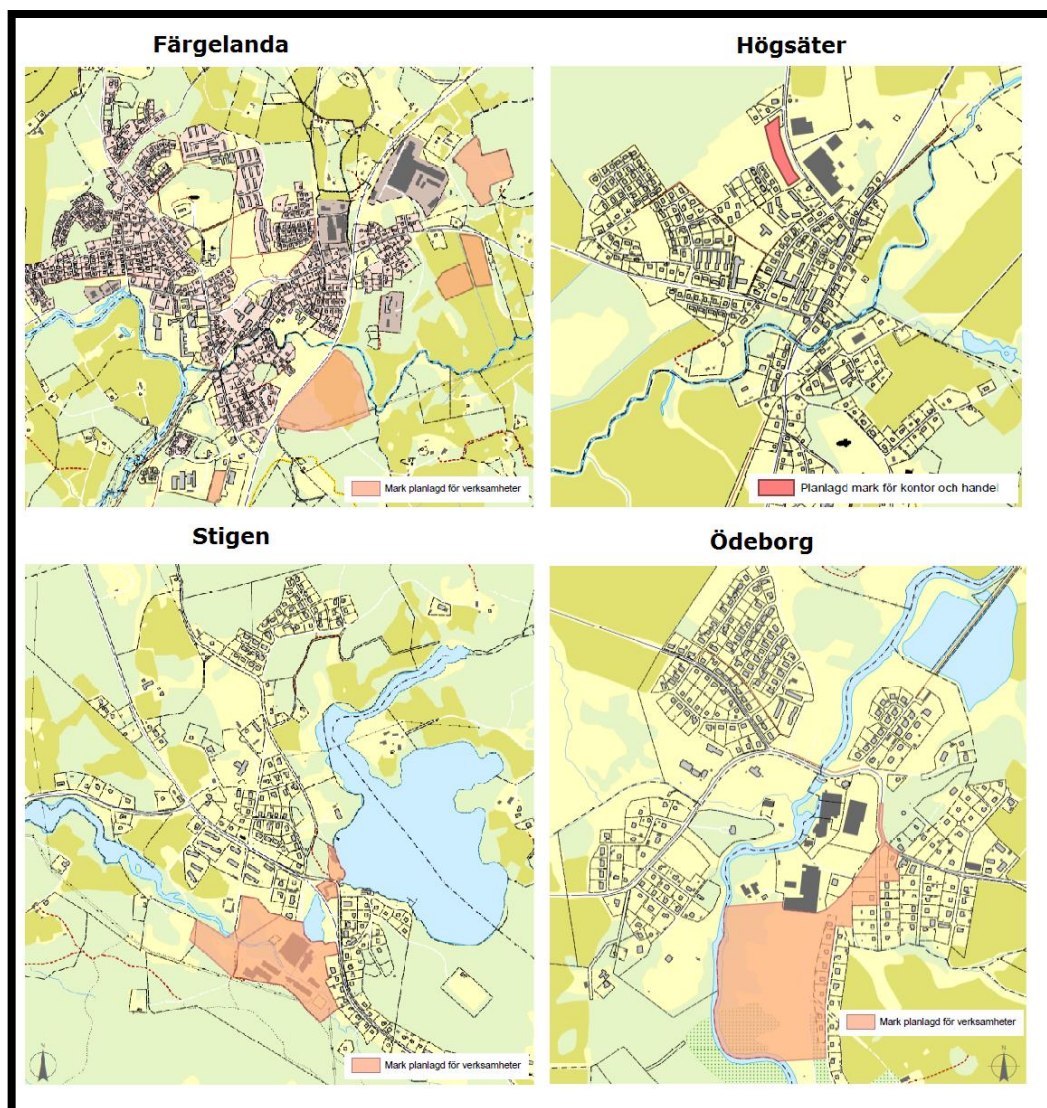
I Högsäter, väster om Ånnerudsvägen, finns en detaljplan som medger kontor och handel.

Stigen:

Stigens fabriker vid Lillån inrymmer olika mindre verksamheter. Ett visst utrymme för expansion finns inom det detaljplanelagda området.

Ödeborg:

Vid Valboån söder om bruket finns möjligheter till utveckling eller etablering av verksamheter inom område som är detaljplanelagt. I en del av området finns dock förorenad mark som behöver åtgärdas före en eventuell exploatering.

**Färgelanda
kommun**

BILAGA 2

Mark- och bostadstrategi

Framtida planberedskap

I denna bilaga redogörs i korthet för områden i Färgelanda kommun som är strategiska att planlägga i framtiden

BILAGA 3 Framtida planberedskap

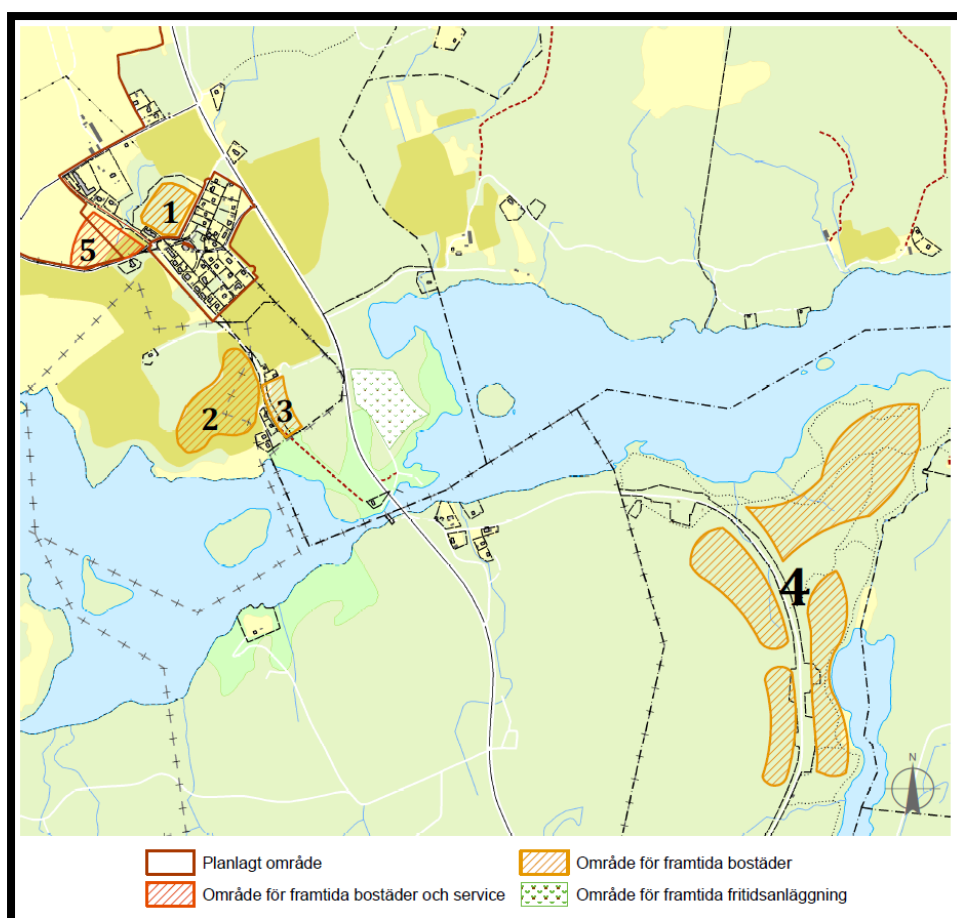
En förutsättning för en kommun att utvecklas är att ha en god planberedskap. Det är därför viktigt att även planera ytterligare ett steg framåt och peka ut områden som är strategiska att planlägga i framtiden. Kommunens översiktsplan, ÖP 14 pekar ut ett antal områden för framtida utveckling. Dessa områden redogörs i korthet nedan, för mer information om varje område hänvisas till kommunens översiktsplan, ÖP 14.

Bostäder:

Ellenö:

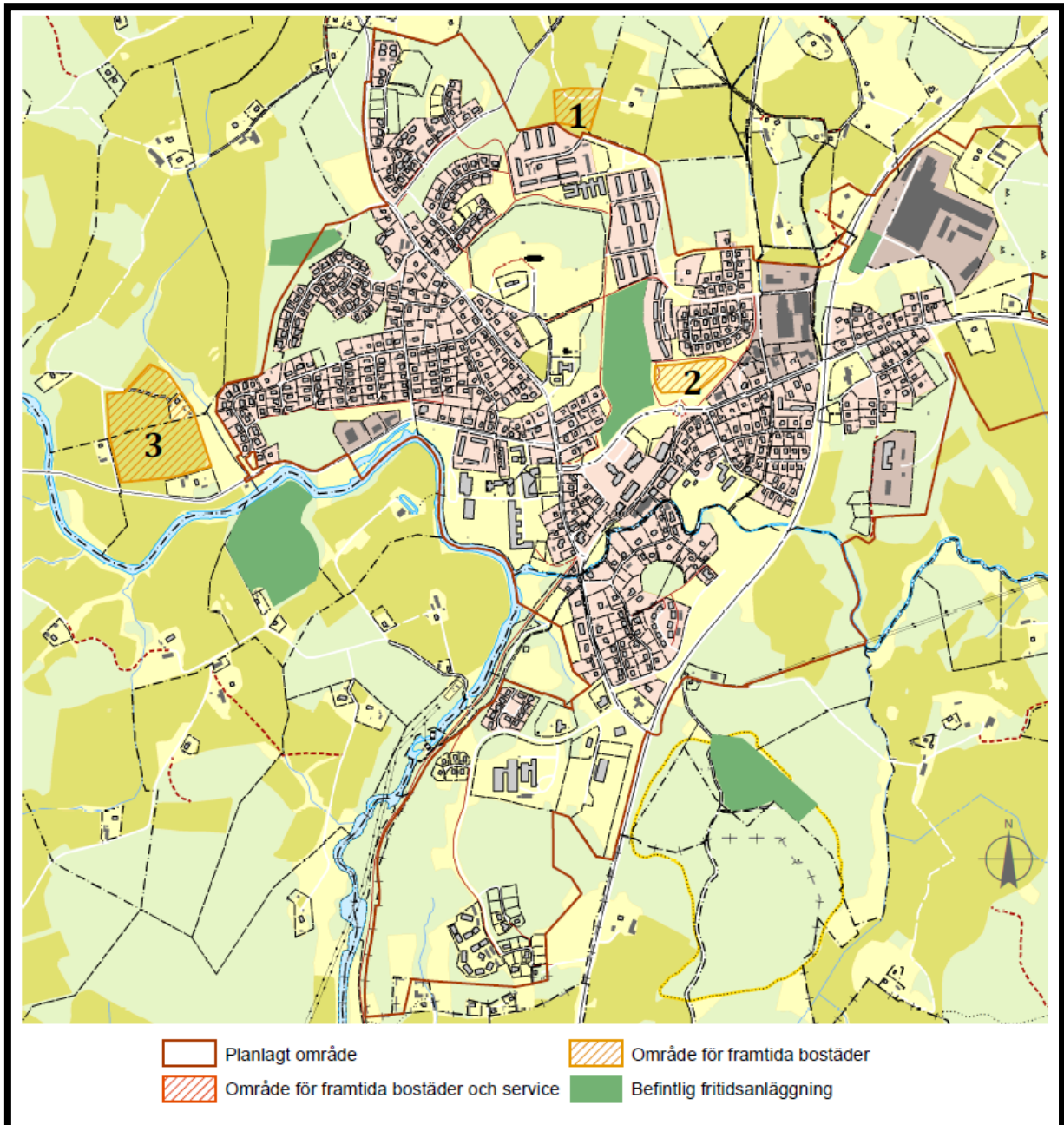
I Ellenö finns fyra områden som pekats ut i kommunens översiktplan med möjlighet för framtida planering av bostäder. Området som är markerat med 1 på kartan består idag av en lövskogsbevuxen höjd om cirka 1,3 ha. Område 2 kan ge förutsättningar för 15-20 nya småhus och ingår i ett av kommunens områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). Inom område 3 kan det planeras för ytterligare 5 tomter. Område 1-3 ägs av privata markägare.

Område 4 är beläget söder om Östersjön och utgör ett möjligt framtida utbyggnadsområde för bostäder av olika kategorier. Beroende på hustyp och upplåtelseform kan här mellan 50 och 100 bostäder byggas. Marken ägs av kommunen.

Färgelanda:

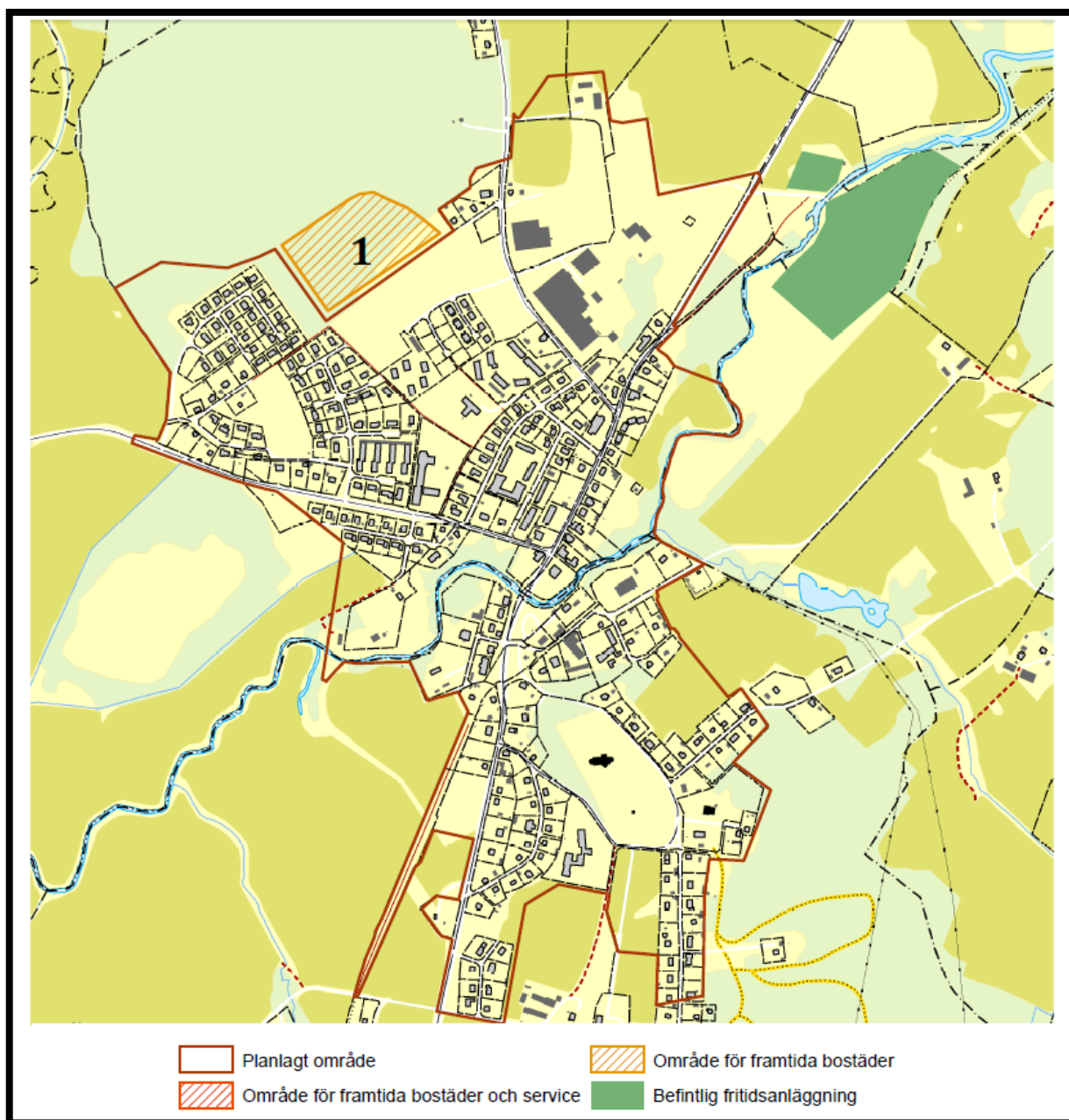
Kartan nedan redogör för de områden som pekats ut som möjliga framtida planeringsområden i kommunens översiktsplan. Inom område 1 bedöms det möjligt att planera för komplettering av småhus eller mindre flerfamiljshus. Marken är i privat ägo. Norr om Timmervägen är område 2 beläget, inom vilket det finns möjlighet att planera för ett 20-tal lägenheter i anslutning till park och fritidsområde. Område 3 har en yta om 8 ha och bedöms inrymma 65 småhus.

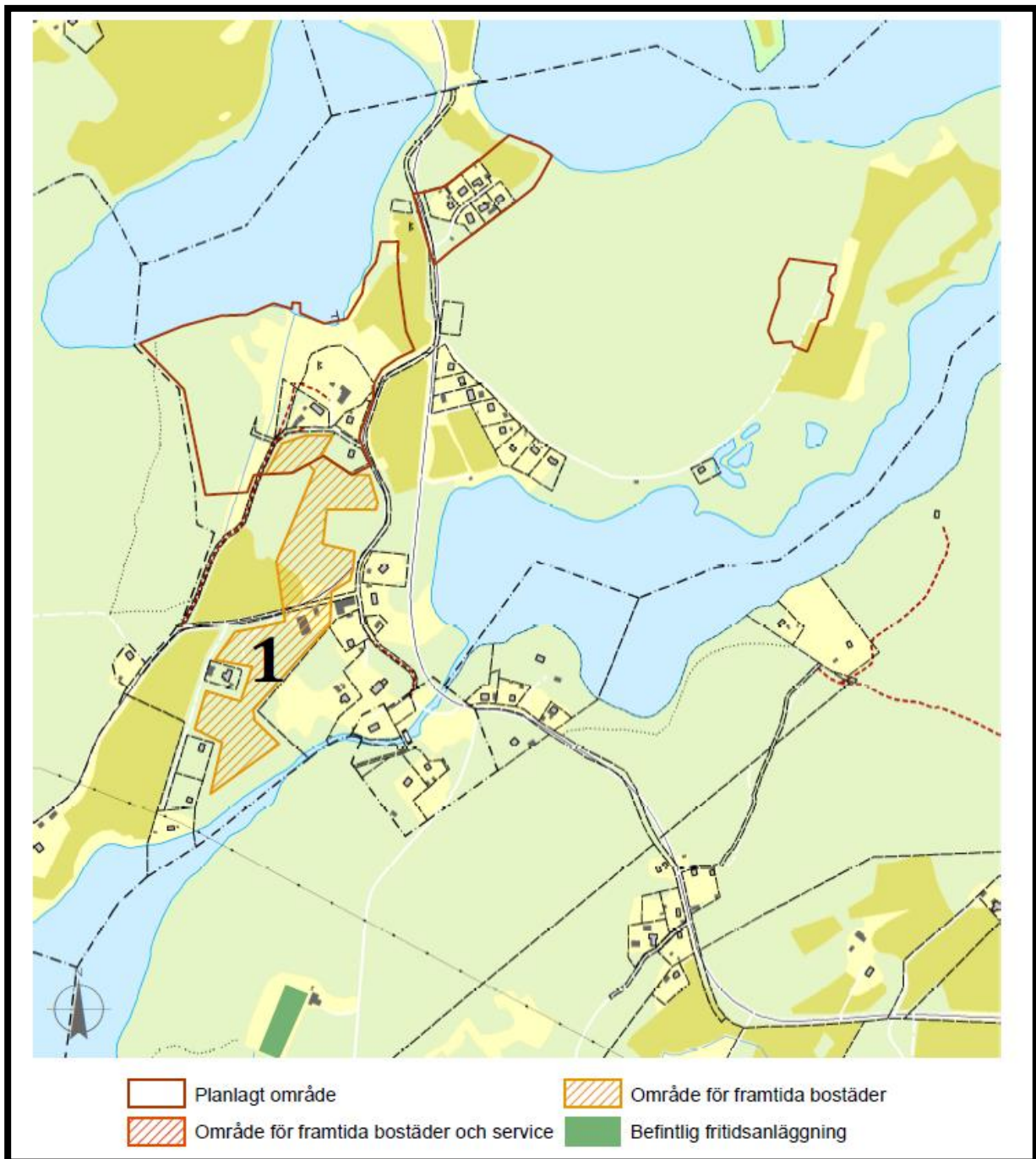
Högsäter:

I Högsäter föreslås ett område för framtida planläggning av ett trettiotal tomter för småhus vid Solbergskogen. Området omfattar cirka 4,5 ha och ägs av kommunen.

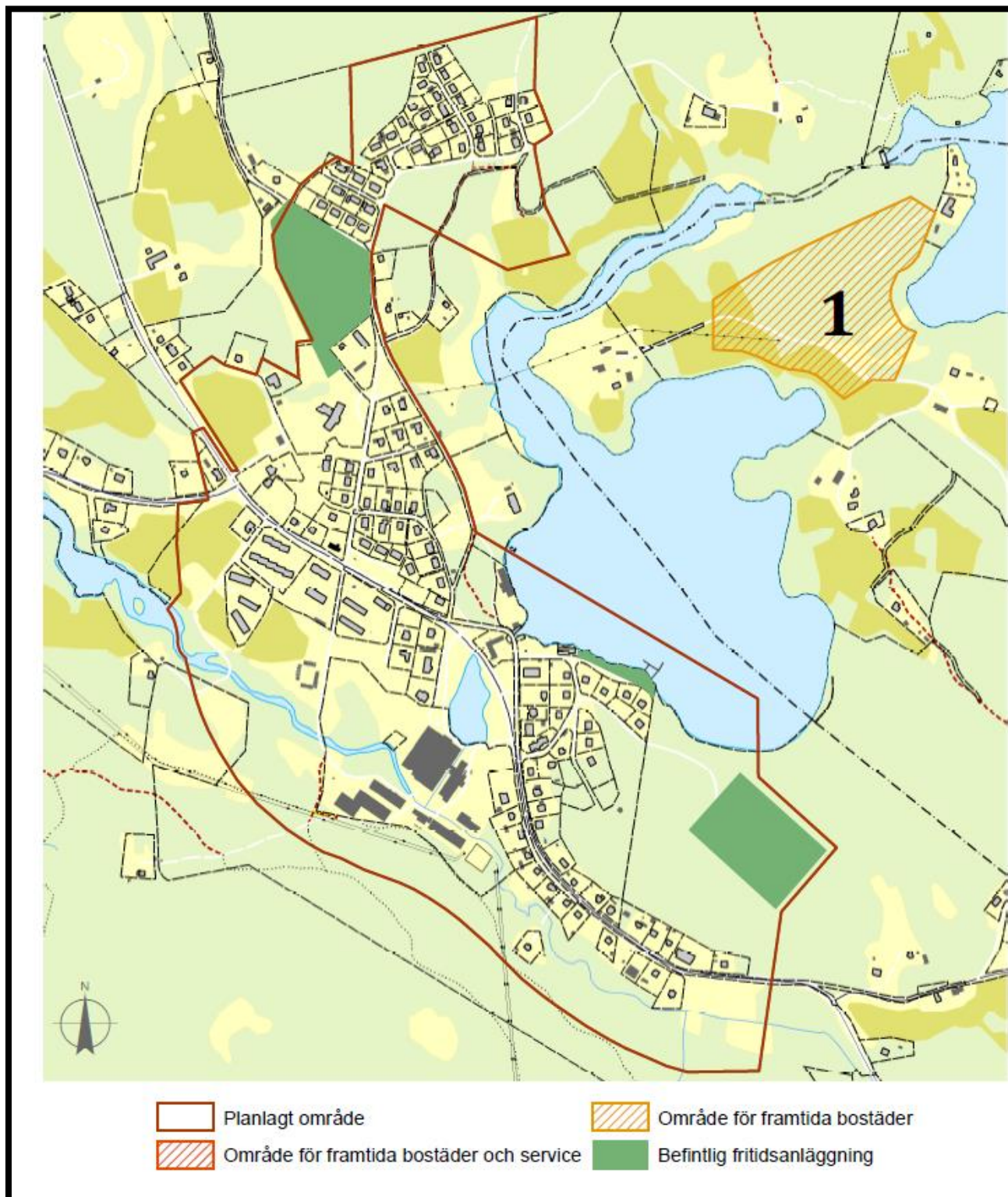
Rådanefors:

I Rådanefors föreslås utbyggnad av bostäder centralt kring Mellområdene och Långhalmen, vilket delvis utgörs av LIS-område. Områdena bedöms inrymma ett tjugotal bostäder, vilket utgör en komplettering som kan binda ihop den något spridda bebyggelsen

Stigen:

I Stigen finns ett område vid Björkudden, mellan Bovattnet och Nyckelvattnet, som kan planeras för ett tjugotal tomter. Marken är privatägd.

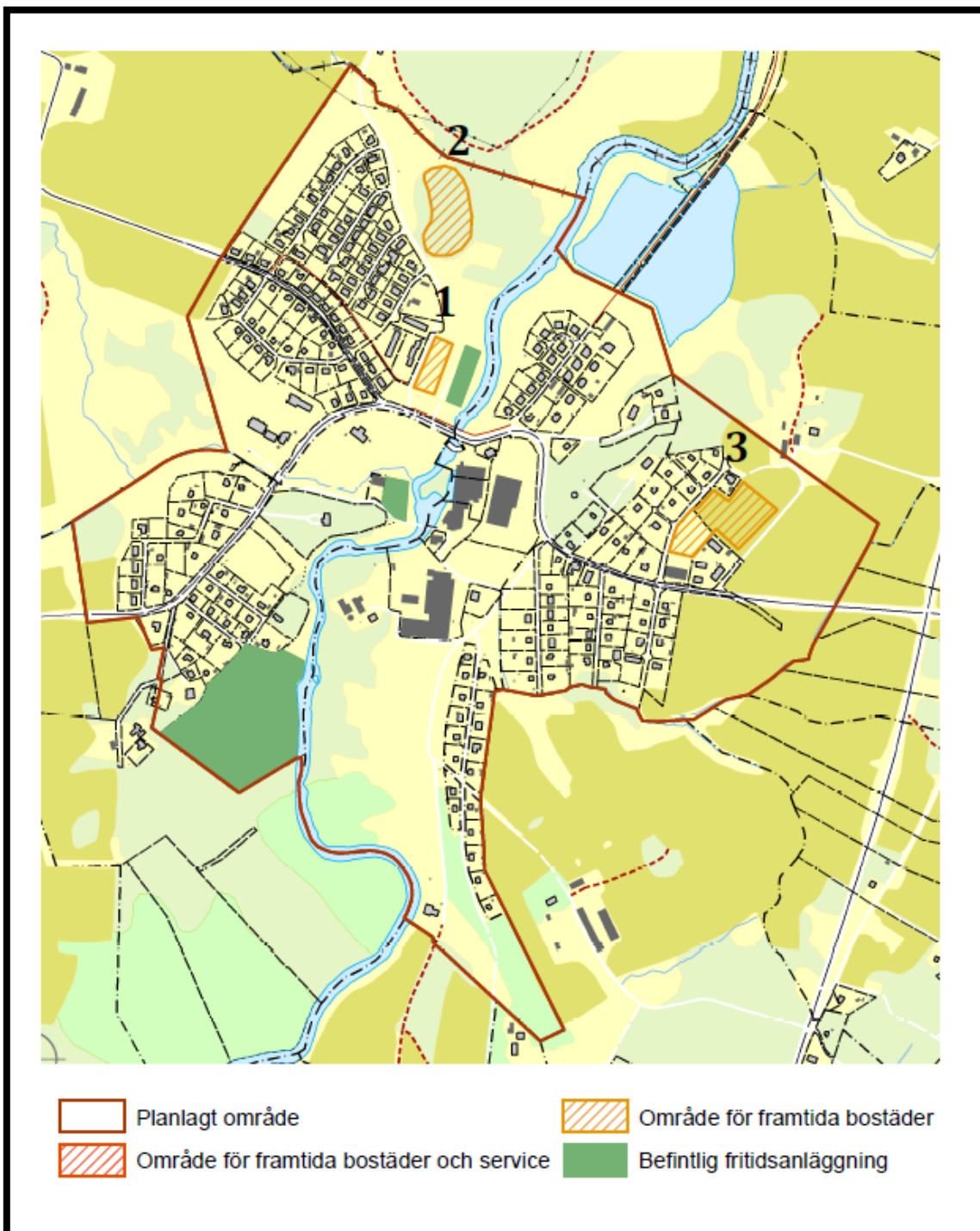

Ödeborg:

Område 1 är beläget parallellt med Mjölnerudsvägen där en komplettering av flerfamiljshusen kan studeras, med 8-10 marklägenheter. Området omfattas idag av en detaljplan från 1984 där markområdet är avsatt för idrottsändamål. Marken ägs av kommunen.

Inom område kan det planeras för ett tiotal tomter för småhus. Det berörda markområdet är i nuvarande detaljplanen redovisat som naturmark. Kommunen äger marken

Område 3 omfattas idag av en äldre inaktuell detaljplan från 1968, som medger bostäder och handel. En ny detaljplan behöver upprättas. En utbyggnad kan komma att handla om 10-15 tomter för friliggande småhus, parhus, radhus eller dylikt.

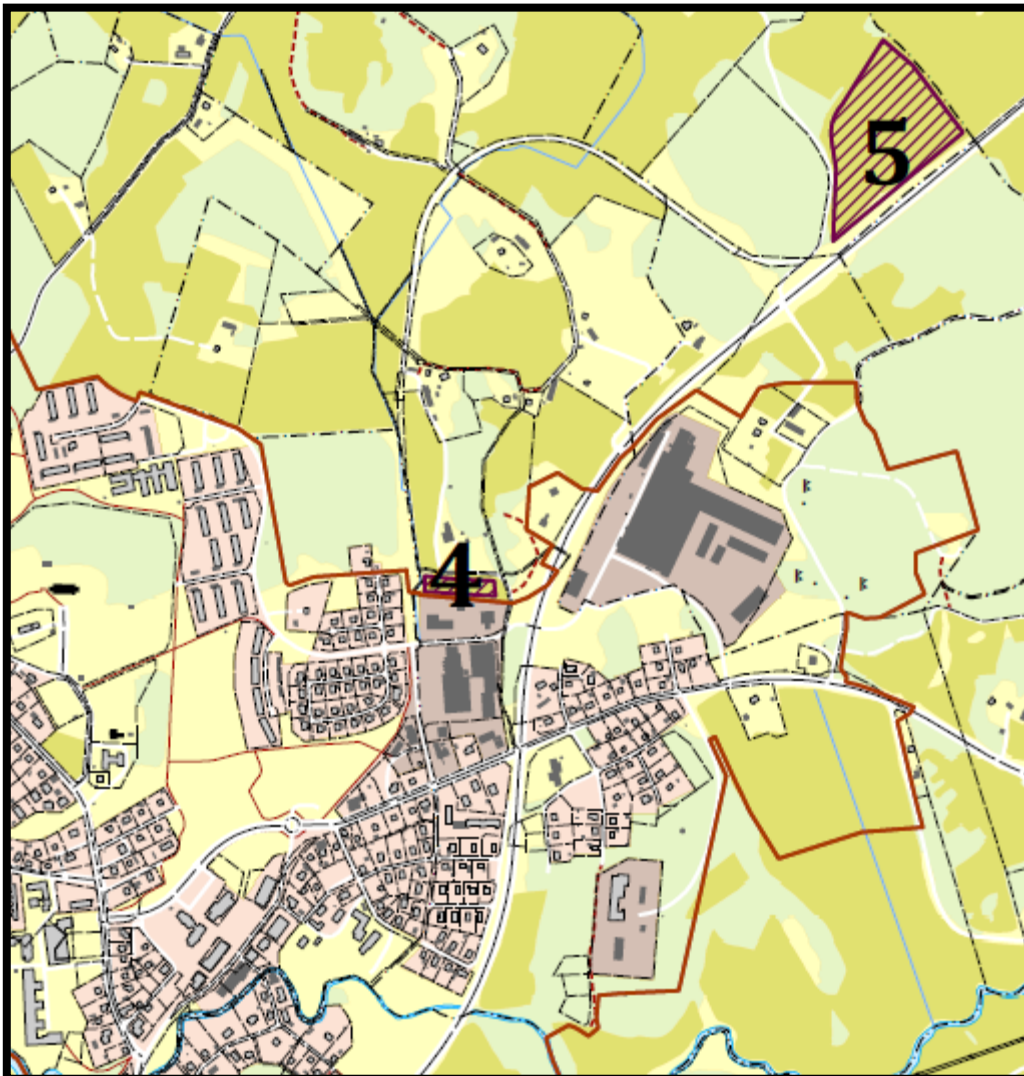
Verksamheter/Näringsliv

Ellenö:

I Ellenö finns ett område utpekad för framtida utvecklingsområde i form av såväl kommersiell service som social service. Behovet av kommersiell service i Ellenö bedöms dock uppstå först när diverse bostadsområden har byggts ut i Ellenö.

Färgelanda:

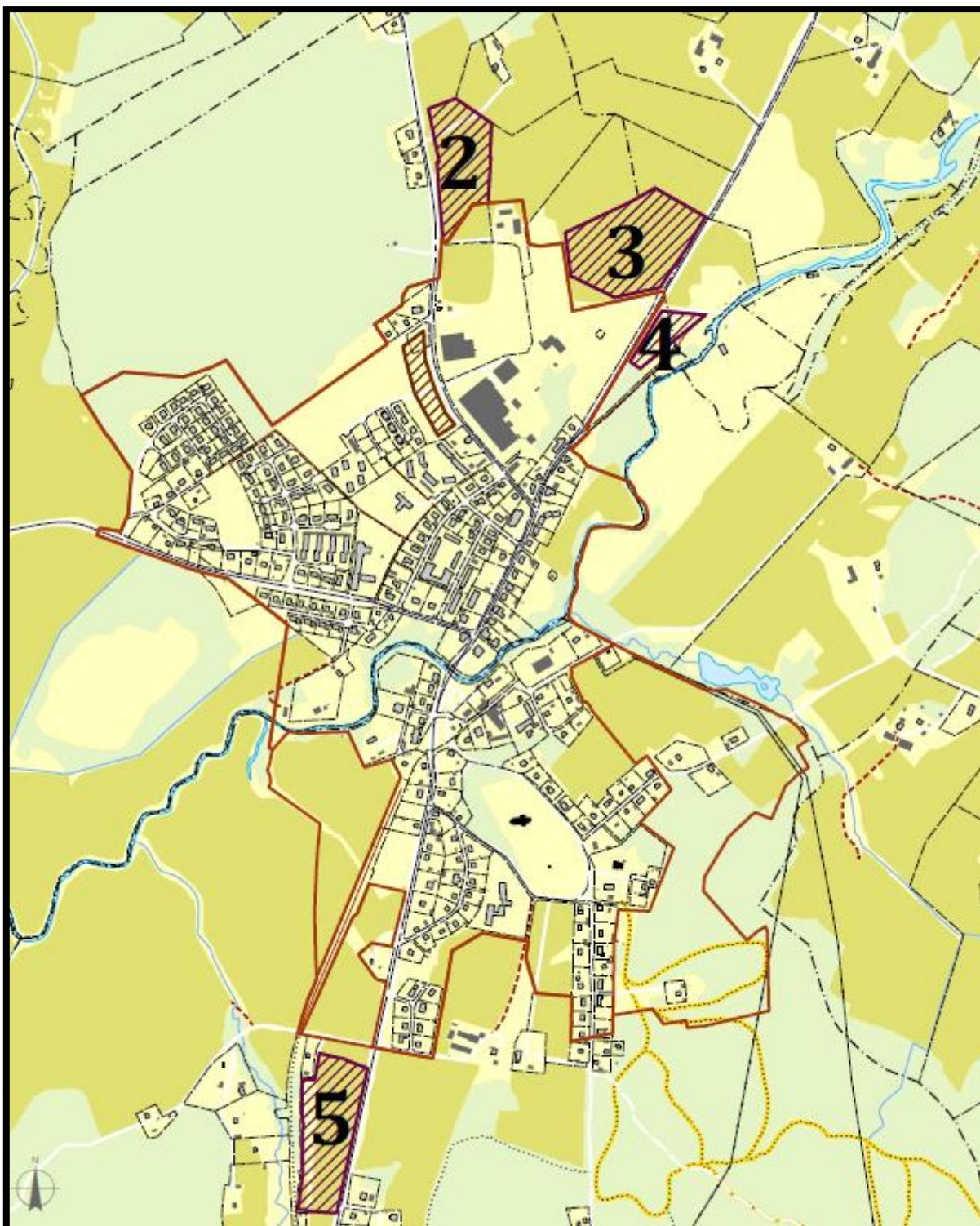
Nya utbyggnadsområden för verksamheter omkring Färgelanda samhälle föreslås vid Gatersbyn som innebär en utökning av befintligt verksamhetsområde samt ett område vid den norra infarten till Färgelanda om 3,5 ha i ett attraktivt läge längs med väg 172.

Högsäter:

Befintligt industriområde vid Ånnerudsvägen föreslås kunna utvidgas norrut. Dessutom finns ett strategiskt beläget område i anslutning till väg 172 vid norra infarten. Det omfattar cirka 3 ha och är tänkt att kunna knytas till det befintliga verksamhetsområdet i framtiden

Det finns dessutom ett lite mindre område i anslutning till väg 172, på östra sidan vid norra infarten samt ett område vid Rösäter, söder om Högsäter, med bra skyltläge.

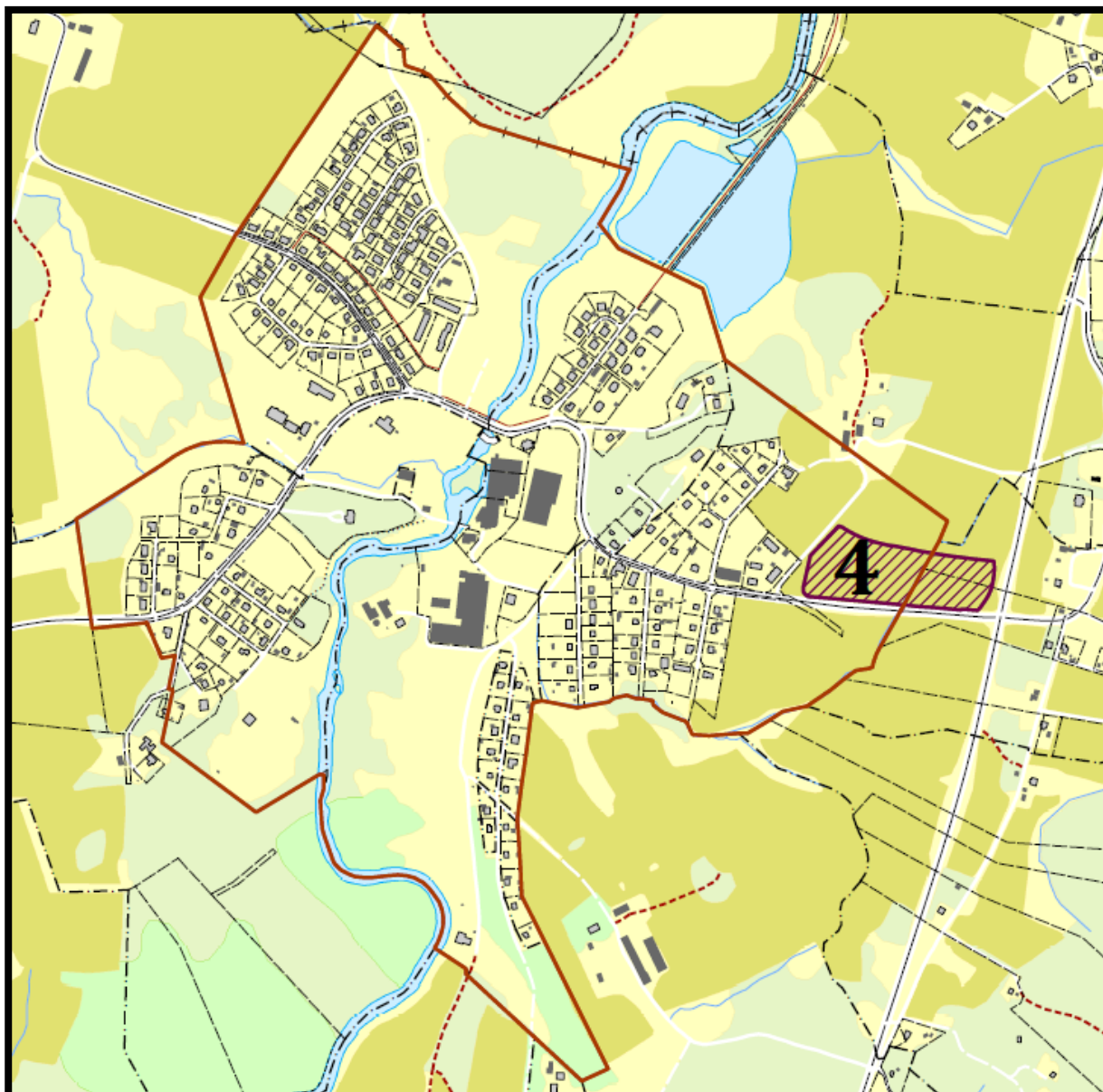

Stigen:

Mindre verksamheter kan utvecklas inom befintligt verksamhetsområde.

Ödeborg:

Ett utbyggnadsområde för verksamheter föreslås mellan väg 172 och samhället. Läget har goda förutsättningar för kommunikationer och exponering mot vägen. En del av området kommer dock att tas i anspråk för en pendelparkering.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 36

Dnr 2017/114

Medfinansiering – Produktion av gång- och cykelväg utmed väg 173 mellan Färgelanda och Stigen

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att teckna avtal med Trafikverket avseende medfinansiering för produktion av gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Stigen. Den totala kostnaden för åtgärden uppgår till 20 400 000 kr varav Trafikverket och Färgelanda kommun står för 50 % vardera. Kommunens kostnader uppgår till cirka 10 200 000 kr.

Medel anvisas ur den av kommunfullmäktige godkända investeringsramen i Mål och resursplanen för 2017-2019.

Kommunstyrelsen bemyndigar kommunstyrelsens ordförande Ulla Börjesson att med kontrasignation av kommunchef Lars-Göran Berg underteckna avtalet.

Ärendebeskrivning

Åtgärden är en del i Västra Götalandsregionens satsning på gång- och cykelvägar. Utifrån tillgängliga medel har Västra Götalandsregionen beslutat att gång- och cykelvägen mellan Färgelanda och Stigen ska byggas. Färgelanda kommun, Trafikverket och Fyrbodals kommunalförbund har varit delaktiga i prioriteringen.

Avtalet avser byggnation av en 3,2 kilometer lång gång- och cykelväg längs med väg 173, mellan orterna Färgelanda och Stigen. Framtagande av bygghandling och produktion av gång- och cykelvägen ska medfinansieras av Färgelanda kommun och Trafikverket med 50 % vardera.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsutvecklings tjänsteskrivelse 2017-02-03.

Plan och byggchefen informerar.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Plan- och byggkontoret

Sektor Samhällsutveckling
Plan- och byggkontoret
Beatrice Hjarn
0528-56 71 66
Beatrice.hjarn@fargelanda.se

Medfinansieringsavtal – Produktion av gång- och cykelväg utmed väg 173 mellan Färgelanda och Stigen

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att teckna avtal med Trafikverket avseende medfinansiering för produktion av gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Stigen. Den totala kostnaden för åtgärden uppgår till 20 400 000 kr varav Trafikverket och Färgelanda kommun står för 50 % vardera. Kommunens kostnader uppgår till cirka 10 200 000 kr.

Ärendebeskrivning

Åtgärden är en del i Västra Götalandsregionens satsning på gång- och cykelvägar. Utifrån tillgängliga medel har Västra Götalandsregionen beslutat att gång- och cykelvägen mellan Färgelanda och Stigen ska byggas. Färgelanda kommun, Trafikverket och Fyrbodals kommunalförbund har varit delaktiga i prioriteringen.

Avtalet avser byggnation av en 3,2 kilometer lång gång- och cykelväg längs med väg 173, mellan orterna Färgelanda och Stigen. Framtagande av bygghandling och produktion av gång- och cykelvägen ska medfinansieras av Färgelanda kommun och Trafikverket med 50 % vardera.

Bilagor

Medfinansieringsavtal – Produktion av gång- och cykelväg utmed väg 173 mellan Färgelanda och Stigen, Färgelanda kommun (TRV 2016/61647)

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Per Wahlén
T.f. Samhällsutvecklingschef

Beslutet skickas till:
Plan-och byggkontoret

Medfinansieringsavtal – Produktion av gång- och cykelväg utmed väg 173 mellan Färgelanda och Stigen, Färgelanda kommun

Mellan nedanstående parter träffas härmed avtal om medfinansiering enligt följande:

§1 Parter

Trafikverket, region Väst, org.nr. 202100-6297, 781 89 Borlänge

Färgelanda kommun, org.nr. 212000-1421, Allhemsvägen 5, 458 80 Färgelanda

§2 Definitioner och begrepp

Följande definitioner och begrepp används i detta medfinansieringsavtal:

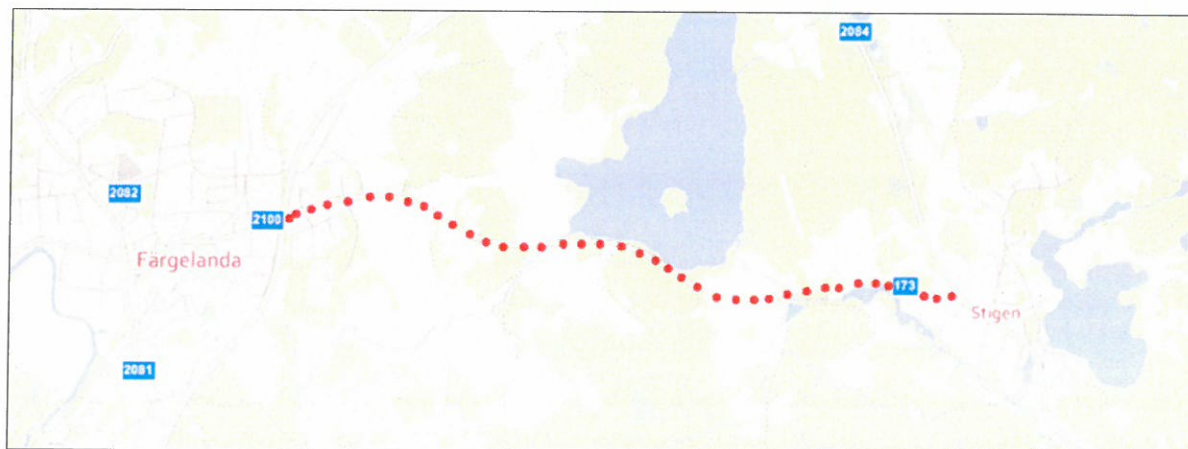
Färgelanda kommun – Kommunen

Trafikverket region Väst – Trafikverket

§3 Syfte och bakgrund

Syftet med detta avtal är att reglera respektive parts ansvar och finansiella ansvar vid genomförandet av en gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Stigen.

Åtgärden innebär att en cirka 3,2 kilometer lång gång- och cykelväg anläggs längs med väg 173, mellan orterna Färgelanda och Stigen i Färgelanda kommun.

Figur 1 Gång- och cykelvägen längs med väg 173 mellan Färgelanda och Stigen

Avtalet avser bygghandling och produktion av en gång- och cykelväg längs med väg 173 mellan Färgelanda och Stigen.

Åtgärden är en del i Västra Götalandsregionens satsning på gång- och cykelvägar. Västra Götalandsregionen har i den antagna regionala planen för transportinfrastrukturen i Västra Götaland 2014-2025 prioriterat 60 mnkr av statliga medel för utbyggnad av GC-vägar längs statliga/regionala vägar under perioden 2016-2020. För att växla upp dessa pengar har Regionutvecklingsnämnden anslagit 75 mnkr under samma period. Inriktningen enligt planen ska vara att med hjälp av dessa sammantaget 135 mnkr till GC-vägar få till en finansiering från kommunerna med motsvarande belopp och därmed åstadkomma en väsentligt ökad satsning om i storleksordningen 270 mnkr. Utifrån tillgängliga medel har Västra Götalandsregionen beslutat att gång- och cykelvägen längs med väg 173 ska byggas. Kommunen, Trafikverket och Fyrbodals kommunalförbund har varit delaktiga i prioriteringen.

Åtgärden genomförs för att trafiksäkerheten och tillgängligheten är låg för de oskyddade trafikanterna som vistas på och utmed väg 173. Vägen är relativt smal och kurvig. Skyltad hastighet på sträckan varierar mellan 50-80 km/tim men på den längsta sträckan är det 80 km/tim. Vägaren är smal, vilket gör att oskyddade trafikanter vistas ute i vägbanan. Längs sträckan finns även flera busshållplatser som saknar säkra gångvägar till och från hållplatserna. Mellan Färgelanda och Stigen förekommer en stor andel skol- och arbetspendling. En utbyggd gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Stigen möjliggör skol- och arbetspendling med cykel för skolelever och vuxna.

Väg 173 är en primär väg som ibland används som omledningsväg för E45. Årsdygnstrafiken på vägen är 1 520 fordon per dygn, varav ca 9 % tung trafik (mätår 2013).

Medfinansiärens nyttor och motivering av finansiering

Följande nyttor bedöms gälla för genomförande av åtgärden:

- Trafiksäkerheten och tillgängligheten för oskyddade trafikanter ökar
- Möjligheten att kunna pendla med cykel ökar
- Livskvaliteten för boende ökar
- Bidrar till en positiv miljö- och hälsoutveckling

Tidigare studier och utredningar avseende detta objekt är

Vägplan Väg 173 – Gång- och cykelväg, Färgelanda-Stigen, diarenummer TRV 2013/22031.

Vägplanen skickas in för fastställelse när detta avtal är undertecknat.

§4 Tidigare avsiktsförklaring eller avtal om medfinansiering mellan parterna avseende åtgärden

Parterna har tidigare träffat följande avtal avseende medfinansiering av åtgärden

- Genomförandeavtal för projektering av gc-väg utmed väg 173 mellan Stigen och Färgelanda i Färgelanda kommun (TRV 2012/92139), tecknad 2012-11-05.

Det nu träffade medfinansieringsavtalet avser bygghandling och produktion av en gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Stigen.

§5 Beskrivning av åtgärder och kostnader

Trafikverket har tagit fram en vägplan för en cirka 3,2 kilometer lång gång- och cykelväg längs väg 173 mellan Färgelanda och Stigen. Gång- och cykelvägen planeras att anläggas mellan väg 172 i Färgelanda och korsningen mellan väg 173/2084 i Stigen. Det blir en separat gång- och cykelväg som huvudsak anläggs på den norra sidan av väg 173. Gång- och cykelvägen blir 2,5 meter bred. Längs med 80-sträckan kommer gång- och cykelvägen att anläggas med ett dike alternativt med vägräcke mot vägen och på 50-sträckan blir det ett kantstöd. Två nya broar för gång- och cykelvägen anläggs där gång- och cykelvägen korsar Lillån. Det krävs en vattendom för arbetet vid Lillån.

För gång- och cykelvägen behöver en bygghandling tas fram innan produktionen kan starta. Totalkostnad för åtgärden uppskattas till cirka 20 400 000 kronor, varav 700 000 kronor är framtagande av bygghandling.

Gång- och cykelvägen ska inte belysas. Sträckan förbereds för belysning genom projektering och nedläggning av tomrör för belysning.

Avtalet omfattar följande åtgärder i anläggningen som Trafikverket äger och ansvarar för, det vill säga 3,2 kilometer gång- och cykelväg samt två nya broar:

Åtgärder i den statliga infrastrukturen

Åtgärd 1 Bygghandling av en gång- och cykelväg

Åtgärd 2 Produktion av en gång- och cykelväg

Avtalet omfattar följande åtgärder:

Nr.	Åtgärder	Fyrstegs- principen	Utförare	Kostnad
Åtgärder i den statliga infrastrukturen (Trafikverket)				
1	Bygghandling	4	Trafikverket	700 000
2	Produktion	4	Trafikverket	19 700 000
SUMMA				20 400 000

Den totala kostnaden för åtgärden som omfattas av detta avtal uppgår till cirka 20 400 000 kronor i prisnivå januari 2017.

Kostnader för ägande respektive drift och underhåll i förvaltningsskedet ingår inte i ovan angivna totala kostnader.

Trafikverket svarar för kostnaderna för drift och underhåll för de delar som utgör ett tillägg till den statliga anläggningen och som således innebär merkostnader.

§6 Finansiering

Kostnaden för åtgärderna beräknas uppgå till cirka 20 400 000 kronor och finansieringen fördelas enligt nedan:

		Åtgärder enligt § 5	
Finansiär	SUMMA	Åtgärd 1	Åtgärd 2
Trafikverket, Regional plan	10 200 000	350 000	9 850 000
Kommunen	10 200 000	350 000	9 850 000
SUMMA	20 400 000	700 000	19 700 000

Medfinansieringen till den statliga anläggningen beräknas uppgå till cirka 20 400 000 kronor och finansieras inom ramen för cykelåtgärder i Regional Plan för transportinfrastruktur, varav Trafikverket och Kommunen står för 50 % vardera.

Kommunen ska i och med rekvisition betala för faktiska upparbetade kostnader cirka 10 200 000 kronor till Trafikverket (+ max 10 % enligt §8, se även vidare §9).

§7 Ansvarsfördelning

Trafikverkets ansvar

1. Trafikverket skall utföra eller låta utföra de åtgärder inom det statliga åtagandet som omfattas av detta avtal § 5.
2. Trafikverket ansvarar för att tillämpliga lagar och andra författningar samt myndighetsbeslut iakttas vid genomförande av åtgärderna som Trafikverket ansvarar för.
3. Trafikverket utser en projektledare som driver projektet.
4. Vägnätsförändringen införs i NVDB av Trafikverket.

Kommunens ansvar

1. Kommunen genomför eventuellt erforderliga ändringar av detaljplaner för genomförande av åtgärder knutna till detta avtal.
2. Kommunen ska ta fram erforderliga handlingar som behövs för genomförandet av åtgärderna.
3. Kommunen tillhandahåller utan ersättning den kommunala mark som krävs för genomförandet av gång- och cykelvägen.
4. Kommunen ska utse en kontaktperson som bevakar kommunens intressen i produktionsskedet av åtgärderna.

Generella Principer

Trafikverket blir efter färdigställandet väghållare och sköter och bekostar framtida drift- och underhåll samt eventuell reinvestering av gång- och cykelvägen inklusive broar.

§8 Hantering av kostnadsförändringar

Om kostnaden vid anbudstillfället överstiger 10 % av bedömd totalkostnad ska respektive part ges möjlighet till omförhandling.

Parterna svarar för kostnadsförändringar i proportion till sitt åtagande, det vill säga 50 % vardera.

Kostnadsökningar till följd av partens ensidigt önskade tillägg bekostas till 100 % av den parten om inte annat överenskommits skriftligt i förväg.

Indexuppräknung sker enligt Trafikverkets Infrastrukturindex Investering Väghållning med januari 2017 som prisnivå.

§9 Betalning av medfinansieringen

Trafikverket rekviderar kommunen medfinansieringen löpande, dock minst två gånger per år, för faktiskt nedlagda kostnader och efter godkänd slutbesiktning.

Till rekvisitionen skall bifogas ett underlag ur Agresso där det framgår hur bidragsintäkten är uträknad.

Rekvireringen adresseras till:

Färgelanda kommun
Fe 259
838 80 Frösön

Referens: FK410012

§10 Projektorganisation och former för parternas samarbete

Parterna ansvarar för genomförandet av sina respektive åtgärder enligt §5 och §7. Parterna beslutar självständigt i genomförandet av sina respektive åtgärder.

Ömsesidiga informationsmöten ska genomföras med den regelbundenhet som parterna beslutar i särskild ordning.

§11 Tidplan

Arbetet med bygghandling kan starta efter att avtalet är undertecknat av båda parter och bygghandlingen beräknas att vara färdigställd under våren 2017. Byggstart planeras till hösten 2017 och åtgärderna planeras att vara färdigställda 2018-12-31.

§12 Avtalets giltighet

Detta avtal är giltigt från och med den tidpunkt när det undertecknats av parterna och till och med 2019-12-31 under förutsättning att vägplanen för gång- och cykelvägen vinner laga kraft.

Om förutsättningen enligt ovan inte uppfylls, upphör avtalet att gälla i de delar som inte hunnit utföras och parterna ansvarar för ditintills upparbetade kostnader.

Detta avtal upphör även att gälla om inte genomförande av åtgärden har påbörjats senast 2019-01-01.

§13 Övrigt

Ändringar eller tillägg till detta avtal ska vara skriftliga och undertecknas av parter för att vara giltiga.

§14 Tvist

Tvist avseende tillämpning eller tolkning av detta avtal ska avgöras av allmän domstol enligt svensk lag.

Detta avtal är upprättat i två likalydande exemplar varav parterna tagit var sitt.

Göteborg 170206
Ort och datum

Håkan Wennerström
Regional direktör
Trafikverket Region Väst

_____
Ort och datum

_____
Ulla Börjesson
Ordförande Kommunstyrelsen
Färgelanda kommun

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 39

Dnr 2015/419

Svar på motion om elektroniska reklamskyltar (Patrik Rydström (SD))

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen. Arbetet med utredningen kopplas till det ledningsutskottets givna uppdraget ”att uppdra förvaltningen att utreda förutsättningarna för att sätta upp informationstavlor på strategiska platser i kommunen. (dnr 2017-125)”

Ärendebeskrivning

Patrik Rydström (SD) har i en motion föreslagit följande:

”att ekonomienheten får i uppdrag att upprätta en ekonomisk konsekvensbeskrivning av att införa en administrativ enhet för elektronisk marknadsföring i kommunorganisationen.

att ekonomienheten får i uppdrag att utreda kostnaderna för att sätta upp två elektroniska reklamskyltar, den ena vid Preem i Färgelanda och den andra i Högsäter.”

Beslutsunderlag

Administrativa enhetens tjänsteskrivelse 2017-02-14

Skickas till
kommunstyrelsen

Beslutet skickas till:
Kommunchefen
Ekonomichefen
t.f. Samhällsutvecklingschefen

Administrativa enheten
Förvaltningssekreterare
Fredrik Sivula
0528-567115
fredrik.sivula@fargelanda.se

Kommunfullmäktige

Svar på motion om elektroniska reklamskyltar

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen. Arbetet med utredningen kopplas till det av kommunstyrelsens ledningsutskotts tidigare givna uppdrag avseende reklamskyltar (dnr 2017-125).

Ärendebeskrivning

Patrik Rydström (SD) har i en motion föreslagit följande:

”att ekonomienheten får i uppdrag att upprätta en ekonomisk konsekvensbeskrivning av att införa en administrativ enhet för elektronisk marknadsföring i kommunorganisationen.

att ekonomienheten får i uppdrag att utreda kostnaderna för att sätta upp två elektroniska reklamskyltar, den ena vid Preem i Färgelanda och den andra i Högsäter.”

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Per Wahlén
t.f. Samhällsutvecklingschef

Beslutet skickas till:
Kommunchefen
Ekonomichefen
t.f. Samhällsutvecklingschefen

Motion från Sverigedemokraterna betr. Elektroniska reklamskyltar längs väg 172.

För att uppfylla och stärka vår vision om att bli en attraktiv kommun att bo i bör vi ständigt arbeta för att marknadsföra vår kommun, dels som en semesterort för turister men dels även som en plats för företag och enskilda individer som vill etablera sig hos oss.

Om vi tex. vill marknadsföra våra lediga tomter för nybyggande alt. tomter för företags etablering är det en bra ide att nyttja väg 172 som fungerar som en pulsåder genom Dalsland, genom att investera i elektroniska reklamskyltar.

Elektroniska reklamskyltar ger ett intryck av förnyelse och framåtanda. Det ger en möjlighet för enskilda individer, företag samt kommun, men även politiken (vid tex. val) att annonsera.

Med anledning av ovanstående föreslår vi Sverigedemokrater vi:

- Att ekonomienheten får i uppdrag att upprätta en ekonomisk konsekvensbeskrivning av att införa en administrativ enhet för elektronisk marknadsföring i kommunorganisationen.

-Att ekonomienheten får i uppdrag att utreda kostnaderna för att sätta upp två elektroniska reklamskyltar, den ena vid Preem i Färgelanda och den andra i Högsäter.

Färgelanda kommun
Kommunstyrelsen

2015 -06- 17

Dnr
Hid

2015-419

2015.1901

Patrik Rydström (SD)
Genom den parlamentariska gruppen.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 30 Dnr 2017/53
Delegationsordning för kommunstyrelsen

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att anta förslaget till delegationsordning.

Beslut fattade med stöd av delegation ska som regel anmälas till kommunstyrelsen vid det sammanträde som infaller närmast efter det att beslutet fattats. Anmälningssplikten omfattar även de beslut som fattas med stöd av kommunchefens vidaredelegation.

Kommunstyrelsens ordförande bemyndigas att teckna "kommunens firma" inom kommunstyrelsens ansvarsområde i de fall besluten inte är delegerade. Kommunchefen kontrasignerar om styrelsen inte har bestämt annat.

När delegationen lämnats till utskott ska eventuella handlingar undertecknas av utskottets ordförande. Kommunchefen kontrasignerar om utskottet inte har bestämt annat.

I den delegerade beslutanderätten till förvaltningens personal ingår att underteckna de handlingar som behövs för att fullgöra handläggningen t ex avtal och eventuella fullmakter.

Vid verkställighetsbeslut undertecknas ev handlingar av sektorschefen eller handläggande tjänsteman efter överenskommelse med sektorschefen.

Genom beslutet upphävs kommunstyrelsens tidigare beslut om delegationer

Ledningsutskottet gör följande ändringar i förslaget:

- Anställning av obehöriga lärare (lärare utan legitimation) över 6 månader ska framgå av delegationsanmälningarna.
- "Besluta om engångsbidrag/stöd till externa arrangemang upp till 20 000 kr per tillfälle" ska betraktas som verkställighet och strykas ur förslaget.
- Löneöversyn sektorschef, enhetschef kommunkontoret påförs i anmärkningskolumnen "efter dialog med KLU"

(Ovanstående ändringar är inte införda i förslaget. Detta kommer att göras efter kommunstyrelsens beslut)

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen möjlighet att överföra sin beslutanderätt till utskott, enskild förtroendevald eller befattningshavare i kommunen. Delegeringen kan ske avseende ärendegrupper men också i enskilda ärenden genom beslut från fall till fall. Delegationsordningen omfattar ärendegrupper.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KS § 30

Möjligheten till delegering är ett led i lagstiftarens vilja att ge förutsättningar att avlasta kommunstyrelsen enklare ärenden och skapa mer utrymme för strategiska utvecklingsfrågor.

Beslut fattade med stöd av delegation har samma rättsliga status som om kommunstyrelsen själv fattat beslutet och ingår i den revidering som föregår revisionens förslag vid deras

bedömning av frågan om ansvarsfrihet. Anmälningsskyldigheten ger kommunstyrelsen förutsättningar att följa delegatens agerande. Även om styrelsen inte kan påverka redan fattade delegationsbeslut kan styrelsen när som helst återta en given delegation.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2017-01-12.

Skickas till kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
nämndsekreteraren för korrigerig, därefter till berörda.

Kommunledningskontoret
Staben
Marianne Martinsson
0528-56 71 04 / 0766-35 25 89
marianne.martinsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Delegationsordning för kommunstyrelsen i Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att anta förslaget till delegationsordning.

Beslut fattade med stöd av delegation ska som regel anmälas till kommunstyrelsen vid det sammanträde som infaller närmast efter det att beslutet fattats. Anmälningssplikten omfattar även de beslut som fattas med stöd av kommunchefens vidaredelegation.

Kommunstyrelsens ordförande bemyndigas att teckna kommunens firma inom kommunstyrelsens ansvarsområde i de fall besluten inte är delegerade. Kommunchefen kontrasignerar om styrelsen inte har bestämt annat.

När delegationen lämnats till utskott ska eventuella handlingar undertecknas av utskottets ordförande. Kommunchefen kontrasignerar om utskottet inte har bestämt annat.

I den delegerade beslutanderätten till förvaltningens personal ingår att underteckna de handlingar som behövs för att fullgöra handläggningen t ex avtal och eventuella fullmakter.

Vid verkställighetsbeslut undertecknas ev handlingar av sektorschefen eller handläggande tjänsteman efter överenskommelse med sektorschefen.

Genom beslutet upphävs kommunstyrelsens tidigare beslut om delegationer

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen möjlighet att överföra sin beslutanderätt till utskott, enskild förtroendevald eller befattningshavare i kommunen. Delegeringen kan ske avseende ärendegrupper men också i enskilda ärenden genom beslut från fall till fall. Delegationsordningen omfattar ärendegrupper.

Möjligheten till delegering är ett led i lagstiftarens vilja att ge förutsättningar att avlasta kommunstyrelsen enklare ärenden och skapa mer utrymme för strategiska utvecklingsfrågor.

Beslut fattade med stöd av delegation har samma rättsliga status som om kommunstyrelsen själv fattat beslutet och ingår i den revidering som föregår

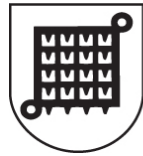
revisionens förslag vid deras bedömning av frågan om ansvarsfrihet. Anmälningsskyldigheten ger kommunstyrelsen förutsättningar att följa delegatens agerande. Även om styrelsen inte kan påverka redan fattade delegationsbeslut kan styrelsen när som helst återta en given delegation.

Förvaltningen har gjort en genomlysning av de ärendegrupsdelegationer kommunstyrelsen har lämnat – en del återfinns i olika styrdokument, andra i enskilda beslut. I det nu presenterade förslaget är de gällande delegationerna samlade i ett dokument. Förslaget är rensat från beslut som är inaktuella p.g.a. att lagar har upphört/förändrats eller där delegation inte alls har lagstöd. Vissa delegationer har tillförts p.g.a. nya författningar och ambitionen att förenkla och effektivisera kommunstyrelsens arbete och förtydliga styrelsens uppdrag till förvaltningen.

Förvaltningen bedömer att delegationerna inom ekonomi- och upphandlingsområdet behöver en djupare analys och avser att återkomma under våren med förslag till förändringar. Delegationsordningen är ett levande dokument och även inom andra områden, te x säkerhetsfrågor avser förvaltningen att återkomma med nya förslag.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Marianne Martinsson
Kommunsekreterare

**Färgelanda
kommun**

Delegationsordning Förslag

Kommunstyrelsen

2017-01-12

Dnr: 2017/53

Version: 0.1

Beslutad XX XX XX

Den senaste versionen finns tillgänglig på Färgelanda webbplats www.fargelanda.se

Innehåll

Allmänna förutsättningar	2
Avgränsning av delegats beslutanderätt	2
Delegats rätt/skyldighet att inte fatta beslut.....	3
Ersättare för delegat	3
Brådskande ärenden	3
Skillnad mellan verkställighet och delegation.....	3
Anmälan av delegationsbeslut	3
Vidaredelegation och anmälan av beslut fattade genom vidaredelegation.....	3
Firmateckning och Undertecknande av handlingar	4
Fullmakter	4
Överklaganden	4

Allmänna förutsättningar

Delegering av beslutanderätt avlastar kommunstyrelsen (KS) de enkla, ofta rutinmässiga besluten och skapar ökat utrymme för ärenden av större vikt.

KS måste "äga" beslutanderätten för att kunna delegera den. Av KS:s reglemente framgår KS:s uppgifter.

Med delegering menas att KS överför självständig beslutanderätt till en förtroendevald, ett utskott eller en anställd i kommunen.

De juridiska förutsättningarna för KS:s möjlighet att delegera beslutanderätt följer av 6 kap 33-38 § i kommunallagen (KL) som reglerar delegering inom en nämnd.

I förslaget till delegationsordning har ett antal ärendetyper samlats, men KS kan också besluta om delegation i en viss fråga enligt särskilt beslut. Beslut som fattas av utan delegering i ärendet saknar som regel rättslig verkan, det vill säga att beslutet inte gäller.

Beslut som är fattade med stöd av delegationsordningen eller genom delegation i ett visst bestämt ärende har samma rättsliga verkan som om det skulle ha fattats av KS.

KS kan inte ändra eller återkalla ett beslut som har fattats med stöd av delegation, dock kan KS när som helst besluta om att återkalla delegerad beslutanderätt antingen generellt eller i ett viss ärende.

KL:s regler om jäv ska beaktas både vid delegeringen och när delegaten handlägger ärenden. Reglerna återfinns i KL 6 kap 24-27 §.

Notera: Det är inte tillåtet att överlämna beslutanderätt till en grupp tjänstemän eller till förtroendevalda och tjänstemän tillsammans.

Avgränsning av delegats beslutanderätt

En delegats beslutanderätt är begränsad till det egna verksamhetsområdet, av lagstiftning och av eventuella särskilda, av KS beslutade begränsningar.

Enligt KL 6 kap 34 § får inte beslutsrätten delegeras i följande slag av ärenden:

- Ärenden som rör verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet
- Framställningar eller yttranden till kommunfullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut i styrelsen i dess helhet eller av kommunfullmäktige har överklagats
- Ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller av annars större vikt och i vissa ärenden som anges i särskilda föreskrifter (lagstiftning).

För samtliga beslut som fattas med stöd av delegation gäller att besluten ska följa, av kommunfullmäktige och KS beslutade styrdokument samt ligga inom budgeterad ram för den verksamhet beslutet gäller.

Gällande lagstiftning ska givetvis också följas.

Delegats rätt/skyldighet att inte fatta beslut

Delegat som av frånvaro eller av andra särskilda skäl inte anser sig kunna fatta beslut (till exempel vid jäv eller att hen anser ärendet vara av principiell beskaffenhet) ska överlämna ärendet till KS för beslut. Vid vidaredelegation ska ärendet i stället överlämnas till den som lämnar vidaredelegationen (kommunchefen).

Ersättare för delegat

Där det för en delegat utses en ersättare i händelse av frånvaro äger denne ersättare samma rätt att fatta delegationsbeslut och samma skyldigheter som ordinarie delegat.

Brådskande ärenden

KS får enligt KL 6 kap 36 § uppdra åt ordföranden eller annan ledamot att besluta i ärenden som är så brådskande att KS:s beslut inte kan avvaktas. Ärenden som avgörs med den här bestämmelsen ska anmälas vid KS:s nästa sammanträde. I förslaget till delegationsordning lämnas sådan rätt till KS:s ordförande.

Skillnad mellan verkställighet och delegation

Delegering innebär att självständig beslutanderätt förs över från KS till delegaten. Föreligger ingen självständig beslutanderätt brukar man tala om ren verkställighet. I sådana ärenden saknas utrymme för självständiga bedömningar. Frågor hur man ska hantera ärendet är då redan bestämt i lagstiftning, kommunens upprättade regler, avtal eller andra styrdokument (exempel: Att debitera avgift utifrån en beslutad taxa är verkställighet).

Anmälan av delegationsbeslut

Enligt KL 6 kap 35 § ska delegeringsbeslut anmälas till styrelsen på det sätt styrelsen bestämmer. När anmälan protokollsförs blir beslutet anslaget med en fastslagen besvärstid. Det är en förutsättning för att det ska vinna laga kraft.

Beslutsförslag: Delegeringsbeslut ska anmälas till KS vid det sammanträde som infaller närmast efter det att beslutet fattats.

Vidaredelegation och anmälan av beslut fattade genom vidaredelegation

KS får besluta, enligt KL 6 kap 37 §, att en förvaltningschef som erhållit delegation ges rätt att vidaredelegera beslutanderätten till en annan anställd inom kommunen. I Färgelanda kommun är Kommunchefen förvaltningschef för hela kommunförvaltningen och den ende som har rätt att fatta beslut om vidaredelegering förutsatt att KS medgett den rätten.

Ett beslut som har fattats med stöd av vidaredelegation ska anmälas till kommunchefen/förvaltningschefen. Det finns ingen lagstadgad skyldighet för denne att vidareanmäla beslutet till KS, dock kan KS ställa sådana krav som villkor för att medge vidaredelegering. Vidaredelegation får bara ske i ett led.

Beslutsförslag: Beslut med stöd av kommunchefens vidaredelegering ska anmälas till styrelsen vid det sammanträde som infaller närmast efter det att beslutet fattats.

Firmateckning och Undertecknande av handlingar

I KS:s reglemente stadgas att ”Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutats av kommunstyrelsen skall undertecknas av ordföranden eller vid förfall för denne av 1:e vice ordförande och vid förfall för denne av 2:e vice ordföranden och kontrasigneras av anställd som styrelsen bestämmer.

I övrigt bestämmer kommunstyrelsen vem som skall underteckna handlingar.”

Beslutsförslag: KS:s ordförande bemyndigas att teckna kommunens firma inom KS:s ansvarsområde i de fall besluten inte är delegerade. Kommunchefen kontrasignerar om styrelsen inte har bestämt annat.

Beslutsförslag: I den delegerade beslutanderätten ingår att underteckna de handlingar som behövs för att fullgöra handläggningen till exempel avtal och eventuella fullmakter.

Beslutsförslag: När delegationen lämnats till utskott ska eventuella handlingar undertecknas av utskottets ordförande. Kommunchefen kontrasignerar om utskottet inte har bestämt annat.

Beslutsförslag: Vid verkställighetsbeslut undertecknas eventuella handlingar av sektorschefen eller handläggande tjänsteman efter överenskommelse med sektorschefen.

Fullmakter

Den som utfärdar en fullmakt ska ha mandat att agera/besluta i ärendet. Vid delegerad beslutanderätt ingår att utfärda de fullmakter som kan behövas för att handlägga ärendet. I de ärenden som KS själv beslutar om är beslut om att godkänna fullmakter delegerat till KS:s ordförande i förslaget till delegationsordning.

Överklaganden

Varje kommunmedlem kan få lagligheten av kommunstyrelsens beslut prövad genom att överklaga beslutet hos förvaltningsrätten enligt KL 10 kap. Laglighetsprövning enligt KL kan inte ske om det i annan lag finns särskilda föreskrifter om överklagande.

I beslut fattade med stöd av speciallagstiftning med särskilda bestämmelser om överklaganden ska dessa följas. Särskild besvärshänvisning kan bli aktuell. Delegation har att ombesörja att besvärshänvisning lämnas.

Bestämmelserna om överklagande gäller oavsett om beslutet fattats av KS eller av annan med stöd av delegation.

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS/MN	ALLA	Kommunövergripande					
	KS	ALLA	Besluta i ärende som är så brådskande att styrelsens beslut inte kan avvaktas	KL	6 kap 36 §	KS ordförande, vice ordförande		anmäls på nästkommande sammanträde
	KS	ALLA	Besluta att avsluta öppna men inaktuella ärenden			KS ordförande		
	KS	ALLA	Besluta om deltagande i olika upprop, till exempel "Earth Hour"			KS ordförande		KS 20090626 § 177 (2009-344)
	KS	ALLA	Besluta om / Avslå att använda kommunens vapen och logotype			Kommunchef	JA	endast i icke kommersiellt syfte
	KS	Samh	Utfärda fullmakt till ombud vid bolagsstämma			KS ordförande	JA	Vad fullmakten gäller ska framgå, ex sluta förlikning, träffa överenskommelse, samråd lantmäterimyndighet m m
	KS	ALLA	Utfärda fullmakt att föra kommunens talan inför domstol och andra myndigheter samt vid förrättningar av skilda slag			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Besluta att avge eller avstå från yttrande i ärende rörande folkbokföring			Kommunchef		
	KS	ALLA	Besluta att avge eller avstå från yttrande för kommunens räkning i ärende rörande kameraövervakning			KLU		
	KS	Samh	Lämna yttrande över andra kommuners fysiska planer (detaljplaner, översiktsplaner etc)			KLU		
	KS	ALLA	Besluta att inte avge och/eller godkänna yttrande över statlig utredning			KLU		
	KS	Oms	Lämna yttrande till Inspektionen för vård och omsorg IVO i ärenden avseende saktionsavgift för Ej verkställda beslut enligt Sol och LSS			KLU		KS 2008-02-27 § 51
	KS	ALLA	Besluta om avvising av skrivelse om överklagande som kommit in för sent	FvL	24 §	Den som fattat ursprungsbeslutet		
	KS	ALLA	Besluta om rättelse av skrivdel och liknande	FvL	26 §	Den som fattat ursprungsbeslutet		redaktionella rättningar är verkställighet
	KS	ALLA	Ompröva beslut som fattats med stöd av delegation	FvL	27 §	Den som fattat ursprungsbeslutet		

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning	
ÄNDR	KS	ALLA	Besluta om förtroendevald i KS deltagande i kurser/konferens			KS ordförande			
ÄNDR	KS	ALLA	Besluta om att lämna ut/avslå begäran om utlämnande av allmän handling/uppgift ur allmän handling till enskild eller annan myndighet samt formulera villkor i samband med utlämnande till enskild	TF, OSL, KL	2 kap 12-14 §§, 6 kap och 10 kap 14 §, 7 kap 12 §	Kommunchef	JA		
	KS/MN	ALLA	Besluta om att lämna ut allmän handling som rör enskilds förhållande, till enskild eller annan myndighet, där den enskilde har samtyckt till att handlingen lämnas ut	OSL	12 kap 2 § 1-2 st, 19 kap, 21 kap, 23 kap, 25	Kommunchef	JA	lagrum utifrån uppgiftsområde som begärs ut	
	KS	ALLA	Ekonomi - HELA EKONOMIAVSNITTET ÄR INTE ÄNDRAT UTAN KOMMER I EGEN ORDNING SENARE UNDER						
	KS	ALLA	I mål och ärenden där det ankommer på KS att föra kommunens talan, med för kommunen bindande verkan, sluta förlikning, träffa överenskommelse och betalning av fordran, anta ackord och avvisa fordran			Kommunchef			
	KS	ALLA	Upphandling - drift			Kommunchef		se även Policy för inköp och upphandling för Färgelanda kommun (dnr 2013/566) KF § 60/2014-04-09	
	KS	ALLA	Upphandla enligt avropsavtal upp till 20 basbelopp			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (EK/IT/Pers) var för sig		inom respektive ansvarsområde	
	KS	ALLA	Upphandla enligt avropsavtal 20 basbelopp och däröver			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (Ek/IT/Pers) var för sig		efter samråd med ekonomichef	

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	ALLA	Enstaka upphandling upp till 10 basbelopp			Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (EK/IT/Pers) var för sig		inom respektive ansvarsområde
	KS	ALLA	Enstaka upphandling 10 basbelopp och däröver			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (EK/IT/Pers) var för sig		efter samråd med ekonomichef
	KS	ALLA	Samordnad upphandlingar oavsett belopp			Ekonomichef/Ekonomiavdelning enligt policy		
	KS	ALLA	Lokaler och tillhörande utrustning - drift, med Valbohem AB					
	KS	ALLA	Avtalstid kortare än sex månader och sammanlagd hyreskostnad under 20 basbelopp			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (EK/IT/Pers) var för sig		inom respektive ansvarsområde
	KS	ALLA	Avtalstid längre än sex månader eller sammanlagd hyreskostnad över 20 basbelopp			Fastighetschef		efter samråd med kommunchef/ekonomichef
	KS	ALLA	Lokaler och tillhörande utrustning - drift, med extern fastighetsägare					
	KS	ALLA	Avtalstid kortare än sex månader och sammanlagd hyreskostnad under 10 basbelopp			Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (EK/IT/Pers) var för sig		inom respektive ansvarsområde
	KS	ALLA	Avtalstid längre än sex månader eller sammanlagd hyreskostnad över 10 basbelopp			Fastighetschef		efter samråd med kommunchef/ekonomichef

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	ALLA	Varor och tjänster - investeringsverksamhet exklusive projekterings- och entreprenadarbeten					
	KS	ALLA	Gäller verkställande av beslutade och godkända					
	KS	ALLA	Anskaffning av investeringar ska ske på befintliga					
	KS	ALLA	Upphandling av avropsavtal					
	KS	ALLA	Upphandling av avropsavtal upp till 20 basbelopp			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef inom		inom respektive ansvarsområde
	KS	ALLA	Upphandling av avropsavtal 20 basbelopp och däröver			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (Ek/IT/Pers) var för sig		efter samråd med ekonomichef
	KS	ALLA	Enstaka upphandling					
	KS	ALLA	Enstaka upphandling upp till 10 basbelopp			Kommunchef/Sektorschef var för sig		inom respektive ansvarsområde
	KS	ALLA	Enstaka upphandling 10 basbelopp och däröver			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (Ek/IT/Pers) var för sig		efter samråd med ekonomichef
	KS	ALLA	Projekteringar och entreprenader					
	KS	ALLA	Val av upphandlingsform ska ske enligt					
	KS	ALLA	Projekteringar - Upphandling av avropsavtal					
	KS	ALLA	Projektering - upphandling av avropsavtal upp till 20			Sektorschef		inom respektive ansvarsområde
	KS	ALLA	Projektering - upphandling av avropsavtal 20 basbelopp och däröver			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (Ek/IT/Pers) var för sig		efter samråd med ekonomichef
	KS	ALLA	Upphandling och beställning av enstaka projektering					

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	ALLA	Upphandling och beställning av enstaka projektering upp till 10 basbelopp			Sektorschef		inom respektive ansvarsområde
	KS	ALLA	Upphandling och beställning av enstaka projektering 10 basbelopp och däröver			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (Ek/IT/Pers) var för sig		efter samråd med ekonomichef
	KS	ALLA	Entreprenader - Upphandling av avropsavtal					
	KS	ALLA	Entreprenader - upphandling av avropsavtal upp till 20 basbelopp			Kommunchef/Sektorschef var för sig		inom respektive ansvarsområde
	KS	ALLA	Entreprenader - upphandling av avropsavtal 20 basbelopp och däröver			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (Ek/IT/Pers) var för sig		efter samråd med ekonomichef
	KS	ALLA	Upphandling och beställning av enstaka entreprenad					
	KS	ALLA	Upphandling och beställning av enstaka entreprenad upp till 20 basbelopp			Kommunchef/Sektorschef var för sig		inom respektive ansvarsområde
	KS	ALLA	Upphandling och beställning av enstaka entreprenad 20 basbelopp och däröver			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (Ek/IT/Pers) var för sig		efter samråd med ekonomichef
	KS	Oms, Bou, Samh	Kommunala bidrag/pris (utmärkelse) m m					
	KS	ALLA	Kommunala "priser" (utmärkelser)					
	KS	ALLA	Besluta om Färgelanda kommuns pris/utmärkelse			KLU		exempel: folkhälsopris, kultur- och fritidspris, miljöpris

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	Oms, Bou, Samh	Kommunala bidrag					
	KS	Samh	Beslut om kulturbidrag enligt bestämmelser om kommunalt bidrag till föreningar m m			Sektorschef Kultur och Fritid-Kommunchef	JA	arbetet med regelverk för kulturbidrag pågår
	KS	Samh	Godkänna att förening är bidragsberättigad			Kommunchef	JA	bidrag till föreningar sker utifrån fastställda Bidragsregler för Färgelanda kommun (dnr 2012/293)
	KS	Oms	Besluta om föreningsbidrag till sociala ändamål			Kommunchef	JA	
	KS	Samh	Besluta om engångsbidrag/stöd till externa arrangemang upp till 20 000 kr per tillfälle			Kommunchef	NEJ	Organisation/Förening kan ansöka
	KS	ALLA	Ansökan statsbidrag					
	KS	ALLA	Rätt att ansöka om statsbidrag inom resp sektors ansvarsområde			Kommunchefen	JA	
	KS	ALLA	Personalärende					
	KS	ALLA	Organisationsförändring					
	KS	ALLA	Besluta om förvaltningens organisation			Kommunchef		
	KS	ALLA	Besluta om respektive sektors organisation			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Rekrytering - tillsättning av tjänst					
	KS	ALLA	Förordnande av vikarie för kommunchef vid annan ledighet än semester			KLU		anställande av kommunchef - Ej delegerat
	KS	ALLA	Rekrytering av sektorschef (tillsvidare) inom ram			Kommunchef	NEJ	efter samråd med KLU
	KS	ALLA	Rekrytering av sektorschef (tidsbegränsad anställning) inom ram			Kommunchef	NEJ	efter samråd med KLU
	KS	ALLA	Rekrytering av enhetschef, kommunkontoret			Kommunchef		efter samråd med personalchef
	KS	ALLA	Rekrytering av enhetschef (tillsvidare och tidsbegränsad anställning) inom ram			Kommunchef	JA	efter samråd med personalchef

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	ALLA	Rekrytering av övrig personal (tillsvidare och tidsbegränsad anställning över sex månader) inom ram			Kommunchef	JA	efter samråd med personalchef. Under sex månader betraktas som verkställighet
	KS	ALLA	Anställande av lärare och förskollärare utan legitimation (tidsbegränsade anställningar över sex månader) inom ram			Kommunchef	JA	under sex månader betraktas som verkställighet
	KS	ALLA	Godkänna praktikplats och motsvarande			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Uppsägningar och avsked					
	KS	ALLA	Uppsägning av sektorschef, enhetschef kommunkontoret på grund av arbetsbrist eller personliga skäl			Kommunchef	NEJ	efter samråd med KLU. Uppsägning av kommunchef - Ej delegerat
	KS	ALLA	Uppsägning av övriga anställningar på grund av arbetsbrist eller personliga skäl			Kommunchef	JA	samordningsansvar ligger på personalchef
	KS	ALLA	Avsked, samtliga anställningar			Kommunchef	JA	efter samråd med KLU
	KS	ALLA	Avstängning samt disciplinpåföljd					
	KS	ALLA	Avstängning samt disciplinpåföljd (skriftlig varning) samtliga anställda			Kommunchef	JA	efter samråd med personalchef
	KS	ALLA	Polisanmälan vid misstanke om brott begånget av anställd i tjänsten			Kommunchef	JA	efter samråd med personalchef
	KS	ALLA	Förhandlingsverksamhet					
	KS	ALLA	Strategiska lönefrågor			KLU		
	KS	ALLA	Löneöversyn kommunchef			KS ordförande		efter samråd med KLU
	KS	ALLA	Löneöversyn sektorschef, enhetschef kommunkontoret			Kommunchef	NEJ	
	KS	ALLA	Löneöversyn övriga anställda			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Tecknande av lokala kollektivavtal			Kommunchef	JA	efter samråd med KLU
	KS	ALLA	Anta rekommendation från SKL om lokala kollektivavtal utifrån centrala överenskommelse			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Särskild överenskommelse med anställd i åldern 65-67 år som lämnar sin anställning före 67 års ålder			Kommunchef	JA	KS § 200/2009-09-02
	KS	ALLA	Vidtagande av stridsåtgärd			KLU		

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	ALLA	Beslut om skyddsarbete i samband med stridsåtgärd			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Övriga anställningsvillkor					
	KS	ALLA	Löne- och anställningsvillkor för kommunchef			KS ordförande		efter samråd med KLU
	KS	ALLA	Löne- och anställningsvillkor för sektorschef och enhetschefer kommunkontoret (ekonomi/IT/personal)			Kommunchef	NEJ	
	KS	ALLA	Löne- och anställningsvillkor för enhetschef			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Löne- och anställningsvillkor för övrig personal			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Godkännande av bisyssla			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Ekonomisk uppgörelse vid avveckling av kommunchef			KS ordförande		efter samråd med KLU
	KS	ALLA	Ekonomisk uppgörelse vid avveckling av sektorschef och enhetschefer kommunkontoret (ekonomi/IT/personal)			Kommunchef	NEJ	efter samråd med KLU och personalchef
	KS	ALLA	Ekonomisk uppgörelse vid avveckling av övrig personal			Kommunchef	JA	efter samråd med personalchef
	KS	ALLA	Avstängning samt disciplinär åtgärd enligt AB § 10	AB	10 §	Kommunchef	JA	efter samråd med kommunchef
	KS	ALLA	Ledigheter					
	KS	ALLA	Ledighet för att pröva annat arbete utanför kommunen, kommunchef			KS ordförande		efter samråd med KLU
	KS	ALLA	Ledighet för att pröva annat arbete utanför kommunen upp till sex månader, sektorschef och enhetschefer kommunkontoret (ekonomi/IT/personal)			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Ledighet för att pröva annat arbete utanför kommunen upp till sex månader, övrig personal			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Ledighet för att pröva konkurrerande näringsverksamhet upp till elva månader, sektorschefer och enhetschefer kommunkontoret (ekonomi/IT/personal)			Kommunchef	NEJ	

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	ALLA	Ledighet för att pröva konkurrerande näringsverksamhet upp till elva månader, övrig personal			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Ledighet för att bedriva familjehem inom Färgelanda kommun			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Arbetsmiljöansvar					
	KS	ALLA	Arbetsmiljöansvar enligt arbetsmiljölagen	AML	3 kap 2 §	Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Ersättning vid egendomsskada som förorsakats av personal					
	KS	ALLA	Beslut om att ersätta enskild person för egendomsskada vid myndighetsutövning som förorsakats av personal, upp till självriskan	Skadeståndslagen	3 kap 2 §	Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Polisärenden					
	KS	ALLA	Besluta om polisanmälan vid hot, våld och missfirmelse (kränkning) av anställd	BrB	17 kap	Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Besluta om polisanmälan vid misstanke om tjänstefel, mutbrott eller brott mot tystnadsplikt	BrB	20 kap 1-3 §§	Kommunchef	JA	
	KS/MN	Oms, Samh	Lotteri/värdeautomatspel					
	KS	Samh	Tillståndsgivning inom lotterilagen	Lotterilagen	17 §	Kommunchef	JA	
	KS	Bou	Tilläggsbelopp enligt Skollagen					
	KS	Bou	Besluta om tilläggsbelopp till elev vid fristående enheter	SL		Kommunchef	JA	
	KS	Bou	Fristående förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg					
	KS	Bou	Besluta om tillsyn	SL	26 kap 4 §	Sektorschef Barn och utbildning		anordnande av tillsyn enligt regelverk. Anmälan anmäls som delegationsbeslut
	KS	Bou	Förskola, fritidshem, barnomsorg					

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	Bou	Besluta om mottagande av elev från annan kommun (fritidshem)	SL	14 kap 10 §	Rektor inom resp ansvarsområde		efter beslut från barnets hemkommun om att de betalar
	KS	Bou	Besluta om anvisning av plats i fritidshem	SL	14 kap 4 § och 10 §	Rektor inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Besluta om anvisning av plats i fritidshem då barnet är i behov av särskilt stöd och beslut om särskild	SL	14 kap 6 §	Rektor inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Besluta om elevgruppernas storlek och sammansättning (fritidshem)	SL	14 kap 9 §	Rektor inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Överenskommelse med annan kommun om att denna i sin förskola ska ta emot Färgelandabarn	SL	8 kap 12-13 §§	Sektorschef Barn och utbildning		om det finns särskilda skäl
	KS	Bou	Besluta om mottagande av elev från annan kommun (förskola, pedagogisk omsorg)	SL	8 kap 13 §	Förskolechef inom resp ansvarsområde		efter beslut från barnets hemkommun om att de betalar
	KS	Bou	Besluta om anvisning av plats i förskola	SL	8 kap 14-15 §§	Förskolechef inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Besluta om nedsättning eller befrielse från avgift för plats i förskoleverksamhet	SL	8 kap 16 §	Sektorschef Barn och utbildning		
	KS	Bou	Besluta om anvisning av plats i förskola inom kommunen då barnet är i behov av särskilt stöd	SL	8 kap 7 §	Förskolechef inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Besluta om barngruppernas storlek och sammansättning (förskola)	SL	8 kap 8 §	Förskolechef inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Besluta om tillfällig stängning av hel eller del av fritidshem till och med fyra dagar och sommarstängning			Rektor inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Besluta om förskoleplats i annan kommun	SL	8 kap 13 §	Sektorschef Barn och utbildning		
	KS	Bou	Besluta om tillfällig stängning av hel eller del av förskola till och med fyra dagar och sommarstängning			Förskolechef inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Förskoleklass					

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	Bou	Lämna yttrande vid överklagande av beslut kring mottagande och placering	SL	28 kap 4 § och 6 §	Rektor		beslutet får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd om det innebär att kommunen frångår elevens vårdnadshavares önskemål p g a att den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen
	KS	Bou	Besluta om mottagande av barn från annan kommun	SL	9 kap 13 §	Rektor inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Besluta om mottagande av barn från annan kommun. Yttrande vid överklagande	SL	9 kap 13 §	Sektorschef Barn och utbildning		efter yttrande från hemkommunen
	KS	Bou	Besluta om mottagande av barn i förskoleklass tidigare än höstterminen det år barnet fyller sex år	SL	9 kap 5 §	Rektor inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Grundskola och grundsärskola					
	KS	Bou	Besluta om undervisning kring olycksrisk vid skolskjutsning	Förordn om skolskjutsn	2 §	Rektor inom resp ansvarsområde		ska utföras av bussbolag enligt avtal
	KS	Bou	Besluta om läsårstider och timplan	SL	10 kap 5 §	Sektorschef Barn och utbildning		
	KS	Bou	Lämna yttrande över elevs skolgång i annan kommuns grundskola eller grundsärskola	SL	10 kap 24-25 §§, 11 kap 24-25 §§	Sektorschef Barn och utbildning		
	KS	Bou	Besluta om mottagande av elev från annan kommun i kommunens grundskola eller grundsärskola	SL	10 kap 25-28 §§, 11 kap 25-27 §§	Rektor inom resp ansvarsområde		ska avse visst läsår. Om det finns särskilda skäl eller i annat fall. Efter yttrande från barnets hemkommun
	KS	Bou	Besluta om mottagande av elev från annan kommun i kommunens grundskola eller grundsärskola samt Yttrande vid överklagande	SL	28 kap 12 §	Sektorschef Barn och utbildning		frågan om mottagande i grundsärskolan prövas av hemkommunen. Beslutet får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd
	KS	Bou	Besluta att avslå begäran om placering vid viss skola inom kommunen	SL	10 kap 30 §	Rektor inom resp ansvarsområde		

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	Bou	Besluta att avslå begäran om placering vid viss skola inom kommunen samt Yttrande vid överklagande	SL	10 kap 30 §, 28 kap 12 §	Rektor inom resp ansvarsområde		beslutet får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd
	KS	Bou	Besluta om placering av elev vid skolenhet (grundskola eller grundsärskola)	SL	10 kap 30 §, 11 kap 29 §	Rektor inom resp ansvarsområde		beslutet får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd om det innebär att kommunen frångår elevens vårdnadshavares önskemål på grund av att den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen eller - det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero
	KS	Bou	Besluta om placering av elev vid skolenhet (grundskola eller grundsärskola) samt Yttrande vid överklagande	SL	10 kap 30 §, 11 kap 29 §, 28 kap 12 §	Rektor inom resp ansvarsområde		Beslutet får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd om det innebär att kommunen frångår elevens vårdnadshavares önskemål på grund av att den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen eller - det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero
	KS	Bou	Beslut om att en elev inte har rätt att gå kvar på den skolenhet (grundskola eller grundsärskola) där eleven blivit placerad	SL	10 kap 31 §, 11 kap 30 §	Rektor inom resp ansvarsområde		beslutet för överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	Bou	Besluta om att en elev inte har rätt att gå kvar på den skolenhet (grundskola eller grundsärskola) där eleven blivit placerad samt Yttrande vid överklagande	SL	10 kap 31 §, 11 kap 29 §, 28 kap 12 §	Rektor inom resp ansvarsområde		beslutet för överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd
	KS	Bou	Besluta om anordnande av modersmålsundervisning	SL	10 kap 7 §	Rektor inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Besluta om en elev som tas i emot i grundsärskolan huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden det vill säga om elev i grundsärskolan ska gå inriktningen träningskola	SL	11 kap 3 § och 8 §	Rektor (särskola)		avser beslut som huvudman för utbildningen och gäller såväl Färgelandabarn som barn från annan kommun i kommunens grundsärskola. För elev i annan huvudmans skola beslutar den huvudmannen
	KS	Bou	Besluta om skolstart vid åtta års ålder (uppskjuten skolplikt)	SL	7 kap 10 §	Rektor inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Besluta om skolpliktens senare/tidigare upphörande	SL	7 kap 13-14 §§	Rektor inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Beslut om rätt att slutföra skolgången	SL	7 kap 15-16 §§§	Rektor inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Besluta om att ställa in undervisning för att hindra spridning av smittsam sjukdom eller på grund av annan tvingande omständighet			Rektor		efter samråd med sektorschef Barn och utbildning eller kommunchef (i dennes frånvaro)
	KS	Bou	Besluta om samverkansavtal om gymnasieutbildningar	SL	15 kap 30 §	Sektorschef Barn och utbildning		
	KS	Bou	Besluta om avtal om utbildning anordnad av annan huvudman inklusive avtal om tilläggsbelopp och introduktionsprogram	SL	16 kap 50-51 §, 54-55 §§, 17 kap 22-27 §§, 29-36 §§	Sektorschef Barn och utbildning		
	KS	Bou	Besluta om avstängning i viss obligatoriska skolformer	SL	5 kap 14-16 §§	Rektor inom resp ansvarsområde		Dokumenteras. Informationsskyldighet till huvudman och socialtjänst
	KS	Bou	Besluta om mottagande av elev i gymnasiesärskolan	SL	18 kap 8 §, 9 §	Sektorschef Barn och utbildning		gymnasiesärskolan finns från 2013 ej i kommunen
	KS	Bou	Skolplikt, Rätt till utbildning, Särskilda utbildningsformer					

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	Bou	Anordna särskild undervisning för elever i grundskolan, grundsärskolan; på sjukhus eller motsvarande institution	SL	24 kap 17-19 §§	Rektor inom resp ansvarsområde		avser elev som på grund av sjukdom eller liknande skäl under längre tid inte kan delta i vanligt skolarbete. Särskild undervisning anordnas av den kommun där institutionen är belägen
ÄNDR	KS	Bou	Anordna särskild undervisning för elever i grundskolan, grundsärskolan; i hemmet eller på annan lämplig plats	SL	24 kap 20-22 §§	Rektor inom resp ansvarsområde		avser elev som på grund av sjukdom eller liknande skäl under längre tid inte kan delta i vanligt skolarbete. Särskild undervisning anordnas av den som är huvudman för den utbildning som eleven annars deltar i
	KS	Bou	Besluta om rätt till utbildning för den som anses som bosatt i Sverige enligt 29 kap 2 §. Överklagande: Yttrande vid överklagande	SL	29 kap 2-4 §§, 28 kap 12 §, 13 §	Rektor, handläggare för antagning gymnasium		avser utbildning och annan verksamhet enligt SL. Beslut som har sin grund i tillämpningen av medlemskaet i EU och EU-rätten kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd
	KS	Bou	Besluta om uppskjuten skolplikt. Överklagande: Yttrande till överklagande	SL	7 kap 10 §, 28 kap 12 §	Rektor		beslutet för överklagas Skolväsendet överklagandenämnd
	KS	Bou	Besluta om förlängning av skolplikten. Överklagande: Yttrande till överklagande	SL	7 kap 13 §, 28 kap 12 §	Rektor		avser hemkommunens beslut. Rektor i den skola där eleven är inskriven beslutar för elev i kommunens skola. Verksamhetschefen beslutar för elev i annan huvudmans skola. Beslutet för överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd
	KS	Bou	Se till att skolpliktiga barn som inte går i kommunens grundskola eller sarskola på något annat sätt får föreskriven utbildning	SL	7 kap 21 §	Rektor		
	KS	Bou	Se till att elev i kommunens grundskolor och grundsarskola fullgör sin skolutbildning	SL	7 kap 22 §	Rektor		

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	Bou	Besluta om mottagande av barn i grundsärskola. Besluta om det finns synnerliga skäl med hänsyn till barnets bästa, att ett barn ska tas emot i grundsärskolan, utan barnets vårdnadshavares medgivande. Överklagande: Yttrande vid överklagande	SL	7 kap 5 §	Sektorschef Barn och utbildning		avser hemkommunens prövning av om ett barn ska tas emot i särskolan under sin skolpliktstid. Beslut ska föregås av utredning. Beslut får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd. För en inflyttad elev som folkbokförs i Färgelanda kommun ska frågan om mottagande i grundsärskolan prövas på nytt. Beslutet får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd
	KS	Bou	Överenskommelse om att på försök ta emot i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan i annan av dessa skolformer	SL	7 kap 8 §	Rektor efter samråd med Sektorschef Barn och utbildning		om berörda huvudmän är överens och elevens vårdnadshavare medger det. Kan avse högst sex månader
	KS	Bou	Överenskommelse om att en elev i grundskolan ska få sin utbildning inom grundsärskolan eller att en elev inom grundsärskolan ska få sin utbildning inom grundskolan	SL	7 kap 9 §	Rektor		integrerad elev. Om berörda huvudmän är överens och elevens vårdnadshavare medger det.
	KS	Bou	Besluta om att ålägga barn skolgång/förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter			Rektor		
	KS	Bou	Åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling					
	KS	Bou	Övergripande					
	KS	Bou	Se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det vid uppföljning genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten	SL	4 kap 7 §, 25 kap 8 §	Sektorschef Barn och utbildning, rektor, förskolechef		
	KS/MN	Samh	Flyttning av olovligt uppställda fordon					
	KS	Samh	Överlåta kommunala fordon till annan ägare			Kommunchef	JA	gäller endast fordon som tillfallit kommunen enligt Lagen om flyttning av fordon

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS/MN	Samh	Gemensamma bestämmelser					
	KS	Samh	Besluta att påkalla fastighetsreglering som behövs för att mark och vatten ska kunna användas på ett ändamålsenligt sätt	FBL (1970:988)	5 kap 3 § 3 st	Sektorschef Samhällsutveckling		
	KS	Samh	Besluta att ansöka om fastighetsbestämning	FBL (1970:988)	14 kap 1 § 1 st 3-7	Sektorschef Samhällsutveckling		
	KS	Samh	Godkännande av förrättning, förrättningsbeslut eller gränsutmärkning	FBL (1970:988)	15 kap 11 §	Sektorschef Samhällsutveckling		
	KS	Samh	Företräda kommunstyrelsen vid samråd med lantmäterimyndigheten	AL	12 § och 23 §	Sektorschef Samhällsutveckling, Plan och byggchef		
	KS	Samh	Rätt att påkalla förrättning	AL	18 §	Sektorschef Samhällsutveckling		
	KS	Samh	Godkännande av beslut eller åtgärd	AL	30 §	Plan och byggchef		
	KS	Samh	Godkännande av beslut eller åtgärd	LL	28 §	Plan och byggchef		
	KS	ALLA	Mark och fastigheter					
	KS	ALLA	Avge yttrande under samråd och utställning i planärende			KLU		
	KS	ALLA	Begäran till och yttrande över remiss från lantmäterimyndighet Lantmäteriet angående fastighetsbildning, bygglov och dylikt			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Befogenhet att begära förrättning hos fastighetsbildningsmyndigheten Lantmäteriet samt godkänna sådan förrättning			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Besluta om upplåtelse av lokaler och bostadslägenheter för en tid av högst tio år per avtalsperiod, inkluderande uppsägning av sådana avtal			Kommunchef	JA	här ingår även hyresavtal/ andrahandsavtal avs boendelösningar för kommunanvisade nyanlända
	KS	Samh	Godkänna yttrande till polismyndigheten avseende ianspråktagande av offentlig plats	OL	3 kap 2 §	Sektorschef Samhällsutveckling		
	KS	Samh	Godkänna markanvisningsavtal med byggherre			Sektorschef Samhällsutveckling		
	KS	Samh	Godkänna exploateringsavtal med byggherre			Sektorschef Samhällsutveckling		

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	Samh	Teckna arrendeavtal i enlighet med arrendepolicy			Sektorschef Samhällsutveckling		KF § X 2017-XX, dnr XX utifrån antagen Arrendepolicy
	KS	Samh	Marköverlåtelse inom detaljplanerat område			Sektorschef Samhällsutveckling		prissättning enligt oberoende expertvärdering
	KS	Samh	Teckna avtalsservitut			Sektorschef Samhällsutveckling		
	KS/MN	Oms	Omsorgen					
	KS	Oms	Övrigt					
	KS	Oms	Behörighetstilldelning och loggkontroll			Medicinskt ansvarig		
	KS/MN	Oms	Överklaganden, yttranden, anmälningar m m					
	KS	Oms	Besluta om, på vårdgivarens uppdrag, utlämnande av patientuppgifter från kommunal hälso- och sjukvårdsjournal	SOSFS 2008:14	4 kap 7 §	Medicinskt ansvarig sjuksköterska		

Förkortningar lagstiftning

AB	Allmänna Bestämmelser
AFL	Lag om allmän försäkring
AL	Anläggningslagen
BAB	Lag om bostadsanpassningsbidrag
BrB	Brottsbalken
FB	Föräldrabalken
FBL	Fastighetsbildningslagen
FvL	Förvaltningslagen
KL	Kommunallagen
Lag om lghregister	Lag (2006:378) om lägenhetsregister
LL	Ledningsrättslag
LoU	Lag om offentlig upphandling
LSS	Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade
LUF	Lag om offentlig upphandling i försörjningssektorn
LUL	Lag om unga lagöverträdare
LVM	Lag om vård av missbrukare i vissa fall
LVU	Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga
OL	Ordningslagen
OSL	Offentlighets- och sekretesslagen
PBL	Plan- och bygglagen
SL	Skollagen
SoF	Socialtjänstförordningen
SoL	Socialtjänstlagen
SOSFS 2008:14	Socialstyrelsens föreskrifter om informationshantering och journalföring i hälso- och sjukvården
TSFS 2009:73	Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om parkeringstillstånd för rörelsehindrade
TF	Tryckfrihetsförordningen
ÄB	Ärvdabalken
ÄktB	Äktenskapsbalken

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS/MN	ALLA	Kommunövergripande					
	KS	ALLA	Besluta i ärende som är så brådskande att styrelsens beslut inte kan avvaktas	KL	6 kap 36 §	KS ordförande, vice ordförande		anmäls på nästkommande sammanträde
	KS	ALLA	Besluta att avsluta öppna men inaktuella ärenden			KS ordförande		
ÄNDR	KS	ALLA	Besluta om deltagande i olika utpropp, till exempel "Earth Hour"			~~KS presidium~~ KS ordförande		KS 20090626 § 177 (2009-344)
TAS BORT	~~KS~~	~~ALLA~~	~~Beslut i ärenden som inte är av principiell betydelse eller annars av större vikt~~			~~KLU KS ordförande~~		~~Förre KSAU~~
	KS	ALLA	Besluta om / Avslå att använda kommunens vapen och logotype			Kommunchef	JA	endast i icke kommersiellt syfte
ÄNDR	KS	Samh	Utfärda fullmakt till ombud vid bolagsstämma			KS ordförande, ~~vice ordförande~~	JA	Vad fullmakten gäller ska framgå, ex sluta förlikning, träffa överenskommelse, samråd lantmäterimyndighet m m
	KS	ALLA	Utfärda fullmakt att föra kommunens talan inför domstol och andra myndigheter samt vid förrättningar av skilda slag			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Besluta att avge eller avstå från yttrande i ärende rörande folkbokföring			Kommunchef		
	KS	ALLA	Besluta att avge eller avstå från yttrande för kommunens räkning i ärende rörande kameraövervakning			KLU		
	KS	Samh	Lämna yttrande över andra kommuners fysiska planer (detaljplaner, översiktsplaner etc)			KLU		
NY	KS	ALLA	Besluta att inte avge och/eller godkänna yttrande över statlig utredning			KLU		
	KS	Oms	Lämna yttrande till Inspektionen för vård och omsorg IVO i ärenden avseende saktionsavgift för Ej verkställda beslut enligt Sol och LSS			KLU		KS 2008-02-27 § 51

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
ÄNDR	KS	ALLA	Besluta om avvisning av skrivelse om överklagande som kommit in för sent	FvL	24 §	~~Respektive delegat~~ efter samråd med Sektorschef Barn och utbildning Den som fattat ursprungsbeslutet		
ÄNDR	KS	ALLA	Besluta om rättelse av skrivdel och liknande ~~inom sektorns ansvarsområde~~	FvL	26 §	~~Respektive delegat~~ Den som fattat ursprungsbeslutet		redaktionella rättningar är verkställighet
ÄNDR	KS	ALLA	Ompröva beslut som fattats med stöd av delegation ~~inom sektorns ansvarsområde~~	FvL	27 §	~~Respektive delegat~~ Den som fattat ursprungsbeslutet		
ÄNDR	KS	ALLA	Besluta om förtroendevald i KS deltagande i kurser/konferens med en kostnad över XXXX- ~~(konferensavgift eller totalkostnad?)~~			~~KLU~~ KS ordförande		
TAS BORT	KS	ALLA	~~Firmatecknare för Färgelanda kommun~~			~~KS ordförande, KS förste vice ordförande~~		firmatecknare är ett bemyndigande! Ska framgå av respektive beslut vem som har rätt att underteckna dokumentet
ÄNDR	KS	ALLA	Besluta om att lämna ut/avslå begäran om utlämnande av allmän handling/uppgift ur allmän handling till enskild eller annan myndighet samt ~~uppställande av förbehåll~~ formulera villkor i samband med utlämnande till enskild	TF, OSL, KL	2 kap 12-14 §§, 6 kap och 10 kap 14 §, 7 kap 12 §	Kommunchef	JA	
TAS BORT	KS	ALLA	~~Godkänna yttrande till domstol över överklagande att utlämna uppgift ur allmän handling~~	~~TF, OSL, KL~~	~~2 kap 12-14 §§, 6 kap och 10 kap 14 §, 7 kap 12 §~~	~~Kommunchef~~		Ej delegerbart enligt KL 6 kap 34 §
TAS BORT	KS	Bou	Utlämnande av allmän handling; Överklagande	TF, OSL	2 kap 12-14 §§, 6 kap 3-8 §§	Sektorschef Barn och utbildning		R1-Beslut. Får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning	
	KS/MN	ALLA	Besluta om att lämna ut allmän handling som rör enskilds förhållande, till enskild eller annan myndighet, där den enskilde har samtyckt till att handlingen lämnas ut	OSL	12 kap 2 § 1-2 st, 19 kap, 21 kap, 23 kap, 25	Kommunchef	JA	lagrum utifrån uppgiftsområde som begärs ut	
	KS	ALLA	Personuppgiftslagen PuL						
TAS BORT	KS	ALLA	Föra förteckning m m över behandlingar av personuppgifter inom sektor barn och utbildningsansvarsområde	PuL		??		stys av gällande lagstiftning	
TAS BORT	KS	ALLA	Besluta om att avslå ansökan om information på grund av att informationen redan har lämnats under innevarande kalenderår	PuL	26 §	??		stys av gällande lagstiftning	
TAS BORT	KS	ALLA	Besluta om att lämna information senare än en månad från det att ansökan gjordes, dock senast fyra månader efter ansökan	PuL	26 §	??		stys av gällande lagstiftning	
TAS BORT	KS	ALLA	Besluta om att ej lämna information till den registrerade	PuL	27 §	??		stys av gällande lagstiftning	
TAS BORT	KS	ALLA	Besluta om att avslå begäran om rättelse, blockering eller utplåning av personuppgifter	PuL	28 §	??		stys av gällande lagstiftning	
TAS BORT	KS	ALLA	Besluta om att avslå begäran om underrättelse till tredje man till vilken personuppgifter har lämnats ut	PuL	28 §	??		stys av gällande lagstiftning	
TAS BORT	KS	ALLA	Besluta om att ej lämna upplysningar om behandling av personuppgifter på grund av att uppgifterna är sekretessbelagda	PuL	42 §	??		stys av gällande lagstiftning	
TAS BORT	KS	ALLA	Besluta om att bestämma ändamålen med behandling av personuppgifter	PuL	9 §	Sektorschef Barn och utbildning (sektorsnivå), rektor inom resp ansvarsområde, förskolechef inom resp ansvarsområde Kommunchef/Sektorsef/Enhetschef		stys av gällande lagstiftning	
	KS	ALLA	Ekonomi - HELA EKONOMIAVSNITTET ÄR INTE ÄNDRAT UTAN KOMMER I EGEN ORDNING SENARE UNDER						

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	ALLA	I mål och ärenden där det ankommer på KS att föra kommunens talan, med för kommunen bindande verkan, sluta förlikning, träffa överenskommelse och betalning av fordran, anta ackord och avvisa fordran			Kommunchef		
	KS	ALLA	Upphandling - drift			Kommunchef		se även Policy för inköp och upphandling för Färgelanda kommun (dnr 2013/566) KF § 60/2014-04-09
	KS	ALLA	Upphandla enligt avropsavtal upp till 20 basbelopp			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (EK/IT/Pers) var för sig		inom respektive ansvarsområde
	KS	ALLA	Upphandla enligt avropsavtal 20 basbelopp och däröver			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (EK/IT/Pers) var för sig		efter samråd med ekonomichef
	KS	ALLA	Enstaka upphandling upp till 10 basbelopp			Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (EK/IT/Pers) var för sig		inom respektive ansvarsområde
	KS	ALLA	Enstaka upphandling 10 basbelopp och däröver			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (EK/IT/Pers) var för sig		efter samråd med ekonomichef
	KS	ALLA	Samordnad upphandlingar oavsett belopp			Ekonomichef/Ekonomiavdelning enligt policy		
	KS	ALLA	Lokaler och tillhörande utrustning - drift, med Valbohem AB					

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning	
	KS	ALLA	Avtalstid kortare än sex månader och sammanlagd hyreskostnad under 20 basbelopp			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (EK/IT/Pers) var för sig		inom respektive ansvarsområde	
	KS	ALLA	Avtalstid längre än sex månader eller sammanlagd hyreskostnad över 20 basbelopp			Fastighetschef		efter samråd med kommunchef/ekonomichef	
	KS	ALLA	Lokaler och tillhörande utrustning - drift, med extern fastighetsägare						
	KS	ALLA	Avtalstid kortare än sex månader och sammanlagd hyreskostnad under 10 basbelopp			Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (EK/IT/Pers) var för sig		inom respektive ansvarsområde	
	KS	ALLA	Avtalstid längre än sex månader eller sammanlagd hyreskostnad över 10 basbelopp			Fastighetschef		efter samråd med kommunchef/ekonomichef	
	KS	ALLA	Varor och tjänster - investeringsverksamhet exklusive projekterings- och entreprenadarbeten						
	KS	ALLA	Gäller verkställande av beslutade och godkända investeringar och investeringar inom respektive sektor godkända investeringsutrymme.						
	KS	ALLA	Anskaffning av investeringar ska ske på befintliga avtal eller upphandlas enligt LOU. Val av upphandlingsform ska ske enligt beloppsgränser i LOU och LUF.						
	KS	ALLA	Upphandling av avropsavtal						
	KS	ALLA	Upphandling av avropsavtal upp till 20 basbelopp			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef inom		inom respektive ansvarsområde	
	KS	ALLA	Upphandling av avropsavtal 20 basbelopp och däröver			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (Ek/IT/Pers) var för sig		efter samråd med ekonomichef	
	KS	ALLA	Enstaka upphandling						
	KS	ALLA	Enstaka upphandling upp till 10 basbelopp			Kommunchef/Sektorschef var för sig		inom respektive ansvarsområde	

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	ALLA	Enstaka upphandling 10 basbelopp och däröver			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (Ek/IT/Pers) var för sig		efter samråd med ekonomichef
	KS	ALLA	Projekteringar och entreprenader					
	KS	ALLA	Val av upphandlingsform ska ske enligt beloppsgränser i LOU och LUF. Vid upphandling avses det samlade värdet under avtalsperioden					
	KS	ALLA	Projekteringar - Upphandling av avropsavtal					
	KS	ALLA	Projektering - upphandling av avropsavtal upp till 20			Sektorschef		inom respektive ansvarsområde
	KS	ALLA	Projektering - upphandling av avropsavtal 20 basbelopp och däröver			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (Ek/IT/Pers) var för sig		efter samråd med ekonomichef
	KS	ALLA	Upphandling och beställning av enstaka projektering					
	KS	ALLA	Upphandling och beställning av enstaka projektering upp till 10 basbelopp			Sektorschef		inom respektive ansvarsområde
	KS	ALLA	Upphandling och beställning av enstaka projektering 10 basbelopp och däröver			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (Ek/IT/Pers) var för sig		efter samråd med ekonomichef
	KS	ALLA	Entreprenader - Upphandling av avropsavtal					
	KS	ALLA	Entreprenader - upphandling av avropsavtal upp till 20 basbelopp			Kommunchef/Sektorschef var för sig		inom respektive ansvarsområde
	KS	ALLA	Entreprenader - upphandling av avropsavtal 20 basbelopp och däröver			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (Ek/IT/Pers) var för sig		efter samråd med ekonomichef
	KS	ALLA	Upphandling och beställning av enstaka entreprenad					
	KS	ALLA	Upphandling och beställning av enstaka entreprenad upp till 20 basbelopp			Kommunchef/Sektorschef var för sig		inom respektive ansvarsområde

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	ALLA	Upphandling och beställning av enstaka entreprenad 20 basbelopp och däröver			Kommunchef/Sektorschef/Enhetschef kommunkontoret (Ek/IT/Pers) var för sig		efter samråd med ekonomichef
	KS	Oms, Bou, Samh	Kommunala bidrag/pris (utmärkelse) m m					
	KS	ALLA	Kommunala "priser" (utmärkelser)					
ÄNDR	~~KS~~	~~KoF~~	~~Besluta om Färgelanda kommuns Kultur och fritidspris~~			~~Kommunalråd och oppositionsråd i förening KLU-alt KS-ordförande~~		
ÄNDR	~~KS~~	~~ALLA~~	~~Besluta om Färgelanda kommuns Folkhälsopris~~			~~Kommunalråd och oppositionsråd i förening KLU-alt KS-ordförande~~		
ÄNDR	~~KS~~	~~ALLA~~	~~Besluta om Färgelanda kommuns Miljöpris~~			~~Kommunalråd och oppositionsråd i förening KLU-alt KS-ordförande~~		
NY	KS	ALLA	Besluta om Färgelanda kommuns pris/utmärkelse			KLU		exempel: folkhälsopris, kultur- och fritidspris, miljöpris
	KS	Oms, Bou, Samh	Kommunala bidrag					
ÄNDR	KS	Samh	Beslut om kulturbidrag enligt bestämmelser om kommunalt bidrag till föreningar m m			~~Sektorschef Kultur och Fritid~~ Kommunchef	JA	arbetet med regelverk för kulturbidrag pågår
TAS BORT	~~KS~~	~~KoF~~	~~Beslut om bidrag till föreningar för upprustning och inventarieanskaffning till lokaler och anläggningar (Upprustningsbidrag) enligt fastställda kriterier~~			~~Sektorschef Kultur och Fritid~~		~~Fritidskonsulent~~
NY	KS	Samh	Godkänna att förening är bidragsberättigad			Kommunchef	JA	bidrag till föreningar sker utifrån fastställda Bidragsregler för Färgelanda kommun (dnr 2012/293)

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
TAS BORT	KS	Oms	Besluta om bidrag ur fonder som sektor Omsorg-förvaltar			Kommunchef		Sociala Samfonden (KS 20110824 § 359). Utdelning ska följa fondens statut och är inte delegerbart
TAS BORT	KS	Bou	Besluta om bidrag ur fonder som sektor Barn och utbildning förvaltar			Kommunchef		Skolfonden, Hilda och Albin Johanssons minnesfond, O och E Kromnows premiefond (KS 20110824 § 359). Utdelning ska följa rep fonds statut och är inte delegerbart
ÄNDR	KS	Oms	Besluta om föreningsbidrag till sociala ändamål			Kommunchef	JA	
TAS BORT	KS	Oms	Besluta om föreningsbidrag till sociala ändamål – Handikappföreningar			Kommunchef		
NY	KS	Samh	Besluta om engångsbidrag/stöd till externa arrangemang upp till 20 000 kr per tillfälle			Kommunchef	NEJ	Organisation/Förening kan ansöka
	KS	Bou	Ansökan statsbidrag					
NY	KS	ALLA	Rätt att ansöka om statsbidrag inom resp sektors ansvarsområde			KLU Kommunchefen	JA	
	KS	ALLA	Personalärende					
	KS	ALLA	Organisationsförändring					
ÄNDR	KS	ALLA	Väsentliga ändringar i organisationen på ledningsnivå som berör endast en sektor Besluta om förvaltningens organisation			Kommunchef		
NY	KS	ALLA	Besluta om respektive sektors organisation			Kommunchef	JA	
TAS BORT	KS	ALLA	Mindre anpassning av strukturorganisationen samt fastställande av förvaltningsorganisation inom ramen för budget			Kommunchef		(R4) Finns i BUNs delegation men gäller det inte samtliga sektorer?
	KS	ALLA	Rekrytering - tillsättning av tjänst					
	KS	ALLA	Förordnande av vikarie för kommunchef vid annan ledighet än semester			KLU		anställande av kommunchef - Ej delegerat
	KS	ALLA	Rekrytering av sektorschef (tillsvidare) inom ram			Kommunchef	NEJ	efter samråd med KLU
	KS	ALLA	Rekrytering av sektorschef (tidsbegränsad anställning) inom ram			Kommunchef	NEJ	efter samråd med KLU

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	ALLA	Rekrytering av enhetschef, kommunkontoret			Kommunchef		efter samråd med personalchef
	KS	ALLA	Rekrytering av enhetschef (tillsvidare och tidsbegränsad anställning) inom ram			Kommunchef	JA	efter samråd med personalchef
	KS	ALLA	Rekrytering av övrig personal (tillsvidare och tidsbegränsad anställning över sex månader) inom ram			Kommunchef	JA	efter samråd med personalchef. Under sex månader betraktas som verkställighet
ÄNDR	KS	ALLA	Anställande av lärare och förskollärare utan legitimation (tidsbegränsade anställningar över sex månader) inom ram			Kommunchef	JA	under sex månader betraktas som verkställighet
NY	KS	ALLA	Godkänna praktikplats och motsvarande			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Uppsägningar och avsked					
	KS	ALLA	Uppsägning av sektorschef, enhetschef kommunkontoret på grund av arbetsbrist eller personliga skäl			Kommunchef	NEJ	efter samråd med KLU. Uppsägning av kommunchef - Ej delegerat
	KS	ALLA	Uppsägning av övriga anställningar på grund av arbetsbrist eller personliga skäl			Kommunchef	JA	samordningsansvar ligger på personalchef
	KS	ALLA	Avsked, samtliga anställningar			Kommunchef	JA	efter samråd med KLU
	KS	ALLA	Avstängning samt disciplinpåföljd					
	KS	ALLA	Avstängning samt disciplinpåföljd (skriftlig varning) samtliga anställda			Kommunchef	JA	efter samråd med personalchef
NY	KS	ALLA	Polisanmälan vid misstanke om brott begånget av anställd i tjänsten			Kommunchef	JA	efter samråd med personalchef
	KS	ALLA	Förhandlingsverksamhet					
	KS	ALLA	Strategiska lönefrågor			KLU		
	KS	ALLA	Löneöversyn kommunchef			KS ordförande		efter samråd med KLU
	KS	ALLA	Löneöversyn sektorschef, enhetschef kommunkontoret			Kommunchef	NEJ	
	KS	ALLA	Löneöversyn övriga anställda			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Tecknande av lokala kollektivavtal			Kommunchef	JA	efter samråd med KLU
NY	KS	ALLA	Anta rekommendation från SKL om lokala kollektivavtal utifrån centrala överenskommelse			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Särskild överenskommelse med anställd i åldern 65-67 år som lämnar sin anställning före 67 års ålder			Kommunchef	JA	KS § 200/2009-09-02
	KS	ALLA	Vidtagande av stridsåtgärd			KLU		

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	ALLA	Beslut om skyddsarbete i samband med stridsåtgärd			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Övriga anställningsvillkor					
	KS	ALLA	Löne- och anställningsvillkor för kommunchef			KS ordförande		efter samråd med KLU
	KS	ALLA	Löne- och anställningsvillkor för sektorschef och enhetschefer kommunkontoret (ekonomi/IT/personal)			Kommunchef	NEJ	
	KS	ALLA	Löne- och anställningsvillkor för enhetschef			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Löne- och anställningsvillkor för övrig personal			Kommunchef	JA	
NY	KS	ALLA	Godkännande av bisyssla			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Ekonomisk uppgörelse vid avveckling av kommunchef			KS ordförande		efter samråd med KLU
	KS	ALLA	Ekonomisk uppgörelse vid avveckling av sektorschef och enhetschefer kommunkontoret (ekonomi/IT/personal)			Kommunchef	NEJ	efter samråd med KLU och personalchef
	KS	ALLA	Ekonomisk uppgörelse vid avveckling av övrig personal			Kommunchef	JA	efter samråd med personalchef
	KS	ALLA	Avstängning samt disciplinär åtgärd enligt AB § 10	AB	10 §	Kommunchef	JA	efter samråd med kommunchef
	KS	ALLA	Ledigheter					
	KS	ALLA	Ledighet för att pröva annat arbete utanför kommunen, kommunchef			KS ordförande		efter samråd med KLU
	KS	ALLA	Ledighet för att pröva annat arbete utanför kommunen upp till sex månader, sektorschef och enhetschefer kommunkontoret (ekonomi/IT/personal)			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Ledighet för att pröva annat arbete utanför kommunen upp till sex månader, övrig personal			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Ledighet för att pröva konkurrerande näringsverksamhet upp till elva månader, sektorschefer och enhetschefer kommunkontoret (ekonomi/IT/personal)			Kommunchef	NEJ	

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	ALLA	Ledighet för att pröva konkurrerande näringsverksamhet upp till elva månader, övrig personal			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Ledighet för att bedriva familjehem inom Färgelanda kommun			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Arbetsmiljöansvar					
NY	KS	ALLA	Arbetsmiljöansvar enligt arbetsmiljölagen	AML	3 kap 2 §	Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Ersättning vid egendomsskada som förorsakats av personal					
ÄNDR	KS	ALLA	Beslut om att ersätta enskild person för egendomsskada vid myndighetsutövning som förorsakats av personal, upp till självriskan	Skadeståndslagen	3 kap 2 §	Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Polisärenden					
TAS BORT	KS	ALLA	Besluta om polisanmälan vid misstanke om vissa brott mot den egna verksamheten (Ekonomiskt bistånd, avgifter m.m)	SoL, OSL	12 kap 10 §, 10 kap 2 §	MN		
	KS	ALLA	Besluta om polisanmälan vid hot, våld och missförmelse (kränkning) av anställd	BrB	17 kap	Kommunchef	JA	
ÄNDR	KS	ALLA	Besluta om polisanmälan vid misstanke om tjänstefel, mutbrott eller brott mot tystnadsplikt	BrB	20 kap 1-3 §§	~~Sektorschef-Omsorg~~ Kommunchef	JA	
	~~KS~~ MN	Samh	Färdtjänst, Riksfärdtjänst, Parkeringstillstånd					
TAS BORT	KS	KoF	Besluta i ärenden enligt Lag om färdtjänst	Lag om färdtjänst		Samhällsvägledare		
TAS BORT	KS	KoF	Besluta i ärenden enligt Lag om riksfärdtjänst	Lag om riksfärdtjänst		Samhällsvägledare		
ÄNDR	~~KS~~ MN	Samh	Besluta om tillstånd till färdtjänst med regelkompletteringar (enligt riktlinjer)	Lag om färdtjänst	6-9 §§	Trafikhandläggare		riktlinjer antagna KS 2013-03-17 § 99 (dnr 2015-105)
ÄNDR	~~KS~~ MN	Samh	Besluta om att återkalla tillstånd till färdtjänst om förutsättningarna för tillstånd inte längre finns	Lag om färdtjänst	12 §	Trafikhandläggare		
ÄNDR	~~KS~~ MN	Samh	Besluta om att återkalla tillstånd till färdtjänst om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga och upprepade överträdelser av de föreskrifter och villkor som gäller	Lag om färdtjänst	12 §	Trafikhandläggare		

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
ÄNDR	KS MN	Samh	Besluta om tillstånd till riksfärdtjänst	Lag om riksfärdtjänst	4-7 §§	Trafikhandläggare		
ÄNDR	KS MN	Samh	Besluta om återkalla tillstånd för riksfärdtjänst om förutsättningarna för tillstånd inte längre finns	Lag om riksfärdtjänst	9 §	Trafikhandläggare		
ÄNDR	KS MN	Samh	Besluta om att återkalla tillstånd för riksfärdtjänst om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga upprepade överträdelse av de föreskrifter som gäller för riksfärdtjänst	Lag om riksfärdtjänst	9 §	Trafikhandläggare		
ÄNDR	KS MN	Samh	Överklagande, yrkande om inhibition samt yttrande till Förvaltningsdomstol i ärende rörande färdtjänst eller riksfärdtjänst, där ursprungsbeslutet fattas av delegat			Den som fattat ursprungsbeslutet		
ÄNDR	KS MN	SAMh	Besluta om parkeringstillstånd för funktionshindrade	Trafikförordningen 1998:1276, TSFS 2016:19	13 kap 8 §	Trafikhandläggare		ny föreskrift från 2016-07-01
	KS/MN	Oms, Samh	Lotteri/värdeautomatspel					
	KS	Samh	Tillståndsgivning inom lotterilagen	Lotterilagen	17 §	Kommunchef	JA	
	KS	Bou	Tilläggsbelopp enligt Skollagen					
	KS	Bou	Besluta om tilläggsbelopp till elev vid fristående enheter	SL		Kommunchef	JA	
	KS	Bou	Fristående förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg					
TAS BORT	KS	Bou	~~Besluta om föreläggande~~	~~SL~~	~~26 kap 10 §~~	~~Inte delegerat~~		~~KS beslutar om handläggning~~
TAS BORT	KS	Bou	~~Besluta om anmärkning~~	~~SL~~	~~26 kap 11 §~~	~~Inte delegerat~~		~~KS beslutar om handläggning~~
TAS BORT	KS	Bou	~~Besluta om att avstå från ingripande~~	~~SL~~	~~26 kap 12 §~~	~~Inte delegerat~~		~~KS beslutar om handläggning~~
TAS BORT	KS	Bou	~~Besluta om återkallelse av tillstånd~~	~~SL~~	~~26 kap 13-16 §§~~	~~Inte delegerat~~		~~KS beslutar om handläggning~~
	KS	Bou	Besluta om tillsyn	SL	26 kap 4 §	Sektorschef Barn och utbildning		anordnande av tillsyn enligt regelverk. Anmälan anmäls som delegationsbeslut
	KS	Bou	Förskola, fritidshem, barnomsorg					

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
ÄNDR	KS	Bou	Besluta om mottagande av elev från annan kommun (fritidshem)	SL	14 kap 10 §	Rektor inom resp ansvarsområde		efter beslut från barnets hemkommun om att de betalar
	KS	Bou	Besluta om anvisning av plats i fritidshem	SL	14 kap 4 § och 10 §	Rektor inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Besluta om anvisning av plats i fritidshem då barnet är i behov av särskilt stöd och beslut om särskild	SL	14 kap 6 §	Rektor inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Besluta om elevgruppernas storlek och sammansättning (fritidshem)	SL	14 kap 9 §	Rektor inom resp ansvarsområde		
TAS BORT	KS	~~Bou~~	~~Besluta om godkännande för anordnare av enskild verksamhet att bedriva förskola, fritidshem eller pedagogisk omsorg~~	~~SL~~	~~2 kap 5 §~~	~~Inte delegerat~~		KS beslutar om handläggning
ÄNDR	KS	Bou	~~Lämna yttrande över förskola i annan kommun för Färgelandabarn samt~~ Överenskommelse med annan kommun om att denna i sin förskola ska ta emot Färgelandabarn	SL	8 kap 12-13 §§	Sektorschef Barn och utbildning		om det finns särskilda skäl
	KS	Bou	Besluta om mottagande av elev från annan kommun (förskola, pedagogisk omsorg)	SL	8 kap 13 §	Förskolechef inom resp ansvarsområde		efter beslut från barnets hemkommun om att de betalar
	KS	Bou	Besluta om anvisning av plats i förskola	SL	8 kap 14-15 §§	Förskolechef inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Besluta om nedsättning eller befrielse från avgift för plats i förskoleverksamhet	SL	8 kap 16 §	Sektorschef Barn och utbildning		
	KS	Bou	Besluta om anvisning av plats i förskola inom kommunen då barnet är i behov av särskilt stöd	SL	8 kap 7 §	Förskolechef inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Besluta om barngruppernas storlek och sammansättning (förskola)	SL	8 kap 8 §	Förskolechef inom resp ansvarsområde		
TAS BORT	~~KS~~	~~Bou~~	~~Besluta om särskilt stöd i förskolan och beslut om särskild placering med anledning av stöd~~	~~SL~~	~~8 kap 9 §~~	~~Förskolechef inom resp ansvarsområde~~		
ÄNDR	KS	Bou	Besluta om tillfällig stängning av hel eller del av fritidshem till och med ~~sju~~ fyra dagar och sommarstängning			Rektor inom resp ansvarsområde		
TAS BORT	~~KS~~	~~Bou~~	~~Besluta om modersmålsträning/stöd eller svenska som andraspråk~~	~~Skolförordning~~	~~5 kap 4-15 §§~~	~~Förskolechef inom resp ansvarsområde, Rektor inom resp ansvarsområde~~		~~R3~~

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
TAS BORT	KS	Bou	Besluta om reducering av barnantalet i barngrupper där behov av särskilt stöd finns			Rektor inom resp-ansvarsområde, Förskolechef inom resp-ansvarsområde		R6
TAS BORT	KS	Bou	Besluta om avstängning från förskole- eller fritidshemsverksamhet			Förskolechef inom resp-ansvarsområde, Rektor inom resp-ansvarsområde		R5
ÄNDR	KS	Bou	Besluta om förskoleplats i annan kommun	SL	8 kap 13 §	Sektorschef Barn och utbildning		
ÄNDR	KS	Bou	Besluta om tillfällig stängning av hel eller del av förskola till och med fyra dagar och sommarstängning			Förskolechef inom resp-ansvarsområde		
	KS	Bou	<u>Förskoleklass</u>					
	KS	Bou	Lämna yttrande vid överklagande av beslut kring mottagande och placering	SL	28 kap 4 § och 6 §	Rektor		beslutet får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd om det innebär att kommunen frångår elevens vårdnadshavares önskemål p g a att den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen
TAS BORT	KS	Bou	Lämna yttrande över förskoleklass i annan kommun	SL	9 kap 12-13 §§	Sektorschef Barn och utbildning		R5
ÄNDR	KS	Bou	Besluta om mottagande av barn från annan kommun	SL	9 kap 13 §	Sektorschef Barn och utbildning Rektor inom resp-ansvarsområde		
	KS	Bou	Besluta om mottagande av barn från annan kommun. Yttrande vid överklagande	SL	9 kap 13 §	Sektorschef Barn och utbildning		efter yttrande från hemkommunen
TAS BORT	KS	Bou	Besluta om anvisning av plats i förskoleklass	SL	9 kap 15 §	Rektor inom resp-ansvarsområde		R6
ÄNDR	KS	Bou	Besluta om mottagande av barn i förskoleklass tidigare än höstterminen det år barnet fyller sex år	SL	9 kap 5 §	Rektor inom resp-ansvarsområde		

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
TAS BORT	KS	Bou	~~Besluta om förskoleklasskjuts på grund av särskilda skäl~~			~~Sektorschef Barn och utbildning~~		R5
	KS	Bou	Grundskola och grundsärskola					
ÄNDR	KS	Bou	Besluta om undervisning kring olycksrisk vid skolskjutsning	Förordn om skolskjutsn	2 §	Rektor inom resp ansvarsområde		ska utföras av bussbolag enligt avtal
NY	KS	Bou	Besluta om läsårstider och timplan	SL	10 kap 5 §	Sektorschef Barn och utbildning		
TAS BORT	KS	Bou	~~Besluta om att anordna prövning i grundskolan~~	~~SL~~	~~10 kap 23 §~~	~~Rektor~~		R5-Betyg
	KS	Bou	Lämna yttrande över elevs skolgång i annan kommuns grundskola eller grundsärskola	SL	10 kap 24-25 §§, 11 kap 24-25 §§	Sektorschef Barn och utbildning		
ÄNDR	KS	Bou	Besluta om mottagande av elev från annan kommun i kommunens grundskola eller grundsärskola	SL	10 kap 25-28 §§, 11 kap 25-27 §§	~~Sektorschef Barn och utbildning~~ Rektor inom resp ansvarsområde		ska avse visst läsår. Om det finns särskilda skäl eller i annat fall. Efter yttrande från barnets hemkommun
ÄNDR	KS	Bou	Besluta om mottagande av elev från annan kommun i kommunens grundskola eller grundsärskola samt Yttrande vid överklagande	SL	28 kap 12 §	Sektorschef Barn och utbildning		frågan om mottagande i grundsärskolan prövas av hemkommunen. Beslutet får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd
	KS	Bou	Besluta att avslå begäran om placering vid viss skola inom kommunen	SL	10 kap 30 §	Rektor inom resp ansvarsområde		
ÄNDR	KS	Bou	Besluta att avslå begäran om placering vid viss skola inom kommunen samt Yttrande vid överklagande	SL	10 kap 30 §, 28 kap 12 §	Rektor inom resp ansvarsområde		beslutet får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	Bou	Besluta om placering av elev vid skolenhet (grundskola eller grundsärskola)	SL	10 kap 30 §, 11 kap 29 §	Rektor inom resp ansvarsområde		beslutet får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd om det innebär att kommunen frångår elevens vårdnadshavares önskemål på grund av att den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen eller - det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero
	KS	Bou	Besluta om placering av elev vid skolenhet (grundskola eller grundsärskola) samt Yttrande vid överklagande	SL	10 kap 30 §, 11 kap 29 §, 28 kap 12 §	Rektor inom resp ansvarsområde		Beslutet får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd om det innebär att kommunen frångår elevens vårdnadshavares önskemål på grund av att den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen eller - det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero
	KS	Bou	Beslut om att en elev inte har rätt att gå kvar på den skolenhet (grundskola eller grundsärskola) där eleven blivit placerad	SL	10 kap 31 §, 11 kap 30 §	Rektor inom resp ansvarsområde		beslutet för överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	Bou	Besluta om att en elev inte har rätt att gå kvar på den skolenhet (grundskola eller grundsärskola) där eleven blivit placerad samt Yttrande vid överklagande	SL	10 kap 31 §, 11 kap 29 §, 28 kap 12 §	Rektor inom resp ansvarsområde		beslutet för överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd
	KS	Bou	Besluta om anordnande av modersmålsundervisning	SL	10 kap 7 §	Rektor inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Besluta om en elev som tas i emot i grundsärskolan huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden det vill säga om elev i grundsärskolan ska gå inriktningen träningskola	SL	11 kap 3 § och 8 §	Rektor (särskola)		avser beslut som huvudman för utbildningen och gäller såväl Färgelandabarn som barn från annan kommun i kommunens grundsärskola. För elev i annan huvudmans skola beslutar den huvudmannen
TAS BORT	~~KS~~	~~Bou~~	~~Besluta om ämnen eller ämnesområden~~	~~SL~~	~~11 kap 8 §-1 st~~	~~Rektor~~		~~R6~~
TAS BORT	~~KS~~	~~Bou~~	~~Besluta om anpassad studiegång~~	~~SL~~	~~3 kap 12 §~~	~~Rektor~~		~~R3. Andra möjligheter för eleven måste prövas innan beslut sker om anpassad studiegång. Sker i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare~~
TAS BORT	~~KS~~	~~Bou~~	~~Besluta om åtgärdsprogram och särskilt stöd~~	~~SL~~	~~3 kap 9 §~~	~~Rektor~~		~~R3. Andra möjligheter för eleven måste prövas innan beslut sker om anpassad studiegång. Sker i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare~~
TAS BORT	~~KS~~	~~Bou~~	~~Besluta om utformning av särskilt stöd~~	~~SL~~	~~3 kap 10 §~~	~~Rektor~~		~~R3. Andra möjligheter för eleven måste prövas innan beslut sker om anpassad studiegång. Sker i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare~~
TAS BORT	~~KS~~	~~Bou~~	~~Besluta om att placera elev i särskild undervisningsgrupp~~	~~SL~~	~~3 kap 11 §~~	~~Rektor~~		~~R3. Andra möjligheter för eleven måste prövas innan beslut sker om anpassad studiegång. Sker i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare~~
ÄNDR	KS	Bou	Besluta om skolstart vid åtta års ålder (uppskjuten skolplikt)	SL	7 kap 10 §	Rektor inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Besluta om skolpliktens senare/tidigare upphörande	SL	7 kap 13-14 §§	Rektor inom resp ansvarsområde		
	KS	Bou	Beslut om rätt att slutföra skolgången	SL	7 kap 15-16 §§§	Rektor inom resp ansvarsområde		

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
TAS BORT	KS	Bou	Besluta om disciplinära åtgärder avseende elev i grundskolan	SL	5-kap	Rektor, lärare		R3
TAS BORT	KS	Bou	Besluta om disciplinära åtgärder avseende elev i obligatoriska särskolan	SL	5-kap	Rektor, lärare		R3
	KS	Bou	Besluta om att ställa in undervisning för att hindra spridning av smittsam sjukdom eller på grund av annan tvingande omständighet			Rektor		efter samråd med sektorschef Barn och utbildning eller kommunchef (i dennes frånvaro)
	KS	Bou	Besluta om samverkansavtal om gymnasieutbildningar	SL	15 kap 30 §	Sektorschef Barn och utbildning		
	KS	Bou	Besluta om avtal om utbildning anordnad av annan huvudman inklusive avtal om tilläggsbelopp och introduktionsprogram	SL	16 kap 50-51 §, 54-55 §§, 17 kap 22-27 §§, 29-36 §§	Sektorschef Barn och utbildning		
	KS	Bou	Besluta om avstängning i viss obligatoriska skolformer	SL	5 kap 14-16 §§	Rektor inom resp ansvarsområde		Dokumenteras. Informationsskyldighet till huvudman och socialtjänst
	KS	Bou	Besluta om mottagande av elev i gymnasiesärskolan	SL	18 kap 8 §, 9 §	Sektorschef Barn och utbildning		gymnasiesärskolan finns från 2013 ej i kommunen
TAS BORT	KS	Bou	Besluta om avvisning av skrivelse om överklagande som kommit in för sent	FvL	24 §	Respektive delegat efter samråd med Sektorschef Barn och utbildning		R1 Anmälan
TAS BORT	KS	Bou	Besluta om rättelse av skrivdel och liknande inom sektorns ansvarsområde	FvL	26 §	Respektive delegat		R1 Anmälan
TAS BORT	KS	Bou	Ompröva beslut som fattats med stöd av delegation inom sektorns ansvarsområde	FvL	27 §	Respektive delegat		R1 Anmälan
TAS BORT	KS	Bou	Besluta i sådana ärenden som är så brådskande att KS beslut ej kan avvakta	KL	6-kap 36 §	KS ordförande		R1 Anmälan
	KS	Bou	Skolplikt, Rätt till utbildning, Särskilda utbildningsformer					

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	Bou	Anordna särskild undervisning för elever i grundskolan, grundsärskolan; på sjukhus eller motsvarande institution	SL	24 kap 17-19 §§	Rektor inom resp ansvarsområde		avser elev som på grund av sjukdom eller liknande skäl under längre tid inte kan delta i vanligt skolarbete. Särskild undervisning anordnas av den kommun där institutionen är belägen
ÄNDR	KS	Bou	Anordna särskild undervisning för elever i grundskolan, grundsärskolan; i hemmet eller på annan lämplig plats	SL	24 kap 20-22 §§	Rektor inom resp ansvarsområde		avser elev som på grund av sjukdom eller liknande skäl under längre tid inte kan delta i vanligt skolarbete. Särskild undervisning anordnas av den som är huvudman för den utbildning som eleven annars deltar i
	KS	Bou	Besluta om rätt till utbildning för den som anses som bosatt i Sverige enligt 29 kap 2 §. Överklagande: Yttrande vid överklagande	SL	29 kap 2-4 §§, 28 kap 12 §, 13 §	Rektor, handläggare för antagning gymnasium		avser utbildning och annan verksamhet enligt SL. Beslut som har sin grund i tillämpningen av medlemskaet i EU och EU-rätten kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd
	KS	Bou	Besluta om uppskjuten skolplikt. Överklagande: Yttrande till överklagande	SL	7 kap 10 §, 28 kap 12 §	Rektor		beslutet för överklagas Skolväsendet överklagandenämnd
	KS	Bou	Besluta om förlängning av skolplikten. Överklagande: Yttrande till överklagande	SL	7 kap 13 §, 28 kap 12 §	Rektor		avser hemkommunens beslut. Rektor i den skola där eleven är inskriven beslutar för elev i kommunens skola. Verksamhetschefen beslutar för elev i annan huvudmans skola. Beslutet för överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd
TAS BORT	~~KS~~	~~Bou~~	~~Besluta om rätt att slutföra skolgången efter skolpliktens upphörande~~	~~SL~~	~~7 kap 15-16 §§~~	~~Rektor~~		~~R1 Anmälan. Avser hemkommunens beslut. Rektor i den skola där eleven är inskriven beslutar för elev i kommunens skola. Verksamhetschefen beslutar för elev i annan huvudmans skola~~
	KS	Bou	Se till att skolpliktiga barn som inte går i kommunens grundskola eller särskola på något annat sätt får föreskriven utbildning	SL	7 kap 21 §	Rektor		

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
	KS	Bou	Se till att elev i kommunens grundskolor och grundsärskola fullgör sin skolutbildning	SL	7 kap 22 §	Rektor		
	KS	Bou	Besluta om mottagande av barn i grundsärskola. Besluta om det finns synnerliga skäl med hänsyn till barnets bästa, att ett barn ska tas emot i grundsärskolan, utan barnets vårdnadshavares medgivande. Överklagande: Yttrande vid överklagande	SL	7 kap 5 §	Sektorschef Barn och utbildning		avser hemkommunens prövning av om ett barn ska tas emot i sarskolan under sin skolpliktstid. Beslut ska föregås av utredning. Beslut får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd. För en inflyttad elev som folkbokförs i Färgelanda kommun ska frågan om mottagande i grundsärskolan prövas på nytt. Beslutet får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd
	KS	Bou	Överenskommelse om att på försök ta emot i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan i annan av dessa skolformer	SL	7 kap 8 §	Rektor efter samråd med Sektorschef Barn och utbildning		om berörda huvudmän är överens och elevens vårdnadshavare medger det. Kan avse högst sex månader
	KS	Bou	Överenskommelse om att en elev i grundskolan ska få sin utbildning inom grundsärskolan eller att en elev inom grundsärskolan ska få sin utbildning inom grundskolan	SL	7 kap 9 §	Rektor		integrerad elev. Om berörda huvudmän är överens och elevens vårdnadshavare medger det.
ÄNDR	KS	Bou	Besluta om att ålägga barn skolgång/ förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter			Rektor		
	KS	Bou	Åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling					

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
TAS BORT	KS-	Bou	Ansvar och åtgärder enligt diskrimineringslagen	Diskrimineringslag	1 kap, 2 kap 5-8 §§, 3 kap 14-16 § samt i övrigt tillämpliga delar	Sektorschef Barn och utbildning, rektor, förskolechef		R2-Anmälan. 2 kap 5 §. Diskrimineringsförbud, 3 kap 14 §. Målinriktat arbete, 3 kap 15 §. Att förebygga och förhindra trakassier, 3 kap 16 §. Likabehandlingsplan. Verkställighet 2 kap 7 §. Utredda omständigheter och vidta åtgärder. Om en utbildningsanordnare får kännedom att ett barn eller en elev som deltar i eller söker till utbildningsanordnarens verksamhet anser sig i samband med verksamheten ha blivit utsatt för trakassier eller sexuella trakassier, är utbildningsanordnaren skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserierna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakassier i framtiden
TAS BORT	KS-	Bou	Ansvar och åtgärder enligt SL:s 6 kap	Diskrimineringslag, SL	6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling	Sektorschef Barn och utbildning		R1-Anmälan. Avtal om förlikning ska anmälas
	KS	Bou	Övergripande					
	KS	Bou	Se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det vid uppföljning genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten	SL	4 kap 7 §, 25 kap 8 §	Sektorschef Barn och utbildning, rektor, förskolechef		

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
TAS BORT	KS	Bou	Utlämnande av allmän handling	TF, OSL	~~2 kap 12-14 §§, 6 kap 3-8 §§~~	Sektorschef Barn- och utbildning, rektor, förskolechef		R1-Beslut Begäran prövas i första hand av den som svarar för vården av handlingen. Är den som svarar för vården av handlingen osäker eller förordrar avslagska ärendet underställas Förvaltningschefen. Utlämnande av handling är verkställighet och ska inte anmälas
TAS BORT	KS	Bou	Utlämnande av allmän handling; Yttrande vid överklagande	TF, OSL	~~2 kap 12-14 §§, 6 kap 3-8 §§~~	Sektorschef Barn- och utbildning		R1 Yttrande.
TAS BORT	KS	Bou	Kontrasignation av avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutats av kommunstyrelsen			Sektorschef Barn- och utbildning		R1 Anmälan Ska den vara med och i så fall gälla alla sektorer?
TAS BORT	KS	Bou	Mindre anpassning av strukturorganisationen samt fastställande av förvaltningsorganisation inom ramen för budget			Sektorschef Barn- och utbildning		R4-
	KS/MN	Samh	<u>Flyttning av olovligt uppställda fordon</u>					
NY	KS	Samh	Överlåta kommunala fordon till annan ägare			Kommunchef	JA	gäller endast fordon som tillfallit kommunen enligt Lagen om flyttning av fordon
	KS/MN	Samh	<u>Gemensamma bestämmelser</u>					
ÄNDR	~~MN~~ KS	Samh	Besluta att påkalla fastighetsreglering som behövs för att mark och vatten ska kunna användas på ett ändamålsenligt sätt	FBL (1970:988)	5 kap 3 § 3 st	Sektorschef Samhällsutveckling		
ÄNDR	~~MN~~ KS	Samh	Besluta att ansöka om fastighetsbestämning	FBL (1970:988)	14 kap 1 § 1 st 3-7	Sektorschef Samhällsutveckling		
ÄNDR	~~MN~~ KS	Samh	Godkännande av förrättning, förrättningsbeslut eller gränsutmärkning	FBL (1970:988)	15 kap 11 §	Sektorschef Samhällsutveckling		
ÄNDR	~~MN~~ KS	Samh	Företräda kommunstyrelsen vid samråd med lantmäterimyndigheten	AL	12 § och 23 §	Sektorschef Samhällsutveckling, Plan och byggchef		
ÄNDR	~~MN~~ KS	Samh	Rätt att påkalla förrättning	AL	18 §	Sektorschef Samhällsutveckling		
ÄNDR	~~MN~~ KS	Samh	Godkännande av beslut eller åtgärd	AL	30 §	Plan och byggchef		
TAS BORT	~~MN~~ KS	Samh	~~Företräda byggnadsnämnden vid samråd med lantmäterimyndigheten~~	~~LL~~	~~21 §~~	~~Sektorschef Samhällsutveckling, Plan och byggchef~~		ingår i tidigare beslut av Utfärda fullmakt för att föra kommunens talan

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
ÄNDR	MN KS	Samh	Godkännande av beslut eller åtgärd	LL	28 §	Plan och byggchef		
	KS	ALLA	Mark och fastigheter					
TA BORT	KS	ALLA	Beslut om att upplåta kommunal mark i mer än fem år men högst tio år			KLU		
TA BORT	KS	ALLA	Besluta om att upplåta kommunal kvartersmark eller detaljplanerad mark i högst fem år, dock inte offentligt plats inom detaljplanelagt område			Kommunchef		Upplåtelse mot skötselansvar av mindre områden i anslutning till privat mark räknas som verkställighet för Sektorschef samhällsbyggnad?
TA BORT	KS	ALLA	Besluta att sälja kommunal mark eller förvärva mark för att genomföra detaljplan med undantag av X:X			KLU		Oberoende markvärdering ska ligga till grund för köpeskillingen. OBS! EU-regler om statsstöd
TA BORT	KS	ALLA	Besluta att sälja mindre delar kommunal mark eller förvärva mark för att genomföra detaljplan till ett värde av högst XX kronor			Kommunchef		
TA BORT	KS	ALLA	Genom avtal eller tillämpning av lagstiftning rörande frågor om fastighetsbildning/bestämmning/samverkan, försäkra kommunen rätt till eller belasta kommunens mark med servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt för ledning, rätt till väg eller rätt till anläggning och medverkan till ändring eller upphävande av sålunda tillkommen rätt			Kommunchef		
	KS	ALLA	Avge yttrande under samråd och utställning i planärende			KLU		
	KS	ALLA	Begäran till och yttrande över remiss från lantmäterimyndighet Lantmäteriet angående fastighetsbildning, bygglov och dylikt			Kommunchef	JA	
	KS	ALLA	Befogenhet att begära förrättning hos fastighetsbildningsmyndigheten Lantmäteriet samt godkänna sådan förrättning			Kommunchef	JA	
TAS BORT	KS	ALLA	Befogenhet Rätt att träffa överenskommelse i samband med förrättning hos fastighetsbildningsmyndigheten Lantmäteriet med högst belopp om XX kronor för varje ärende			Kommunchef		ingår i tidigare beslut av Utfärda fullmakt för att föra kommunens talan

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
TA BORT	KS	ALLA	Träffa överenskommelse om införande eller upphörande av servitutsupplåtelse, ledningsrätt, vägrätt eller annat intrång och i förekommande fall besluta om intrångsersättning om ersättningsbeloppet överstiger XX kronor			Kommunchef		Lantmäteriets ansvar
TA BORT	KS	ALLA	Besluta avseende upplåtelse och inhyrning av lokaler och lägenheter för en tid av högst tio år			Kommunchef		se kommunens mark- och bostadsstrategi KF § X 2017-XX, dnr XX
TA BORT	KS	ALLA	Besluta om försäljning av tomter för småhus inom detaljplanlagt område			Kommunchef		se kommunens mark- och bostadsstrategi KF § X 2017-XX, dnr XX
TA BORT	KS	ALLA	Besluta om försäljning av tomter för industri och handel inom detaljplanlagt område			Kommunchef		se kommunens mark- och bostadsstrategi KF § X 2017-XX, dnr XX
TAS BORT	KS	ALLA	Beslut att avstå från att utöva förköpsrätt i ärenden avseende kommunal förköpsrätt			Kommunchef		Gällande lag upphört 2010
TAS BORT	KS	ALLA	Besluta i ärenden enligt lag om förvärv av hyresfastighet m m som inte avser utövande av förköpsrätt vid aktieöverlåtelse			Kommunchef		Gällande lag upphört 2010
NY	KS	ALLA	Besluta om upplåtelse av lokaler och bostadslägenheter för en tid av högst tio år per avtalsperiod, inkluderande uppsägning av sådana avtal			Kommunchef	JA	här ingår även hyresavtal/ andrahandsavtal avs boendelösningar för kommunanvisade nyanlända
NY	KS	Samh	Godkänna yttrande till polismyndigheten avseende ianspråktagande av offentlig plats	OL	3 kap 2 §	Sektorschef Samhällsutveckling		
NY	KS	Samh	Godkänna markanvisningsavtal med byggherre			Sektorschef Samhällsutveckling		
NY	KS	Samh	Godkänna exploateringsavtal med byggherre			Sektorschef Samhällsutveckling		
NY	KS	Samh	Teckna arrendeavtal i enlighet med arrendepolicy			Sektorschef Samhällsutveckling		KF § X 2017-XX, dnr XX utifrån antagen Arrendepolicy
NY	KS	Samh	Marköverlåtelse inom detaljplanerat område			Sektorschef Samhällsutveckling		prissättning enligt oberoende expertvärdering
NY	KS	Samh	Teckna avtalsservitut			Sektorschef Samhällsutveckling		
	KS/MN	Oms	Omsorgen					

Dnr 2017/53

Nr	Politiskt organ	Sektor	Ärende	Lag, föreskrift etc	Lagrum	Delegat	Vidaredelegeras	Anmärkning
TAS BORT	KS	Oms	Besluta om att lämna ut/vägra lämna ut allmänhandling/uppgifter ur allmän handling till enskild eller annan myndighet samt uppställande av förbehåll i samband med utlämnande till enskild	TF, SoL, OSL	2 kap 12-14 §§, 6 kap, 10 kap 14 §	Sektorschef Omsorg		Är vidaredelegerat till sektorschefen från kommunchef
	KS	Oms	Övrigt					
	KS	Oms	Behörighetstilldelning och loggkontroll			Medicinskt ansvarig		
	KS/MN	Oms	Överklaganden, yttranden, anmälningar m m					
TAS BORT	KS	Oms	Anmäla missförhållande i omsorgen om äldre, Lex Sarah, se riktlinjer	SoL	14 kap 2 §	Medicinskt ansvarig sjuksköterska, Enhetschef		Riktlinjer för avvikelshantering anges Enhetschef som delegat, vilket är rätt?
	KS	Oms	Besluta om, på vårdgivarens uppdrag, utlämnande av patientuppgifter från kommunal hälso- och sjukvårdsjournal	SOSFS 2008:14	4 kap 7 §	Medicinskt ansvarig sjuksköterska		
TAS BORT	KS	Oms	Besluta om att lämna ut/vägra lämna ut allmänhandling/uppgifter ur allmän handling till enskild eller annan myndighet samt uppställande av förbehåll i samband med utlämnande till enskild	TF, SoL, OSL	2 kap 12-14 §§, 12 kap 10 §, 6 kap och 10 kap	Sektorschef Omsorg		Vidaredelegerat från kommunchef
TAS BORT	KS	Oms	Introduktionsverksamhet					
TAS BORT	KS	Oms	Beslut om handlingsplaner, riktlinjer, villkor och ersättningsnivåer m m för introduktionsverksamheten i Färgelanda kommun			Kommunchef		

Förkortningar lagstiftning

AB	Allmänna Bestämmelser
AFL	Lag om allmän försäkring
AL	Anläggningslagen
BAB	Lag om bostadsanpassningsbidrag
BrB	Brottsbalken
FB	Föräldrabalken
FBL	Fastighetsbildningslagen
FvL	Förvaltningslagen
KL	Kommunallagen
Lag om lghregister	Lag (2006:378) om lägenhetsregister
LL	Ledningsrättslag
LoU	Lag om offentlig upphandling
LSS	Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade
LUF	Lag om offentlig upphandling i försörjningssektorn
LUL	Lag om unga lagöverträdare
LVM	Lag om vård av missbrukare i vissa fall
LVU	Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga
OL	Ordningslagen
OSL	Offentlighets- och sekretesslagen
PBL	Plan- och bygglagen
SL	Skollagen
SoF	Socialtjänstförordningen
SoL	Socialtjänstlagen
SOSFS 2008:14	Socialstyrelsens föreskrifter om informationshantering och journalföring i hälso- och sjukvården
TSFS 2009:73	Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om parkeringstillstånd för rörelsehindrade
TF	Tryckfrihetsförordningen
ÄB	Ärvdabalken
ÄktB	Äktenskapsbalken

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 32 Dnr 2017/126
Bidrag till Stigens unga örnar

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att bevilja bidrag till en luftvärmepump med 15 000 kronor till föreningens lokal. Pengarna anvisas ut kommunstyrelsens budget.

Yrkanden

Tobias Bernhardsson (C) yrkar avslag med hänvisning till gällande regelverk för föreningsbidrag.

Linda Jansson (M) yrkar avslag med hänvisning till att föreningen inte äger den aktuella byggnaden.

Kenneth Carlsson (L) med tillstyrkande av Tommy Larsson (S) yrkar att bidrag beviljas med 15 000 kronor.

Ärendebeskrivning

Föreningen Stigens Unga Örnar ansöker om bidrag för inköp av en luftvärmepump. Under 2016 har föreningen rustat upp byggnaden utvändigt och bland annat målat om fasaderna.

Enligt ansökan vill föreningen minska elförbrukningen och förbättra värme- och luftcirkulationen.

Kommunens regler för bidrag till föreningar omfattar inte denna typ av bidrag till föreningsanläggningar som därför behandlas från fall till fall.

I kommunens tidigare beslut om bidrag till föreningsanläggningar har bidrag som ger en lägre energiförbrukning prioriterats.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till Ekonomichefen
Unga Örnar

Ansökan om bidrag.

Vår förening Stigens Unga Örnar org. 862501-1070 ansöker om bidrag till reparationen av vår lokal.

Under 2016 har vi utvändigt klätt om och målat fastigheten till en kostnad av 110 000:- . Arbetet med målning av fastigheten har vi ombesörjt själva.

Av Valbohem fick vi ett ekonomisk bidrag med 21 600:-.

Nu behöver vi minska elförbrukningen och få cirkulation på värmen och luften.

En luftvärmepump med installation kostar cirka 24 000:- bifoger offert på pumparna.

Vi eskar ett ekonomiskt bidrag .

Stigen 20170214

Kerstin fredriksson

Kerstin Fredriksson
Vävarevägen 4
45894 Stigen

Vår ref: Mats Helgen
Offert: 0052
Datum:2017-01-16

Offert avseende installation av luft/luft-värmepump.

Följande ingår:

- 1st IVT Nordic Inverter 09 PR-N/12 PR-N
Unika tekniska fördelar med denna värmepump(se bif. broschyr):
  - * Komplett och avancerad luftrenare som tar bort lukt, mögel, virus, kvalster mm.
  - * Energiklass A, bästa resultat i Konsumentverkets tester.
  - * Underhållsvärme +10°C
  - * Självrengörande lamellbatteri i inomhusdel
- 6-års garanti, samt 10-års kompressor garanti
- P-märkt
- Standardinstallation.
- All synlig rördragning sker i kanal samt valmöjlighet konsoller på vägg alt. markstativ.

Pris 09 PR-N   **19 500:- inkl. moms** (Ink rot avdrag med 1929:- inkl moms)

Pris 12 PR-N   **20 300:- inkl. moms** (Ink rot avdrag med 2008:- inkl moms)

Ovanstående pris förutsätter följande:

- Framdragen elmatning.
- Inomhusdel skall sitta på samma vägg som utedel.
- Trä- eller mjuk tegelvägg (håltagningar i bränt tegel/mexisten samt sten- eller betongvägg samt stockvägg ingår ej, detta kan utföras mot en tilläggskostnad)
- 7 meters rördragning ingår

Tillägg:

- Elinstallation tillkommer med 1600:- om detta önskas.
(ovanstående avser 7m synlig elkabel, ledig säkring i elcentral samt trä/gipsväggar)

Offertens giltighetstid: 30 dagar från offertdatum
Betaltingsvillkor: 15 dagar netto, moms ingår
Leveransvillkor: Fritt kund

Med vänlig hälsning
TEKNIKGRUPPEN VÄST AB

Mats Helgen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 33

Val av Ombud (förtroendevald) till stämma i Luft i Väst – Luftvårdsförbundet i Västra Sverige

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att utse någon till kommunens ombud vid stämman.

Ärendebeskrivning

Kommunen är medlem i Luft i Väst – luftvårdsförbundet i Västra Sverige. I förbundet ingår alla kommuner i Västra Götalands län utanför Göteborgsregionens område (38 stycken) och ett trettiotal företag.

Luftvårdsförbundet

är en arena för samråd och samarbete i luftvårdsfrågor,

är en kontaktyta mellan kommuner och företag,

deltar i forskning och utveckling och

genomför luftföroreningsmätningar, emissionskarteringar samt spridningsberäkningar.

Olle Hagström från Färgelanda kommun har under 2016 ingått som en kommunal representant i förbundet styrelse.

Årets årsmöte äger rum på förmiddagen den 4 maj på Varas Folkhögskola. Dagens tema blir lukt, luktmätning, luktberäkningar och tuktande verksamheter.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Vald
Luft i Väst

2017-01-31

Till
Kommunstyrelserna i Luft i Västs
medlemskommuner

Kommunens ombud vid årsmöte med Luft i Väst

Årets årsmöte har nu bestämts till förmiddagen den 4 maj på Varas Folkhögskola. Dagens tema blir lukt, luktmätning, luktberäkningar och luktande verksamheter. 2016 års mätresultat kommer att redovisas.

Sedvanliga årsmötesförhandlingar kommer att ske och då har Er kommun möjlighet att utse någon politiker som ombud att företräda kommunen. (Miljökontoren har redan utsett en eller flera mätansvariga tjänstemän, som vanligtvis deltar på föreläsningarna, men normalt inte har rösträtt på årsmötesförhandlingarna).

Tacksam för svar senast den 31 mars.

För Luft i Väst

Thomas Mellqvist
Ordförande

Svar sänds till:

Luft i Väst
Teatergränd 9
462 33 VÄNERSBORG

eller via e-post till

info@luftivast.se

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 41

Ägartillskott till Gatersbyn 120 Fastighets AB

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att tillskjuta 25 000 kronor till Gatersbyn 120 Fastighets AB i ägartillskott.

Ärendebeskrivning

I bolaget Gatersbyn 120 Fastighets AB bedrivs ingen verksamhet. Styrelsen har uppmärksammat att företagets tillgångar har minskat och närmar sig gränsen för när styrelsen har att upprätta en kontrollbalansräkning.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 42

Dnr 2016/248

Svar på motion angående utvärdering av delägarskapet i Dalslands Turist AB med hänsyn tagen till värdet för Färgelanda kommun

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige bifaller motionen.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att anlita extern konsult för att genomföra utvärderingen. Kostnaden finansieras inom kommunstyrelsens budgetram.

Yrkande

Kenneth Carlsson (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag att bifalla motionen.

Ärendebeskrivning

Kenneth Carlsson (L) och Håkan Gusteus (L) har i en motion föreslagit att en utvärdering av delägarskapet i Dalslands Turist AB ska genomföras, med hänsyn tagen till värdet för Färgelanda kommun.

Man anser att särskild vikt bör ges åt tre mål i ägardirektiven :

- DTAB ska aktivt verka för att besöksnäringen ska vara den bransch snabbast skapar tillväxt i Dalsland.
- Årligen öka Dalslands andel av den turistekonomiska omsättningen i Västra Götaland. För att mäta måluppfyllelsen används samma turistekonomiska analysmetod som Västra Götalandsregionen.
- Arbeta med affärs- och produktutveckling med fokus på paketering.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2017-02-14.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Kommunchefen
Ekonomichefen

Kommunledningskontoret
Lars-Göran Berg
kommunchef
0528-56 71 20
lars-goran.berg@fargelanda.se

Kommunfullmäktige

Svar på motion angående utvärdering av delägarskapet i Dalslands Turist AB med hänsyn tagen till värdet för Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige bifaller motionen.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att anlita extern konsult för att genomföra utvärderingen.

Ärendebeskrivning

Kenneth Carlsson (L) och Håkan Gusteus (L) har i en motion föreslagit att en utvärdering av delägarskapet i Dalslands Turist AB ska genomföras, med hänsyn tagen till värdet för Färgelanda kommun.

Man anser att särskild vikt bör ges åt tre mål i ägardirektiven :

- DTAB ska aktivt verka för att besöksnäringen ska vara den bransch snabbast skapar tillväxt i Dalsland.
- Årligen öka Dalslands andel av den turistekonomiska omsättningen i Västra Götaland. För att mäta måluppfyllelsen används samma turistekonomiska analysmetod som Västra Götalandsregionen.
- Arbeta med affärs- och produktutveckling med fokus på paketering.

Lars-Göran Berg
kommunchef

MOTION

Allt sedan starten har Färgelanda kommun ingått i Dalslands Turist AB (DTAB). Under dessa år har kommunen betalt in närmare fem miljoner kronor i verksamheten.

I de flesta satsningar som kommunen företar sig är det brukligt att en utvärdering sker efter en viss tid. Så har inte skett gällande kommunens medverkan i turistbolaget.

Vi anser nu det är tid att bedöma värdet av denna satsning. Särskild vikt bör härvid ges åt nedanstående tre mål i ägardirektiven;

1/ DTAB ska aktivt arbeta för att besöksnäringen ska vara den bransch som snabbast skapar tillväxt i Dalsland

2/ Årligen öka Dalslands andel av den turistekonomiska omsättningen i Västra Götaland. För att mäta måluppfyllelsen används samma turistekonomiska analysmetod som Västra Götalandsregionen

3/ Arbeta med affärs- och produktutveckling med fokus på paketering

Undertecknade vill

- Att en utvärdering av delägarskapet i Dalslands Turist AB görs med hänsyn tagen till värdet för Färgelanda kommun. Ovan nämnda tre exempel ur ägardirektivet kan med fördel fungera som mätbara underlag.

Kenneth Carlsson (L)

Håkan Gusteus (L)

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 47

Dnr 2016/659

Svar på motion om elljusspår i Högalid (Linda Jansson (M) och Per Krokström (M))

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att ge kommunstyrelsen i uppdrag att beakta frågan om upprustning av Högalids elljusspår i budgetarbetet inför 2018.

Ärendebeskrivning

Linda Jansson (M) och Per Krokström (M) har inkommit med en motion och yrkar att:

”Elljusspåret upprustas i enlighet med den kostnadsberäkning som gjorts.”

En kostnadsberäkning om upprustning av elljusspåret i Högalid uträknades i samband med tidigare motion (dnr 2015/343). Kommunfullmäktige har beslutat att godkänna beräkning enligt följande:

”Kostnadsutredning

Följande förutsättningar gäller för denna kostnadsuppskattning:

Längd: 2, 4 km

Bredd 2-3 m, grusat spår

74 st nya stolpar med led-armaturer

Belyst 6 tim/dygn

- *Uppskattad kostnad för anläggande av elljusspåret 1300 kr/m ex moms.*
- *Eventuella övriga kostnader: marken ägs av privatpersoner som kan kräva ersättning för anläggningen. Ej möjligt att uppskatta denna kostnadspost.*
- *Årlig driftkostnad för elen: 7000 kr ex moms*
- *Årlig driftkostnad har vi inte fått något underlag för då det uteslutande har skötts av ideella föreningar.*

Total investering: ca 3 120 000 kr + ev ersättning till markägarna

Årlig driftkostnad för el: 7000 kr + övrig driftkostnad

Siffrorna är exklusive moms.”

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts § 47

Beslutsunderlag

Kommunfullmäktiges protokoll 2016-09-21, § 108
Administrativa enhetens tjänsteskrivelse 2017-02-14.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till:
Kommunchefen
Ekonomichefen
t.f. Samhällsutvecklingschefen

Administrativa enheten
Förvaltningssekreterare
Fredrik Sivula
0528-567115
fredrik.sivula@fargelanda.se

Kommunfullmäktige

Svar på motion upprustning av elljusspår

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att ge kommunstyrelsen i uppdrag att beakta frågan om upprustning av Högalids elljusspår i budgetarbetet inför 2018.

Ärendebeskrivning

Linda Jansson (M) och Per Krokström (M) har inkommit med en motion och yrkar att:

”Elljusspåret upprustas i enlighet med den kostnadsberäkning som gjorts.”

En kostnadsberäkning om upprustning av elljusspåret i Högalid uträknades i samband med tidigare motion (dnr 2015/343). Kommunfullmäktige har beslutat att godkänna beräkning enligt följande:

”Kostnadsutredning

Följande förutsättningar gäller för denna kostnadsuppskattning:

Längd: 2, 4 km

Bredd 2-3 m, grusat spår

74 st nya stolpar med led-armaturer

Belyst 6 tim/dygn

- Uppskattad kostnad för anläggande av elljusspåret 1300 kr/m ex moms.*
- Eventuella övriga kostnader: marken ägs av privatpersoner som kan kräva ersättning för anläggningen. Ej möjligt att uppskatta denna kostnadspost.*
- Årlig driftkostnad för elen: 7000 kr ex moms*
- Årlig driftkostnad har vi inte fått något underlag för då det uteslutande har skötts av ideella föreningar.*

Total investering: ca 3 120 000 kr + ev ersättning till markägarna

Årlig driftkostnad för el: 7000 kr + övrig driftkostnad

Siffrorna är exklusive moms.”

Beslutsunderlag

Kommunfullmäktiges protokoll 2016-09-21, § 108

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Per Wahlén
t.f. Samhällsutvecklingschef

Beslutet skickas till:
Kommunchefen
Ekonomichefen
t.f. Samhällsutvecklingschefen

Färgelanda kommun Kommunstyrelsen	
2016 -09- 06	
Dnr	2016/659
Hid	2016:3487

Motion

2016 -09- 15

M i Färgelanda yrkar på att Elljuspåret upprustas i enlighet med den kostnadsberäkning som gjorts.

Ekonomiska medel tas ur det extra kommunbidraget 2016.

Per Krokström

Linda Jansson

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 45

Dnr 2016/671

Bidrag till Folke Stigens Stiftelse – Stigens herrgård

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att avslå denna ansökan med motiveringen att kommunen har för avsikt att diskutera med stiftelsen och Färgelanda församling om årliga bidrag till stiftelsen mot rätten att nyttja byggnaden på fördelaktiga villkor.

Ärendebeskrivning

Stiftelsen ansöker om bidrag (25 000:-) för att rusta upp entrépartiet till herrgården, trappor och växter.

Stiftelsen kommer inom kort att hålla årsmöte. Kommunstyrelsens ordförande meddelar att kommunens företrädare då kommer att träffa representanter från församlingen och Stiftelsen och att kommunen då har för avsikt att inleda samtal om årliga bidrag.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Färgelanda församling
Stiftelsen
Kommunstyrelsens presidie

Färgelanda den 8 september 2016

Färgelanda Kommun

Förfrågan om ekonomisk hjälp till restaurering av entrémiljö, Stigens Herrgård.

Folke Stigens stiftelse har efter att förändring skett i antalet huvudmän den 1 januari 2015, inlett en betydande ambitionshöjning i underhåll och drift av herrgården. Detta för att lyfta fram den tillgång och potential som vi känner att det finns i byggnaden och dess omgivning.

Under sommaren har det genomförts en total ommålning och justeringar av huvudbyggnad och annex, då det var i akut läge för åtgärder. Vidare kommer fontänen i entrédelen att renoveras till en nivå som anstår en inbjudande miljö.

Som resultat av inlett samarbete med John Andersson och hjälp av AME kommer en inledande del av slänterna ner mot bakomvarande Herrgårdssjön, att röjas under hösten. Slänterna med igenväxta etager, stenmurar och trappor har under ett antal år i brist på skötsel växt igen till något som kan betecknas som ogenomträngliga buskage. Detta samarbete är vi mycket tacksamma för.

För att få en helhet så bedömer vi att vi även bör åtgärda entrémiljön, bestående av dels stentrappor och rabatter med blommor och mindre buskar. De är idag rejält kontaminerade med ogräs och rådgivare har informerat oss, att om vi ska få ordning på det så krävs det extern hjälp för ev. jordbyte och en grundläggande planering av växter och täckmaterial.

För att genomföra denna senare åtgärd, bedömer vi i nuläget inte ha ekonomisk täckning för och undrar om det finns möjlighet för ekonomisk hjälp till detta. Beräknad kostnad är enligt rådgivare ca 25 000 kronor.

Dag som ovan

A faint, illegible signature and a stamp area, likely belonging to the official mentioned in the text below.

Uno Call, ordförande

STRÖMSTAD

BENGTSFORS

ÅMÅL

DALS-ED

MELLERUD

TANUM

FÄRGELANDA

MUNKEDAL

SOTENÄS

UDDEVALLA VÄNERSBORG

LYSEKIL

TROLLHÄTTAN

ORUST

UPPDRAG

GENOMLYSNING AV FYRBODALS KOMMUNALFÖRBUND

Direktionen har gett förbundsdirektören i uppdrag att genomföra en genomlysning/kartläggning av Fyrbodals kommunalförbund.

Uppdraget ska vara genomfört till direktionens möte 1 september 2016.

MÅLET

GENOMLYSNING AV FYRBODALS KOMMUNALFÖRBUND

- Öka tydligheten om de uppdrag som idag ligger hos kommunalförbundet
- Kommunicera kommunalförbundets uppdrag, roll och organisation för eventuella prioriteringar och för att kunna motivera en eventuell höjning av medlemsavgiften.
- Ta fram alternativa scenarier kring nivån på framtida medlemsavgift och konsekvenser av de olika alternativen.

ARBETSGRUPP GENOMLYSNING

Anneli Snobl, förbundsdirektör

Yvonne Wernebjerg, administrativ chef

Åsa Johansson, kommunikationsansvarig

Karin Jansson och Yvonne Samuelsson, Beredningen Utbildning

Lis Palm, Beredningen Välfärd

Anna Lärk Ståhlberg, Beredningen Samhällsutveckling

DISPOSITION

- VARFÖR FYRBODALS KOMMUNALFÖRBUND?
- UTMANINGAR I DELREGIONEN FYRBODAL
- SAMMANHANGET
- ORGANISATION
- VERKSAMHETEN
- NÄTVERK OCH STYRGRUPPER = KÄRNAN
- ADMINISTRATION OCH EKONOMI
- BERÄKNINGAR, FÖRSLAG, KONSEKVENSANALYSER
- BENCHMARKING
- FÖRBUNDSDirektÖren REKOMMENDERAR

HISTORIK FYRBODAL – VÄSTRA GÖTALAND

GENOMLYSNING AV FYRBODALS KOMMUNALFÖRBUND

1999: Regionen bildas. Regionen beslutade att istället för att kommunicera direkt med 49 kommuner, så ska detta ske genom fyra kommunalförbund samt Västkom.

2005: Fyrbodals kommunalförbund bildas.

Uppgifter för kommunalförbunden:

- ha ett tillväxtprogram samt gemensamma överenskommelser och riktlinjer inom t ex sjukvård (HSA) och kollektivtrafik.
- hantera gemensam tolkning och utbildningar rörande nationella riktlinjer som berör båda huvudmännen.

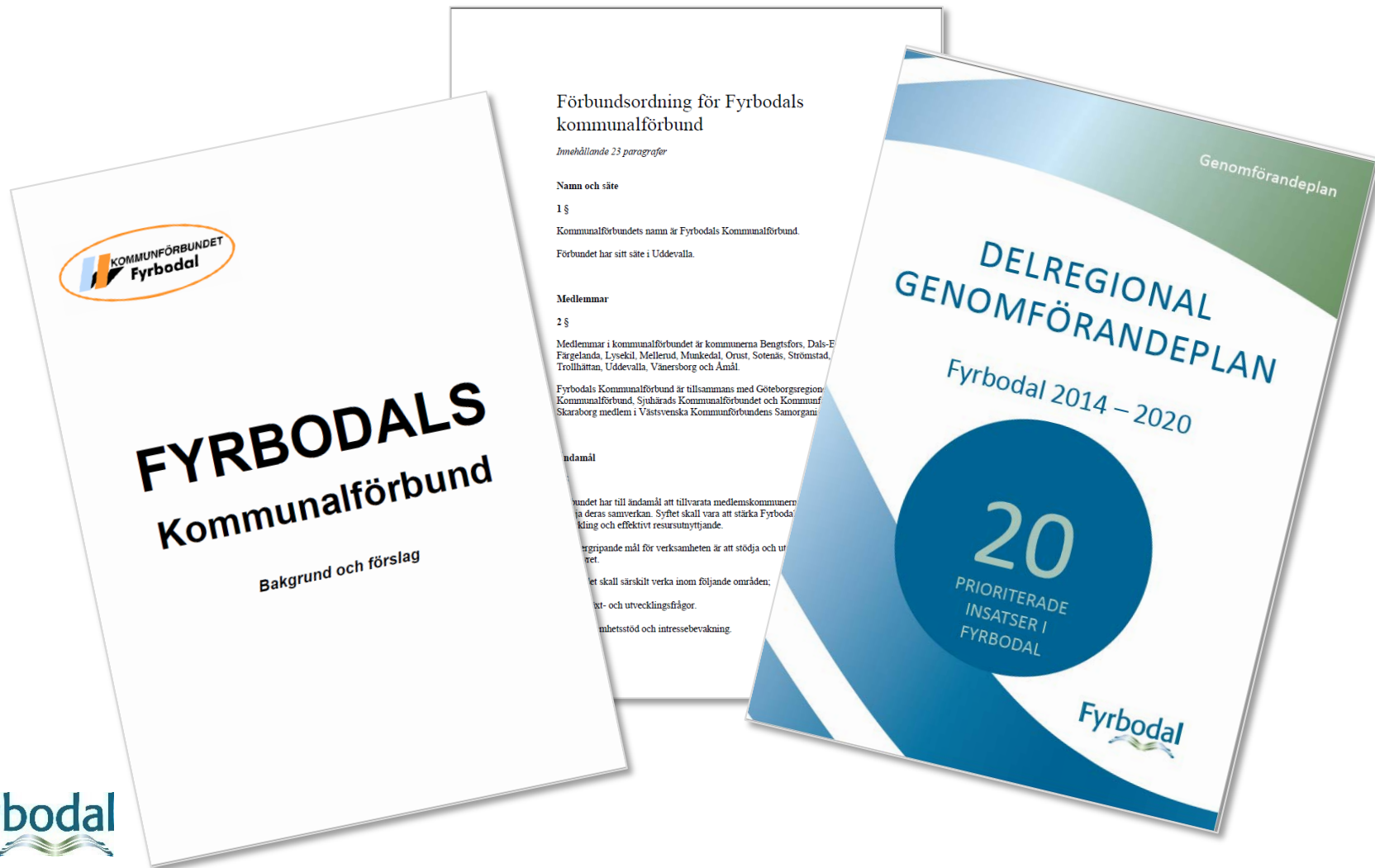

KOMMUNERNA FÅR

- Gemensamt regionalt tillväxt- och utvecklingsarbete.
- Gemensam plattform för omvärldsorientering, debatt och förmedling av framtidsbilder.
- Aktiv bevakning av kommunala intressen genom uppvaktningar, remissyttrande mm.
- Drift av gemensamma utvecklingsprojekt för medlemskommunerna.
- Förutsättningar för att nyttja EUs resurser till projekt.
- Kunskapsnätverk, spridning av idéer och stimulans till erfarenhetsutbyte.
- Service/sambruk på områden där enskilda kommuners resurser är otillräckliga.
- Samordning och stöd med kompetenshöjande insatser.
- Kompetenshöjning för den kommunal personal som tillfälligt rekryteras till förbundet.

DETTA STYR VÅR VERKSAMHET

VI HAR OCKSÅ STÄLLT OSS BAKOM MÅLEN I DE HÄR REGIONALA ÖVERENSKOMMELSERNA

VISION VÄSTRA GÖTALAND DET GODA LIVET

Visionen gäller för Västra Götaland. Den är framtagen i samverkan mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna genom de fyra kommunförbunden, i dialog med ett stort antal aktörer. Visionen antogs av regionfullmäktige den 5 april 2005.

FÖRBUNDETS UPPDRAG OCH MÅL

UR FÖRBUNDSORDNINGEN

Uppgifter - tillvarata medlemskommunernas intressen
- främja deras samverkan

Syfte - stärka Fyrbodal
- samverka för utveckling och effektivt resursutnyttjande.

Mål - stödja och utveckla det kommunala självstyret.

Områden där kommunalförbundet särskilt ska verka:

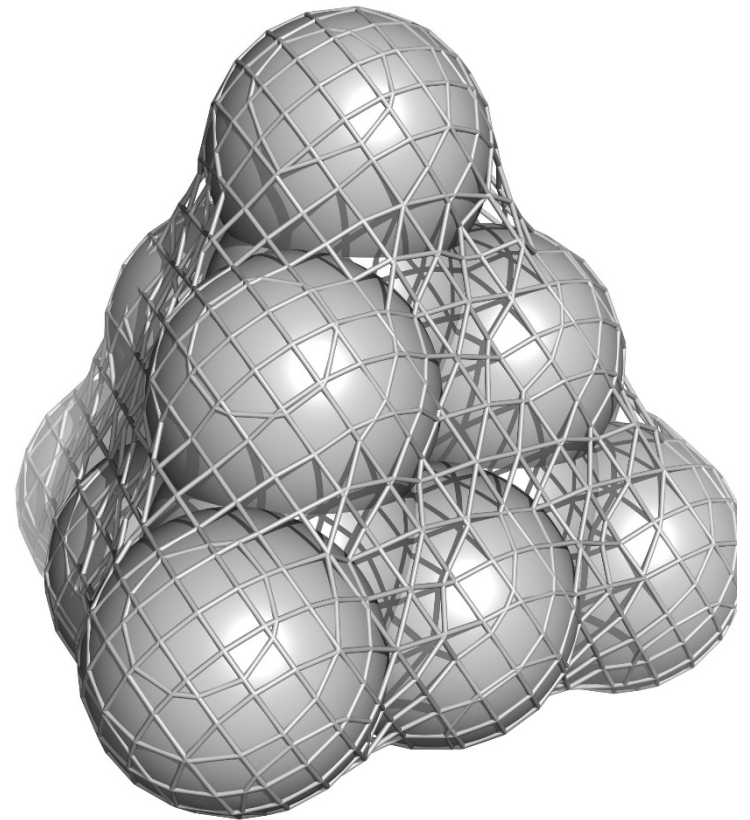
- Tillväxt- och utvecklingsfrågor.
- Verksamhetsstöd och intressebevakning.
- Projekt som har till syfte att främja samordning och/eller samverkan inom områdena tillväxt och utveckling samt verksamhetsstöd
- Ägaransvar för gemensamt ägda bolag och verksamheter.

- Kommunernas part i samverkan och dialog med Västra Götalandsregionen.

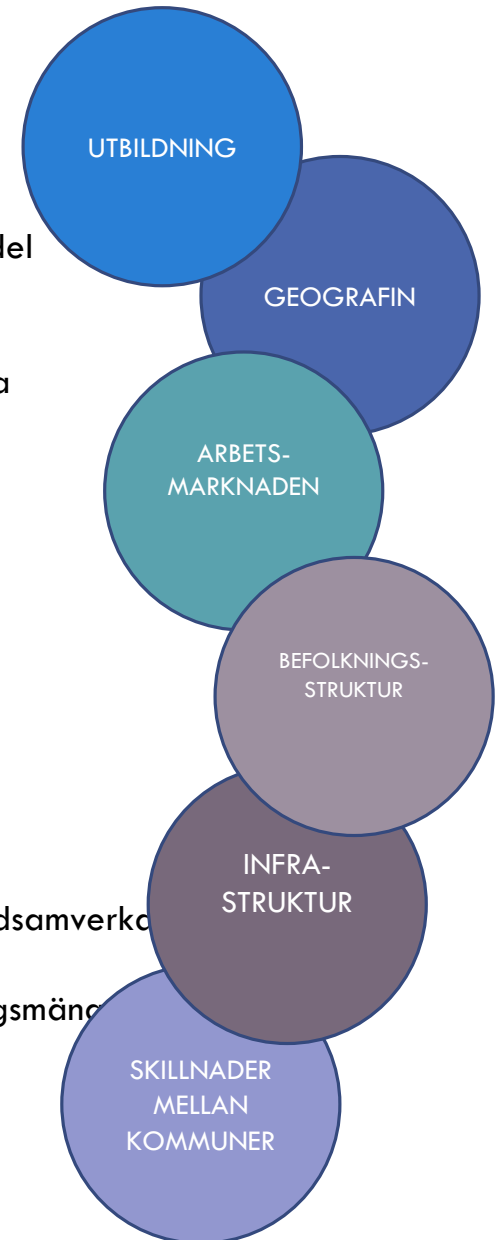
DELÄGARSKAP

- Gryning Vård AB 17 %
- Mediapoolen AB 16,7 %
- Innovatum AB 1,3 %

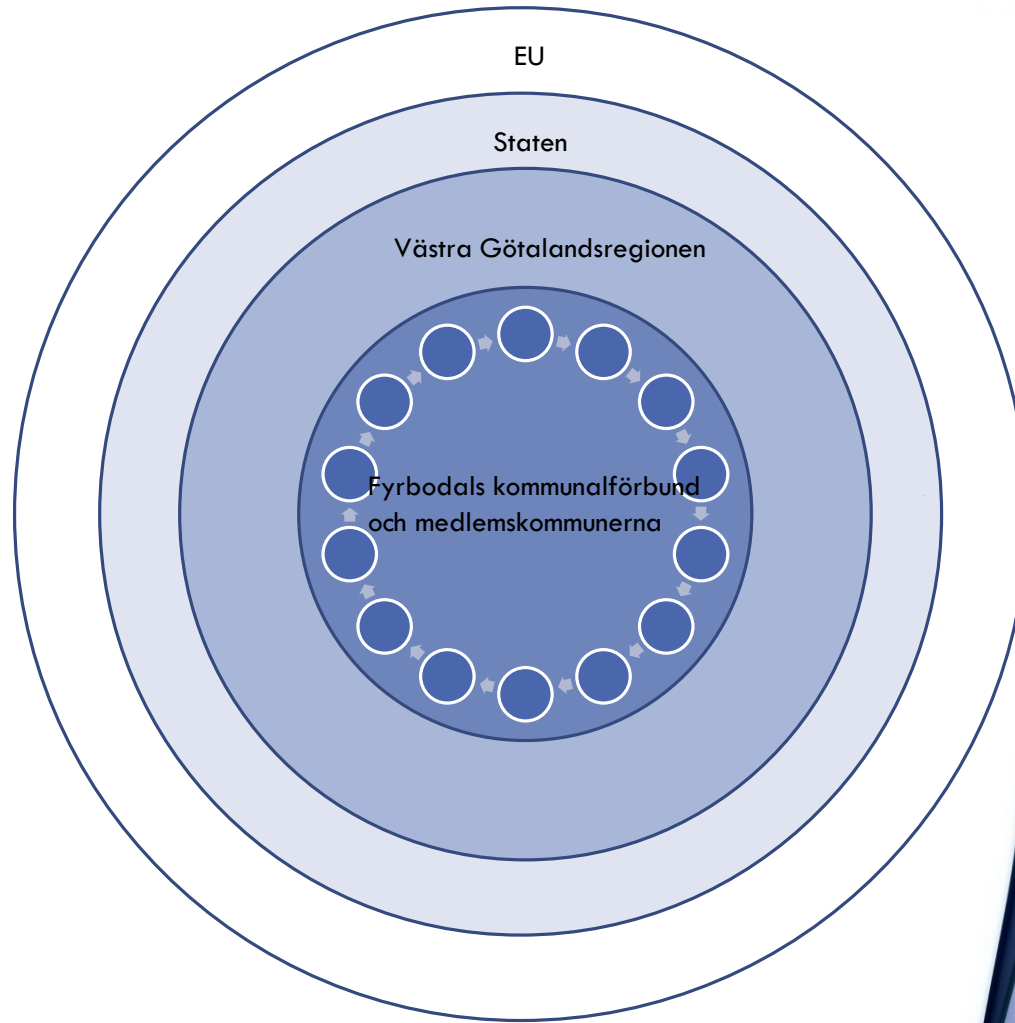
UTMANINGAR

- Utbildningsnivå lägre än riksgenomsnittet. Fyrbodalregionen har lägst andel högskolestuderande 20-24 år. Sned utbildningsbalans. Stora skolavhopp.
- Negativ befolkningsutveckling.
- Norra delen av Fyrbodal riskerar att inte integreras med Fyrbodals lokala arbetsmarknad.
- Fyrbodal saknar Skaraborgs täta tätortsstruktur med korta avstånd.
- Stora avstånd – rumsliga sammanhållningen en av de stora utmaningarna.
- Heterogen region glesbygd/tätort – kommunerna har olika behov.
- Näringsliv – sämsta företagsklimatet i regionen enligt Svenskt Näringslivs Företagsbarometer. Sjunkande omsättning i företag.
- Färre procentuellt som kommer i jobb.
- Brist på bostäder.
- Olika kulturer, Dalsland, Fyrstad och Bohuslän.
- Begränsade kommunala resurser och kompetens i de mindre kommunerna
- Infrastruktur – järnväg och avsaknad av kapillärvägar, slussar.
- Den åldrande befolkningens sammansatta vårdbehov kräver en god vårdsamverkan med alla sjukvårdaktörer.
- Högst flyktningmottagande av alla delregioner i förhållande till befolkningsmängd

SAMMANHANGET

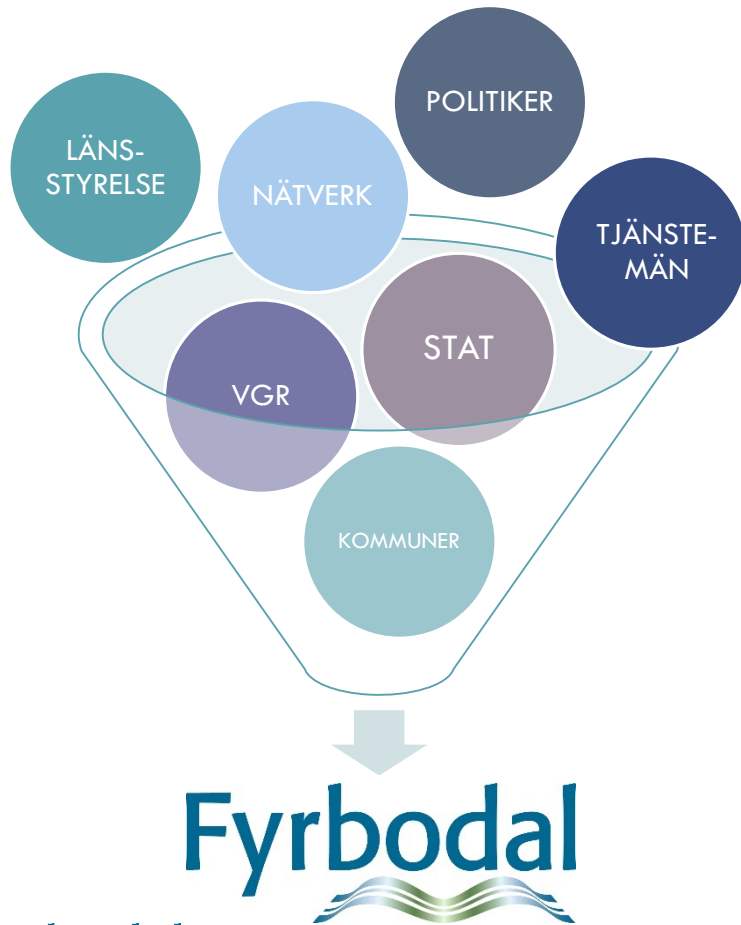
FYRBODAL + VÄSTRA GÖTALAND (VGK+VGR)

	Beredningen Välfärd		Beredningen Samhällsutveckling	Beredningen Utbildning
Regional nivå	Ledning i samverkan i länet (LiSA) SRO	VästKoms kansli, Socialhandläggarnätverk VästKoms styrelse	Västgruppen och gemensamma grupperingar för infrastruktur, kollektivtrafik, miljö, näringsliv, kultur mm BHU	Västgruppen och gemensamma gruppering för kompetensförsörjning BHU
Del-regional nivå	Vårdsamverkan Fyrbodal Vårdsamverkans politiska samråd	Socialchefer och socialhandläggare Beredningen Välfärd	Gemensamma grupperingar för infrastruktur, kollektivtrafik, kompetensförsörjning, näringsliv, kultur mm Fyrbodals direktion	Gemensam gruppering Kompetensförsörjning – brett sammansatt delregionalt kompetensråd Beredningen Utbildning
Lokal nivå	Närsjukvårdsgrupp Direktkontakt lokal politik o HSN	Socialtjänst & Kommunal sjukvård Socialnämnd eller motsvarande	Kommunernas egna tjänstemän KF och KS	Kommunernas egna tjänstemän & lokala kompetensråd KF , KS, utbildningsnämnd eller motsv.

Tjänstemannanivå = svart text

Politikernivå = vit text

VEM GER OSS UPPDRAG?

Initiativrätt

Ur Bakgrund och förslag

Ärenden i förbundet får väckas av:

- Ledamot och ersättare i förbundsdirektionen
- Förbundsmedlem genom kommunfullmäktige eller kommunstyrelse.
- Organ under förbundsdirektionen om direktionen själv föreskrivit sådan rätt.

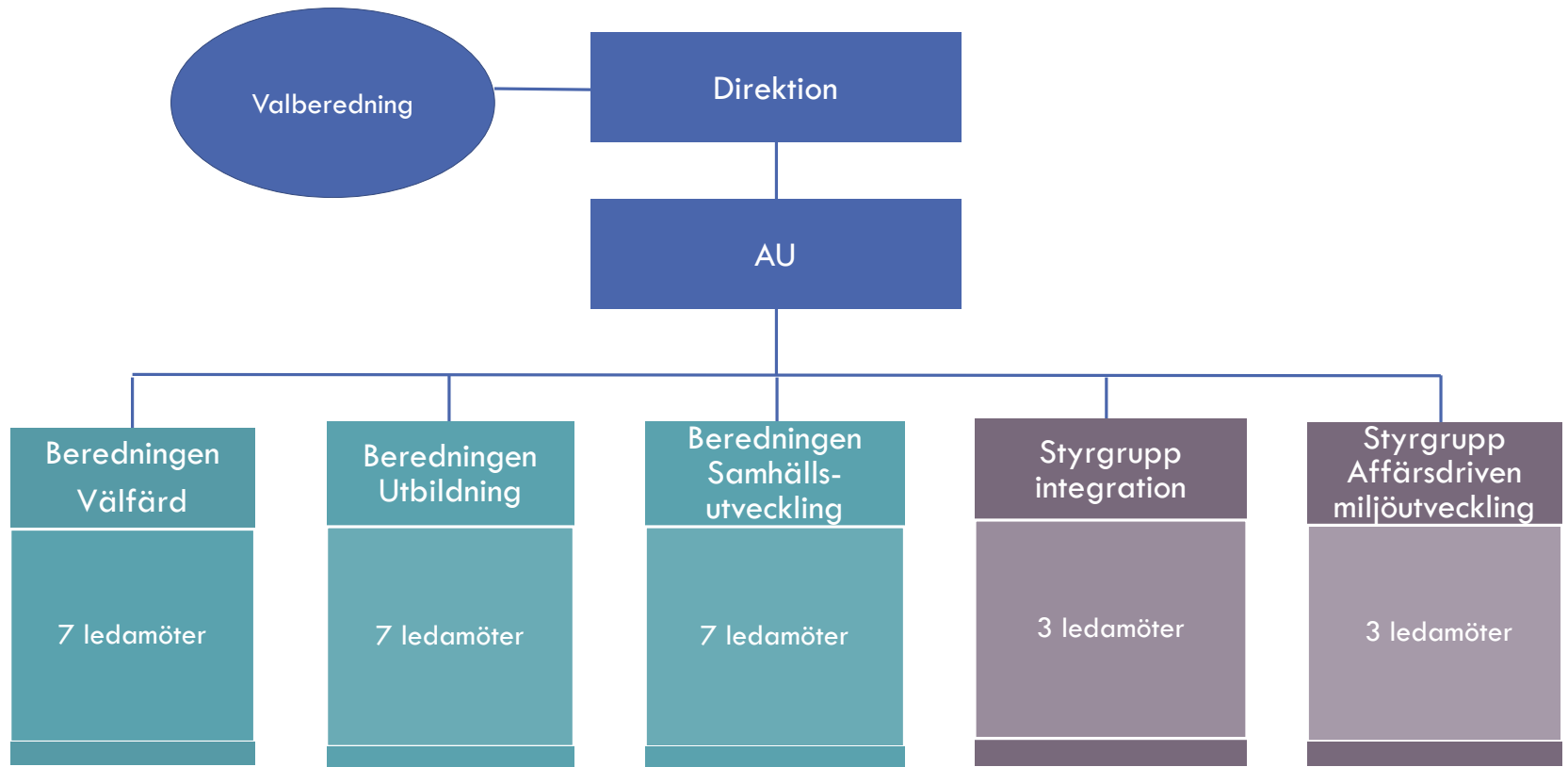
BENCHMARKING 2016

BERÄKNAT UTIFRÅN BUDGET

Medlemsintäkter	7 400 000	10 200 000	10 391 768	43 600 000
Tillväxtmedel	18 500 000	20 500 000	18 500 000	2 000 000
Medlemsavgift/inv.	28	40,25	41	74,11
Antal anställda bas/total	7,55/44	11,8/20	10,5/20	123/160
Antal invånare	266 000	253 000	223 000	982 000

POLITISK ORGANISATION

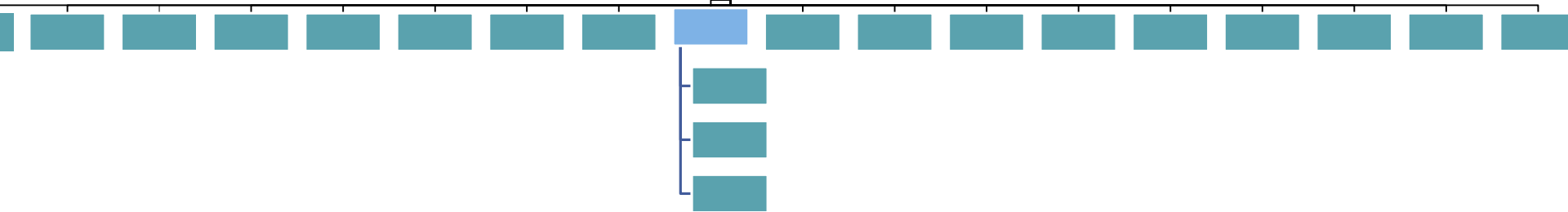
INTERN ORGANISATION

Direktion

AU

Förbundsdirektör

44 anställda varav 6 tjänsteköp

En chef för ekonomi och administration.

TRE BEREDNINGAR

VÄLFÄRD

12 personer och 10,4 årsarbeten (därav 3 tjänsteköp)
En tjänst, beredningsansvarig, finansieras av medlemsavgiften

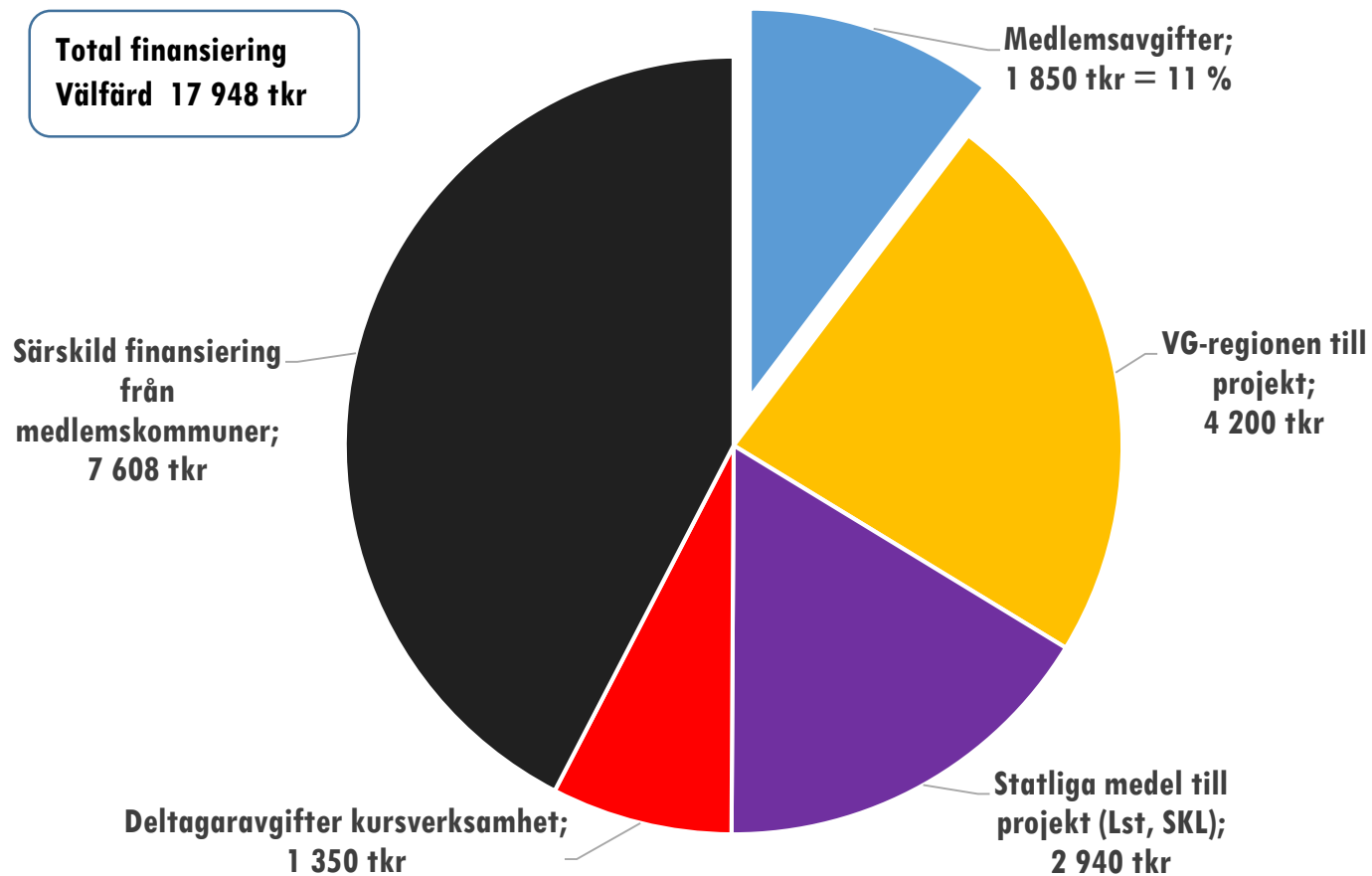
NÄTVERK	FoU-SOCIALTJÄNST	HÄLSOKÄLLAN	VÅRDSAMVERKAN	VFU
<p>Drivs på uppdrag av socialcheferna.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Medicinskt ansvariga sköterskor - Socialpsykiatricherfer - Funktionshindercherfer - IFO-cherfer - Rehabcherfer - Biståndscherfer - Vård och omsorgscherfer - Utredare - Anhörigstödjare - Samt flera ämnesspecifika kunskapsnätverk 	<p>Tre FouRum med socialchefernas medarbetare i:</p> <p>Individ och familjeomsorg (IFO)</p> <p>Funktionshinder/socialpsykiatri</p> <p>Vård och omsorg</p> <p>Uppdragen baseras alltid på kommunernas behov.</p> <p>Forskning och utvecklingsprojekt.</p> <p>Statliga satsningar kanaliseras genom FoU och beredningen.</p>	<p>Genom avtal med 13 kommuner och Norra hälso- och sjukvårdsnämnden.</p> <p>Hälsokällan har till uppgift att främja barn och ungas hälsa genom att utbilda och stödja "viktiga vuxna".</p> <p>Pedagogisk verksamhet riktad till skola och socialtjänst med riktade utbildningar utifrån behov.</p>	<p>Gemensam arena för Fyrbodals kommuner samt Lilla Edet, vårdcentralerna och NU-sjukvården på politisk- och tjänstemannanivå.</p> <p>Prioriterade områden är äldre, barn och unga, missbruk och psykiatri.</p> <p>Direktionen utser representanter till den politiska strukturen.</p>	<p>Samordning verksamhetsförlagd utbildning (VFU)</p> <ul style="list-style-type: none"> - sjuksköterskeprogrammet. <p>På uppdrag av socialcheferna är en person deltidsanställd att vara kommunernas samordnande person i kontakt med HV och andra högskolor.</p>

VÄLFÄRD

- Berör socialtjänst, kommunal sjukvård och folkhälsa.
- Effektiviserar och utvecklar socialtjänsten.
- Leder samverkan för gemensamma målgrupper i länet med Västra Götalandsregionen.
- Uppdragen utgår från kommunernas behov, gemensamma avtal samt regeringens satsningar på en mer kunskaps-/evidensbaserad socialtjänst.
- Arbetet utförs genom omvärldsbevakning, projekt, nätverk, utvecklingsarbete och metodstöd.
- Ger kommunerna stöd i regionalt och delregionalt utrednings- och förhandlingsarbete.
- Företräder kommunerna tillsammans med fem kommunrepresentanter i Vårdsamverkan Fyrbodal.

FINANSIERING VÄLFÄRD 2016-2018

UTBILDNING

12 personer och 10,4 årsarbeten (därav 3 tjänsteköp)

En tjänst, beredningsansvarig, finansieras av medlemsavgiften.

NÄTVERK

- Förvaltningschefer
- Ordförande BUN
- Vuxenutbildningsansvariga
- Yrkehögskoleanordnare
- Studie- och yrkesvägledare
- Utbildningsledare yrkesutbildning
- Utvecklingsledare inom skolan
- Lednings- och styrgrupper i olika Projekt

KOMPETENS-PLATTFORM

Regeringsuppdrag där syftet i Fyrbodalsregionen är att höja den generellt låga utbildningsnivån och att förse arbetslivet med rätt kompetens.

Arbetet/förankringen sker genom ett brett sammansatt delregionalt kompetensråd och lokala kompetensråd ute i kommunerna.

Förstudier och projekt delregionalt och tillsammans med övriga kommunalförbund.

VGR har avsatt tillväxtmedel för att kunna jobba med regional och lokal samverkan, utredningar, omvärldsbevakning, projektansökningar och nätverk.

Arbetet är kopplat till målen i VG 2020 och Genomförandeplanen.

ANTAGNING

Antagningskansli för Fyrbodals gymnasieskola. Operativ verksamhet som kommunalförbundet fått i uppdrag av kommunerna att driva.

COLLEGE

I Teknik- resp Vård- och omsorgscollege kvalitetssäkras utbildningarna genom certifiering.

Utreda College inom de gröna näringarna.

Samverkan med arbetsmarknaden och kommunerna.

SAMHÄLLS-ORIENTERING FÖR NYANLÄNDA

Fyrbodals kommunalförbund:

- Samordning/nätverk
- Planering och kursadministration
- Grundutbildning kommunikatörer
- Administration och utbildning
- Administrativt system (Soda)

Vänersborg, Trollhättan och Uddevalla:
Är utförarkommuner, anställer samhällskommunikatörer och genomför kurser i SO för nyanlända.

UTBILDNING

- Genom samverkan och samplanering inom hela utbildningsområdet:
  - höja utbildningsnivån i regionen
  - matcha utbildningar utifrån arbetsmarknadens behov
  - främja näringslivets konkurrenskraft och det livslånga lärandet
- Länk mellan kommunerna i Fyrbodal, till regional och nationell nivå
- Utgår från kommunernas och arbetsmarknadens behov, gemensamma avtal och avsiktsförklaringar samt regionala satsningar.
- Sker genom nätverk och mötesplatser, samordning av gemensamma insatser, förstudier, projekt och omvärldsbevakning.
- Biträder kommunerna i regionalt och delregionalt utrednings- och förhandlingsarbete.

FINANSIERING UTBILDNING 2016-2018

**Total finansiering
Utbildning 23 915 tkr**

**Särskild finansiering
från
medlemskommuner;
10 190 tkr**

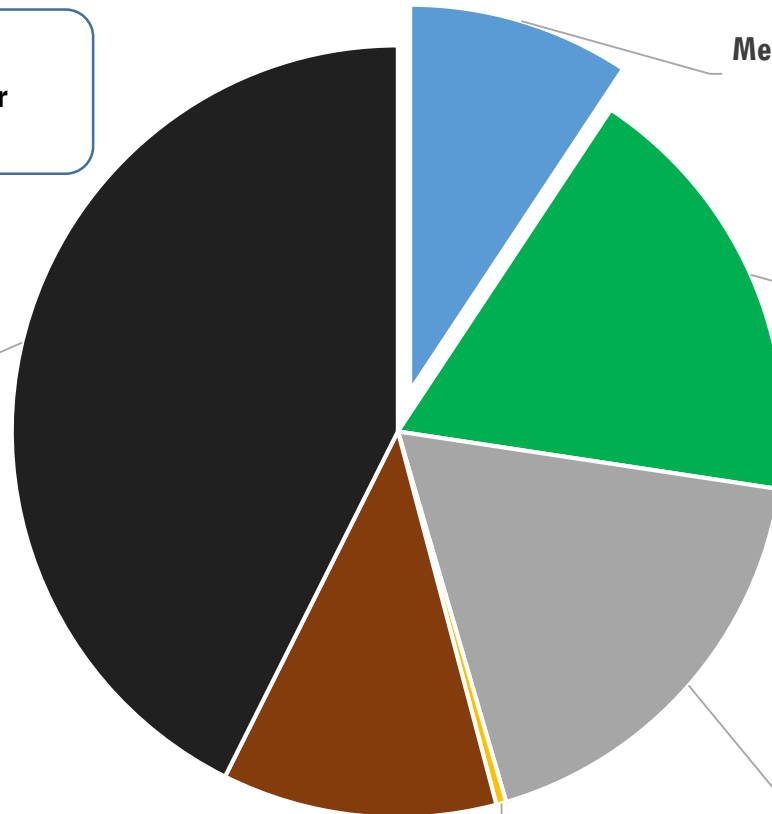
**EU-bidrag till projekt;
2 750 tkr**

**VG-regionen till
projekt;
100 tkr**

**Medlemsavgifter; 2 225 tkr
= 10 %**

**Tillväxtmedel regionen;
4 325 tkr**

**Tillväxtmedel från
kommunerna; 4 325 tkr**

SAMHÄLLSUTVECKLING

Fakta: 11 personer, 10,6 årsarbeten

Två tjänster, Beredningsansvarig tillika näringslivsutvecklaren och infrastrukturansvarig, finansieras av medlemsavgiften.

NÄTVERK	NÄRINGS LIV	INFRASTRUKTUR & KOLLEKTIVTRAFIK	KULTUR	FYSISK PLANERING
<ul style="list-style-type: none"> - Näringslivschefer - E-chain = Arbetsgruppen för alla som jobbar med nyföretagarrådgivning - Arbetsgruppen för strategisk infrastruktur - Tjänstemannaberedning infrastruktur & kollektivtrafik - Bibliotekschefer - Kulturanvariga - Miljöchefer - Styrgrupper i olika projekt och verksamheter 	<ul style="list-style-type: none"> - Driva offensiva insatser för att etablera nya arbetsplatser i Västra Götaland. - Attrahera nyetableringar. - Skapa bättre företagsklimat. - Stöd till befintligt näringsliv, satsningar på internationella marknader. - Öka entreprenörskapet & nyföretagandet. - Projekt inom integration & företagande. - Skapa tillväxt i zonen Göteborg –Oslo. - Förstärka tillväxtklustren. 	<ul style="list-style-type: none"> - Verka för förtätning av landsbygd och stad - Bidra till goda kommunikations- och transportlösningar - Valfungerande IT-infrastruktur - Säkerställa Vänersjöfartens framtid – Nya slussar - Missing Link - Bohusbanan, Lysekilsbanan, DVVJ - Cykeltrafik - Skogsnäringstrafik 	<ul style="list-style-type: none"> - En region som syns och hörs. - Ge stöd till förverkligande av idéer inom kreativa & kulturella näringar. - Skapa ökade möjligheter för barn och unga att aktivera sig kulturellt. - Öka kunskapen om kulturens roll i samhällsutvecklingen. - Identifiera och utveckla kreativa kraftfält. - Skapa internationell lyskraft genom internationella festivaler. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ta fram underlag för en gemensam strukturbild i Fyrbodalen och hela regionen. - Ingå i regionens strategiska grupp för regional utveckling ur ett strukturbildningsperspektiv.

SAMHÄLLSUTVECKLING

AFFÄRSDRIVEN MILJÖUTVECKLING

- Driver frågan om omställningen till ett fossilfritt samhälle.
- Biogas & elfordo. (Hela gröna vägen & Biogas 2020)
- Marin energi (Blå ÖP & strömmätning)
- Gröna näringar (Fyrbodal växer på träd.)
- Nya verktyg för gemensam upphandling

TILLVÄXTPROJEKT

- Innovatum AB (inkubator&projekt-arenan)
- IUC Väst AB (tillverkningsindustrin)
- Svenskt Marintekniskt Forum (sjöfart, offshore, fritidsbåtar)
- Nyföretagarcentrum (Rådgivning till nya företagare)
- Coompanion (ekonomiska föreningar och kooperativ, sociala företag)
- Drivhuset (högskolestudenter entreprenörskap)
- Ung Företagsamhet (gymnasieelever startar UF-företag under utbildningen)
- Miljöbron (studenters ex-jobb till företag)
- Entreprenörsarenan (inkubator och rådgivning)
- Connect Väst (kompetenspanel och företagsaccelerator)
- Svinesundskommittén

ARBETSMARKNAD

- Sysselsättning för nyanlända inom ramen för integrationsprojektet.
- Jobba med kompetensförsörjningsfrågan tillsammans med utbildningsberedningen genom deltagande i det delregionala kompetensrådet, DKP.

VISSA MILJÖFRÅGOR

- Bidra till regional utveckling på ett hållbart sätt.
- Samverka kring inköp.
- Initiera förstudier för att undersöka vilka projekt som kan driva hållbar utveckling.

PROJEKT

- Position Väst
- Företagsakuten
- Finansieringsrådgivning
- Ägarskifte Micro
- Företagsklimat Fyrbodal
- Integration och företagande
- Kulturkollon
- Kreativa Kraftfält
- Offentlig miljö som konstform
- Attraktiva kommuner
- Hela Gröna Vägen
- Fyrbodal Växer på träd
- Marin energi
- Biogas 2020
- Strukturbild Fyrbodal

SAMHÄLLSUTVECKLING

Beredningen Samhällsutveckling ansvarar för regional utveckling i vid bemärkelse där frågor som näringslivsstöd, infrastruktur, kollektivtrafik, fysisk planering, arbetsmarknadsfrågor, kultur och miljö ingår.

Ansvar för kompetensförsörjningsarbetet delas mellan Samhällsutvecklingsberedningen och Utbildningsberedningen där utbildningsberedningen har huvudansvaret.

Arbetet ska leda till att:

- det mångfasetterade Fyrbodalsområdet är en plats där människor vill bo och verka,
- nya människor och företag attraheras hit,
- ett rikt kulturliv för både invånare och besökare tillhandahålls,
- goda kommunikationsmöjligheter genom strategisk förtätning,
- ett positivt företags- och innovationsklimat utvecklas där det befintliga näringslivet växer och nya företag startas,
- klimatmålen uppnås,
- omställningen till ett fossiloberoende samhälle möjliggörs,
- en gemensam strukturbild för Fyrbodalsområdet tas fram för att driva effektiv regional utveckling.

PROCESS FÖR TILLVÄXTMEDEL

Budget för tillväxtmedel (9+9+0,5 MKR) beslutas av direktionen i samband med att verksamhetsplanen antas.

Beslutsgruppen tar beslut om projekt löpande.

Finns inget öppet ansökningsförfarande för tillväxtmedel och miljömedel. Del av kulturmedel är sökbara.

PROCESS TILLVÄXTMEDEL

1.

Regeringens regleringsbrev för regionala tillväxtåtgärder antas av riksdagen.

2.

Västra Götalandsregionen tilldelas medel för tillväxtinsatser.

3.

Kommunalförbundet matchar anslaget genom kommunala medel utifrån den regionala överenskommelsen med regionen.

4.

Medel finns avsatta för tillväxt, kultur och miljö samt kompetensförsörjning samt 500 tkr för förstudie-medel.

5.

Projektidéer kommer in via kommunerna, förbundets beredningar, nätverk, staten eller regionen.

6.

Idéerna bedöms utifrån VG2020 och Genomförandeplan Fyrbodal.

7.

Ärendet bereds antingen i näringslivschefsgruppen, kulturchefsgruppen eller miljöchefsgruppen.

8.

Vid tillstyrkande av tjänstemännen bereds ärendet av politikerna i Samhällsutvecklingsberedningen alternativt fattas ett delegationsbeslut av förbundsdirektören. Tillstyrker beredningen går ärendet vidare till arbetsutskottet, AU.

PROCESS TILLVÄXTMEDEL FORTS...

PROJEKTSTART

- Projektägaren meddelas beslut och får direktiv om rapportering och rekvisering.

GENOMFÖRANDE

- Projektägaren avger rapport kvartalsvis.
- Fysiska möten med projektägaren sker kontinuerligt.

AVSLUT

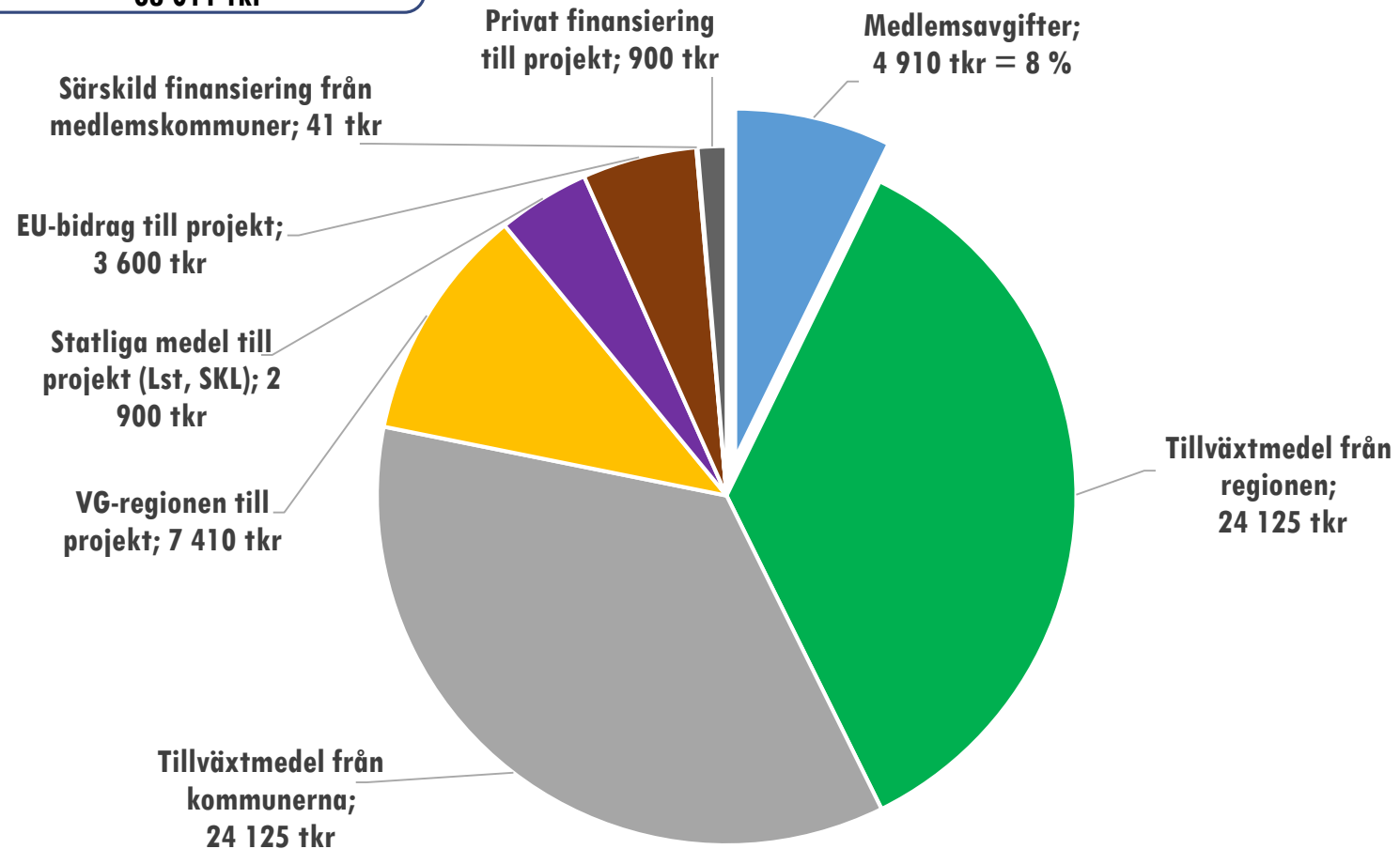
- Projektägaren avger slutrapport.
- Eventuell slutkonferens anordnas för spridning av resultat.
- Beslut tas om steg efter projekt.

EFTER PROJEKT

- Implementeras som verksamhet inom kommun, kommunalförbundet eller privat sektor.
- Utvecklas och drivs vidare som nytt projekt.
- Läggs ner.
- Används som verktyg för påverkan.

FINANSIERING SAMHÄLLSUTVECKLING 2016-2018

**Total finansiering
Samhällsutveckling
68 011 tkr**

INTEGRATIONSPROJEKTET

Avslutas mars 2017 med levererad delregional överenskommelse.

Ansökan om fortsättning på projektet (implementering) kommer att lämnas in.

NÄTVERK

- Strategiskt kommunnätverk
- Deltar i Länsstyrelsens organisation med Samråd integration
- Ensamkommande barn (se beredning välfärd)
- Nätverket för samhällsorientering (se beredning utbildning)

STRATEGISK SAMORDNING

ETABLERINGS-UPPDRAGET

SPRIDA AKTUELL INFORMATION

- Nyhetsbrev integration med aktuell statistik, spridning av goda exempel, samt aktuell information om nyheter inom integrationsområdet.

VARFÖR INTEGRATIONSPROJEKTET?

Fyrbodal har det högsta mottagandet av nyanlända i vår region, i förhållande till befolkningsmängd.

Stora utmaningar kring boende, arbete, utbildning, sysselsättning och hälsoinsatser.

Genom en samverkan på en strategisk nivå, skapar vi en långsiktig och hållbar plattform för fortsatt arbete över kommungränserna.

Genom en skriftlig delregional överenskommelse skapar vi även en struktur i samverkan med andra myndigheter och aktörer.

Genom nätverk sker erfarenhetsutbyten mellan kommunerna och samordningsidéer och effektiviseringar av dessa insatser.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING TILL VÅRA MEDLEMSKOMMUNER

Fakta: 2 personer, 1,8 årsarbeten.
Finansieras via deltagaravgifter.

2015   16 utbildningar
                                  24 utbildningsdagar
                                  629 deltagare

1:a halvåret 2016   16 utbildningar
                                  49 utbildningsdagar
                                  506 deltagare

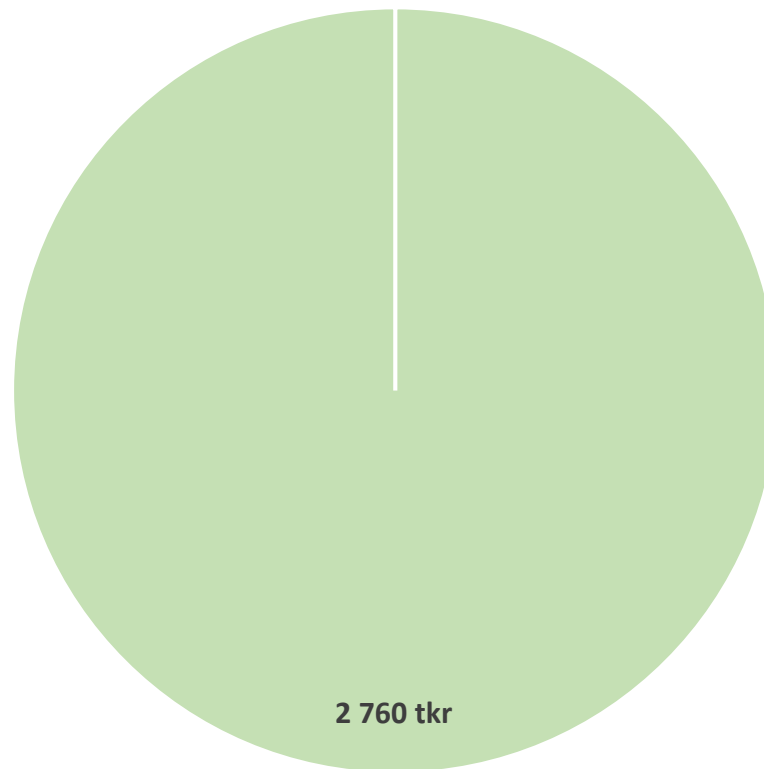
39 utbildningar är hittills inplanerade under hösten 2016

Exempel på utbildningar: inom ekonomiområdet, yrkeshandledning, lagstiftning inom socialtjänsten, handläggning och dokumentation, integrationsfrågor samt metodutbildningar inom övriga områden.

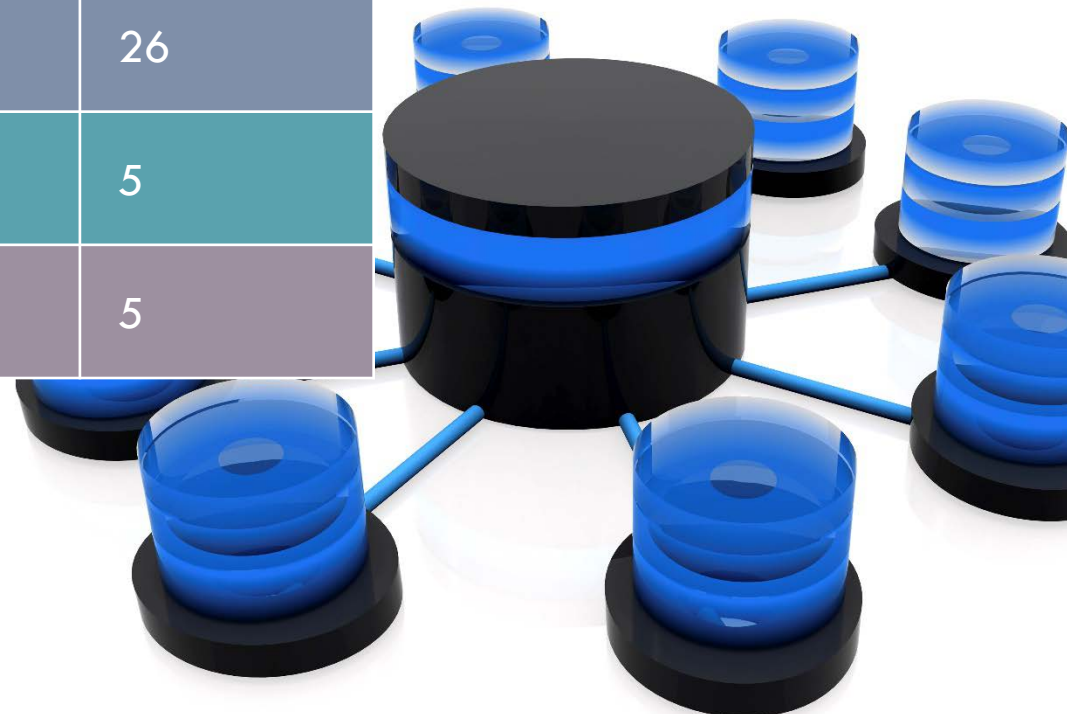
FINANSIERING KOMPETENSFÖRSÖRJNING 2016-2018

■ Deltagaravgifter

ANTAL KUNSKAPSNÄTVERK

Fyrbodals kunskapsnätverk	44
Tillfälliga kunskapsnätverk	39
Regionala kunskapsnätverk	26
Nationella kunskapsnätverk	5
Internationella kunskapsnätverk	5

FYRBODALS NÄTVERK - SOM VI DRIVER

- Arbetsgruppen för strategisk infrastruktur
- Barns behov i centrum (BBIC), arbetssätt
- Bibliotekschefer
- Biståndschefer SoL/LSS
- Delregionalt kompetensråd
- Ekonomiskt bistånd
- Ensamkommande barn
- FouRum-
- -Funktionshinder/socialpsykiatri- chefer
  - Individ och familjeomsorg chefer
  - Vård och omsorg chefer
- Försörjningsstödsnätverket
- Förvaltningschefer utbildning
- Integrationsprojektet
- IT-nätverk
- Komet, metod för stöd till föräldrar
- Kommuncheferna
- Kommunikatörer
- Kulturansvariga
- Lokalt kompetensråd (LKP)– kontaktpersoner kommuner
- Medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS)
- Miljöchefer
- Näringslivsutvecklarnätverket
- Nätverk Funktionshinder för införande av kompetens/titulatur av baspersonal
- Nätverk Socialpsykiatri för införande av kompetens/titulatur av baspersonal
- Nätverk Vård och omsorg för införande av kompetens/titulatur av baspersonal
- Nätverket för handläggare som arbetar med ensamkommande Regional styrgrupp
- Personlig assistans chefer
- Regional styrgrupp Teknikcollege
- Regional styrgrupp Vård- och omsorgscollege
- Rehabchefer
- Samhällsorientering för nyanlända
- Socialchefer
- Socialpedagoger i skolan
- SYV- nätverk
- Teknikcollege
- Tjänstemannaberedningen för infrastruktur & kollektivtrafik
- Utbildningsanordnare Yrkehögskola
- Utbildningsledare Yrkehögskola
- Utredare inom socialtjänst
- Utvecklingsledare Skolan
- VFU sjuksköterskeutb.
- VFU Socialpsykiatriutb.
- Vuxenutbildningsansvariga
- Vård - och omsorgscollege
- Vägledande samtal/ICDP, metod

45 st

NÄTVERK DÄR FÖRBUNDSREKTÖREN INGÅR

- Kommunchefer
- BHU och BHU presidie
- Västkom och Västkoms styrelse
- SSVIT (Strategiska styrgruppen för samordnad IT-utv i VG)
- Västgruppen
- LISA (ledningsgrupp i samverkan)
- Länsstyrelsen
- Polis/migrationsverk

EKONOMISK ANALYS - INLEDNING

- Förbundet bildades 2005 med verksamhetsövergång för personal från BOSAM, Fyrstadskansliet och Dalshöjeds kommunalförbund.
- Personal som finansieras via medlemsavgiften uppgår i nuläget till 10 personer och 7,55 årsarbeten.
- Totalt har förbundet 44 anställda varav 6 personer är tjänsteköp från medlemskommunerna.
- Förbundets totala omsättning 2005 - 2015 uppgick till 347 044 138 kr
Varav basverksamhetens omsättning uppgick till 24 %
80 225 814 kr
- Eget kapital 2015-12-31: 3 193 493 kr

TILLBAKABLICK: ÖKNING AV MEDLEMSAVGIFT 2005-2016

BASERAD PÅ FÖRÄNDRING AV INVÅNARANTAL SAMT HÖJNING AV MEDLEMSAVGIFT

Invånarantalet i medlemskommunerna har ökat med **4 611** personer under 2005-2016.

Ökning av invånarantal medför en ackumulerad intäkt på **513 303 kr** vilket ger en genomsnittlig extra höjning av medlemsavgiften på **42 775 kr/år**.

	Beslutad medlemsavgift	
2005	25 kr	
2010	26 kr	(259 190 kr)
2016	28 kr	(531 844 kr)

Av medlemsavgiften går **2 kr (ca 530 000 kr)** årligen till Västkom.

ÖKNING AV MEDLEMSAVGIFT

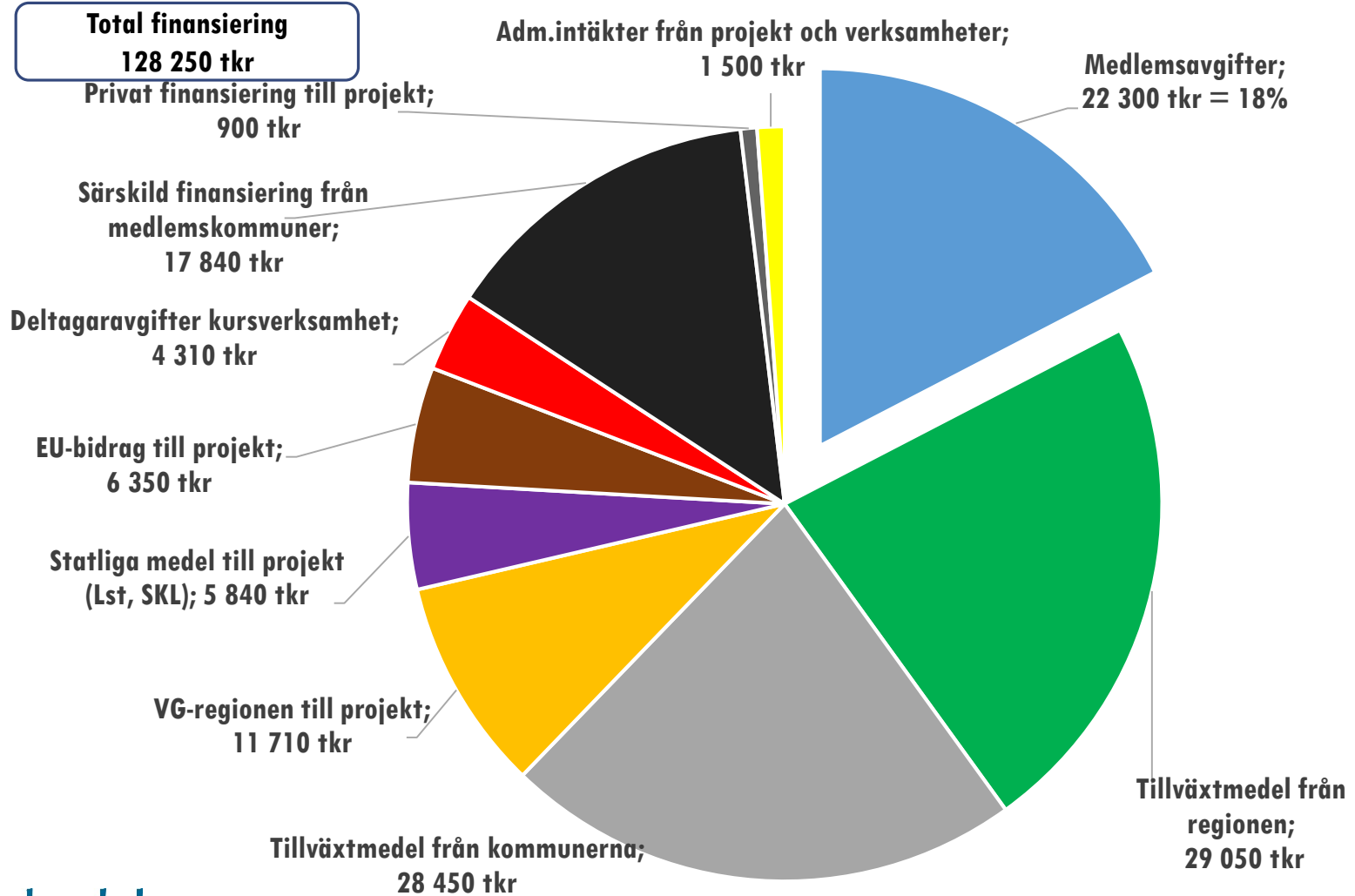
BASERAD PÅ FÖRÄNDRING AV INVÅNARANTAL OCH MEDLEMSAVGIFT
SAMT HÖJNING AV MEDLEMSAVGIFT 2005-2016

År	Inv	Inv/år	Inv acc	Kr/år	Kr acc	Medlemshöjning
2005	258 311	0				
2006	258 053	-258	-258	-6 450	-6 450	
2007	258 802	749	491	18 725	12 275	
2008	259 303	501	992	12 525	24 800	
2009	259 330	27	1 019	675	25 475	
2010	259 190	-140	879	-3 640	21 835	259 190
2011	259 712	522	1 401	13 572	35 407	
2012	259 802	90	1 491	2 340	37 747	
2013	260 206	404	1 895	10 504	48 251	
2014	261 931	1 725	3 620	44 850	93 101	
2015	262 219	288	3 908	7 488	100 589	
2016	265 922	703	4 611	19 684	120 273	531 844
		4 611	20 049	120 273	513 303	791 034

Genomsnitt 42 775 kr/år

FINANSIERING TOTALA VERKSAMHETEN 2016-2018

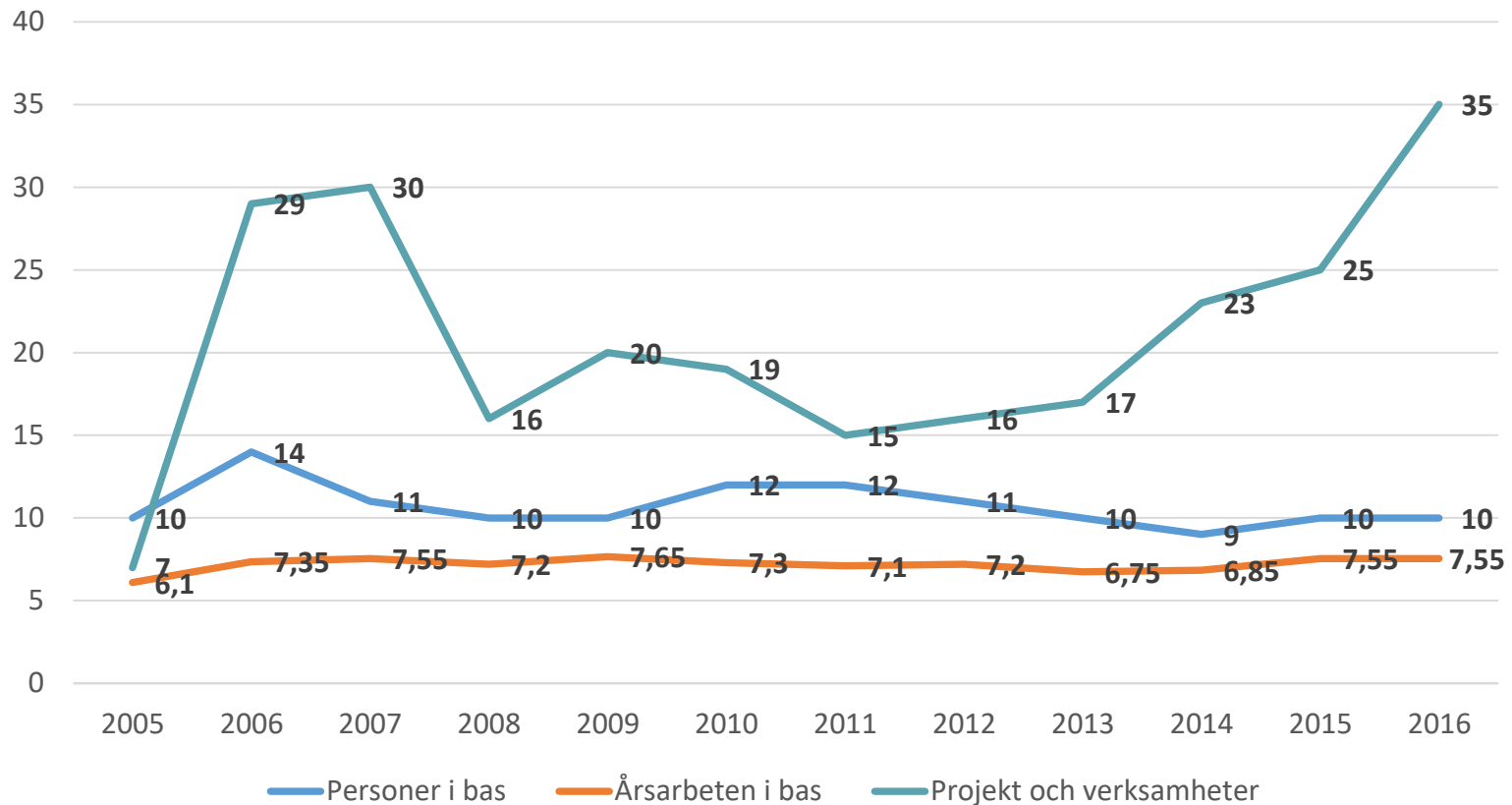
MOMENT 22

ANSTÄLLD PERSONAL I VERKSAMHETEN

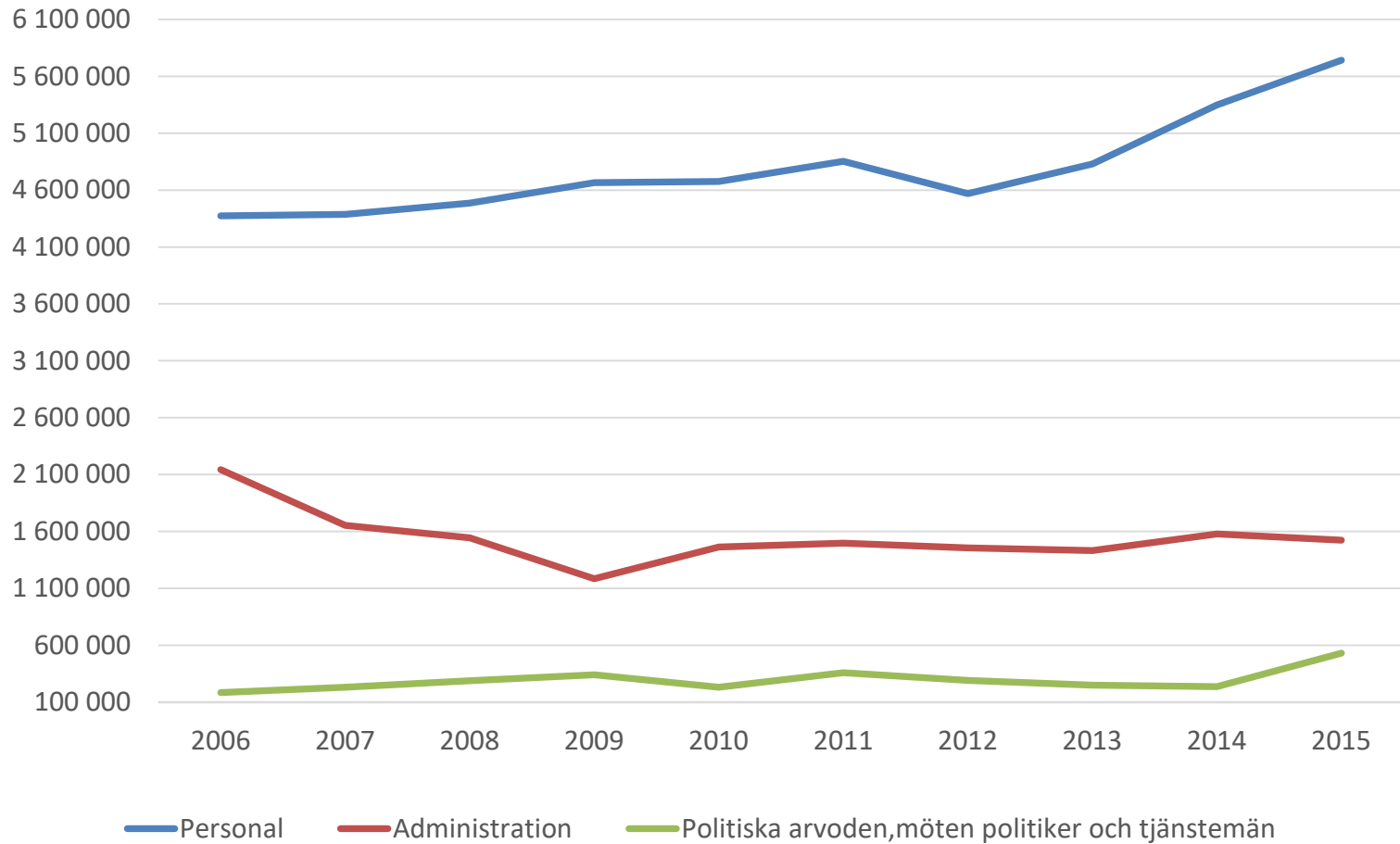
ÅR 2005-2016

Sammanlagt har 113 personer arbetat på Fyrbodals kommunalförbund under 2005-2016.

KOSTNADSUTVECKLING 2006-2015

ANALYS - KOSTNADSUTVECKLING

- **Förbundet har visat positiva resultat 2005-2013 delvis p g a:**

- Höga ränteintäkter
- Beredningsansvarig Utbildning delvis finansierad via projekt
- Tjänsten Näringslivsansvarig har varit delvis vakant

- **Förbundet visar röda siffror 2014-2015 delvis p g a:**

- Låga ränteintäkter
- Beredningsansvarig Utbildning finansieras till 100 % av basverksamheten
- Tjänsten Näringslivsansvarig tillsatt till 100 %

2006 uppgick personalkostnader till 68 % av förbundets medlemsavgift.
2015 uppgick personalkostnader till 85 % av förbundets medlemsavgift.

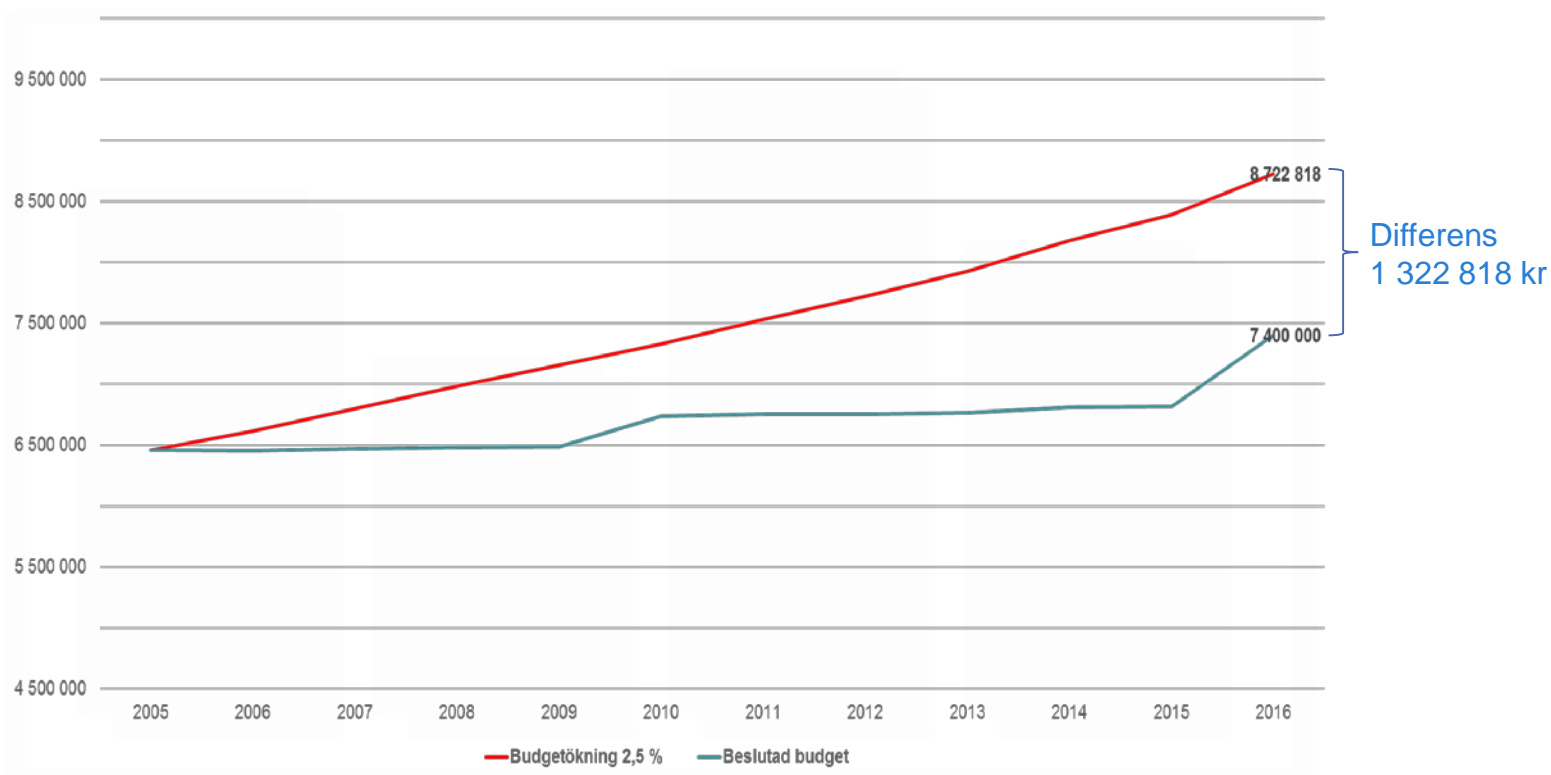
BERÄKNING: 2016-2018 EGET KAPITAL

2016	Beräknat resultat enligt prognos	- 1 101 150
	Eget kapital 2015	<u>3 193 495</u>
	Kvarvarande eget kapital	2 092 345
<hr/>		
2017	Budgeterat resultat	- 1 645 000
	Eget kapital	<u>2 092 345</u>
	Kvarvarande eget kapital	447 345
<hr/>		
2018	Budgeterat resultat	- 1 650 000
	Eget kapital förbrukat	<u>447 345</u>
	Tillskott från kommunerna krävs	- 1 202 655

HUR GÅR VI VIDARE?

SIMULERING:
AV 2,5 % ÖKNING AV MEDLEMSAVGIFT ÖVER TID I FÖRHÅLLANDE TILL BESLUTAD NIVÅ PÅ MEDLEMSAVGIFT

BERÄKNING: AV ÖKAD MEDLEMSAVGIFT I KR FRÅN 2017

		2017	2018	2019
	Budget enligt verksamhetsplan 2017	7 820 000	7 820 000	7 820 000
		-9 465 000	-9 370 000	-9 470 000
	Budgeterat resultat	-1 645 000	-1 550 000	-1 650 000
6 kr	Medlemshöjning 6 kr (22%)	1 596 000	1 596 000	1 596 000
	Beräknat resultat	-49 000	46 000	-54 000
7 kr	Medlemshöjning 7 kr (25%)	1 861 000	1 861 000	1 861 000
	Beräknat resultat	216 000	311 000	211 000
8 kr	Medlemshöjning 8 kr (29%)	2 127 000	2 127 000	2 127 000
	Beräknat resultat	482 000	577 000	477 000
9 kr	Medlemshöjning 9 kr (33%)	2 393 000	2 393 000	2 393 000
	Beräknat resultat	748 000	843 000	743 000

BERÄKNING: FÖRDELNING AV ÖKAD MEDLEMSAVGIFT I KR PER KOMMUN FRÅN 2017

	Inv.	7 kr	8 kr	9 kr
Bengtsfors	9 605	67 235	76 840	86 445
Dals-Ed	4 782	33 474	38 256	43 038
Färgelanda	6 494	45 458	51 952	58 446
Lysekil	14 438	101 066	115 504	129 942
Mellerud	9 147	64 029	73 176	82 323
Munkedal	10 204	71 428	81 632	91 836
Orust	15 011	105 077	120 088	135 099
Sotenäs	8 976	62 832	71 808	80 784
Strömstad	12 837	89 859	102 696	115 533
Tanum	12 454	87 178	99 632	112 086
Trollhättan	57 082	399 574	456 656	513 738
Uddevalla	54 071	378 497	432 568	486 639
Vänersborg	38 258	267 806	306 064	344 322
Åmål	12 563	87 941	100 504	113 067
Totalt	265 922*	1 861 454	2 127 376	2 393 298

3 SCENARIER VID OFÖRÄNDRAD MEDLEMSAVGIFT

Scenario 1: Avveckling av en beredning

- 1 a) Beredning Utbildning läggs ner
- 1 b) Beredning Välfärd läggs ner
- 1 c) Beredning Samhällsutveckling läggs ner

Scenario 2: Outsourcing av administration och ekonomi till en medlemskommun

OFÖRÄNDRAD MEDLEMSAVGIFT

SCENARIO 1: AVVECKLING AV EN BEREDNING

Besparingar med hänsyn taget till LAS och uppsägningstider

2017	Avveckling av en beredning	375 000 kr
	Ingen tillsättning av tjänst till infrastrukturfrågor 2017	<u>500 000 kr</u>
		875 000 kr
	Beräknat underskott 2017	<u>-1 645 000 kr</u>
	Kvar att finansiera	-770 000 kr
2018	Besparing av en beredning 2018	770 000 kr
	Besparing av tjänst till infrastrukturfrågor 2018	<u>770 000 kr</u>
		1 540 000 kr
	Beräknat underskott 2018	<u>-1 550 000 kr</u>
	Kvar att finansiera	-10 000 kr
2019	Besparing av en beredning 2019	790 000 kr
	Besparing av tjänst till infrastrukturfrågor 2019	<u>790 000 kr</u>
		1 580 000 kr
	Beräknat underskott 2019	<u>-1 550 000 kr</u>
	Beräknat överskott mot budget 2019	30 000 kr

KONSEKVENSPANALYS: AVVECKLING BEREDNINGEN UTBILDNING

Scenario 1 a) Kommunerna tappar:

- **Samarbete och samplanering** inom utbildningsområdet
- **Ledning och administration** av nätverk med barn- och utbildningsnämndsordförande och förvaltningschefer.
- **Kompetens** inom utbildnings- och kompetensförsörjningsområdet som är högt prioriterat område regionalt, delregionalt och lokalt.
- **Bevakning** gällande utbildning- och kompetensförsörjning regionalt och nationellt ur ett delregionalt (Fyrbodal) perspektiv.
- **Resurs** som har möjlighet att driva delregionala frågor, omvärldsbevaka, svara på samordnade remisser, driva viktiga gemensamma frågor, bevaka, initiera, söka medel till och driva kommunövergripande förstudier/projekt inom utbildnings- och kompetensförsörjningsområdet.

KONSEKVENSPANALYS: AVVECKLING BEREDNINGEN UTBILDNING

Forts scenario 1 a) Kommunerna tappar:

- **En sammanhållande resurs** för kompetensplattformuppdraget, delregionala kompetensrådet och de lokala kompetensråden . Kompetensförsörjning som täcker både behov, efterfrågan och utbud där samverkan krävs inom och mellan områdena.
- **En sammanhållande resurs** för många nätverk som exempel: Yrkehögskoleanordnare, utvecklingsledare, utbildningsledare, Studie- och yrkesvägledare.
- **Hemvist, resurs och administration av avtal** för verksamheter som Antagningsenheten, Teknikcollege, Vård- och omsorgscollege, VUX-nätverk + webb och samhällsorientering för nyanlända.
- **En sammanhållande resurs för de projekt** som Kommunalförbundet förbundit sig att finansiering med medel och/eller egen tid nedlagd tid som ex. Skandinavien Science Cluster, KOBRA, Collegesamverkan Västra Götalandsregionen, Kompetensplattform Fyrbodals, Skolavhopp och Praktiksamordning.

KONSEKVENSPANALYS: AVVECKLING BEREDNINGEN VÄLFÄRD

Scenario 1 b) kommunerna tappar:

- Omvärldsbevakning och samordning av remissvar för socialtjänsten.
- Ledning och administration av nätverk med socialnämndsordförande.
- Bevakning av socialtjänst- och kommunala hälso- och sjukvårdsfrågor, i regionala och nationella sammanhang.
- Möjligheten att ta del av vissa statliga satsningar som kräver regionala överenskommelser och handlingsplaner med VGR försvinner t ex om psykisk hälsa, missbruk, kunskapsbaserad socialtjänst. Medlen uteblir för både kommunerna och regionen.
- Möjligheterna till att stödja samverkan mellan kommuner, kommunalförbund och VGR för förstudier och utvecklingsprojekt.

KONSEKVENSPANALYS: AVVECKLING BEREDNINGEN VÄLFÄRD

Forts scenario 1 b) Kommunerna tappar:

- Resurser för att göra utredningar om effektivisering och eventuell samordning av socialtjänsten försvinner. Det kan röra sig om t ex Personlig Ombud (PO) och Socialjour.
- Den sammanhållande kraften för många nätverk, chefsnätverk och ämnesspecifika nätverk inom socialtjänsten försvinner.
- Representantskapet i regionala nätverk tex för unga lagöverträdare, missbruksfrågor med länsstyrelsen och IT-frågor för vården.
- Hemvist och administration av avtal för verksamheter som Hälsokällan, FoU - Socialtjänst, VFU-samordning och projektanställda.

KONSEKVENSPANALYS: AVVECKLING BEREDNINGEN SAMHÄLLSUTVECKLING

Scenario 1 c) Kommunerna tappar:

- En **mellankommunal samordning** inom dessa arbetsområden. **Korsbefruktningen** som sker mellan ansvarsområdena uteblir.
- **Strategiska infrastruktur- och kollektivtrafiksatsningar**. Inget **gemensamt** inspel i **remissärendena** i långsiktiga infrastrukturplaner.
- **Möjligheten att mottaga årliga avsatta kulturmedel** till kommunalförbundet och driva **gemensamma kulturprojekt**.
- **Samordning och uppväxling av tillväxtmedel** samt möjligheten till att driva **gemensamma tillväxtprojekt**.
- **Samordningen av näringslivsenheterna** för framtagande av gemensamma **tillväxtstrategier** och **nya projektidéer**.

KONSEKVENSPANALYS: AVVECKLING BEREDNINGEN SAMHÄLLSUTVECKLING

Forts scenario 1 c) Kommunerna tappar:

- Möjligheten att arbeta **proaktivt** och gemensamt **med företagsetableringar**. (Position Väst)
- **Komplement** och **stöd** till kommunernas eget **miljöarbete** för att uppnå ett **fossiloberoende samhälle**. (Affärsdriven miljöutveckling)
- **Möjligheten att ta emot miljömiljonen som regionen årligen avsätter** för att genomföra projekt i kommunerna. (Biogas, Marin Energi och Gröna näringar)
- Skapa en **gemensam strukturbild för Fyrbodal** för effektiv regional utveckling.
- **Personalresurserna i integrationsprojektet minskas**.
- Invånarna inte kan få **konsumentrådgivning i miljöfrågor via Hållbar utveckling (HUV)** som är föremål för verksamhetsövergång.

OFÖRÄNDRAD MEDLEMSAVGIFT SCENARIO 2: OUTSOURCING AV ADMINISTRATION OCH EKONOMI TILL MEDLEMSKOMMUN

BESPARINGAR MED HÄNSYN TAGET TILL LAS OCH UPPSÄGNINGSTIDER

2017	Del av administration och ekonomi avslutas på förbundet	230 000 kr
	Beräknat underskott 2017	<u>-1 645 000 kr</u>
	Kvar att finansiera	-1 415 000 kr
2018	Administration och ekonomi överlämnas i sin helhet till medlemskommun	910 000 kr
	Beräknat underskott 2018	<u>-1 550 000 kr</u>
	Kvar att finansiera	-640 000 kr
2019	Administration och ekonomi utförs av medlemskommun	930 000 kr
	Beräknat underskott 2019	<u>-1 550 000 kr</u>
	Kvar att finansiera	-620 000 kr

KONSEKVENSANALYS: OUTSOURCING AV ADMINISTRATION OCH EKONOMI TILL MEDLEMSKOMMUN

- En utlokalisering av förbundets ekonomi, administration och projektredovisning berör 2,75 årsarbeten och 4 funktioner.
- Tillgängligheten minskar för förbundsdirektör och 35 projektledare då ekonomi, administration, projekt- och personalfrågor hanteras på distans.
- Besparingen blir marginell i förhållande till svårigheten att driva verksamheten utan administrativ personal.
- **Not. Skaraborgs kommunalförbund betalar årligen ca 750 000 kr till Skövde kommun för IT, ekonomi och administration. Del av kostnaden omfattar en 50% ekonomitjänst.**

BESKRIVNING AV ADMINISTRATION OCH EKONOMI

Förutsättning för/stöd till 44 personer, ca 25 projekt och verksamheter som försvinner från kansliet:

- Löneadministration
- Momsredovisning
- Skattedeklaration
- Personal- och pensionsfrågor
- Styrdokument
- IT-support
- Internkontroll och kvalitetsuppföljning
- Upphandlingar
- Ekonomiska rutiner och strukturer
- Budget, rapporter och årsbokslut
- Avtal
- Dokumenthantering och Arkiv
- Inköp
- Intranät inkl. support till kommunernas användare av förbundets projektytor
- Löpande redovisning
- Kund- och leverantörsreskontra
- Fakturering
- Projektavstämningar och redovisning till externa aktörer, ex. vis regionala, statliga och EU-finansiärer
- Ekonomi/budgetstöd till 35 projektledare
- Avstämning och rekvisition av regionala tillväxtmedel
- Lokalfrågor
- Kallelser och protokoll AU och direktion
- Med mera...

SAMMA LÄGE OM TIO ÅR?

ALTERNATIVA INDEX FÖR ÖKNING AV MEDLEMSAVGIFT

- **Arbetskostnadsindex (AKI)**
Indexet mäter utvecklingen av arbetskostnader så som lönekostnader, förmåner och arbetsgivaravgifter enligt lagar och avtal för privat sektor.
- **Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)**
Indexet är avsett att användas för kommunerna som underlag vid beräkning av kostnadernas utveckling i fasta löner och priser.
- **Konsumentprisindex (KPI)**
Indexet mäter den genomsnittliga prisutvecklingen för hela den privata inhemska konsumtionen.
- **En fastställd årlig höjning på 2 %**

SLUTSATS INDEX

- Indexberäkning kan få både positiva och negativa effekter på budgeten, statistik i juli 2016.

AKI 2,32 %

PKV 3,2 %

KPI 1,05 %

- En fastställd årlig höjning på 2 % följer Riksbankens inflationsmål och ger en stabilare budgetutveckling.

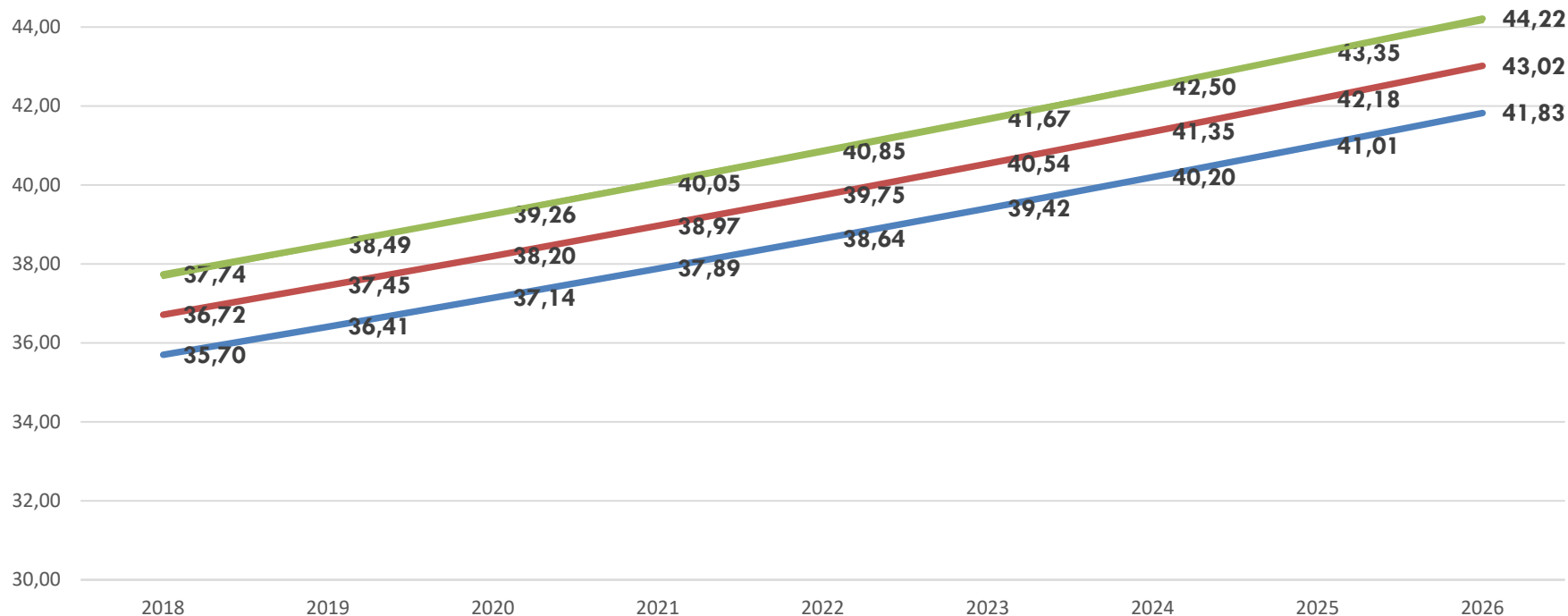

BERÄKNING:

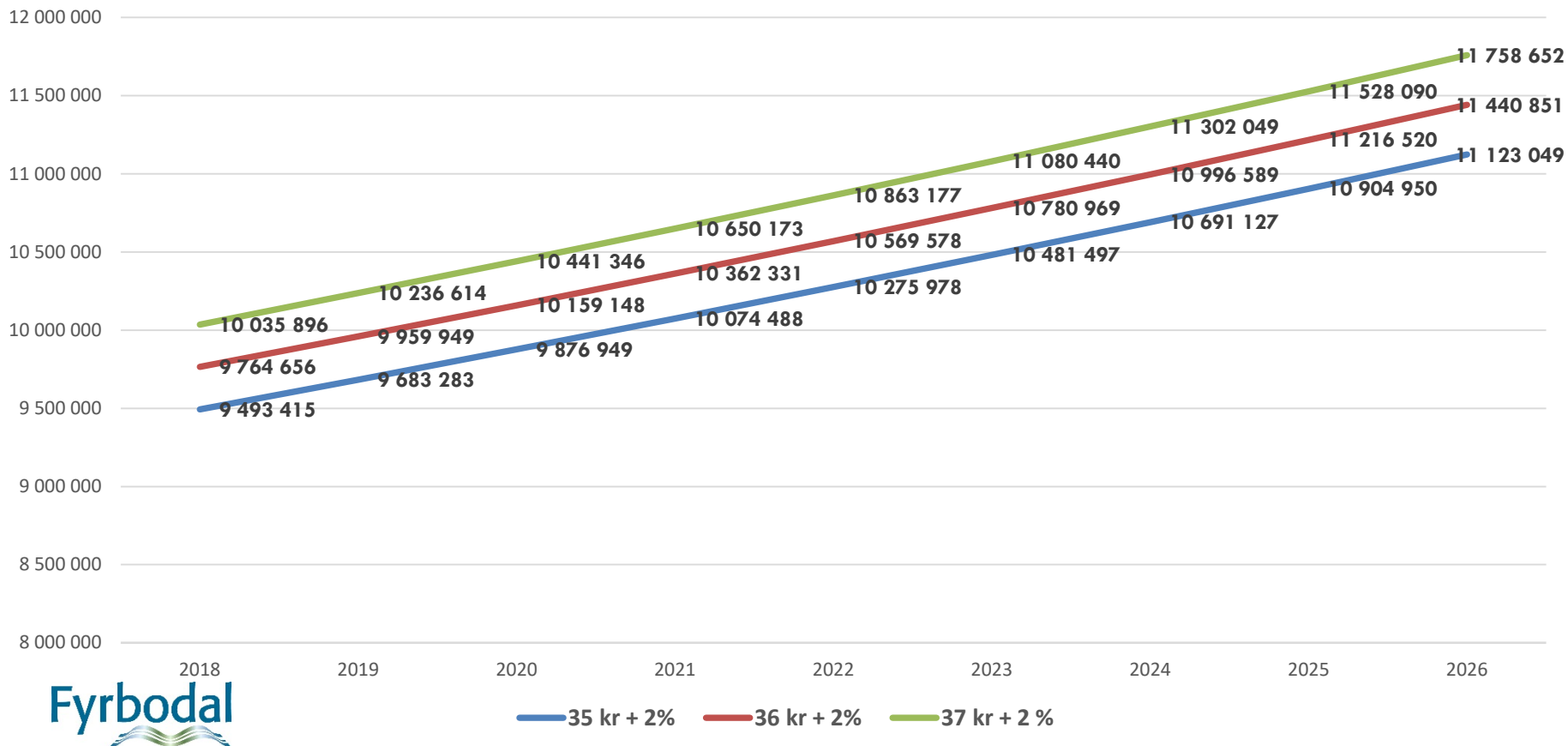
ÅRLIG ÖKNING AV MEDLEMSAVGIFTEN MED 2% PER ÅR OCH
KOMMUN FRÅN 2018

	Inv.	Medlemsavgift 2016	2 % på 7 kr	2 % på 8 kr	2 % på 9
Bengtsfors	9 605	268 940	6 723	6 916	7 108
Dals-Ed	4 782	133 896	3 347	3 443	3 539
Färgelanda	6 494	181 832	4 546	4 676	4 806
Lysekil	14 438	404 264	10 107	10 395	10 684
Mellerud	9 147	256 116	6 403	6 586	6 769
Munkedal	10 204	285 712	7 143	7 347	7 551
Orust	15 011	420 308	10 508	10 808	11 108
Sotenäs	8 976	251 328	6 283	6 463	6 642
Strömstad	12 837	359 436	8 986	9 243	9 499
Tanum	12 454	348 712	8 718	8 967	9 216
Trollhättan	57 082	1 598 296	39 957	41 099	42 241
Uddevalla	54 071	1 513 988	37 850	38 931	40 012
Vänersborg	38 258	1 071 224	26 781	27 546	28 311
Åmål	12 563	351 764	8 794	9 045	9 297
Totalt	265 922*	7 445 816	186 145	191 464	196 782

BERÄKNING: 2 % ÅRLIG ÖKNING AV MEDLEMSAVGIFT FRÅN 2018 I KR/INV.

BERÄKNING: 2 % ÅRLIG ÖKNING AV MEDLEMSAVGIFT FRÅN 2018 I KR/ÅR

AVVECKLING AV FÖRBUNDET?

Ur förbundsordningen:

”Förbundet skall träda i likvidation om mer än hälften av medlemmarna genom samstämmiga beslut i respektive medlems fullmäktige fattat beslut därom.”

”Verksamheten får fortsätta den tid som behövs för en ändamålsenlig avveckling.”

OFÖRÄNDRAD MEDLEMSAVGIFT - KONSEKVENSPANALYS OFÖRÄNDRAD ORGANISATION

Enligt förbundsordningen 13 §

”Kostnader för förbundets verksamhet skall, i den mån de inte täcks på annat sätt, täckas genom bidrag från medlemskommunerna.”

Enligt Kommunallagen 8 kap 23 §

”Om ett kommunalförbund saknar tillgångar för att betala en skuld, är **förbundsmedlemmarna skyldiga att fylla bristen**. Varje medlem skall skjuta till så stor del av bristen som svarar mot medlemmens andel i skulden efter de grunder som anges i förbundsordningen.”

BENCHMARKING 2016

BERÄKNAT UTIFRÅN BUDGET

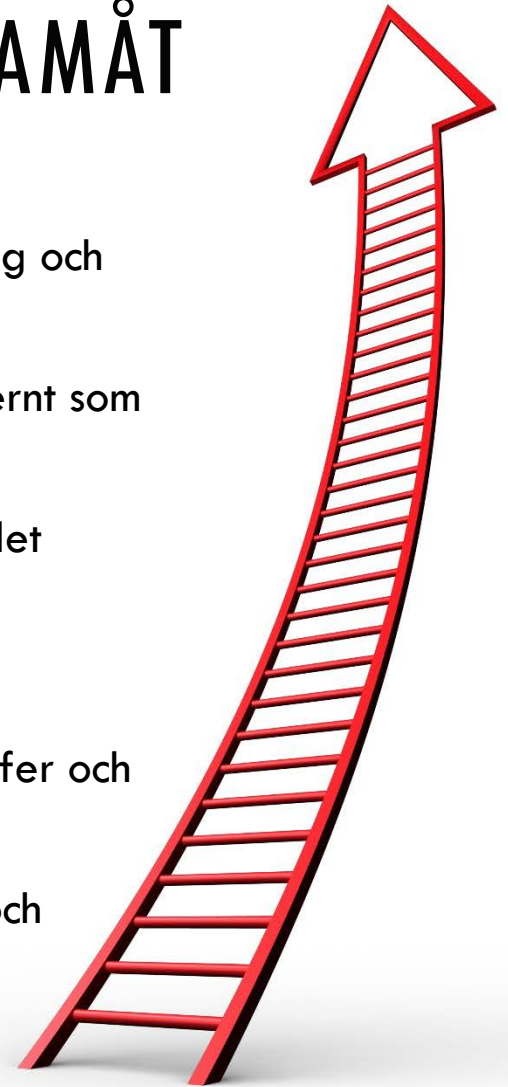

Medlemsintäkter	7 400 000	10 200 000	10 391 768	43 600 000
Tillväxtmedel	18 500 000	20 500 000	18 500 000	2 000 000
Medlemsavgift/inv.	28	40,25	41	74,11
Antal anställda bas/total	7,55/44	11,8/20	10,5/20	123/160
Antal invånare	266 000	253 000	223 000	982 000

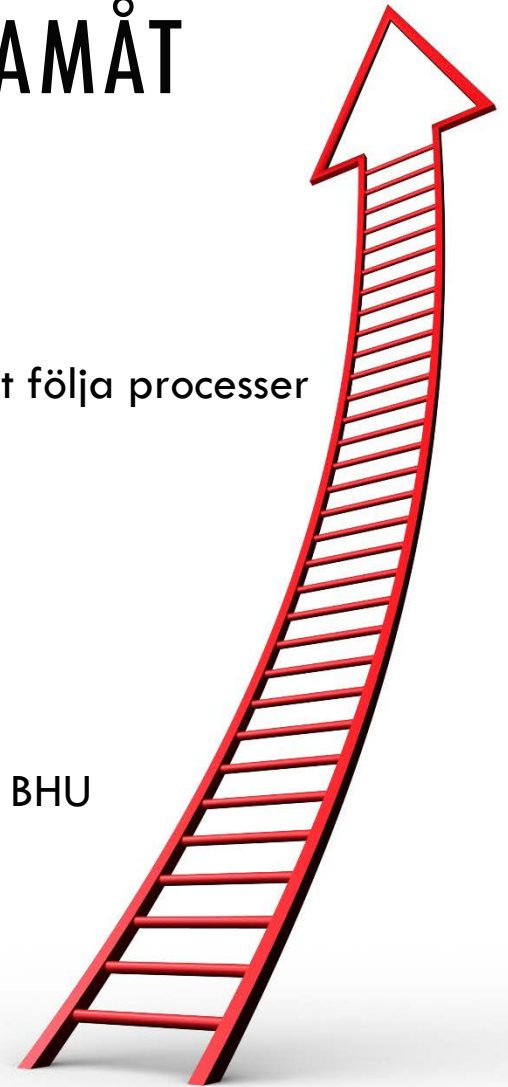
ÖNSKVÄRDA FÖRÄNDRINGAR FRAMÅT

- Skapa en vision och värdegrund för Fyrbodal
- Involvera kommuncheferna mer i kommunalförbundets uppdrag och framtida verksamhet (beställare-utförare)
- Bredda kunskapen om förbundets uppdrag och mål såväl internt som externt
- Tydliggöra inflödet av ärenden – vad är viktigast att förbundet arbetar med och hur tas beslut
- Förtydliga beslutsprocesser
- Öka den interna informationen och dialogen med kommunchefer och andra beställare
- Se över verksamhetsplanprocessen och skapa en tydligare och enklare VP
- Koppla verksamhetsplanen till finansiering

ÖNSKVÄRDA FÖRÄNDRINGAR FRAMÅT

- Beslut bör vara ekonomiskt finansierade
- Bli bättre på att återkoppla resultat som uppnåtts
- Skapa en organisation med tydligare ansvar och möjlighet att följa processer tydligare
- Tydliggöra ledningsgruppens roll
- Öka insynen i projekt och andra verksamhetsdelar
- Ta fram en mer lättnavigerad och professionell hemsida
- Ta fram processer med större delaktighet i frågor som ska till BHU
- Se över om IT kan kopplas till en medlemskommun
- Bli mer professionell gentemot ”de vi är till för”

FÖRBUNDSDirektÖren REKOMMENDERAR

- Att höja medlemsavgiften med **9 kronor from 1 juli 2017** med hänsyn till kommunernas olika budgetprocesser. **Beräknat underskott 2017 – 450 tkr.**
- Att from 2018 använda t ex riksbankens inflationsmål (2%) för årliga justeringar av medlemsavgiften.

28+9=37 kronor jmf Skaraborg 40,25 kr Borås 41 kr

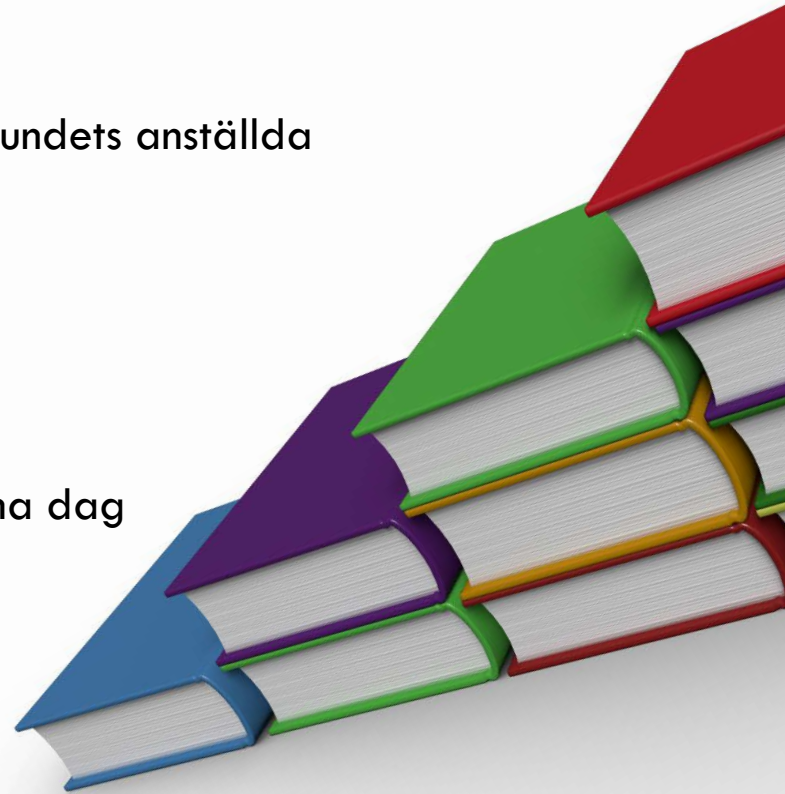
BERÄKNING: FÖRDELNING AV ÖKAD MEDLEMSAVGIFT I KR PER KOMMUN FRÅN 2017

Kommun*	9 kr	Halv avgift 2017
Bengtsfors	86 445	43 223
Dals-Ed	43 038	21 519
Färgelanda	58 446	29 223
Lysekil	129 942	64 971
Mellerud	82 323	41 162
Munkedal	91 836	45 918
Orust	135 099	67 550
Sotenäs	80 784	40 392
Strömstad	115 533	57 767
Tanum	112 086	56 043
Trollhättan	513 738	256 869
Uddevalla	486 639	243 320
Vänersborg	344 322	172 161
Åmål	113 067	56 534
Totalt	2 393 298	1 196 649

FORTSATT PROCESS

- 2 sep: APT med information till kommunalförbundets anställda
- 2 sep: Information till kommunchefer
- Diskussion i respektive kommun
- 15 sep: Synpunkter lämnas till AU senast denna dag
- 6 okt: Beslut i direktionen

TACK

STRÖMSTAD

BENGTSFORS

ÅMÅL

DALS-ED

TANUM

MELLERUD

FÄRGELANDA

MUNKEDAL

SOTENÄS

UDDEVALLA VÄNERSBORG

LYSEKIL

TROLLHÄTTAN

ORUST

Konsekvensbeskrivning

Förbundsdirektören och kommuncheferna i Trollhättan, Vänersborg, Uddevalla, Tanum och Dals-Ed fick i uppdrag att ta fram prioriteringar för vad kommunalförbundet ska arbeta med och vad kommunerna är beredda att betala i medlemsavgift. Uppdraget ska redovisas på AU i januari 2017 och för direktionen i februari 2017.

Basorganisation

Det förslag som kommuncheferna landat i som prioriterade uppgifter och kompetens inom ramen för medlemsavgiften är en basorganisation som ska rymmas inom nuvarande medlemsavgift 28 kronor plus årliga indexuppräknningar. Denna organisation ska utgöra plattformen för samtliga 14 kommuner inom två prioriterade områden, nämligen **infrastruktur/kollektivtrafik** och välfärdsfrågorna dvs **hälsa/sjukvård/socialtjänst**. De tjänster som man anser ska ingå är förbundsdirektör, administrativ chef/ekonom, infrastrukturansvarig och välfärdsansvarig. Utrymme ska också finnas för en utredare och kommunikatör.

Konsekvensen av detta är att det inte finns beredningsansvariga för **samhällsutveckling** och **utbildning**. Det finns inte heller resurser för att driva och följa upp en projektorganisation som hittills varit kärnan i förbundets verksamhet.

Förslaget innebär även att en löneadministratör, en ekonom och en kanslist tas bort ur organisationen. Idag arbetar tre personer med 2,5 årsarbeten på sammanlagt 65 % tjänst för basverksamheten. Resterande tid avser ekonomi och administration i projekt och verksamheter och finansieras därav.

Konsekvensen blir att administrativ chef behöver inneha alla kompetenser och upprätthålla 65 % tjänst utöver nuvarande 100 %. Detta bedöms inte vara realistiskt.

Inom **samhällsutvecklingsberedningen** finansieras två personer av basen (200%), en beredningsansvarig/näringslivsutvecklare med ansvar för beredning och uppföljning av tillväxtmedel samt projektledare för Företagsklimatsprojektet och samordnare av Företagsakut, Finansieringsrådgivning och Ägarskifte Micro, och en person som ansvarar för infrastruktur och kollektivtrafikfrågorna.

Resten av personalen som arbetar inom beredningen finansieras av tillväxtmedel och externa medel från regionen, staten och EU. Inom kultur, affärsdriven miljöutveckling, Hela Gröna Vägen, Position Väst, Strukturbild Fyrbodal, Samverkan Högskolan Väst, Plattform för nyanländas etablering. Allt som allt är 10,9 årsarbeten aktiva inom beredningen.

Avsiktsförklaringen från 2013 gällande samarbete och samplanering inom **utbildningsområdet** upphör. Det finns en uttalad vilja att samverkan inom utbildningsområdet i stort, inom alla utbildningsformer för alla åldrar. 2013 tecknades en Avsiktsförklaring (som "ägs" av förvaltningschefsnätverket, Beredningen Utbildning och ordförandenätverket tillsammans) vars syfte är att Fyrbodals invånare ska erbjudas utbildning av så god kvalitet som möjligt, så att regionala målsättningar inom utbildningsområdet kan nås. Detta ska ske genom att kommunerna lär tillsammans och av varandra. Den gemensamma utgångspunkten är att, genom ett öppet förhållningssätt och en vilja att lära av varandra, samverka där samverkan ger fördelar jämfört med att varje enskild kommun löser uppgiften själv. Samarbetet utgår från nationella målsättningar och krav och syftar till att tillsammans ständigt arbeta för att höja kvalitet, förbättra resultat och underlätta medborgarnas studie- och yrkesval. Kommunalförbundet tappar kompetens inom utbildnings- kompetensförsörjningsområdet som är högt prioriterat område regionalt, delregionalt och lokalt.

Inom **utbildningsberedningen** finansieras en person av basen (100 %), en beredningsansvarig gällande utbildning och kompetensförsörjningsfrågor. Detta är den tjänst som utvecklar och håller ihop verksamheten och dess nätverk, initierar/startar upp projekt, förstudier och utredningar, omvärldsbevakar och är kontaktperson gentemot politik, VGR, övriga kommunalförbund samt nationellt.

Resten av personalen som arbetar inom beredningen finansieras av deltagande kommuner genom samverkansavtal, tillväxtmedel och externa medel från regionen och EU. Inom antagning, samhällsorientering för nyanlända, teknikcollege, vård- och omsorgscollege, VUX/YH-samordning, Collegesamverkan VG, Kompetensplattform Fyrbodol, Praktiksamordning Fyrbodol, Skolavhopp, SYV-hela skolans ansvar, KOBRA, Scandinavian Science Cluster samt en studentmedarbetare. Allt som allt är 13,5 årsarbeten aktiva inom beredningen.

En nedläggning av två beredningar skulle också innebära att vi inte längre har någon mellankommunal samordning inom dessa arbetsområden. Den korsbefruktnings som sker mellan ansvarsområdena inom beredningen skulle utebli. Ett tydligt resultat av den sammanslagning som gjorts av tre beredningar, infrastruktur, kultur och näringsliv är projektet Strukturbild Fyrbodol i vilken man ska se på hur man beredningsövergripande kan jobba med regional utveckling. Övergripande är samhällsutvecklingsberedningen tillsatt för att jobba med kommungemensamma utvecklingsfrågor.

Tillväxtmedel

Till detta kommer våra regionala tillväxtmedel där arbetsgruppen gett förslag på hur tillväxtmedlen ska disponeras. Konsekvensen blir att förbundet inte blir den strategiska aktören inom hela området regional utveckling som bevakar och driver Fyrbodals utveckling. Vi har en överenskommelse att arbeta med VG2020 och vår genomförandeplan definierar inom vilka områden detta skall ske. Överenskommelsen gäller fram till 2020.

Men någon resurs finns inte medräknad. Själva samordningen av tillväxtmedlen var en av huvudanledningarna till att förbundet bildades då förfarandet tidigare innebar att varje kommun själva skulle hantera ansökningar som kom från det offentligt finansierade stödsystemet. Förfarandet var ineffektivt både för kommunerna men också för de aktörer som blev tvingade att skriva fram flera ansökningar och rapportera till flera kommuner efter slutfört uppdrag. Det skulle också innebära att kommunerna inte har tillgång till en person som har uppdraget att följa upp och utvärdera de projekt som drivs och att finansieringen av tillväxtprojekten inte på samma sätt växlas upp med EU-medel och andra typer av utvecklingsmedel då vissa utlysningar explicit vänder sig till kommunalförbund.

Risken måste bedömas som stor att Västra Götalandsregionen inte längre kommer att tilldela en värdkommun medfinansiering utan istället behålla de regionala utvecklingsmedlen, miljömedlen och kulturmedlen för att själva välja vilka satsningar som ska genomföras i Fyrbodalen. Då tillväxtprojekten administreras av kommunalförbundet skulle även resurser för administration tillkomma om en person inom en kommun skulle tillsättas för att utföra detta. Den som är ansvarig för **näringslivsfrågorna** idag bistår även kommunernas näringslivsenheter med information och vägledning. Hen agerar sammankallande till möten för att gemensamt arbeta fram strategier och nya projekt och skriver fram projektansökningar och riggar projektfinansiering åt kommunerna. Hen är länken mellan näringslivsenheterna och det offentligt finansierade stödsystemet som tillsammans med kommunalförbundet driver tillväxt och utvecklingsprojekt. Hen är även länken till Västra Götalandsregionens arbetsgrupp som ansvarar för genomförandet av VG2020 och är i sin roll ansvarig för den överenskommelse som är framtagen för det arbetet. Hen är även projektledare för Företagsklimatsatsningen och samordnare av Företagsakuten, Finansieringsrådgivningen och Ägarskifte Micro. Denna funktion skulle också försvinna. Under 2016 gick kommunerna in med totalt **9 miljoner** kronor till kommunalförbundet vilket i sin tur växladades upp till en total **projektomslutning av 88 miljoner kronor**.

Projekt som ska finnas kvar och drivas av värdkommun

Samtidigt ska andra verksamheter såsom **kompetensplattformarbetet, praktiksamordning, företagsklimat, kreativa kraftfält och samverkan vuxenutbildning** finnas kvar men bedrivs av värdkommun inom delregionerna TUV, Dalsland och Bohuslän eller annan organisation. Förslag finns också på finansiering av tillväxtmedel och berörda kommuner som vill vara med.

Detta innebär ingen omedelbar konsekvens för förbundet förutom minskning av personal. Risken är dock uppenbar att uppföljning och rapportering av dessa projekt hamnar på förbundet eftersom tillväxtmedel används. Se ovan. Och den resursen finns inte i basen men här menar man att kommunerna tar hand om detta själva. Idag ingår kompetensplattformarbetet som en viktig del i regional utveckling och bereds i BHU mm där förbundspolitikerna och förbundsdirektör förväntas driva och diskutera frågan strategiskt. Det betyder att kommunalförbundet ändå måste hålla sig informerad om utvecklingen i dessa projekt och eventuellt sköta all administration kring tillväxtmedel.

Verksamheter/projekt med särskild finansiering

Idag finansierar kommunerna särskilt (utöver medlemsavgiften) ett antal verksamheter och projekt. Dessa anser man ska ligga kvar i förbundet och eventuella administrativa resurser och eller kostnader som tillkommer får ingå. Idag ingår dessa verksamheter i två beredningar med beredningsansvarig. Men eftersom den ena beredningsansvariga (utbildning) inte längre finns som resurs måste ändå en projektledare finnas och organiseras någonstans. Vilket innebär en kostnadsökning i alla fall. Dessa projekt är **hälsokällan, FOU Fyrbodol, utvecklingsledare, funktionshinder/socialpsykiatri, nätverksledare IFO, vård- och omsorgscollege, Antagningskansliet, teknikcollege och samhällsorientering för nyanlända.**

Utgå från förbundet

Kommunchefsgruppen har också definierat de projekt som ska utgå från förbundet men där intresserade kommuner själva kan samordna sig och stå för finansieringen. Projekten är

- Fyrbodol växer på träd
- Hela gröna vägen
- Kulturkollo
- Attraktiva kommuner
- KOBRA
- Scandinavian Science Cluster
- Collegesamverkan VG
- Skolavhopp och SYV - Hela skolans ansvar
- Kommungemensam plattform för att främja nyanländas etablering
- Fiskekommunerna
- Utbildning och kurser (kan ev. hanteras av HV)

Kommentar

Hela Gröna Vägen ingår i området **affärsdriven miljöutveckling** som bevakar och arbetar med tre för regionen viktiga utvecklingsbitar; gröna näringar, marin energi, biogas och elfordon. Kommunalförbundets insatser är komplement och stöd till kommunernas eget miljö- och näringslivsarbete. Genom projekten som startas inom respektive områden samarbetar tjänstemännen inom beredningen dessutom med andra samhällsfunktioner och näringslivet för att nå resultat. En nedläggning skulle innebära att kommunerna inte längre får möjlighet att ta emot miljömiljonen som regionen årligen avsätter för att genomföra projekt i kommunerna för att skapa ett hållbart samhälle. Affärsdriven miljöutveckling har visat att de är mycket duktiga på att växla upp miljömedlen som regionen och kommunerna avsätter (2 milj. kr per år). Ett exempel är projektet "Biogas 2020" som ensamt omsätter 30 milj. kr över en treårs period. Det projektet visar också på kommunalförbundets ambition att starta upp projekt åt kommunerna som sedan hittar en annan hemvist för drivandet av projekt. I detta fall blev hemvisten Innovatum och detta är det största projekt de någonsin har bedrivit. Flera av projekten ovan är samverkansprojekt där Fyrbodals kommunalförbund förbundit sig att finansiera och delta tillsammans med ex. övriga kommunalförbund, vilket inte hur som helst kan överföras till en annan part.

Områden som inte är upptagna i arbetsgruppens arbete men som bedrivs i kommunalförbundet

Det arbete som utförs inom ansvarsområdet **arbetsmarknad** kompletterar det arbete som kommunerna bedriver på sina arbetsmarknadsavdelningar. Primärt arbetar kommunalförbundet med sysselsättningsfrågan utifrån den nya situation som råder då Fyrbodals kommun mottagit en mycket stor andel av de flyktingar som kommit hit under det senaste året. Beredningen arbetar tillsammans med kommunalförbundets integrationsstrateg och ingår i styrgruppen för det projektet som Länsstyrelsen finansierar. Inom detta område har ett projekt skapats för att ta tillvara på nyanländas entreprenörskap och kompetens. Tillsammans med utbildningsberedningen diskuteras åtgärder för att skapa en bättre arbetsmarknad i Fyrbodals kommun där **kompetensförsörjningsfrågan** är högaktuell då det råder brist på kunnig personal inom flera av yrken. Som ett led i detta ingår bägge beredningsansvariga i det delregionala kompetensrådet i vilken utbildnings-, arbetsmarknads-, integrations- och näringslivsfrågorna ständigt är uppe. Beredningen jobbar också med vissa **miljöfrågor** och driver en del förstudier och mindre projekt tillsammans med kommunerna för att skapa miljömedvetenhet hos invånarna. En organisation som hjälper företagen i Fyrbodals kommun med att utveckla hållbara arbetsätt är Miljöbron som årligen får stöd från kommunalförbundet i form av miljömedel.

Förslag på alternativ hantering

Kommunalförbundets verksamhet har vuxit snabbt på grund av att man sökt finansiering till en mängd utredningar och projekt som också har beviljats. Detta belastar också kommunerna eftersom deras medarbetare är involverade i samtliga projekt. Nuvarande organisation med nästan 50 anställda är inte rimlig utifrån ett chefs- och ledaransvar och inte heller rimlig utifrån en administrativ belastning (som inte resursmässigt är större jämfört 2005). Eftersom kommunalförbundets verksamhet nu ifrågasätts så behöver åtgärder vidtas.

Det första är naturligtvis att strypa inflödet av nya projekt och verksamheter vilket innebär att ha en tydlig struktur för såväl inkorgen som initiativrätten. Om inga eller få nya projekt tillkommer så betyder det per automatik att när nuvarande projekt löper ut i december 2018 minskar verksamheten med projektanställda kraftigt (11 personer) men det påverkar inte den finansiella situationen direkt. Arbetet med att se över inkorgen och förbundsordningen pågår nu.

Den viktigaste förändringen är att skapa ett arbetsätt där kommuncheferna är involverade i det årliga **verksamhetsplanarbetet**. Nuvarande verksamhetsplan saknar strategier på kort och lång sikt. Genom att arbeta tillsammans med kommuncheferna och ha en tydlig och öppen dialog kring utmaningarna i hela Fyrbodals kommun ökar det gemensamma ansvaret, delaktigheten och acceptansen för kommunalförbundets uppdrag framåt. Det pågår redan ett arbete internt i kommunalförbundet att skapa en ny och strategisk verksamhetsplan inför 2018.

Dessa två förändringar skapar förutsättningar att utveckla kommunalförbundet till en organisation som driver **rätt frågor** för samtliga 14 kommuner.

Anneli Snobl
Förbundsdirektör Fyrbodals kommunalförbund

Till medlemskommuner i Fyrbodal kommunalförbund

Genomlysning av Fyrbodals kommunalförbund

Direktionen har den 17 mars 2016 gett förbundsdirektören i uppdrag att genomföra en genomlysning/kartläggning av Fyrbodals kommunalförbund.

Målet med kartläggningen har varit följande:

- Öka tydligheten om de uppdrag som idag ligger hos kommunalförbundet
- Kommunicera kommunalförbundets uppdrag, roll och organisation för eventuella prioriteringar och för att kunna motivera en eventuell höjning av medlemsavgiften
- Ta fram alternativa scenarier kring nivån på framtida medlemsavgift och konsekvenser av de olika alternativen.

Genomlysningen presenterades för direktionen den 1 september 2016.

Förbundsdirektören och kommundirektörerna vars ledamöter ingår i AU fick därefter i uppdrag att bilda en arbetsgrupp för att ta fram prioriteringar för vad kommunalförbundet ska arbeta med och vad kommunerna är beredda att betala i medlemsavgift.

AU har varit styrgrupp och arbetsgruppen har under hösten genomfört ett antal arbetsmöten. Respektive kommunchef har ansvarat för intern dialog och förankring i den egna kommunen. Kommuncheferna i den utvalda arbetsgruppen har haft ansvar för att få input och förankra med övriga kommuner. I arbetet har samtliga kommuner involverats.

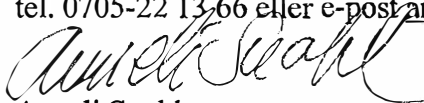
Kommunchefernas uppdrag har idag presenterats för direktionen tillsammans med förbundsdirektörens konsekvensbeskrivning och tidplan för det fortsatta arbetet.

Direktionen har idag beslutat att översända kommunchefernas förslag, förbundsdirektörens konsekvensbeskrivning samt tidplan till medlemskommunerna på remiss.

Vi bifogar även den ursprungliga genomlysningen som presenterades 1 september för direktionen.

Kommunens synpunkter på prioriteringar för vad kommunalförbundet ska arbeta med och vad kommunerna är beredda att betala i medlemsavgift, ska vara Fyrbodals kommunalförbund tillhanda **senast 29 mars 2017**.

Finns frågor eller önskemål om ytterligare underlag är ni välkomna att höra av er på tel. 0705-22 13 66 eller e-post anneli.snobl@fyrbodal.se

Anneli Snobl
Förbundsdirektör

Översyn av Fyrbodals kommunalförbund

1. Gemensam kunskapsgrund
  - 1.1 Fyrbodals funktionella geografi, rapport Sweco
  - 1.2 Urbaniseringens effekter och skäl för att samverka, SKL rapport
  - 1.3 Seminarium om regional samverkan, seminarium Gbg universitet
  - 1.4 Slutsatser att ta med i översynen
2. Förslag till prioriterade uppgifter och kompetens inom ramen för medlemsavgiften
3. Förslag till prioriterade insatser inom ramen för RTV-medel
  - 3.1 Insatser inom ramen för kommunalförbundet
  - 3.2 Insatser utanför kommunalförbundet
4. Fortsatta projekt/insatser med särskild kommunfinansiering idag
5. Fortsatta insatser med särskild finansiering av Västkom
6. Ej prioriterade insatser/projekt inom förbundet
7. Förslag till nya rutiner för styrning av förbundets verksamhet
  - 7.1 Initiativrätt
  - 7.2 Beslutsunderlag
8. Förslag till beslut

1 Gemensam kunskapsgrund

1.1 Fyrbodals funktionella geografi, rapport Sweco

- Fyrbodal
  - Långa avstånd
  - Monocentrism – stora stråk mot Uddevalla, Trollhättan och Vänersborg)
    - Tar inte hänsyn till Norge respektive Värmland
  - Polycentrism :
  - Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg
    - Symmetriska pendlingsflöden mellan Trollhättan och Uddevalla
    - Kompletterande näringsliv mellan TUV
    - Goda förutsättningar för pendling
    - Negativ sysselsättningsutveckling (aktuella siffror?)
    - Orientering mot Göteborg
  - Strömstad med norra Bohuskusten
    - Specialiserat näringsliv besöksnäring, gränshandel, jordbruk, industrier
    - Pendling mot Norge
  - Åmål med norra Dalsland
    - Orientering mot Säffle/Karlstad (Åmål ingår i Karlstads arbetsmarknadsområde)
    - Ensidig produktionsinriktad landsbygd
    - Negativ befolkningsutveckling
- Slutsats – förutsättningar för Fyrbodal att bli en sammanhållen region är små.
- Troligt scenario är Trestad med Göteborg, och Åmål med Värmland, norra Bohuskusten har Norge gemensamt med Värmland.

1.2 Urbaniseringens effekter och skäl för att samverka, SKL rapport

Utmaningar för växande kommuner:

- Bostäder till alla nya invånare, vissa svårt att attrahera privata investeringar, risk för segregation
- Bygga ut infrastruktur och kommunikationer (investeringar i VA och gator, samspel med regionen/staten om kollektivtrafik och kommunikationer)
- Ökade krav på kommunal service – skolor, äldreomsorg, idrottsanläggningar och kulturutbud
- Hög investeringsnivå som påverkar finanserna

Utmaningar för krympande kommuner:

- Kontinuerlig anpassning av kommunala verksamheten
- Arbetsbelastningen inom kommunens administration minskar inte
- Mindre utrymme för nya lösningar och effektivisering
- Svårigheter med rekrytering och personalförsörjning samt specialister
- Små kommuner har sämst förutsättningar för att avsätta tid och resurser för strategiskt utvecklingsarbete. Behöver kunskapsstöd.
- Överdimensionerad infrastruktur (skolbyggnader som står kvar och kostar)
- Minskat skatteunderlag , svag soliditet, skulder
- Svårt upprätthålla kostnadseffektivitet och kvalitet
- Känsliga för förändringar ekonomiskt
- Förändrade eller skärpta krav från staten eller andra svåra att hantera.

Växande och krympande kommuner - urbaniseringens effekter - i Fyrbodal:

Med utgångspunkt i befolkningsutvecklingen under perioden 2010-2015 är följande kommuner växande respektive krympande:

Växande:

Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg, Strömstad, Tanum, Åmål och Dals Ed

Krympande:

Bengtsfors, Mellerud, Färgelanda, Sotenäs, Lysekil, Munkedal, Orust

Generella skäl för att samverka

- Klara sitt uppdrag (välfärdsuppdraget)
  - Rationalisering och effektivisering
    - för att minska de totala kostnaderna
    - för att erbjuda mer till samma kostnad
  - Skapa utveckling och förnyelse – större verksamhetsvolym skapar utrymme för det
  - Rekrytering och kompetensförsörjning – större organisationer kan erbjuda intressantare arbetsuppgifter
- Växa/utvecklas (samhällsutvecklaruppdraget/regional utveckling)

1.3 Seminarium "Växande storstadskommuners utmaningar och det regionala ansvaret", Gbg universitet hösten 2016

Erfarenheter från Kommunstyrelsens ordföranden i Göteborg, Botkyrka och Staffanstorps:

- Strukturbild – komplettera i stället för att konkurrera, förhålla sig och positionera sig
- Samverkan ska skapa mervärde för respektive kommun/varje KSO vill ha något med sig hem.
- Klara sitt uppdrag (välfärdsuppdrag)
- Växa/utvecklas (samhällsutvecklaruppdrag)

Studie från Umeå universitet:

- Medborgare inte längre bara kommunmedborgare, politisk orientering mot andra kommuner också (anhöriga och fritidsboende)

1.4 Slutsatser att ta med i översynen av Fyrbodal

- Varje KSO vill ha med sig något hem
- Både växande och krympande kommuner har ansträngd ekonomi och svårt med finansiering
- Behoven av samverkan större i krympande kommuner både när det gäller klara sitt uppdrag och utvecklas
- Om varje del av Fyrbodal stärks utifrån sina behov, stärks också hela Fyrbodal

2 Förslag till prioriterade uppgifter och kompetens inom ramen för medlemsavgiften

Infrastruktur o kollektivtrafik (väg, järnväg, bredband, sjöfart o cykel)

- Delregional plan för inspel till regional och nationellt plan
- Kunskapsunderlag, påverkansarbete, målbilder/ambitioner, yttranden

Hälsa och sjukvård/socialtjänst (gemensam målgrupp med VGR)

- Skapa fungerande samverkan mellan VGR/kommunerna genom avtal och överenskommelser
- Samordna statliga satsningar
- Uppdrag från omsorgs/socialchefer med särskild finansiering. Sådana uppdrag ska vara förankrade i kommunchefgruppen och egna kommunerna t ex ÄBIC/IBIC, iCare4

(Dessutom utanför Fyrbodals kommunalförbund med särskild finansiering från kommunerna - Vårdsamverkan Fyrbodal)

Resurser till basorganisationen

- Förbundsdirektör, administrativ chef/ekonom, infrastrukturansvarig, välfärdsansvarig. Ytterligare utrymme finns för exempelvis utredare och kommunikatör
- Medlemsavgiften föreslås indexeras fr o m 2018

3 Förslag till prioriterade insatser inom ramen för RTV-medel

Insatserna ska vara strategiskt betydelsefulla och framtidsorienterade

Förutsättning: 18 mkr per år (35 kr/inv och VGR-medel 9 mkr)

Prio-grund

1 Påverkansarbete på externa parter

2 Samverkan med en extern part t ex VGR, HV, Länsstyrelsen, Business Sweden, som verkar över flera kommuner/regionalt

3.1 Insatser inom ramen för Kommunalförbundet Fyrbodäl

Innovatum teknikpark

Nyföretagande (Ung företagsverksamhet, Drivhuset, Nyföretagarcentrum mfl.)

Affärsdriven miljöutveckling inkl Biogas 2020

Etableringsservice Position Väst

Strukturbild Fyrbodäl

Kommunakademin Väst

3.2 Insatser utanför kommunalförbundet

- Bedrivs av värdkommun inom delregionerna TUV, Dalsland och Bohuslän eller annan konstellation
- 50% medfinansiering av RTV-medlen, 25% kommunernas RTV samt 25% berörda kommuner

Kompetensplattform

Praktksamordning

Företagsklimat

Kreativa kraftfält

Samverkan vuxenutbildning

4 Fortsatta projekt/insatser med särskild kommunfinansiering idag

- Särskilda överenskommelser/avtal/projektbeskrivningar med tidsperiod ska finnas
- Inför ny tidsperiod ska nytt ställningstagande göras enligt rutin för nya initiativ

Projekt/insatser/verksamheter:

Välfärd/Hälso- och sjukvård/socialtjänst

Hälsokällan

FoU Fyrbodalen

Utvecklingsledare funktionshinder/socialpsykiatri

Nätverksledare IFO

Vård- och omsorgscolleg

Utbildning

Antagningskansliet

Samhällsutveckling

Teknikcolleg

Samhällsorientering för nyanlända

5 Fortsatta insatser med särskild finansiering av Västkom

- E-samverkan
  - E-hälsa Fyrbodals kommunalförbund
  - E-arkiv, Välfärdsteknik och E-förvaltning i TUV-samverkan

6 Ej prioriterade insatser/projekt inom förbundet

Insatserna/projekten kan bedrivas av intresserade kommuner i samverkan och med särskild finansiering.

Insatser/projekt:

- Fyrbodal växer på träd
- Hela Gröna vägen
- Kulturkollo
- Attraktiva kommuner – verktyg för utveckling
- KOBRA – kompetensbaserad regional analys
- Scandinavian Science Cluster
- Collegesamverkan VG – gröna näringarna
- Förstudie skolavhopp
- Kommungemensam plattform för att främja nyanländas etablering
- Fiskekommunerna

7 Förslag till nya rutiner för styrning av förbundets verksamhet

7.1 Initiativrätt

9 § i förbundsordningen ändras .

Ärenden i förbundsdirektionen får väckas av

- ledamot och ersättare i förbundsdirektionen,
- förbundsmedlem genom framställan av kommunfullmäktige eller kommunstyrelse samt
- organ under förbundsdirektionen om direktionen har medgivit sådan rätt.

Ärenden i arbetsutskottet får väckas av

- Ledamot och ersättare i arbetsutskottet,
- organ under arbetsutskottet om arbetsutskottet har medgivit sådan rätt.
- Förbundsdirektören

7.2 Beslutsunderlag

Beslutsunderlag för nya initiativ/projekt/insatser ska innehålla:

- Bakgrund
- Nuläge
- Syfte/Mål
- Föreslagen åtgärd
- Tid- och arbetsplan
- Beräknade kostnader
- Finansiering
- Uppföljning
- Vad händer efter projekttiden

Beslutsunderlaget lämnas till förbundsdirektören för godkännande och vidare hantering.

8 Förslag till beslut

Arbetsutskottet beslutar föreslå direktionen att uppdra åt förbundsdirektören att successivt anpassa förbundets verksamhet i enlighet med förslaget.

Enligt uppdrag

Kommunchefsgruppen via

arbetsgruppen - Ulf Ericsson, Agneta Johansson, Peter Larsson, Anneli Snobl, Ove Thörnkvist och Annika Wennerblom

Brottsförebyggande rådet Färgelanda

Plats och tid: Kommunkontoret, Engagerad den 6 februari 2017, klockan 13.00 – 14.10

Närvarande:

Marion Pelli (C), ordförande

Lars Karlsson (S)

Lars-Göran Berg, kommunchef

Johan Lundh, sektorchef omsorg

Helena Kronberg, sektorchef barn och utbildning

Per Wahlén, tf. sektorchef samhällsutveckling

Lillan Fahlstedt, folkhälsostrateg, sekreterare

Minnesanteckningarna är godkända via e-post 20ÅÅ-MM-DD av ordförande, Marion Pelli (C)

Ordförande: _____
Marion Pelli

Sekreterare: _____
Lillan Fahlstedt

Brottsförebyggande rådet Färgelanda

---

1. Genomgång av dagordningen

Dagordningen går igenom och fastställs.

2. Föregående mötesanteckningar

Mötesanteckningarna är utskickade, de godkänns och läggs till handlingarna.

3. Information: Besök av drogförebyggandesamordnare Uddevalla

På mötet med BRÅs arbetsgrupp den 6 mars kommer Ulrika Engelbrektsson, drogförebyggandesamordnare på gymnasieskolorna i Uddevalla. Hon kommer berätta om hur det drogförebyggande arbetet ser ut i Uddevalla och vad hennes roll som drogförebyggandesamordnare på gymnasieskolorna innebär.

4. Nulägesrapport verksamheterna

Sektor barn och utbildning

Informerar om att enstaka elever orsakar en social oro i skolorna och att mycket resurser har lagts på att lösa detta. Ett exempel på en lösning är att en lokal bredvid Valboskolan finns att tillgå för målgruppen i åk 7-9, där personal från både skolan och IFO finns tillgängliga.

Sektor omsorg

Har haft samma problematik som sektor barn och utbildning, i övrigt inget att rapportera.

Sektor samhällsutveckling

Nya sektorchefen för sektor samhällsutveckling börjar 1 mars, i övrigt inget att rapportera.

5. Handlingsplan BRÅ

Handlingsplanen för lokala BRÅ diskuterades och fastställdes. Det beslutades att kommunstyrelsen ska informeras om den nya handlingsplanen. Folkhälsostrategen tillsammans med ordförande ansvarar för detta.

6. Mötesplan BRÅ

3 april klockan 13.00

5 juni klockan 13.00

Höstens mötestider fastställs på mötet i juni.

Brottsförebyggande rådet Färgelanda

---

7. Budget BRÅ

BRÅ saknar en fastställd budget vilket är något som önskas för att kunna planera det brottsförebyggande arbetet i kommunen. Det beslutas att ordförande ska lyfta detta önskemål för kommunstyrelsen när handlingsplanen presenteras.

Folkhälsostrategen lyfter möjligheten att ansöka om medel från folkhälsorådet för nya brottsförebyggande insatser om dessa ligger under de prioriterade insatsområdena för det lokala folkhälsoarbetet.

8. Övriga frågor

Inga övriga frågor

Benämning	Bef fr o m	Bef t o m	Avtal	Anställningstyp	Anställningsform	Delegat
Lärare	2017-01-01	2017-06-21	Månadsanställd	Tidsbegr anst	AVA	Pia Edström
Förskollärare	2017-01-01		Månadsanställd	Tillsvidare	Tillsvidare	Christina Nilsson
Kost/Städchef	2017-01-02	2017-12-01	Månadsanställd	Tidsbegr anst	Vikariat	Helena H Kronberg
Modersmåls lärare	2017-01-09	2017-06-21	Månadsanställd	Tidsbegr anst	Obehörig lärare	Pia Edström
Lärare	2017-01-10		Månadsanställd	Tillsvidare	Tillsvidare	Pia Edström
Elevassistent	2017-01-11	2017-06-15	Månadsanställd	Tidsbegr anst	AVA	Wiveca Doyle
Lärare Fritidshem	2017-01-16		Månadsanställd	Tillsvidare	Tillsvidare	Pia Edström
Lärare	2017-01-30	2017-06-16	Månadsanställd	Tidsbegr anst	Obehörig lärare	Pia Edström
Lärare	2017-01-30	2017-06-16	Månadsanställd	Tidsbegr anst	Vikariat	Wiveca Doyle

FÄRGELANDA

Beslutsfattare Paragraf Datum	Innehåll Ärendemening Avsändare/mottagare	Hid Diarie nr Diplankod	Fastbet Besl.inst Sammtr.dat
2017-01-18	Besluto m avstängning från undervisning 2017-01-16--18 enligt 5 kap 14 § Skollagen (JP), delegat Pär Allvin Avstängning av elev enligt Skollagen 5 kap 14--16 §, år 2017 - Samlingsdnr 2017 *** Sekretess ***	2017.269 2017/67	 KS 2017-03-01
2017-01-18	Anställnings- och lönebeslut Förskollärare heltid 20170220 tillsvidare delegat Marie-Louise Forsberg Rekrytering förskollärare Stigen och Högsäter	2017.324 2016/700	 KS 2017-03-01
2017-01-18	Anställnings- och lönebeslut Barnskötare heltid 20170116-20170630 delegat Marie-Louise Forsberg Rekrytering förskollärare Stigen och Högsäter	2017.326 2016/700	 KS 2017-03-01
2017-01-27	Delegationsanmälan avseende påskrivning av avtal tillköp av färdbevis delegat: Lars-Göran Berg Seniorkort för västrafik - villkor i Färgelanda kommun	2017.378 2016/870	 KS 2017-03-01
2017-01-31	Beslut om avstängning från undervisning 2017-02-01--03 enligt 5 kap 14 § Skollagen (AK) Avstängning av elev enligt Skollagen 5 kap 14--16 §, år 2017 - Samlingsdnr 2017 *** Sekretess ***	2017.431 2017/67	 KS 2017-03-01

FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariennr	Besl.inst Sammtr.dat
In Meddelande avseende överenskommelse mellan staten och SKL om män och jämfördhet, Sveriges kommuner och Landsting Tel 08-452 70 00 www.skl.se E-post:info@skl.se		2017.303	KS 2017-03-01
In Meddelande avseende rekommendation från SKL att stärka utveckling och kvalitet på särskilda boenden för äldre natttid, Sveriges kommuner och Landsting Tel 08-452 70 00 www.skl.se E-post:info@skl.se		2017.304	KS 2017-03-01
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170118 Valboskolan F-6, Pär Allvin - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.315 2017/6 KS	KS 2017-03-01
In Meddelande avseende godkännande av överenskommelse om handlingsplan för samverkan vid genomförande av vision e-hälsa 2025, Sveriges kommuner och Landsting Tel 08-452 70 00 www.skl.se E-post:info@skl.se		2017.321	KS 2017-03-01
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170120 Valboskolan 7-9, Pär Allvin, rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.344 2017/6 KS	KS 2017-03-01
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170120 Bruksskolan, Pia Edström, rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.345 2017/6 KS	KS 2017-03-01

FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariennr	Besl.inst Samtr.dat
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170120 Bruksskolan, Pia Edström, rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.346 2017/6 KS	KS 2017-03-01
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170116 Högsätters skola, Pia Edström, rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.347 2017/6 KS	KS 2017-03-01
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170124 Bruksskolan, Pia Edström, rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.364 2017/6 KS	KS 2017-03-01
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170123 Valboskolan F-6, Pär Allvin, rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.365 2017/6 KS	KS 2017-03-01
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170111 Valboskolan 7-9, Wiveca Forsberg Doyle - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.420 2017/6 KS	KS 2017-03-01
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170111 Valboskolan 7-9, Wiveca Forsberg Doyle - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.421 2017/6 KS	KS 2017-03-01
Ut Yttrande över Anmälan om elevs rätt till stöd och särskilt stöd vid Valboskolan F-6 (41-2016:10455)	Anmälan om elevs rätt till stöd och särskilt stöd vid Valboskolan F-6 (41- 2016:10455) Helena H. Kronberg	2017.453 2017/70 KS	KS 2017-03-01

FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen

Riktning	Ärendemening	Hid	Besl.inst
Info	Handläggare	Diariennr	Samtr.dat
Notering			
In		2017.455	KS
Dom avseende överprövning av upphandling enligt LOU diskbrumsprodukter (10919-16), Förvaltningsrätten i Göteborg FR avslår ansökan om överprövning	Överprövning enligt LOU avseende Diskbrumsprodukter UH-2016-7 (9994-16) Kristina Olsson	2016/729 KS	2017-03-01
In		2017.490	KS
Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170130 Bruksskolan, Pia Edström, rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017/6 KS	2017-03-01
In		2017.491	KS
Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170131 Bruksskolan, Pia Edström, rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017/6 KS	2017-03-01
In		2017.492	KS
Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170201 Valboskolan 7-9, Wiveca Forsberg Doyle, rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017/6 KS	2017-03-01
In		2017.526	KS
Västra Götalands regionfullmäktiges beslut avseende avtal som reglerar hälso- och sjukvårdsansvar melland regionen och dess kommuner (dnr RS 2016-00501), Västra Götalandsregionen	Avtal avseende Hälso- och sjukvårdsansvar mellan Västra Götaland och kommunerna inkl Överenskommelse om samarbete kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med missbruk	2016/492 KS	2017-03-01
Ut		2017.539	KS
Minnesanteckningar Brottsförebyggande rådet BRÅ Färgelanda 2017-01-09	Lillan Fahlstedt		2017-03-01
In		2017.549	KS
Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170207 Ödeborgs skola, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017/6 KS	2017-03-01

FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariennr	Besl.inst Sammtr.dat
In Protokoll nr 1, 2017-02-10 Styrelsemöte Färgelanda Vatten AB, Västvatten AB		2017.561	KS 2017-03-01
In Sammanträdesprotokoll Dalslands miljö- och energinämnd 2017-02-02, Dalslands miljö- och energiförbund		2017.566	KS 2017-03-01
Ut Brottsförebyggande rådet BRÅ protokoll 2017-02-06	Lillian Fahlstedt	2017.575	KS 2017-03-01
In Beslut 2017-02-02 (§ 11) Avtal samverkande sjukvård 2017 mellan Färgelanda kommun och norra hälso- och sjukvårdsnämnden (2016-00276), Västra Götalandsregionen, Norra Hälso- och sjukvårdsnämnden HSNN godkänner för sin del avtalet	Avtal samverkande sjukvård i Färgelanda kommun 2017 Johan Lundh	2017.579 2016/920 KS	KS 2017-03-01
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170208 Högsätters skola, Pia Edström, rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.580 2017/6 KS	KS 2017-03-01
In Meddelande från SKL om ett Rökfritt Sverige 2025, Sveriges kommuner och Landsting Tel 08- 452 70 00 www.skl.se E- post:info@skl.se		2017.625	KS 2017-03-01
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170215, Wiveca Forsberg-Doyle, rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.641 2017/6 KS	KS 2017-03-01

FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen

Riktning		Hid	Besl.inst
Info	Ärendemening	Diariennr	Sammr.dat
Notering	Handläggare		
In		2017.664	KS
Förändring i anvisningsmodellen för ensamkommande barn samt andelstal 2017 (dnr 7.1-2017-21589), Migrationsverket			2017-03-01
In		2017.665	KS
Cirkulär 17:07 kompetenslyft för visstidsanställd personal inom hälso- och sjukvård samt äldreomsorg, Sveriges kommuner och Landsting Tel 08-452 70 00 www.skl.se E-post:info@skl.se			2017-03-01
Ut		2017.668	KS
Avtal mellan Färgelanda kommun och Norra Hälso och sjukvårdsnämnden avseende Samverkande sjukvård 2017, Västra Götalandsregionen	Avtal samverkande sjukvård i Färgelanda kommun 2017	2016/920 KS	2017-03-01
	Johan Lundh		

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 18
Läsårstider 2017/2018

Dnr 2017/133

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna läsårstiderna.

Ärendebeskrivning

Huvudmannen har att fastställa läsårstider.

Samverkan med de fackliga organisationerna är genomförd.

Beslutsunderlag

Sektor Barn och utbildnings redovisning 2017-01-25.

Barn och utbildningschefen informerar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till:
Barn och utbildningschefen f v b till berörda

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 19

Tidplan rapporter systematiskt kvalitetsarbete 2016 förskola, skola, vuxenutbildning

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet godkänner tidplanen och lägger den till handlingarna.

Beslutet skickas till
Barn och utbildningschefen

Beslutet skickas till
Barn och utbildningschefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 20

Rapport anmälningar om kränkande behandling 2016

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen lägger rapporten till handlingarna.

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet uppdrar till förvaltningen att vid redovisningen till kommunstyrelsen göra en jämförelse över kränkingsanmälningar över tid.

Ärendebeskrivning

Alla vuxna i förskolan och skolan som får kännedom om kränkningar i samband med verksamheten är skyldiga att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. Denne ska i sin tur göra en anmälan till huvudmannen som driver verksamheten.

Huvudmannen ska skyndsamt göra en utredning och vidta åtgärder för att kränkningen inte ska upprepas. Samma gäller händelser i nära samband med verksamheten, som till exempel en resa i en skolbuss.

Under 2016 har totalt 137 kränkingsanmälningar anmälts till huvudmannen från

Förskolan	1
Valboskolan F-6	22
Grundsärskolan	0
Valboskolan 7-9	60
Ödeborgs skola	35
Högsäters skola	19
VUX	0

Beslutsunderlag

Sektor barn och utbildnings rapport 2017-02-09.

Barn och utbildningschefen informerar. Jämförelse med föregående år ska med till kommunstyrelsen.

Skickas till:

Kommunstyrelsen
Barn och utbildningschefen

Beslutet skickas till
Barn och utbildningschefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 21

Information om förhållanden i skolan

Ett meddelande om förhållandena i skolan har lämnats till kommunen. Barn och utbildningschefen informerar om åtgärder som har vidtagits och planeras i skolan med anledning av barn med särskilda behov. Information lämnas också om personalsituationen.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 22

Dnr 2016-846

Långsiktig organisation och lokallösning för skola F-9 inklusive fritidshem – inriktning för fortsatt arbete

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att inriktningen för det fortsatta arbetet görs utifrån att det kortsiktiga behovet löses enligt alternativ 3, samt att förvaltningens uppdrag om det långsiktiga behovet av för skollokaler för F-9 i Färgelanda tätort kvarstår. Vidare utredning och kostnadsberäkning av alt. 3.

Yrkanden

Tobias Bernhardsson (C) yrkar att Kommunstyrelsen beslutar att inriktningen för det fortsatta arbetet görs utifrån att det kortsiktiga behovet löses enligt alternativ 3, samt att förvaltningens uppdrag om det långsiktiga behovet av för skollokaler för F-9 i Färgelanda tätort kvarstår. Vidare utredning och kostnadsberäkning av alt. 3.

Linda Jansson (M) meddelar att hon inte anser sig ha tillräckligt underlag för att kunna ta ställning idag och att hon avser att återkomma på kommunstyrelsens sammanträde.

Ärendebeskrivning

Under en längre tid har behovet av en långsiktig lokallösning för skola, fritidshem F-9 i Färgelanda tätort varit föremål för diskussion. Befintliga lokaler är till vissa delar mindre ändamålsenliga och de senaste årens elevökning har medfört ett tydligt behov av ökade lokalytor. Kommunstyrelsen (KS) beslutar den 30 november 2016 (§ 249) att uppdra till förvaltningen att på ett förutsättningslöst sätt utreda, beskriva och analysera alternativa, långsiktiga organisatoriska och lokalmässiga lösningar för skola F-9 inklusive fritidshem i Färgelanda tätort. Kommunchefen och KS ledningsutskott utgör styrgrupp i utredningsarbetet och KS ska hållas informerad under utredningens gång.

Arbetsgruppen presenterar följande möjliga alternativ

Alternativ 1

Bygga ny F-9 skola inklusive musikskola och vuxenutbildning i Färgelanda tätort, på nuvarande Valboskolans område eller annan lämplig plats. Att bygga på annan plats underlättar successiv inflyttning och den dagliga skolverksamheten påverkas inte. Om nybyggnation ska ske på nuvarande skolområde krävs alternativa lokaler under byggnadstiden.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts § 22

Alternativ 2

Om- och nybyggnad av Valboskolan F-9 med utökning av antal klassrum, modernisering av lokalerna samt plats för musikskola och vuxenutbildning. Under byggnation krävs alternativa lokaler för skolans verksamhet.

Alternativ 3

Då beställd fuktkontroll inte visar oreparerbara skador på Höjdenskolan kan renovering/upprustning ske. Lokalerna är då ett alternativ för årskurs F-3 med tillhörande fritids.

Tänkbar plan:

Fas 1 förskoleklass inkl. fritidshem för de eleverna flyttar in i A-delen efter uppräschning av företrädesvis ytor. Inflyttning augusti 2017.

Fas 2 Renoveras B och C delarna genomgripande. Inflyttning augusti 2018.

Fas 3 flyttar hela verksamheten F-3 inkl. fritidshem till B och C-delarna och A-delen renoveras genomgripande. Januari 2019.

Valboskolan rymmer fortsättningsvis år 4-9 inkl. fritidshem samt grundsärskola.

Detta alternativ innebär att matsalen inte behöver byggas ut på Valboskolan. Om vuxenutbildning och musikskola ska flytta in i Valboskolan krävs utbyggnad annars enbart genomgripande renovering samt ombyggnad av Valboskolan av pedagogiska skäl.

Alternativ 4 enbart kortsiktiga lösningar

A. Införskaffande av moduler för F-6; tre stycken från hösten 2017.

B. Inflyttning i renoverade lokaler på före detta Höjdenskolan antingen hösten 2017 men troligare januari 2018. Om inflyttning vid senare tillfälle än hösten 2017 kan kortsiktigt lösning vara att Förskoleklass och fritids genomför sin verksamhet på Allhem. Detta är endast möjligt under hösten 2017.

De ekonomiska kalkylerna är inte framtagna men en beräknad kostnad (mycket övergripande) att utgå från:

Alternativ 1: 250-300 mkr

Alternativ 2: cirka 150 mkr

Alternativ 3: cirka 15-20 mkr

Alternativ 4: Hyra Allhem – okänd, tre moduler till en kostnad av cirka 800-900 tkr per år där kostnader för markarbeten tillkommer samt inventarier för cirka 500 tkr.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts § 22

Beslutsunderlag

Sektor Barn och utbildnings tjänsteskrivelse 2017-02-13.

Barn och utbildningschefen informerar.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 23

Dnr 2016/636

Årsredovisningen för Färgelanda kommun år 2016 kommunstyrelsens godkännande

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att för sin del godkänna förslaget till årsredovisning för 2016 och överlämna detsamma till revisionen för granskning.

Inga över- eller underskott överförs till 2017.

Beslutade riktade investeringsmedel för 2016 som inte förbrukats överförs till 2017.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen upprätta en årsredovisning som sedan överlämnas till revisionen för granskning. Årsredovisningen tillsammans med revisionsrapporten/revisionsberättelsen överlämnas därefter till kommunfullmäktige för prövning av frågan om ansvarsfrihet.

Årsredovisningen för år 2016 visar ett positivt resultat på 12,2 mnkr, vilket är 5,6 mnkr bättre än budget. Kommunkoncernens plusresultat är 18,4 mnkr.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets ekonomiavdelning tjänsteskrivelse 2017-02-15.

Ekonomichefen informerar.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Revisionen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 24

Dnr 2016/405

**Tilläggsbudget till detaljbudget 2017 och Mål och resursplan 2018-2019 med
anledning av ny sektorsindelning**

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna förslag till tilläggsbudget till detaljbudget 2017 och Mål- och resursplan för 2018-2019.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har beslutat om organisationsförändring. (2016-10-26, § 242). Ny organisation ska gälla från och med 2017.

I organisationsförändringen har bland annat fyra sektorer blivit tre. Den beslutade Mål och resursplanen och detaljbudgeten är baserad på fyra sektorer och behöver justeras utifrån den nya organisationen.

Nya ramar efter beslutade organisationsförändringar redovisas i förslag till tilläggsbudget 2017. Totalramen är densamma.

Beslutsunderlag

Kommunledningens ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2017-02-16

Ekonomichefen informerar.

Skickas till
kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Ekonomichefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 25

Redovisning av ekonomisk överenskommelse med företag i Björnhuset.

På fråga av Linda Jansson (M) om en överenskommelse mellan kommunen och ett av företagen i Björnhuset redogör kommunchefen och ekonomichefen för den trepartslösning parterna har enats om. Lösningen innebär att företaget själv står för en investeringskostnad som därmed inte ingår i underlaget för bolagets lokalhyra och heller inte i kommunens totalkostnad för att hyresgästpassningar i Björnhuset.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 26

Fördelning av löneökningssmedel 2017 – prioriterade grupper

Ledningsutskottets beslut

Prioriterade grupper – lön och struktur

Lärare (+struktur)	4%+1,6 %
Förskollärare (+ golv och struktur)	4% + 2,4%
Socialsekreterare	4%
Sjuksköterskor	4%
Fysio/arbetsterapeuter	4%
Ekonomer	4%
Chefer	4%

Förskollärare golv

28000:-

Lönestruktur grupper

1,6% fördelas inom

2-5 år, 6-10 år, 11-15 år, 15 år-

Ärendebeskrivning

Inför 2017 års lönerevision (förändring av lön) tar arbetsgivaren ställning till om det några yrkesgrupper ska prioriteras, t ex grupper som är starkt konkurrensutsatta och svårrekryterade.

Personalstrategen informerar

Beslutet skickas till
Personalstrategen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 27

Dnr 2015-413

Svar på motion om arbetskläder – återremitterat ärende

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar anse första att-satsen besvarad med nedanstående redovisning – ekonomisk beskrivning.

Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen att tillhandahålla arbetskläder till personal som jobbar betydande del av sin arbetstid utomhus, t ex personal inom förskolan, fritidshemmen, skolan och hemtjänsten med början 2017. Respektive yrkesgrupps behov ska avgöra omfattningen. Arbetsgivarens tillhandahållande av utrustning ska rymmas inom gällande skattelagstiftning. (Utrustningen ska inte vara en löneförmån för den anställde.)

Motionen är i denna del bifallen.

Ekonomisk beskrivning – resultatet av återremissen

Med personal inom förskolan, fritidshem, skola och hemtjänsten finns det idag cirka 120 anställda med arbete utomhus. Med en likvärdig behandling av arbetskläder för utomhusarbete med det lagstyrda kravet av skyddskläder ingår det i en uppsättning varma kängor, gummistövlar, regnställ, termobyxor, jackor, mössor och vantar. Enligt rådande upphandlade avtal beräknas kostnaden per uppsättning inklusive kommundekaler till cirka 5000 kr. Totalkostnaden är första året cirka 600 000 kr. Därefter cirka 300 000 kr i utbyte per år.

Yrkanden

Linda Jansson (M) yrkar att arbetsgivaren omgående ska tillhandta arbetskläder.

Ärendebeskrivning

Peter Johansson (KD) och Linda Jansson (M) har i en motion föreslagit följande:

”att uppdra till kommunstyrelsen att gå igenom behoven av arbetskläder till våra anställda i Färgelanda kommun

att uppdra till kommunstyrelsen att tillgodose behoven av arbetskläder till våra anställda i Färgelanda kommun”

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts § 27

Kommunfullmäktige har vid sitt sammanträde 2015-10-28 § 237 beslutat att återremittera ärendet till kommunstyrelsen med följande motivering:

”Kommunfullmäktige beslutar att återremittera motionen till kommunstyrelsen för grundligare undersökning av behovet av skydds- och arbetskläder i samtliga verksamheter. Jämställdhet och ”attraktiv arbetsgivare” är viktiga aspekter i undersökningen.”

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2015-09-17

Kommunfullmäktiges protokoll 2015-10-28, § 237

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2017-02-13

Skickas till kommunstyrelsen

Beslutet skickas till:

Kommunchefen

Ekonomichefen

Personalchefen

Barn och utbildningschefen

Samhällsutvecklingschefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 28 2017/89

Folkhälsobokslut

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna folkhälsobokslutet och lägga det till handlingarna.

Ärendebeskrivning

I folkhälsobokslutet presenteras det folkhälsoarbete som har bedrivits i Färgelanda kommun inom ramen för Folkhälsorådet under 2016.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets. Folkhälsostrategens tjänsteskrivelse 2017-01-30

Folkhälsostrategen informerar.

Skickas till Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Folkhälsorådet

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 29

Dnr 2017/109

Handlingsplan för Brottsförebyggande rådet, BRÅ

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsens beslutar att godkänna folkhälsorådets förslag till handlingsplan för det brottsförebyggande arbetet för perioden 2017-2019.

Ärendebeskrivning

Det lokala Brottsförebyggande rådet har arbetat fram en handlingsplan för perioden 2017-2019. De prioriterade områdena är; våldsbejakande extremism, trygghet, ungdomar, alkohol- narkotika- dopning och tobaksprevention samt omvärldsbevakning.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets, Folkhälsostrategens tjänsteskrivelse 2017 -02-13

Folkhälsostrategen informerar.

Skickas till
kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
BRÅ:s sekr folkhälsostrategen f v b till berörda

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 30 Dnr 2017/53
Delegationsordning för kommunstyrelsen

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att anta förslaget till delegationsordning.

Beslut fattade med stöd av delegation ska som regel anmälas till kommunstyrelsen vid det sammanträde som infaller närmast efter det att beslutet fattats. Anmälningssplikten omfattar även de beslut som fattas med stöd av kommunchefens vidaredelegation.

Kommunstyrelsens ordförande bemyndigas att teckna "kommunens firma" inom kommunstyrelsens ansvarsområde i de fall besluten inte är delegerade. Kommunchefen kontrasignerar om styrelsen inte har bestämt annat.

När delegationen lämnats till utskott ska eventuella handlingar undertecknas av utskottets ordförande. Kommunchefen kontrasignerar om utskottet inte har bestämt annat.

I den delegerade beslutanderätten till förvaltningens personal ingår att underteckna de handlingar som behövs för att fullgöra handläggningen t ex avtal och eventuella fullmakter.

Vid verkställighetsbeslut undertecknas ev handlingar av sektorschefen eller handläggande tjänsteman efter överenskommelse med sektorschefen.

Genom beslutet upphävs kommunstyrelsens tidigare beslut om delegationer

Ledningsutskottet gör följande ändringar i förslaget:

- Anställning av obehöriga lärare (lärare utan legitimation) över 6 månader ska framgå av delegationsanmälningarna.
- "Besluta om engångsbidrag/stöd till externa arrangemang upp till 20 000 kr per tillfälle" ska betraktas som verkställighet och strykas ur förslaget.
- Löneöversyn sektorschef, enhetschef kommunkontoret påförs i anmärkningskolumnen "efter dialog med KLU"

(Ovanstående ändringar är inte införda i förslaget. Detta kommer att göras efter kommunstyrelsens beslut)

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen möjlighet att överföra sin beslutanderätt till utskott, enskild förtroendevald eller befattningshavare i kommunen. Delegeringen kan ske avseende ärendegrupper men också i enskilda ärenden genom beslut från fall till fall. Delegationsordningen omfattar ärendegrupper.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KS § 30

Möjligheten till delegering är ett led i lagstiftarens vilja att ge förutsättningar att avlasta kommunstyrelsen enklare ärenden och skapa mer utrymme för strategiska utvecklingsfrågor.

Beslut fattade med stöd av delegation har samma rättsliga status som om kommunstyrelsen själv fattat beslutet och ingår i den revidering som föregår revisionens förslag vid deras

bedömning av frågan om ansvarsfrihet. Anmälningsskyldigheten ger kommunstyrelsen förutsättningar att följa delegatens agerande. Även om styrelsen inte kan påverka redan fattade delegationsbeslut kan styrelsen när som helst återta en given delegation.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2017-01-12.

Skickas till kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
nämndsekreteraren för korrigerig, därefter till berörda.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 31

Uppdrag till förvaltningen att utreda förutsättningarna för att införa kommunal parkeringsövervakning.

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar uppdra till förvaltningen att utreda förutsättningarna för att införa kommunal parkeringsövervakning.

Ärendebeskrivning

Myndighetsnämnden har vid ett flertal tillfällen diskuterat parkeringssituationen i kommunens samhällen. Efterlevnaden av parkeringsreglerna, särskilt vad gäller de parkeringsplatser som är upplåtna för människor med funktionsnedsättning, är inte tillfredställande.

Beslutet skickas till
Kommunchefen för att utse handläggare och lämna uppdrag

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 32 Dnr 2017/126
Bidrag till Stigens unga örnar

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att bevilja bidrag till en luftvärmepump med 15 000 kronor till föreningens lokal. Pengarna anvisas ut kommunstyrelsens budget.

Yrkanden

Tobias Bernhardsson (C) yrkar avslag med hänvisning till gällande regelverk för föreningsbidrag.

Linda Jansson (M) yrkar avslag med hänvisning till att föreningen inte äger den aktuella byggnaden.

Kenneth Carlsson (L) med tillstyrkande av Tommy Larsson (S) yrkar att bidrag beviljas med 15 000 kronor.

Ärendebeskrivning

Föreningen Stigens Unga Örnar ansöker om bidrag för inköp av en luftvärmepump. Under 2016 har föreningen rustat upp byggnaden utvändigt och bland annat målat om fasaderna.

Enligt ansökan vill föreningen minska elförbrukningen och förbättra värme- och luftcirkulationen.

Kommunens regler för bidrag till föreningar omfattar inte denna typ av bidrag till föreningsanläggningar som därför behandlas från fall till fall.

I kommunens tidigare beslut om bidrag till föreningsanläggningar har bidrag som ger en lägre energiförbrukning prioriterats.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till Ekonomichefen
Unga Örnar

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 33

Val av Ombud (förtroendevald) till stämma i Luft i Väst – Luftvårdsförbundet i Västra Sverige

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att utse någon till kommunens ombud vid stämman.

Ärendebeskrivning

Kommunen är medlem i Luft i Väst – luftvårdsförbundet i Västra Sverige. I förbundet ingår alla kommuner i Västra Götalands län utanför Göteborgsregionens område (38 stycken) och ett trettiotal företag.

Luftvårdsförbundet

är en arena för samråd och samarbete i luftvårdsfrågor,

är en kontaktyta mellan kommuner och företag,

deltar i forskning och utveckling och

genomför luftföroreningsmätningar, emissionskarteringar samt spridningsberäkningar.

Olle Hagström från Färgelanda kommun har under 2016 ingått som en kommunal representant i förbundet styrelse.

Årets årsmöte äger rum på förmiddagen den 4 maj på Varas Folkhögskola. Dagens tema blir lukt, luktmätning, luktberäkningar och tuktande verksamheter.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Vald
Luft i Väst

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 34

Dnr 2017/101

Bostadsförsörjningsprogram för Färgelanda kommun - Beslut om samråd

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att, enligt Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar 8 §, skicka ut förslaget till Bostadsförsörjningsprogram med riktlinjer för bostadsförsörjningen i Färgelanda kommun, 2017-2019, för samråd till samtliga partier, kommunala bolag, grannkommuner och statliga myndigheter. Dessutom är allmänheten välkommen att lämna synpunkter.

Ärendebeskrivning

Vid planeringen av bostadsförsörjningen ska kommunen samråda med berörda kommuner och ge länsstyrelsen, aktören med ansvar för regionalt tillväxtarbete i länet och andra regionala organ tillfälle att yttra sig.

Enligt 1 § ”Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar” framgår att:

Varje kommun ska med riktlinjer planera för bostadsförsörjningen i kommunen. Syftet med planeringen ska vara att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjning förbereds och genomförs.

Syftet med Bostadsförsörjningsprogrammet är också att skapa ett verktyg att använda i det löpande arbetet avseende kommunens samhällsplanering och beslutsfattande enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsutvecklings tjänsteskrivelse 2017-02-03.

Plan och byggchefen informerar.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 35 Dnr 2017/102
Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att anta Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun.

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar uppdra till förvaltningen att omarbete sid 14 (om kombo-hus) så att den blir leverantörsneutral.

Ärendebeskrivning

Mark- och bostadsstrategin är en del av sektor Samhällsutvecklings strategiska arbete och ingår i det antagna flödesschemat.
Syftet med Mark- och bostadsstrategin är att skapa verktyg för att förutse förändringar och framtida behov i samhället så kommunen i god tid kan vidta förberedelser för att möta dem. I strategin anges vilka förutsättningar och behov som finns i Färgelanda kommun just nu samt en strategi för den framtida planeringen.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsutvecklings tjänsteskrivelse 2017-02-03.

Plan och byggchefen informerar.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Plan- och byggkontoret

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 36

Dnr 2017/114

Medfinansiering – Produktion av gång- och cykelväg utmed väg 173 mellan Färgelanda och Stigen

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att teckna avtal med Trafikverket avseende medfinansiering för produktion av gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Stigen. Den totala kostnaden för åtgärden uppgår till 20 400 000 kr varav Trafikverket och Färgelanda kommun står för 50 % vardera. Kommunens kostnader uppgår till cirka 10 200 000 kr.

Medel anvisas ur den av kommunfullmäktige godkända investeringsramen i Mål och resursplanen för 2017-2019.

Kommunstyrelsen bemyndigar kommunstyrelsens ordförande Ulla Börjesson att med kontrasignation av kommunchef Lars-Göran Berg underteckna avtalet.

Ärendebeskrivning

Åtgärden är en del i Västra Götalandsregionens satsning på gång- och cykelvägar. Utifrån tillgängliga medel har Västra Götalandsregionen beslutat att gång- och cykelvägen mellan Färgelanda och Stigen ska byggas. Färgelanda kommun, Trafikverket och Fyrbodals kommunalförbund har varit delaktiga i prioriteringen.

Avtalet avser byggnation av en 3,2 kilometer lång gång- och cykelväg längs med väg 173, mellan orterna Färgelanda och Stigen. Framtagande av bygghandling och produktion av gång- och cykelvägen ska medfinansieras av Färgelanda kommun och Trafikverket med 50 % vardera.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsutvecklings tjänsteskrivelse 2017-02-03.

Plan och byggchefen informerar.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Plan- och byggkontoret

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 37

Dnr 2016/283

Beslut om granskning av planförslag avseende flerfamiljshus på Färgelanda Prästgård 1:77 m.fl. (Sågverksvägen) beslut med anledning av kommunstyrelsens delegation.

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar att så snart resultatet från den fördjupade geotekniska utredningen inkommit, skicka ut upprättade planhandlingar för granskning i enlighet med Plan – och bygglagen 5 kap 18 §.

Beslutet är fattat med stöd av kommunstyrelsens delegation 2017-01-15, § 15

Ärendebeskrivning

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra byggnation av flerfamiljshus med god tillgänglighet centralt i Färgelanda. Bebyggelsen kan utformas med två plan mot Sågverksvägen och tre plan mot Centrumvägen där planen medger möjligheter till verksamheter i souterrängplanet. Byggnaders fasad ska anpassas till befintlig byggnadstradition och områdets särart bevaras.

Beslutsunderlag

Sektor samhällsutvecklings tjänsteskrivelse 2017- 02-16

Plan- och byggchefen informerar.

Beslutet skickas till:
Plan-och byggkontoret

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 38

Dnr 2017/125

Uppdrag till förvaltningen att utreda förutsättningarna för att sätta upp informationstavlor, inklusive kostnadsberäkning

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar uppdra till förvaltningen att utreda förutsättningarna för att sätta upp informationstavlor på strategiska platser i kommunen.

I uppdraget ingår att kostnadsberäkna uppsättningen, att hålla informationen aktuell och att beräkna underhållskostnaderna.

Ärendebeskrivning

Önskemål har framförts, bland annat i näringslivsrådet, om att förbättra informationen via informationstavlor på strategiska platser i kommunen.

Skickas till kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

Kommunchefen för att utse handläggare och lämna uppdrag

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 39

Dnr 2015/419

Svar på motion om elektroniska reklamskyltar (Patrik Rydström (SD))

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen. Arbetet med utredningen kopplas till det ledningsutskottets givna uppdraget ”att uppdra förvaltningen att utreda förutsättningarna för att sätta upp informationstavlor på strategiska platser i kommunen. (dnr 2017-125)”

Ärendebeskrivning

Patrik Rydström (SD) har i en motion föreslagit följande:

”att ekonomienheten får i uppdrag att upprätta en ekonomisk konsekvensbeskrivning av att införa en administrativ enhet för elektronisk marknadsföring i kommunorganisationen.

att ekonomienheten får i uppdrag att utreda kostnaderna för att sätta upp två elektroniska reklamskyltar, den ena vid Preem i Färgelanda och den andra i Högsäter.”

Beslutsunderlag

Administrativa enhetens tjänsteskrivelse 2017-02-14

Skickas till
kommunstyrelsen

Beslutet skickas till:
Kommunchefen
Ekonomichefen
t.f. Samhällsutvecklingschefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 40

Uppdrag att utreda förutsättningarna att låta barn utan legal vårdnadshavare (ensamkommande) stanna kvar i sitt boende även efter uppskrivning av ålder och fram till dess Migrationsverket fattat beslut i asylärendet.

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar att uppdra till förvaltningen att utreda förutsättningarna för att låta barn utan legal vårdnadshavare (ensamkommande) stanna kvar i sitt boende även efter uppskrivning av ålder och fram till dess Migrationsverket fattat beslut i asylärendet.

Ärendet ska om möjligt behandlas på kommunstyrelsens sammanträde 1 mars.

Ärendebeskrivning

Frågan om ensamkommande barn som får sin ålder uppskriven ska ha kvar sin rätt till kommunalt boende och god man är aktuell i många kommuner inkl Färgelanda.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 41

Ägartillskott till Gatersbyn 120 Fastighets AB

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att tillskjuta 25 000 kronor till Gatersbyn 120 Fastighets AB i ägartillskott.

Ärendebeskrivning

I bolaget Gatersbyn 120 Fastighets AB bedrivs ingen verksamhet. Styrelsen har uppmärksammat att företagets tillgångar har minskat och närmar sig gränsen för när styrelsen har att upprätta en kontrollbalansräkning.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 42

Dnr 2016/248

Svar på motion angående utvärdering av delägarskapet i Dalslands Turist AB med hänsyn tagen till värdet för Färgelanda kommun

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige bifaller motionen.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att anlita extern konsult för att genomföra utvärderingen. Kostnaden finansieras inom kommunstyrelsens budgetram.

Yrkande

Kenneth Carlsson (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag att bifalla motionen.

Ärendebeskrivning

Kenneth Carlsson (L) och Håkan Gusteus (L) har i en motion föreslagit att en utvärdering av delägarskapet i Dalslands Turist AB ska genomföras, med hänsyn tagen till värdet för Färgelanda kommun.

Man anser att särskild vikt bör ges åt tre mål i ägardirektiven :

- DTAB ska aktivt verka för att besöksnäringen ska vara den bransch snabbast skapar tillväxt i Dalsland.
- Årligen öka Dalslands andel av den turistekonomiska omsättningen i Västra Götaland. För att mäta måluppfyllelsen används samma turistekonomiska analysmetod som Västra Götalandsregionen.
- Arbeta med affärs- och produktutveckling med fokus på paketering.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2017-02-14.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Kommunchefen
Ekonomichefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 43

Dnr 2016/283

Visionsberedningens förslag till vision – remitterat till partigrupperna.

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar föreslå Kommunfullmäktiges presidie att remissvaren överlämnas till beredning 2. Beredningen förslås att utifrån inkomna synpunkter ytterligare bearbeta förslaget till vision.

Ärendebeskrivning

Beredning 2 har fått uppdraget att upprätta ett förslag till vision för kommunen "Vision 2030". Beredningen har upprättat ett förslag som överlämnats på remiss till partierna med kommunstyrelsen som mottagare av synpunkterna.

Svar på remissen har lämnats av Centerpartiet och Socialdemokraterna, Liberalerna och Vänsterpartiet som har avgett ett gemensamt yttrande.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktiges presidie
Ordf i Beredning 1

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 44

Dnr 2016/405

Fördelning av ofördelade anslag i 2017 års budget

Ledningsutskotts förslag

Kommunfullmäktige beslutar att fördela de ca 13 mkr som ännu inte fördelats i budgeten för 2017 enligt kommunstyrelsens förslag.

Ärendebeskrivning

Regeringen har beviljat kommunen ett förstärkt statsbidrag och skatteintäkterna har ökat. Det finns idag ca 13 Mkr som inte har varit kända när kommunfullmäktige fattade sitt beslut om Mål och resursplanen för 2017-2019. Dessa pengar ingår därför inte i de ekonomiska ramarna.

Till dagens sammanträde har företrädare för de partier som inte är representerade i ledningsutskottet inbjudits för att delta i en diskussion om fördelningen. Peter Johansson (KD) är närvarande medan Patrik Rydström (SD) inte deltar.

Ledningsutskottet diskuterar fördelningen men är inte beredd att vid dagens sammanträde lämna ett förslag.

Områden där ramtillskott bland annat diskuteras är Gymnasieskolan, grundskolan (för att förbättra elevresultaten och satsningar på skolans ”yngreår”,) förstärkning av individ och familjeomsorgen (personal i tillräcklig omfattning), VUX, 0-taxa vid återvinningsstationen, omsorgen (heltider och slopande av delade turer), konsultstöd, förstärkt upphandlingsstöd, elljusspår i Stigen, arbetskläder, förstärkning av fritidsgården samt ungdomsdemokrati, uppsnygning av samhällen, föreningsbidrag, tidigareläggning av ersättningsrekrytering vid pensionsavgångar m m.

Ett antal uppdrag diskuteras också.

Kommunstyrelsens ordförande mailar ut ett utkast till partierna för bearbetning i grupperna inför kommunstyrelsens behandling av ärendet.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 45 Dnr 2015-282
Digital Kommunikation – webbsändningar m m
Kommunfullmäktiges beslut

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar att uppdra till förvaltningen att utreda förutsättningarna för att webb-sända kommunfullmäktiges sammanträden, inklusive beräkna kostnaden.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har 2016-12-14, § 180 beslutat att bifalla en motion om **Svar på "Livesändning, inspelning och publicering av kommunfullmäktiges Möte"** och samtidigt beslutat att arbetet med genomförande m.m. kopplas till kommunstyrelsens tidigare givna uppdrag avseende digital kommunikation (dnr 2016/737). Se nedan för det beslut som hänvisas till.

Skickas till
Kommunchefen för uppdrag till handläggare

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 45

Dnr 2016/671

Bidrag till Folke Stigens Stiftelse – Stigens herrgård

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att avslå denna ansökan med motiveringen att kommunen har för avsikt att diskutera med stiftelsen och Färgelanda församling om årliga bidrag till stiftelsen mot rätten att nyttja byggnaden på fördelaktiga villkor.

Ärendebeskrivning

Stiftelsen ansöker om bidrag (25 000:-) för att rusta upp entrépartiet till herrgården, trappor och växter.

Stiftelsen kommer inom kort att hålla årsmöte. Kommunstyrelsens ordförande meddelar att kommunens företrädare då kommer att träffa representanter från församlingen och Stiftelsen och att kommunen då har för avsikt att inleda samtal om årliga bidrag.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Färgelanda församling
Stiftelsen
Kommunstyrelsens presidie

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 46

Dnr 2016/748

Svar på motion om iordningställande av sammanträdesrum i kommunhuset (Linda Jansson (M) och Per Krokström (M))

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar att återremittera ärendet till förvaltningen för en fördjupad utredning/analys om möjligheterna att kunna inrymma ett "kommunstyrelse-sammanträdesrum" i kommunhuset inklusive en övergripande kostnadsberäkning.

Ärendebeskrivning

Linda Jansson (M) och Per Krokström (M) har inkommit med en motion och yrkar:

"att det omgående iordningställs ett sammanträdesrum i kommunhuset för att möjliggöra att hålla bl.a. kommunstyrelsesammanträden."

Kommunhuset har idag ett flertal möteslokaler för mindre sammanträden men inget som kan inrymma ett större, t ex med kommunstyrelsen. I dessa fall används för närvarande bland annat stora salen i Furåsen.

Beslutsunderlag

Administrativa enhetens tjänsteskrivelse 2017-02-14.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Kommunchefen för uppdrag till handläggare

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 47

Dnr 2016/659

Svar på motion om elljusspår i Högalid (Linda Jansson (M) och Per Krokström (M))

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att ge kommunstyrelsen i uppdrag att beakta frågan om upprustning av Högalids elljusspår i budgetarbetet inför 2018.

Ärendebeskrivning

Linda Jansson (M) och Per Krokström (M) har inkommit med en motion och yrkar att:

”Elljusspåret upprustas i enlighet med den kostnadsberäkning som gjorts.”

En kostnadsberäkning om upprustning av elljusspåret i Högalid uträknades i samband med tidigare motion (dnr 2015/343). Kommunfullmäktige har beslutat att godkänna beräkning enligt följande:

”Kostnadsutredning

Följande förutsättningar gäller för denna kostnadsuppskattning:

Längd: 2, 4 km

Bredd 2-3 m, grusat spår

74 st nya stolpar med led-armaturer

Belyst 6 tim/dygn

- *Uppskattad kostnad för anläggande av elljusspåret 1300 kr/m ex moms.*
- *Eventuella övriga kostnader: marken ägs av privatpersoner som kan kräva ersättning för anläggningen. Ej möjligt att uppskatta denna kostnadspost.*
- *Årlig driftkostnad för elen: 7000 kr ex moms*
- *Årlig driftkostnad har vi inte fått något underlag för då det uteslutande har skötts av ideella föreningar.*

Total investering: ca 3 120 000 kr + ev ersättning till markägarna

Årlig driftkostnad för el: 7000 kr + övrig driftkostnad

Siffrorna är exklusive moms.”

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts § 47

Beslutsunderlag

Kommunfullmäktiges protokoll 2016-09-21, § 108
Administrativa enhetens tjänsteskrivelse 2017-02-14.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till:
Kommunchefen
Ekonomichefen
t.f. Samhällsutvecklingschefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 48 Dnr 2016/848
Dyrtorps industriområde

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar att behandla ärendet på ledningsutskottets sammanträde 2017-03-20.

Förvaltningen får i uppdrag att till detta sammanträde redovisa hela ärendets handläggning och de överväganden som gjorts under processen, inkl överväganden om vänstersvingfält på rv 172, och marknadens intresser för området.

Skickas till
Ledningsutskottet 20 mars